ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය 2016

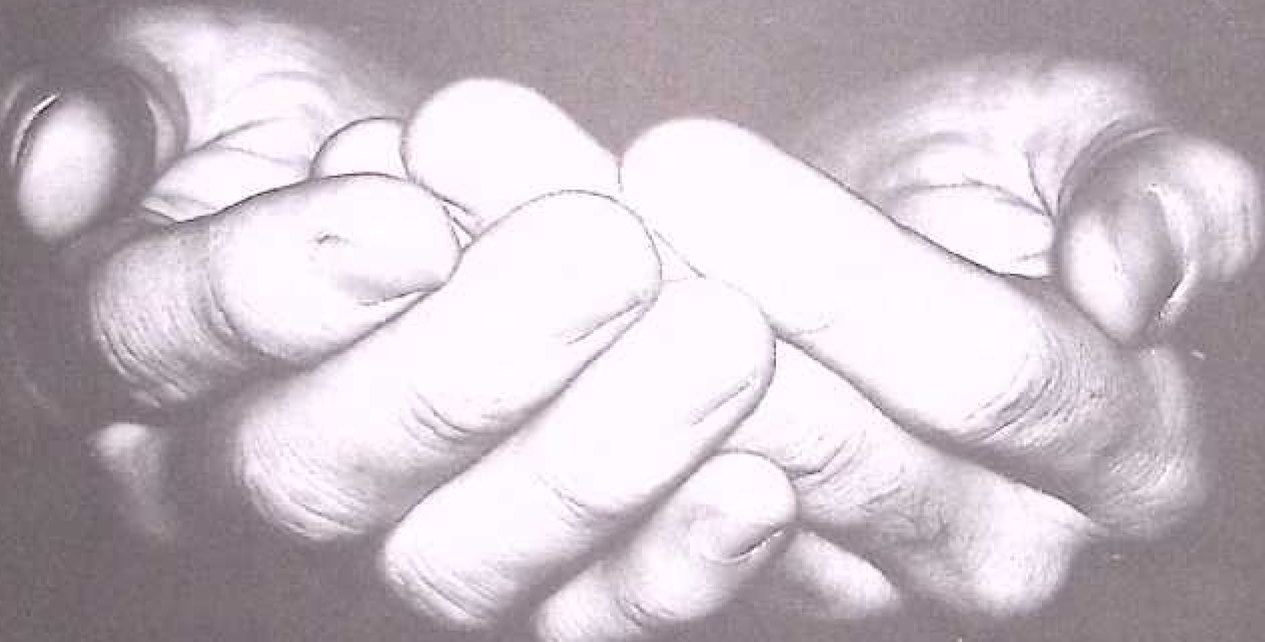

නීතිය හා සමාජ භාරය

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය 2016

මෙම වාර්තාවෙන් 2015 වර්ෂයේ ජනවාරි මස සිට දෙසැම්බර් මස දක්වා කාලසීමාව ආවරණය කෙරේ.

නීතිය හා සමාජ භාරය
අංක.03, කින්සි ටෙරසය,
කොළඹ 08
ශ්‍රී ලංකාව

© නීතිය හා සමාජ භාරය

2016

කතුවරයාගේ නමින් පලවී ඇති ලිපි එම කතුවරයා/කතුවරියගේ අදහස් නියෝජනය කරන අතර, එම අදහස් ඔවුන් සම්බන්ධ ආයතන හෝ ඔවුන්ගේ සේවායෝජකයින් හෝ මෙම ග්‍රන්ථයට දයකත්වය ලබාදුන් අනෙකුත් කතුවරුන්ගේ හෝ නීතිය හා සමාජ භාරයේ අදහස්ම නොවිය හැකිය.

ISBN 978-955-1302-74-0

පටුන

දායකත්වය vi
සමාලෝචනය vii
සම්පත් දයකත්වය viii
හැඳින්වීම ix
සිතියම xv

1. 2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය
   1. හැඳින්වීම 1
   2. මානව හිමිකම්වල වැඩිදියුණු වීම. 2
      2.1 කථා කිරීමේ නිදහස ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම 3
      2.2 තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය සම්බන්ධ ප්‍රගතිය 8
      2.3 සම අනුග්‍රහයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාව 14
   3. මානව හිමිකම් සම්බන්ධ කැළඹුම් සහගත ප්‍රවණතා 19
      3.1 වධහිංසාව 19
      3.2 ආගමික හිංසනය 25
   4. සමාප්තිය 29

2. මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණයේ අර්ථ නිරූපණය
   1. සංක්ෂිප්තය 33
   2. 2015 වර්ෂයේ අධිකරණය 33
   3. විශ්ලේෂණයෙහි විෂය පථය 35
   4. 126 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ වන නඩු තීන්දු 35
      4.1 සමානාත්මතාව සඳහා ඇති අයිතිය 39
      4.2 නිදහස සඳහා ඇති අයිතිය 43
      4.3 කථා කිරීමේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස 46
      4.4 කාර්යපටිපාටිමය අවශ්‍යතා 47
      4.5 සහන සහ වන්දි 48
   5. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ ඇති රිට් කටයුතු 49

6. නීතිකරණය බලාත්මක කිරීමට පෙර සිදුකරන අධිකරණ සමාලෝචනය 51
6.1 තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය 52
6.2 මහජන සෞඛ්‍යය 53
7. නව ආරම්භයක් සඳහා පැතුම? 56
8. සමාප්තිය 58

3. මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය
1. හැඳින්වීම 59
2. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම සහ යහ පාලනය පිළිබඳ පොරොන්දුව 61
3. 'ඒකාධිපතිවාදයෙහි' සිට 'ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය' දක්වා වන දේශපාලනික පරිවර්තනය. 64
4. මානව හිමිකම් තත්ත්වය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් 70
4.1 නීතිය සහ මානව හිමිකම් 70
4.2 නීතිය බලාත්මක කිරීම සහ මානව හිමිකම් 74
4.3 ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය 77
4.4 විනිවිදභාවය, සංවර්ධන සහ මානව හිමිකම් 82
5. ගිරයට අසු වූ පුවක් ගෙඩියක් බඳු සිවිල් සමාජය 88
6. සමාප්තිය 91

4. මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය පුවත්පත් කාටූන් ඇසින්
1. හැඳින්වීම 95
2. ක්‍රමවේදය 97
3. මරණීය දණ්ඩනය : දේශීය නීතිය සහ අන්තර්ජාතික බැඳීම් 100
4. *සිවලෝගනාදන් විද්‍යා* සහ මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය 103
5. *සේයා සඳෙව්මි* සහ මරණීය දණ්ඩනය සඳහා වන ඉල්ලුම 111
6. සමාප්තිය : නීතියේ පාලනයට එදිරිව මානව අයිතිවාසිකම් සඳහා වන ගරුකිරීම 121

5. අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය
1. හැඳින්වීම 139
2. ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය අන්තර්ජාතිකව නිරීක්ෂණ කිරීම සන්දර්භගත කිරීම 140
3. 2015 - තීරණාත්මක වසර 150
3.1 බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම් 157
3.2 විශ්ව මඩු සිදුවීම සහ එහි වගවීම සඳහා මැදිහත්වීම් 162
4. සමාප්තිය 165

උපලේඛනය I 173
2015 දෙසැම්බර් 31 වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අත්සන් කරන ලද, අපරමානුමත කරන ලද හෝ පිළිගත්, මානව හිමිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්ති සහ ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තීන්

උපලේඛනය II 179
2015 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අපරානුමත කරන ලද අන්තර්ජාතික කම්කරු සංවිධානයේ ප්‍රඥප්තීන්

උපලේඛනය III 183
2015 දෙසැම්බර් වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අපරානුමත කරන ලද මානුෂවාදී නීති ප්‍රඥප්තීන්

උපලේඛනය IV 184
2015 දෙසැම්බර් 31 වන දින වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අපරානුමත නොකරන ලද සමහර මානව හිමිකම් ලේඛණ

උපලේඛනය V 187
2015 වසර තුල තීන්දුව ලබා දෙන ලද මූලික අයිතිවාසිකම් (FR) නඩු

ග්‍රන්ථනාමාවලිය 191

දායකත්වය

2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය
ගෙහාන් ගුණතිලක

මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණයේ අර්ථ නිරූපණය
දිනේෂා සමරරත්න

මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය
ත්‍යාගි පියදස

මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාද පුවත්පත් කාටූන් ඇසින්
ඇන්ඩි ෂූබර්ට්

අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය
දිනූෂිකා දිසානායක

සමාලෝචනය

2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය
ආචාර්ය මාරියෝ ගෝමස්

මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණයේ අර්ථ නිරූපණය
ආචාර්ය සුමුදු අතපත්තු

මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය
මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ

මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය පුවත්පත් කාටූන් ඇසින්
ආචාර්ය ෂර්මාල් විජේවර්ධන

අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය
විජේ නාගරාජ්

සම්පත් දායකත්වය

සංස්කරණය
දිනේෂා සමරරත්න

සම්බන්ධීකරණය
ජානකී ධර්මසේන

සම්පත් සහය
දිනූෂිකා දිසානායක
විජේ නාගරාජ්
දිල්හාරා පතිරණ
හර්ෂණී කෝනල්
ප්‍රසන්න ගජවීර

සිංහල පරිවර්තනය
කුමුදිකා සුදසිංහ
එම්. උබේසිංහ

සමාලෝචනය
කුමුදිකා සුදසිංහ
එම්. උබේසිංහ

සෝදුපත් බැලීම
කුමුදිකා සුදසිංහ

පිටකවර නිර්මාණය
හර්ෂණී කෝනල්

හැඳින්වීම

මෙම වාර්තාවෙහි 2015 වර්ෂයේ වෙළුම පැරණි සහ නව වෙළුම්වල සංකලනයක් ලෙස ඉදිරිපත් කෙරෙයි. සමාලෝචිත කාලපරිච්ඡේදය තුළ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය සහ අධිකරණයෙහි මූලික අයිතිවාසිකම් අර්ථ නිරූපණය සලකා බැලෙන සුපුරුදු පරිච්ඡේද මෙහි අඩංගු වේ. කෙසේ වෙතත්, අනෙකුත් පරිච්ඡේද මෙම වාර්තාවෙහි පෙර පැවති සම්ප්‍රදායන්ගෙන් මදක් වෙනස් වෙමින් වඩා පුළුල් තේමාවන් විමසා බැලීමට ලක් කරයි. තෝරාගත් පුවත්පත් කාටූන් චිත්‍රවල දෘෂ්ටි කෝණය හරහා මහජන මතය සලකා බැලෙන පරිච්ඡේදයක් 2015 වෙළුමට ඇතුළත් වේ. තවත් පරිච්ඡේදයක් මගින් මහා මැතිවරණයක් සහ ජනාධිපතිවරණයක් පැවැත්වුණු කාල පරිච්ඡේදයක් වූ එම වර්ෂය තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ මානව හිමිකම් අතර සම්බන්ධතාවය සලකා බැලෙයි. එමෙන්ම, ශ්‍රී ලංකාවට අදාළව අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණ පිළිබඳව තවත් පරිච්ඡේදයක දී සලකා බැලෙයි. සමස්තයක් ලෙස ගත් විට මෙම සියලුම පරිච්ඡේද මගින් 2015 වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකාවෙහි මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ විවිධ වූ සහ විචාරාත්මක වූ දෘෂ්ටිකෝණයන් ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

අඛණ්ඩව හතර වැනි වර්ෂයට ද '2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය' රචනා කරන ගෙහාන් ගුණතිලක, මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමට අදාළ තත්ත්වය පිළිබඳ තියුණු විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරයි. සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී 'රජය විසින් පුරවැසියන් මර්දනය කරනු ලැබීමෙහි සැලකිය යුතු අඩුවීමක්' දක්නට ලැබුණු බව සහ 'බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සඳහා සෘජු සහාය ලබා දීමෙන් රජය ඉවත් වී' තිබුණු බව ඔහු සඳහන් කරයි. 2015 වර්ෂය තුළ දක්නට තිබූ රජයෙහි පරස්පර විරෝධී පරිචයන් ඔහුගේ විශ්ලේෂණය තුළට ග්‍රහණය කර ගෙන ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 19 වැනි සංශෝධනය සම්මත කර ගැනීම, රටවල් කිහිපයක සම අනුග්‍රහය යටතේ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයට ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාව මෙන්ම වධ හිංසාවන්ට ලක් කිරීම්, මාධ්‍ය

මර්දනය සහ ආගමික කණ්ඩායම්වලට එරෙහි හිංසනය පිළිබඳ වාර්තා ද ඔහු සාකච්ඡාවට ලක් කරයි. 2015 වර්ෂයේ දී රජය විසින් මානව හිමිකම් පිළිබඳ සැලකිල්ලක් නොදැක්වීම මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් රජයෙහි බැඳී සිටීම් හිතාමතාම ඉවත් කර දැමීමක් හේතුවෙන් සිදුවූවකට වඩා 'මර්දනකාරී බැඳියාවන් නීති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළට කාවැදීමට ඉඩදීම සඳහා එහි තිබූ කැමත්ත' හේතුවෙන් සිදු වූවක් බව ගුණතිලකගේ මතය වේ. තවත් තැනක දී, 'මේවා සම්මතයෙන් සිදු කරන ලද ප්‍රතිපත්ති තීරණවලට වඩා ආයතනික දුර්වලතා හේතුවෙන් සහ එම දුර්වලතාවයන්ට පිළියම් යෙදීමට රජය අපොහොසත්වීම හේතුවෙන් පැන නගින උල්ලංඝනය කිරීම් වර්ග' වන බව වධහිංසාවන් සම්බන්ධ සිදුවීම් අඛණ්ඩව වාර්තාවීම පිළිබඳ අදහස් දක්වමින් ඔහු සඳහන් කරයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 19 වැනි සංශෝධනය හරහා තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය හඳුන්වාදීම ප්‍රසංශාවට ලක් කරන ඔහු, මෙම මූලික අයිතිවාසිකම ඵලදායී ලෙස බලාත්මක කෙරෙන පරිපූර්ණ තොරතුරු දැනගැනීමේ නීතිකරණයක් හඳුන්වාදීමේ ඉතා වැදගත් අවශ්‍යතාවය පෙන්වා දෙයි. 'ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගෙන් ලැබුණු සහයෝගයත් සමගම රජයෙහි ප්‍රතිග්‍රාහී බව නිසා සිවිල් සමාජ ව්‍යාපාර ලැබූ සාර්ථකත්වය සමහර විට 2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ ප්‍රධාන සාර්ථකත්වයේ කථා පුවත වනු ඇත' යනුවෙන් මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාවාදය පිළිබඳව අදහස් දක්වන ගුණතිලක විස්තර කරයි.

'අධිකරණයේ මූලික අයිතිවාසිකම් අර්ථ නිරූපණය' පිළිබඳ පරිච්ඡේදය මගින් ආසන්නතම පෙර වර්ෂවලට සාපේක්ෂව අධිකරණය විසින් මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමෙහි තරමක ප්‍රගතියක් ඇති බව පෙන්නුම් කරයි. මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ගැඹුරින් සලකා බැලීම සඳහා අලුත් කැපවීමක් ඇති බවට සහ එම අයිතිවාසිකම් අර්ථ නිරූපණය කිරීමෙහි දී විචාරාත්මක ප්‍රතිඥානයක් ඇති බවට අධිකරණයේ නීති දර්ශනය මගින් සංඥා කරයි. මෙම ප්‍රගතිය යෝජිත පනත් කෙටුම්පත්වල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය පිළිබඳ අධිකරණමය සමාලෝචනය මගින් ද පැහැදිලිව දක්නට තිබේ. කෙසේ වෙතත්, පුළුල් දේශපාලනික, සමාජයීය සහ ආර්ථික සංදර්භය සලකා බැලීමේ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියෙහි සිදුවන

වාද කිරීම් මගින් සැබවින්ම සිදු වූ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම්වල ප්‍රමාණය හෝ උග්‍රබව පිළිබිඹු නොකෙරෙන බව පැහැදිලි වේ. ලේඛකයා පෙන්වා දෙන පරිදි බියගුළු අධිකරණයක් සහ ප්‍රධාන වශයෙන්ම ප්‍රවේශ විය නොහැකි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය පිළියම් නිසා අතීතයේ දී මෙන්ම 2015 වර්ෂයෙහි දී ද මූලික අයිතිවාසිකම් ඵලදායී ලෙස යුක්ති සාධනය කිරීම වළකා ඇත.

'මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය' නැමති පරිච්ඡේදයෙහි දී ත්‍යාගි පියදාස ආණ්ඩු වෙනස්වීම 2015 වර්ෂයේ දී මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම කෙරෙහි බලපා ඇති ආකාරය විමසා බලා ඇත. ජනාධිපතිවරණය සහ පාර්ලිමේන්තු මහ මැතිවරණය මෙන්ම නව රජයේ කල්ක්‍රියාව ද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ මානව හිමිකම් නැමති සංයුක්ත කාචය හරහා ඇගයීමට ලක් කර ඇත. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා ඇති ගරු කිරීම සහ මානව හිමිකම් අතර පවතින ප්‍රතික්ෂේප කළ නොහැකි සම්බන්ධතාවයට මෙම පරිච්ඡේදය මගින් ප්‍රමුඛතාවය දී ඇත. ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය, ඉඩම් සහ විනිවිදභාවය යන තේමාවන් පිළිබඳව අදහස් දක්වමින් ඇය පාලනයෙහි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙනස්වීම හේතුවෙන් 2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් ක්ෂේත්‍රයට සිදුවූ අවාසි සහ එය ලැබූ දියුණුව විශ්ලේෂණය කර ඇත. මානව හිමිකම් සඳහා ඇති ගරු කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාවලීන් හරහා සැලකිය යුතු දියුණුවක් ලබා ගෙන ඇති නමුත් රජය විසින් වරදට දඬුවම් ලබා නොදීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී ගැටළු නොසලකා හැරීම මෙන්ම රජයෙහි විනිවිද භාවයක් නොමැතිකම අඛණ්ඩව පැවතීම වැනි සමහර ගැටළු තවදුරටත් පවතින බව ඇය නිවැරදිව පෙන්වා දී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවෙහි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය කාර්යපටිපාටිමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙන් ඔබ්බට ගෙන ගොස් පූර්ණ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් වැළඳ ගත යුතු බව ඇය ප්‍රකාශ කරන්නී ය. 'ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙහි ප්‍රතිලාභ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයට පමණක් සීමා කළ නොහැකි' බවට අනතුරු අඟවමින්, එය 'සෘජුවම ආර්ථික, සමාජයීය සහ සංස්කෘතික ජීවිතය ද සඵල කළ යුතු බව' සඳහන් කරමින් ඇය ඇයගේ විග්‍රහය නිමා කර ඇත. 'මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ පුවත්පත් කාටූන් හරහා සිදුවූ විවාදය' නැමති පරිච්ඡේදයෙහි දී ජනමාධ්‍ය හරහා මානව හිමිකම් 'අවබෝධ කර ගන්නා ආකාරය' පිළිබඳ විග්‍රහයක් ප්‍රථම වතාවට මානව හිමිකම්

තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාවෙන් ඉදිරිපත් කර ඇත. පුවත්පත්වල පළවී තිබූ කාටූන් අතරින් තෝරාගත් කාටූන් කිහිපයක් පිළිබඳ විග්‍රහයක් ඉදිරපත් කරන ඇන්ඩි ෂූබර්ට්, ශ්‍රී ලංකාවෙහි සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සංස්කෘතියෙහි පවතින මානව හිමිකම් පිළිබඳ අවබෝධයන් සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය සහ මානව හිමිකම් සඳහා ඇති ගරුත්වය පිළිබඳ ඇති විය හැකි ගම්‍යමානයන් සැලකිල්ලට ගනියි. ෂූබර්ට් විසින් සමාලෝචනයට ලක් කර ඇති කාටූන් මගින් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය, හිංසනය, අපරාධ යුක්තිය, නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, නීතිය බලාත්මක කිරීම, සාධාරණත්වය සහ මානව හිමිකම් පිළිබඳ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සංස්කෘතියෙහි ඇති තර්ක කිරීම් ප්‍රතීයමාන වේ. මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සංස්කෘතියෙහි සහ ජන මාධ්‍යවල ඇතිවූ විවාදයන්හි දෘෂ්ඨිය හරහා මානව හිමිකම් සමාලෝචනය කර බැලීමට ප්‍රබෝධමත් සහ නව ප්‍රවේශයක් මෙම පරිච්ඡේදය මගින් සපයා දෙයි. 'මරණීය දණ්ඩනය ක්‍රියාත්මක කිරීම කාන්තාවන්ට සහ ළමයින්ට එරෙහිව වඩ වඩාත් සාහසික වූ අපරාධ සිදුවීමේ බරපතල සමාජ ගැටළුව වළක්වා ගැනීම සඳහා සාර්ථක ක්‍රියාමාර්ගයක් වනු ඇති බව මරණීය දණ්ඩනය සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය ජනතාව දරන අදහස වේ' යන්න ඔහු ඉදිරිපත් කරන තර්කය වේ. මෙම අවබෝධය නීතියෙහි ආධිපත්‍යය සහ මානව හිමිකම් ශ්‍රී ලංකාවෙහි නීති පද්ධතියෙහි අනුරූපී ප්‍රතිමානයන්ට වඩා තරගකාරී ප්‍රතිමානයන්ය යන කැළඹිලිකාරී ලක්ෂණය මත ගොඩ නැගී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය සංස්කෘතිය තුළ දක්නට ඇති, මෙම පිළිගත් අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නීති සම්මතයන්ගෙන් 'පුදුම සහගත වෙන්වීම' මානව හිමිකම් පරිචය වැඩිදියුණු කිරීම පිණිස තව දුරටත් විමර්ශනය කිරීම සහ ආවර්ජනය කිරීම අවශ්‍ය කරයි.

මෙම වෙළුමෙහි 'මානව හිමිකම් තත්ත්වය අන්තර්ජාතික වශයෙන් අධීක්ෂණය කිරීම' යන මාතෘකාව යටතේ රචනා කර ඇති අවසන් පරිච්ඡේදය මගින් දිනුෂිකා දිසානායක ශ්‍රී ලංකාවෙහි මානව හිමිකම් තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණ මගින් ලබා දී ඇති දායකත්වය සමාලෝචනයට ලක් කර ඇත. ඇය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය විසින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි පශ්චාත් යුධ සංදර්භයේ

මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම විශ්ලේෂණය කරමින් ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ යෝජනාව සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර සහ දේශීය මට්ටම්වල ඇති දේශපාලනය ප්‍රමුඛත්වයෙහි ලා සාකච්ඡා කර ඇත. අනෙකුත් කරුණු අතර, ඇය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කොමිසමේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශන වාර්තාවෙහි, පරණගම වාර්තාවෙහි සහ බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම් පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම සමඟ ශ්‍රී ලංකාව කටයුතු කිරීමෙහි ඇති ගම්‍යමානයන් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත. අඩුපාඩු ගණනාවක් තිබුණ ද, ශ්‍රී ලංකාවට 'මානව හිමිකම් අංශයෙන් ජයග්‍රහණ ගණනාවක් අත්කර ගැනීමට හැකි වූ' බවත් 'මෙම ජයග්‍රහණ අන්තර්ජාතික පීඩනය හමුවේ සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ' වන බවත් ප්‍රකාශ කරමින් ඇය ඇයගේ විග්‍රහය අවසන් කර ඇත. 2015 වර්ෂයේ දී හඳුන්වා දුන් ආයතනික සහ ව්‍යවස්ථාදායකමය ප්‍රතිසංස්කරණ 'ශ්‍රී ලංකාවෙහි මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සහ කලාපීය වශයෙන් සිදු කෙරෙන අඛණ්ඩ නිරීක්ෂණයන්හි වැදගත්කම' පිළිබඳ 'සාක්ෂියක්' වන බව ඇය වැඩිදුරටත් පෙන්වා දී ඇත.

මෙම ලේඛකයින් විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි, 2015 වර්ෂය ශ්‍රී ලාංකීය ඉතිහාසයේ කැපී පෙනෙන වර්ෂයක් වනු ඇත. රාජ්‍ය පාලනයෙහි සිදු වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙනස සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මානව හිමිකම් දෙසට මාරුවීම් මෙම කාල පරිච්ඡේදයෙහි ඇති වැදගත්කම විදහා පෙන්වන සාධක දෙකක් වේ. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවෙහි දක්නට ලැබෙන ආයතනික සහ ආකල්පමය ගැටළුවලින් බොහොමයක්, විශේෂයෙන්ම මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම සහ නීතියෙහි ආධිපත්‍යයට අදාළ ගැටළු තව දුරටත් එලෙසම පවතින බව ද මෙම වෙළුමෙහි ඉදිරිපත් කර ඇති විශ්ලේෂණයන් මගින් අවධාරණය කර ඇත. මෙම පීඩාකාරී තත්ත්වය හඳුනාගෙන එම ගැටළු නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා යොදා ගත හැකි තිරසර ප්‍රතිසංස්කරණ සකස් කර ගැනීම රට මුහුණ දී ඇති අභියෝගය වේ.

දිනේෂා සමරරත්න

සංස්කාරක

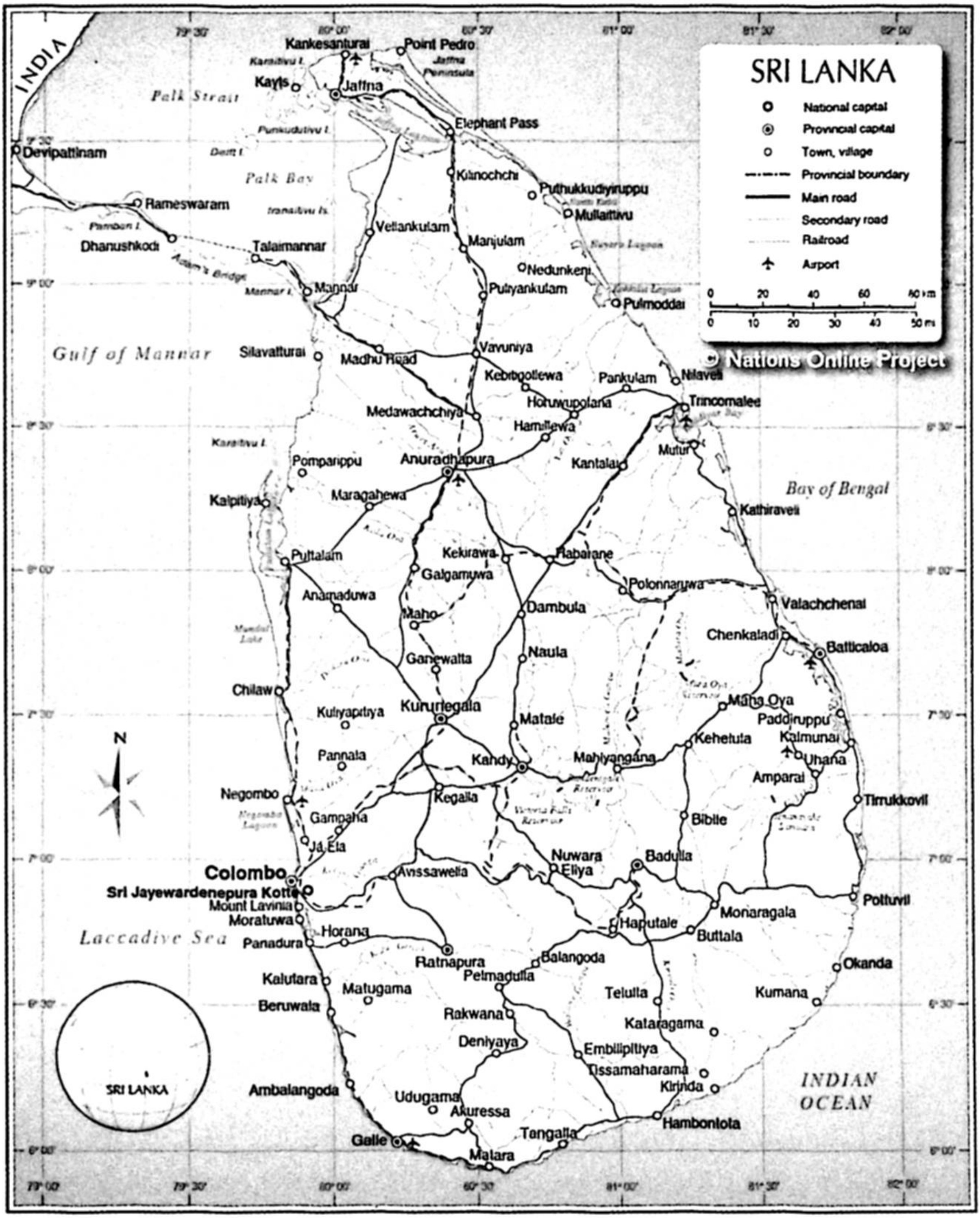
SRI LANKA
National capital
Provincial capital
Town, village
Provincial boundary
Main road
Secondary road
Railroad
Airport
© Nations Online Project
INDIA
Palk Strait
Palk Bay
Gulf of Mannar
Bay of Bengal
Laccadive Sea
INDIAN OCEAN
Kankesanturai
Point Pedro
Kayts
Jaffna
Elephant Pass
Devipattinam
Kilinochchi
Puthukkudiyiruppu
Mullaittivu
Rameswaram
Vellankulam
Dhanushkodi
Talaimannar
Manjulam
Nedunkeni
Mannar
Puliyankulam
Pulmoddai
Silavatturai
Madhu Road
Vavuniya
Kebitigollewa
Pankulam
Nilaveli
Horuwupotana
Trincomalee
Medawachchiya
Hamillewa
Mutur
Pomparippu
Anuradhapura
Kantalai
Kalpitiya
Maragahewa
Kathiraveli
Puttalam
Kekirawa
Habarane
Galgamuwa
Polonnaruwa
Anamaduwa
Valachchenai
Dambulla
Maho
Chenkaladi
Batticaloa
Ganewatta
Naula
Chilaw
Maha Oya
Kuliyapitiya
Kurunegala
Matale
Paddiruppu
Kehetuta
Kalmunai
Pannala
Kandy
Mahiyangana
Uhana
Amparai
Negombo
Kegalla
Tirrukkovil
Gampaha
Bibile
Ja Ela
Nuwara Eliya
Badulla
Colombo
Avissawella
Sri Jayewardenepura Kotte
Pottuvil
Mount Lavinia
Monaragala
Moratuwa
Haputale
Panadura
Horana
Buttala
Ratnapura
Balangoda
Okanda
Kalutara
Pelmadulla
Matugama
Telulla
Kumana
Beruwala
Rakwana
Kataragama
Deniyaya
Embilipitiya
Tissamaharama
Kirinda
Ambalangoda
Udugama
Akuressa
Hambantota
Tangalla
Galle
Matara
SRI LANKA

I

2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය

*ගෙහාන් ගුණතිලක**

1. හැඳින්වීම

2015 වර්ෂය අපූර්ව පරිවර්තනයක් සිදුවූ වර්ෂයක් ලෙස මතකයේ සනිටුහන් වනු ඇත. එම වර්ෂය ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් විසින් ඒකාධිපති පාලනයක් නෙරපා දමා ඒ වෙනුවට සාපේක්ෂ වශයෙන් සලකා බැලීමේ දී වඩා වගවීමක් සහිත රජයක් පත් කර ගත් වර්ෂය ලෙස මතකයේ රැඳෙනු ඇත. ඔවුන්ට බලහත්කාරය හෝ හිංසනය යොදා නොගෙන, තම ඡන්දය නැමති සරල බලය පමණක් යොදා ගෙන එම ජයග්‍රහණය ලබා ගැනීමට හැකි වූහ. මෙම පරිවර්තනය මගින් රටෙහි මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාව ශක්තිමත් ලෙස වැඩි දියුණු වනු ඇතැයි යන අපේක්ෂාව ඉහළ නංවනු ලැබීය. එසේ හෙයින්, 2015 වර්ෂය ශ්‍රී ලංකාවෙහි මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් වැදගත් සංධිස්ථානයක් සනිටුහන් කළේ ය.

මෙම සමාලෝචන පරිච්ඡේදය මගින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි 2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් වාර්තාව විමසුමට ලක් කරයි. මෙහිදී ආණ්ඩු වෙනස්වීම මගින් මෙම වාර්තාවට ඇතිවී තිබිය හැකි බලපෑම විග්‍රහ කිරීමට උත්සාහ දරා ඇති අතර, එම බලපෑමෙහි අපේක්ෂා සහගත සහ ඉතා වැදගත් වූ ලක්ෂණ පිළිබඳ යම් දෘෂ්ටි කෝණයන් පෙන්වා දෙයි. මෙම පරිච්ඡේදය කොටස් තුනකින් ඉදිරිපත් කර ඇත. පළමු වැනි කොටස මගින් 2015 වර්ෂයේ දී සිදු වූ ධනාත්මක වර්ධනයන් - එනම් මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම, මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් රජය විසින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග සහ සිවිල් සමාජයේ කාර්යභාරය යන දෙකටම අදාළව සිදු වූ වර්ධනයන් සාකච්ඡා කෙරෙයි. එමෙන්ම මෙහිදී කථා කිරීමේ නිදහස සහ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරෙන අතර, එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම්

* නීති උපදේශක, වෙරිටේ රිසර්ච් ආයතනයේ පර්යේෂණ අධ්‍යක්ෂ, පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය විද්‍යාර්ථී,නිව් කොලේජ්, ඔක්ස්ෆර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාලය.

කවුන්සිලයේ 30 වැනි සැසිවාරයේ දී ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවට සම අනුග්‍රහය දැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය ගත් ප්‍රශංසනීය තීරණය ද සාකච්ඡාට ලක් කෙරෙයි. මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් එම වර්ෂය තුළදී මුහුණදීමට සිදුවූ ප්‍රධාන දුර්වලතා සමහරක් මෙහි දෙවැනි කොටස මගින් සාකච්ඡාවට ලක් කෙරෙයි. මෙහිදී විශේෂයෙන්ම වධහිංසාව සහ ආගම පදනම් කර ගත් හිංසනයන්ට අදාළව ඇති වූ කැළඹිලිකාරී ප්‍රවණතාවයන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරෙයි. මෙහි අවසන් කොටස මගින් 2015 වර්ෂයේ දී මුහුණ දුන් සාධනීය සහ ඍණාත්මක අත්දැකීම් රාජ්‍ය පාලනය වෙනස් වුව ද ආණ්ඩුව තුළ පවතින පුළුල් දේශපාලන අවිනිශ්චිතභාවයන් ඇතුළත පිහිටුවමින් එම සන්දර්භය තුළ අධ්‍යයනය කිරීමට ප්‍රයත්න දරා ඇත. ඒ අනුව, බලයේ සිටින රජය කුමක් වුව ද පැන නගින යම් යම් ක්‍රමානුකූල මානව හිමිකම් අභියෝගවලට ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන බවට මෙහි අවසන් කොටසෙහි දී කරුණු දක්වා ඇත. මානව හිමිකම්වලට අදාළව සලකා බැලීමේ දී මෑතක දී සිදු වූ ඒකාධිපතිවාදයේ සිට සමූහාණ්ඩුවාදය දක්වා වෙනස්වීම 'උග්‍ර' තත්ත්වයේ සිට 'නරක' තත්ත්වය දක්වා මාරුවීමක්, එනම් රජය විසින් ඍජුවම බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීමේ සිට ක්‍රමානුකූලව සිදුවන මානව හිමිකම් අපයෝජනයන් වළක්වා ගැනීමට රජයට නොහැකිවීම දක්වා මාරුවීමක් ලෙස අවබෝධ කර ගත යුතුය.

2. මානව හිමිකම්වල වැඩිදියුණු වීම

2015 ජනවාරි මාසයේ දී මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා ජනාධිපති ධූරයට තේරී පත්වීම ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජයට සහ ජනමාධ්‍යවලට නව යුගයක් උදා කර දුන්නේ ය. සිරිසේන මහතාගේ ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාරයේ පොරොන්දුව වූ 'යහ පාලනය' යන්නට ප්‍රධාන වශයෙන්ම සිවිල් සමාජය සඳහා වඩා වැඩි අවකාශයක් ලබාදීම, මාධ්‍ය නිදහස ස්ථාපිත කිරීම සහ මානව හිමිකම් සඳහා නව කැපවීමක් ඇති කිරීම ඇතුළත් විය. එම ව්‍යාපාරය මහින්ද රාජපක්ෂ පාලනයේ ලක්ෂණ වී තිබූ දූෂණය, මාධ්‍ය මර්දනය සහ බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම්වලට වඩා සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ වූවක්

විය. මෙම කොටස මගින් ප්‍රධාන වශයෙන්ම ආණ්ඩු වෙනස්වීම හේතුවෙන් 2015 වර්ෂය තුළ සිදු වූ සාධනීය වර්ධනයන් තුනක් විමසුමට ලක් කරයි. එයින් පළමුවැන්න කථා කිරීමේ නිදහස පිළිබඳ සාමාන්‍ය තත්ත්වයන් රට තුළ ස්ථාපනය කිරීමයි; දෙවැන්න තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතියට විශේෂයෙන්ම අදාළ වේ; තුන්වැන්න ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වාර්තාව පිළිබඳ ජාත්‍යන්තරයෙන් එල්ල වන විවේචන සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ දී අනුගමනය කරනු ලබන ප්‍රවේශය සහ ක්‍රමෝපාය වෙනස් වීමට අදාළව වේ.

2.1 කථා කිරීමේ නිදහස ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීම

සිරිසේන මහතා මැතිවරණයෙන් තේරී පත්වී නොබෝ දිනකින්ම පෙර පැවති රජය විවේචනයට ලක් කර තිබූ වෙබ් අඩවි ගණනාවක් වෙත පනවා තිබූ තහනම් ද ඇතුළුව නව වෙබ් අඩවි සඳහා පනවා තිබූ සියලු තහනම් කිරීම ඉවත් කරන ලෙස ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිසමට නියෝග කළේ ය.[1] මෙම ක්‍රියාමාර්ගය මාධ්‍ය නිදහස ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා නව රජයට ඇති මූලික කැපවීම පෙන්නුම් කරන සංඥා කිරීමක් විය. පශ්චාත් යුධ කාලපරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය දෙයක් බවට පත් වූ, මාධ්‍යවේදීන් හෝ මාධ්‍ය ආයතනවලට සිදුකළ අතිශය බරපතල පහරදීම් වර්ග 2015 වර්ෂය තුළ දී දක්නට නොවී ය.[2] 'මාධ්‍යවේදීන්ට එරෙහිව වාචිකව මෙන්ම ශාරීරික වශයෙන් ප්‍රහාරයන් එල්ලවීම ද එම වර්ෂය තුළ දී විශාල වශයෙන් අඩු විය.[3] යනුවෙන් Freedom House නැමති රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය වාර්තා කරයි. රටින් පිටව ගොස් සිටි මාධ්‍යවේදීන් ගණනාවක් නැවත මෙරටට පැමිණීමට මෙම පැහැදිලි විපර්යාසය හේතු විය.[4] මේ අතරතුර, ස්වාධීන සහ අවංක මාධ්‍යවේදීන් ලෙස විශාල කීර්තිනාමයක් දිනා සිටි කතුවරුන් රජයේ පුවත්පත්වල කතුවරුන් වශයෙන් පත් කරන ලදී. උදාහරණයක්

---

1 Shihar Aneez & Frank Jack Daniel, 'Sri Lanka's new government promises end to repression', රොයිටර් පුවත් සේවය, 2015 ජනවාරි 11, වෙබ් ලිපිනය http://www.reuters.com/article/us-sri-lanka-rights-media-idUSKBN0KK0G020150111 (අවසන් වරට ප්‍රවේශ වූ දිනය 2016 මාර්තු 16)

2 ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුධ සමයේ 2009-2014) මාධ්‍ය මර්ධනය පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සඳහා ගෙහාන් ගුණතිලකගේ 'Survivalist and Irrepressible: The Two Faces of the Sri Lankan Media' in S. Udupa and S. McDowell (eds.) *Media as Politics in South Asia* (Routledge: forthcoming)

3 Freedom House, 'Sri Lanka' in *Freedom in the World 2016*, වෙබ් ලිපිනය https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/sri-lanka [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

4 එහිම.

ලෙස, පුවත්පත් කලාවේදියෙකු මෙන්ම මාධ්‍ය නිදහස වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්නෙකු වූ ලක්ෂ්මන් ගුණසේකර 2015 පෙබරවාරි මාසයේ දී 'සන්ඩේ ඔබ්සර්වර්' පුවත්පතේ කතුවරයා වශයෙන් පත් කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ගය මාධ්‍ය කෙරෙහි ඇති රජයෙහි ආකල්පයෙහි සිදු වූ වැදගත් වෙනසක් මෙන්ම රජයේ ආයතන කථා කිරීමේ නිදහස අගය කරන පුද්ගලයින්ට භාර කිරීමට රජයේ ඇති කැමැත්ත ප්‍රදර්ශනය කරන්නක් ද විය.

අතීතයේ දී මාධ්‍යවේදීන්ට සිදු කර තිබූ පහරදීම් පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම්වල ද යම් ප්‍රගතියක් දක්නට ලැබුණි. උදාහරණයක් ලෙස, 2009 වර්ෂයේ දී සන්ඩේ ලීඩර් පුවත්පතේ කර්තෘ ලසන්ත වික්‍රමතුංග මහතා ඝාතනය කිරීම පිළිබඳ අලුතින් විමර්ශනය කිරීම් 2015 වර්ෂය මුල දී ආරම්භ කරන ලදී තවද, 2010 වර්ෂයේ දී දේශපාලන කාටූන් චිත්‍ර ශිල්පී ප්‍රගීත් එක්නැලිගොඩ මහතාගේ අතුරුදහන් වීමට සම්බන්ධ යැයි සැක කෙරෙන හමුදා සාමාජිකයින් කිහිප දෙනෙකු 2015 අගෝස්තු මාසයේ දී අත්අඩංගුවට ගනු ලැබී ය.[5]

ශ්‍රී ලංකාවේ මාධ්‍ය නිදහස සම්බන්ධ සමස්ත වාතාවරණයෙහි වැඩි දියුණුවීමක් තිබුණ ද, මාධ්‍යවේදීන්ට එරෙහි හිංසනයන් සහ මාධ්‍ය නිදහසට ඇඟිලි ගැසීම් සම්බන්ධ සිදුවීම් 2015 වර්ෂය තුළ දී වාර්තා විය. 2015 අප්‍රේල් මාසයේ දී, හිරු ටීවී ආයතනයට සම්බන්ධ මාධ්‍යවේදියෙකු විසින් විරෝධතා ව්‍යාපාරයක් ආවරණය කිරීමෙන් අනතුරුව පොලීසිය විසින් ඔහුව බිය වද්දනු ලැබීම සම්බන්ධයෙන් පැමිණිලි කර සති දෙකක් ගත වූ පසුව පොලීසිය විසින් එම මාධ්‍යවේදියාව අත්අඩංගුවට ගනු ලැබී ය.[6]

ඉන් පසුව එම පැමිණිල්ල ඉල්ලා අස් කර ගන්නා මෙන් ඔහුට බල කිරීම පිණිස ඔහුට විරුද්ධව සොරකම් කිරීම පිළිබඳ බොරු චෝදනා එල්ල කරන ලද බව එම මාධ්‍යවේදියා ප්‍රකාශ කළේ ය. ඇත්ත වශයෙන්ම, Freedom House සංවිධානය වාර්තා කරන අන්දමට, පළාත්පාලන කටයුතු පිළිබඳ මාධ්‍ය ආවරණ සිදු කරමින් සිටිය මාධ්‍යවේදීන්ට 'ශාරීරික වශයෙන් බාධා කරනු ලැබීමේ හෝ පහරදීමේ' සිදුවීම් ගණනාවක් ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු සහ නැගෙනහිර

---

5 එහිම, එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, Sri Lanka 2015 Human Rights Report', in Country Reports on Human Rights Practices for 2015 (2016), at 6.

6 එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, op. cit., at 18.

පළාත්වල සිදුවී තිබේ.[7] එමෙන්ම, යම් යම් ප්‍රධාන ගැටළු පිළිබඳව වාර්තා කිරීම පාලනය කිරීම සඳහා රජය මාධ්‍ය වෙත සියුම් පීඩනයක් එල්ල කළ අවස්ථා ද වාර්තා වී තිබේ. උදාහරණයක් ලෙස, එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කොමසාරිස් කාර්යාලය විසින් සකස් කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් විමර්ශන වාර්තාව 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී නිකුත් කරනු ලැබීමෙන් අනතුරුව ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය මාධ්‍ය විසින් එම වාර්තාවෙහි අන්තර්ගත කරුණු සැලකිය යුතු ආකාරයෙන් අඩු බරපතල තත්ත්වයකින් වාර්තා කළේ ය. තවද එම මාධ්‍ය ආයතන විසින් මානව හිමිකම් කොමිසමේ 30 වැනි සැසිවාරයේ කටයුතු ආවරණය කිරීම ද සාපේක්ෂව ස්වල්ප වශයෙන් සිදු කරන ලදී. රජය ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව සමග සහයෝග යෙන් කටයුතු කරන බව ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙහි ප්‍රතිවිපාකවලට රජයට මුහුණ දීමට සිදුවීම වැළැක්වීම අරමුණු කර ගනිමින් එලෙස ස්වල්ප වශයෙන් මාධ්‍ය ආවරණයක් ලබා දෙන්නට ඇතැයි අනුමාන කළ හැකිය.[8]

මාධ්‍ය නිදහස සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන නීතිමය සහ ආයතනික රාමුවට අදාළව ඍණාත්මක වර්ධනයන් දෙකක් මෙම වර්ෂය තුළ දී සිදු විය. ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩලය නැවත ස්ථාපිත කිරීම එයින් පළමුවැන්න විය. මූල්‍ය, රාජ්‍ය ආරක්ෂාව සහ ආරක්ෂක තත්ත්වයන් සම්බන්ධ කරුණු හෙළිකිරීම තහනම් කරනු ලැබීම පිළිබඳව 1973 අංක 5 දරණ ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩල නීතිය විවේචනයට ලක් කර තිබුණි. එමෙන්ම සිරගත කිරීම ද ඇතුළු දඬුවම් ලබාදීම් හරහා එම තහනම් කිරීම බලාත්මක කිරීමට එම නීතිය මගින් මණ්ඩලයට බලතල ලබා දී ඇති තරමක් මවිත කරවන ක්‍රියාමාර්ගයක් ගනිමින් ජනාධිපති සිරිසේන මහතා 2015 ජූලි මාසයේ දී එම මණ්ඩලයට නව සාමාජිකයින් පත් කළේය. මෙම ක්‍රියාමාර්ගය සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් විසින් සහ ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් ආයතනය වැනි ස්වාධීන මාධ්‍ය ආයතන විසින් දැඩි ලෙස විවේචනයට ලක් කරනු ලැබූහ.[9] මාධ්‍ය කර්මාන්තය විසින් පිහිටුවාගෙන තිබෙන ස්වයං නියාමන යාන්ත්‍රණය අවශ්‍ය තරමටත් වඩා ප්‍රමාණවත් බව අවධාරණය

7 Freedom House, 'Sri Lanka' in *Freedom of the Press 2016*, වෙබ් ලිපිනය https://freedomhouse.org/report/freedom-press/2016/sri-lanka [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].
8 Verité Research, The Media Analysis වෙළුම 5, අංක 36 (2015 සැප්තැම්බර් 23).
9 ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් ආයතනය, 'පුවත්පත් මණ්ඩල පනත පිළිබඳ මාධ්‍ය නිවේදනය' 2016 ජනවාරි, වෙබ් ලිපිනය, http://www.slpi.lk/media-release-on-press-council-act [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

කළ එම ආයතනය, මාධ්‍ය නියාමනය කිරීම සඳහා රජය මැදිහත් නොවිය යුතු බව ප්‍රකාශ කළේය. ශ්‍රී ලංකා පුවත් පත් මණ්ඩලය නැවත ස්ථාපිත කිරීමට ගත් තීරණය, මාධ්‍ය මර්දනය කිරීමේ යම් යම් මෙවලම් නිහඬවම රජය වෙත රඳවා තබා ගැනීමේ රජයේ අභිප්‍රාය පෙන්නුම් කෙරෙන සංඥාවක් වේ.

එම දෙවැනි වර්ධනය සමහර විට එකී අභිප්‍රාය තහවුරු කරන්නක් වේ. 2015 දෙසැම්බර් මාසයේ දී, අධිකරණ අමාත්‍යවරයා විසින් පිළිවෙලින් 1983 අංක 2 දරණ දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය සංශෝධනය කිරීම සඳහා සහ 1979 අංක 15 දරණ අපරාධ නඩු විධාන සංග්‍රහ පනත සංශෝධනය කිරීම සඳහා වශයෙන් පනත් කෙටුම්පත් දෙකක් ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම සංශෝධන පනත් කෙටුම්පත් මගින් නව වරදක් හඳුන්වා දීමට අනුමැතිය ඉල්ලා තිබූ අතර, එය රට තුළ වෛරී භාෂාව භාවිතා කිරීම අපරාධ වරදක් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් ලෙස සලකනු ලැබී ය. මෙම පනත් කෙටුම්පත්වල අරමුණ විශිෂ්ඨ බව පෙනෙන්නට තිබුණ ද, වඩාත් සමීපව පරීක්ෂා කර බැලූ විට එම පනත් කෙටුම්පත්වල අරමුණ 1979 අංක 48 දරණ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ (තාවකාලික විධිවිධාන) පනතෙහි 2(1)(ඌ) වගන්තිය නැවත පැනවීම බව පැහැදිලි විය. වෛරී භාෂාව යන්න විස්තර කරන අදාළ වගන්තිය පහත සඳහන් පරිදි

> 'භාෂිත හෝ කියවීමට අදහස් කරනු ලබන වචනයෙන් හෝ සංඥාවලින් හෝ දැකිය හැකි නිරූපණවලින් හෝ අන්‍යාකාරයෙන් වෙනස් ජනකොටස් හෝ වාර්ගික හෝ ආගමික කණ්ඩායම් අතර දරුණු ක්‍රියා හෝ ආගමික, වාර්ගික හෝ ජාතික අසමගිය හෝ ද්වේශ සහගත හෝ වෛරී හැඟීම් හෝ ඇති කරවන ක්‍රියා සිදු කරන හෝ සිදු කිරීමට අදහස් කරන [ඕනෑම පුද්ගලයෙකු වරදක් සිදු කරන්නේය].'

ඍජුව කථා කරන මාධ්‍යවේදීන්ට සහ දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන්ට හිරිහැර කිරීම සහ දඬුවම් කිරීම පිණිස මෙම වගන්තිය විශේෂයෙන්ම යොදාගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකා සන්නද්ධ හමුදාවන් විසින් නැගෙනහිර පළාතේ දෙමළ සිවිල් වැසියන්ට එරෙහිව යුධ අපරාධ සිදු කරන ලදැයි චෝදනා කිරීම හේතුවෙන් 2009 වර්ෂයේ දී මාධ්‍යවේ දී ජේ.ඒ.සී. තිසෙයිනායගම් මෙම විධිවිධානය යටතේ

වරදකරු කරනු ලැබී ය.[10] 2013 වර්ෂයේ දී, දඹුල්ල මුස්ලිම් දේවස්ථානයට පහරදීමේ සිද්ධියට සම්බන්ධ පුද්ගලයින්ට එරෙහිව ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට අපොහොසත් වීම සම්බන්ධයෙන් එවකට තිබූ රජය විවේචනය කළ දේශපාලනඥයෙක් වූ අසාත් සාලි මහතා අත් අඩංගුවට ගෙන රඳවා තබා ගැනීමට ද මෙම විධිවිධානය ම යොදා ගන්නා ලදී.[11] මෙම පරිච්ඡේදයෙහි දී පසුව සාකච්ඡා කරනු ලබන පරිදි, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත අහෝසි කර ඒ වෙනුවට නව පනතක් හඳුන්වා දීමට සැලසුම් කර ඇති බව නව රජය විසින් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 30 වැනි සැසිවාරයේ දී සඳහන් කළේ ය. එහෙත් එවැනි පොරොන්දුවක් දී මාස කිහිපයක් ඇතුළත, එම නීතියෙහි ඇති ඉතාමත් දරුණු විධිවිධානයන්ගෙන් එකක් රටෙහි සාමාන්‍ය අපරාධ නීතිය තුළට හඳුන්වා දීමට රජය ප්‍රයත්න දැරුවේ ය.

එම පනත් කෙටුම්පත් දෙක ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ අභියෝගයට ලක් කරනු ලැබීමත්[12], සිවිල් සමාජයේ දැඩි විරුද්ධත්වයත්[13], ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසමෙන් එල්ල වූ දැඩි ප්‍රතිචාරයත්[14] හේතුවෙන් පසුව ඉල්ලා අස්කර ගන්නා ලදී. අතීතයෙහි දී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි 2(1)(ඌ) වගන්තිය යොදා ගනු ලැබූ ආකාරයටම විරුද්ධ මත යටපත් කිරීම සඳහාත්, මාධ්‍ය නිදහස නැති කිරීම සඳහාත් නව නීතිය යොදා ගනු ඇතැයි යන්න එයට විරුද්ධ වූ අය ඉදිරිපත් කළ ප්‍රධාන තර්කයක් විය.

මෙම සමස්ත සිද්ධිය මගින් නව රජයේ කැළඹිලිකාරී ලක්ෂණය -එනම් මර්දනකාරී ලැදියාවන්ට නීති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළට

---

10 ක්‍රිසාලි පින්ටෝ ජයවර්ධන, ජයන්ත ද අල්මේදා ගුණරත්න සහ ගෙහාන් ගුණතිලක, The Judicial Mind: Responding to the Protection of Minority Rights (Law & Society Trust 2014), at 243-244. මෙම ලේඛකයින් පවසන අන්දමට, 'ප්‍රධාන වශයෙන්ම සිංහල හමුදාවට චෝදනා කරමින් දෙමළ මාධ්‍යවේදියෙකු විසින් ලියන ලද ලිපියක් (දෙමළ සිවිල් වැසියන්ට එරෙහිව සිදු කරන ලද යුධ අපරාධ පිළිබඳ) නිසා සිංහල පාඨකයින් දෙමළ ජාතිකයින්ට එරෙහිව හිංසනීය ක්‍රියා සිදු කිරීමට පෙළඹෙනු ඇත, නැතහොත් ජාතිවාදී හෝ වර්ගවාදී විරෝධයට හේතුවනු ඇත යන්න චෝදනාවට එරෙහි ප්‍රධාන ප්‍රතිවාදය විය.' එමෙන්ම The Democratic Socialist Republic of Sri Lanka v. J.S. Tissainayagam, ද බලන්න, මහාධිකරණයේ අංක 4425/2008, ජේදීපාලි විජේසුන්දර තීන්දුව බලන්න.

11 පින්ටෝ ජයවර්ධන සහ තවත් අය, op. cit., at 262.

12 'Two petitions in SC against Govt. amendments to Penal Code on hate speech', The Daily FT, 2015 දෙසැම්බර් 16, වෙබ් ලිපිනය, http://www.ft.lk/article/509053/Two-petitions-in-SC-against-Govt--amendments-to-Penal-Code-on-hate-speech [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

13 'Civil Society urges Govt. to Withdraw Bills Criminalizing Hate Speech', Colombo Telegraph, 2015 දෙසැම්බර් 15, වෙබ් ලිපිනය, https://www.colombotelegraph.com/index.php/civil-society-urges-govt-to-withdraw-bills-criminalizing-hate-speech [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

14 ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම, 2015 දෙසැම්බර් 15 දිනැතිව අග්‍රාමාත්‍යවරයාට යවන ලද ලිපිය, වෙබ් ලිපිනය http://hrcsl.lk/english/wp-content/uploads/2015/12/Proposed_-amendment_to-_the_Penal_code_on_Hate_Speech.pdf [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

ප්‍රවේශවීමට ඉඩ දීමට එහි ඇති කැමැත්ත පිළිබිඹු කෙරෙයි. රජයෙහි නීති ප්‍රතිසංස්කරණ යාන්ත්‍රණය කෙරෙහි කොන්දේසි විරහිතව විශ්වාසය තැබීමේ අනතුරුදායක බවත්, ස්වාධීන ක්‍රියාකාරීන් විසින් ඉටු කරනු ලබන 'අධීක්ෂකයාගේ' කාර්යභාරයෙහි වැදගත්කමත් මෙම සිද්ධිය හරහා ප්‍රදර්ශනය විය. කෙසේ වෙතත්, එහි ධනාත්මක පැත්ත වන්නේ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ස්වාධීන ආයතන විසින් නගනු ලබන හඬ මර්දනකාරී නීති සංග්‍රහයන් බලාත්මක කිරීම වැළැක්වීමට තරම් ප්‍රමාණවත් වන බව 2015 වර්ෂයේ සිදු වූ සිද්ධීන් මගින් තහවුරු වීමයි.

2.2 තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය සම්බන්ධ ප්‍රගතිය

මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ මැතිවරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයෙහි අඩංගු වූ එක් පොරොන්දුවක් වූයේ තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ නීති සම්පාදනය බලාත්මක කිරීමයි.[15] මෙම පොරොන්දුව යහපාලනය සහ විනිවිදභාවය පිළිබඳ රජයේ පුළුල් න්‍යාය පත්‍රය සමග අනුකූල විය. ඇත්ත වශයෙන්ම, 2015 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී. රජය විවෘත ආණ්ඩු ප්‍රකාශන අනුමත කර විවෘත ආණ්ඩු හවුලට බැඳුණේ ය.[16] තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ නීතිය කෙටුම්පත කිරීමට රජය සැලසුම් කර ඇති බව ප්‍රකාශ කළ රජය එම නීතිය කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා විද්වත් කමිටුවක් ද පත් කළේය. එම නීතියෙහි පළමු වැනි කෙටුම්පත 2015 වර්ෂයේ ජනවාරි මස අග භාගයේ දී ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන ලදී. මෙම නව නීතිය කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා 2004 වර්ෂයේ දී සකස් කරන ලද නීතියේ කෙටුම්පත පදනම් කර ගෙන ඇති බව පැහැදිලි විය.[17] එම වර්ෂය අවසන් වන විට ද පාර්ලිමේන්තුව විසින් එම නීතිය බලාත්මක කර නොතිබුණු නමුත් එය පනත් කෙටුම්පතක් ලෙස විධිමත් අයුරින් 2015 දෙසැම්බර් මස 18 වැනි දිනැති ගැසට් පත්‍රය

15 නව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පෙරමුණ" A Compassionate Maithri: Governance – A Stable Country (2014 දෙසැම්බර්), at 17.

16 'පුරවැසියන් සවිබලගන්වා ඔවුන්ට 21 වැනි සියවසෙහි විවෘත සහ සහභාගීත්ව පාලනයෙහි ප්‍රගමන සහ පරමාදර්ශ ලබාදෙන විවෘත ආණ්ඩු පිළිබඳ ගෝලීය සංස්කෘතියක් දිරිමත් කිරීමට' මෙම ප්‍රකාශනය සහ හවුල්කාරීත්වය අරමුණු කරයි. ශ්‍රී ලංකා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශය බලන්න, Sri Lanka joins the Open Government Partnership, at http://www.mfa.gov.lk/index.php/en/media/media-releases/6234-sri-lanka-joins-the-open-government-partnership [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 දෙසැම්බර් 10,]'

17 තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පනත බලන්න, (L.D.O. 4/2015). 2004 නීති කෙටුම්පත පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සඳහා බලන්න: ගෙහාන් ගුණතිලක, The Right to Information: A Guide for Advocates :ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් ආයතනය; UNESCO 2014) at 61.

මගින් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබුණි. එම පනත් කෙටුම්පත ලෝකයේ ඇති තොරතුරු දැනගැනීමේ පනත් අතරින් හොඳම එකක් ලෙස ARTICLE 19 සංවිධානය ඇතුළු සංවිධාන ගණනාවක ප්‍රශංසාවට භාජනය විය.[18]

මෙම පනත් කෙටුම්පත සැබවින්ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය තහවුරු කර දීමට අදාළ සාධනීය ප්‍රගතියක් වේ. මෙහි සඳහන් කිරීමට තරම් වැදගත් ලක්ෂණ කිහිපයක් එම කෙටුම්පතෙහි අඩංගු වේ. එයින් පළමුවැන්න, ඕනෑම පුරවැසියෙකු විසින් පොදු අධිකාරියක් සතුව තිබෙන තොරතුරු ඉල්ලා සිටීම සඳහා අනුගමනය කළ හැකි පැහැදිලි ක්‍රියාවලියක් පනත් කෙටුම්පතෙහි නියම කර තිබීමයි 'පොදු අධිකාරියක්' යන යෙදුම සඳහා පනත් කෙටුම්පතෙහි තරමක් පුළුල් නිර්වචනයක් සපයා දී ඇත. 'ව්‍යවස්ථාපිත හෝ පොදු කර්තව්‍යයක් හෝ ව්‍යවස්ථාපිත හෝ පොදු සේවාවක් ඉටුකරන, එහෙත් එම ව්‍යවස්ථාපිත හෝ පොදු කර්තව්‍යයන්ගෙන් හෝ එම ව්‍යවස්ථාපිත හෝ පොදු සේවාවන්ගෙන් ආවරණය වූ ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රමාණයකට පමණක් සීමා වූ පෞද්ගලික හිමිකාරීත්ව හෝ සංවිධාන ද එම නිර්වචනයට ඇතුළත් වේ.[19]

දෙවැනි ලක්ෂණය නම් එම පනත් කෙටුම්පතෙහි 4(1) වැනි වගන්තිය මගින් පහත සඳහන් පරිදි විධිවිධාන සලසා තිබීමයි:

> 'වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක විධිවිධානවලට පටහැනිව කුමක් සඳහන්ව තිබුණ ද, මේ පනතේ විධිවිධාන බලාත්මක විය යුතු අතර, ඒ අනුව මේ පනතේ විධිවිධාන සහ වෙනත් යම් ලිඛිත නීතියක විධිවිධාන අතර අනනුකූලතාවයක් හෝ ගැටීමක් ඇති අවස්ථාවක, මේ පනතේ විධිවිධාන බලාත්මක විය යුතු යි.'

අනාගතයේ දී තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ නීතියක් ස්ථාපනය වූ විට එම නීතිය මගින් තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් හෝ සීමා කරමින් පනවා ඇති වෙනත් ඕනෑම ලිඛිත නීතියක් අවලංගු කෙරෙන බව මෙම වගන්තිය මගින් සහතික කෙරෙයි. උදාහරණයක් ලෙස, මාධ්‍ය නිදහස දැඩි ලෙස සීමා කරන

18 ARTICLE 19, 'Sri Lanka: Right to Information law must be adopted', 2015 දෙසැම්බර් 14' https://www.article19.org/resources.php/resource/38220/en/sri-lanka:-right-to-information-law-must-be-adopted [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

19 තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පනත් කෙටුම්පත, (L.D.O. 4/2015), 46 වැනි ඡේදය.

ඉහත සඳහන් කළ 1973 අංක 5 දරණ ශ්‍රී ලංකා පුවත්පත් මණ්ඩල නීතියට වඩා තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ නීතිය ප්‍රබල වනු ඇත. එමෙන්ම, සංවේදී යැයි සලකනු ලැබිය හැකි තොරතුරු ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට නිලධාරීන්ට නියම කෙරෙන 1955 අංක 32 දරණ රාජ්‍ය රහස් පනතට ද වඩා මෙම පනත ප්‍රබල විය හැක. 1958 අංක 41 දරණ ආගම් විරෝධී ප්‍රකාශන පනත, 1912 අංක 7 දරණ ප්‍රසිද්ධ රැඟුම් ආඥාපනත, 1927 අංක 4 දරණ අසභ්‍ය ප්‍රකාශන පනත සහ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත වැනි විශේෂ තොරතුරු වර්ග වෙත ප්‍රවේශ වීම සීමා කෙරෙන අනෙකුත් නීති ද මෙයින් අවලංගු වෙනු ඇත. ඉතා වැදගත් දෙය නම්, ආයතන සංග්‍රහයෙහි ඇති අනාවරණය නොකිරීමේ විධිවිධාන මගින් සීමා කිරීම්වලට ලක්වී සිටි රජයේ සේවකයින්ව අකටයුතු හෙළි කරන්නන් බවට පත්කරමින් මෙම පනත් කෙටුම්පතෙහි 4(1) වගන්තිය මගින් සිදුකෙරෙන සවිබල ගැන්වීමයි.[20]

තුන් වැනි ලක්ෂණය නම්, තොරතුරු ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලීම් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සඳහා තිබෙන හේතු පරාසයක් අතරෙහි[21] 'පොදු යහපත වඩා වැදගත් කරන' වගන්තියක් මෙම පනත් කෙටුම්පතට ඇතුළත් වී තිබීමයි. 5(4) ඡේදය මගින් විධිවිධාන සලසා ඇති අන්දමට, 'තොරතුර හෙළිකිරීම මගින් සැලසෙන පොදු යහපත එය හෙළිකිරීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇති වන හානියට වඩා වැදගත් වන අවස්ථාවක තොරතුරු ලබා දෙන ලෙස කරනු ලබන ඉල්ලීමක් ප්‍රතික්ෂේප නොකළ යුත්තේ ය.' එබැවින් එවැනි හෙළිදරව් කිරීමක් මගින් සැලසෙන පොදු යහපත අනෙකුත් සියලුම සැලකිලිමත්වීම් වලට වඩා වැදගත් වන අවස්ථාවල දී තොරතුරු නිලධාරියෙක් සහ අවසානයේ දී, අනෙකුත් කරුණු අතර රටවැසියන්ගෙන් ලැබෙන පැමිණිලි විභාග කිරීමේ කාර්යය පැවරී තිබෙන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් කොමිසම එම තොරතුරු සපයා දීමට බැඳී සිටියි.

---

20 ශ්‍රී ලංකාවේ ආයතන සංග්‍රහය: 1 වැනි වෙළුමෙහි XXX1 පරිච්ඡේදයෙහි 3 වැනි ඡේදය සහ 2 වැනි වෙළුමෙහි XLVII පරිච්ඡේදයෙහි 6 වැනි ඡේදය. ආයතන සංග්‍රහයෙහි විධිවිධානවලට අනුව, 'කරුණු ප්‍රකාශ කිරීමකට සීමා වී ඇති අවස්ථාවක වුව ද, කිසියම් තොරතුරක් ප්‍රසිද්ධ කිරීම සමස්තයක් ලෙස රජයට හෝ එහි දෙපාර්තමේන්තුවකට හෝ නිලධාරියෙකුට බාධා පමුණුවයි නම් එවැනි කිසිදු තොරතුරක් ලබා නොදිය යුතුය. කිසියම් සැකයක් ඇති අවස්ථාවක දී අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ අදහස විමසිය යුතුය.

21 පනත් කෙටුම්පතෙහි II කොටස බලන්න. ඉල්ලා ඇති තොරතුරු ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි වන හේතුවලට පෞද්ගලිකත්වය, ජාතික ආරක්ෂාව, වාණිජ්‍යමය රහස්‍යභාවය, වෛද්‍ය රහස් හෝ බුද්ධිමය දේපළ, වෘත්තීයමය වරප්‍රසාද, පාර්ලිමේන්තු වරප්‍රසාද සහ අධිකරණයට අපහාස කිරීම අයත් වේ.

තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පනත් කෙටුම්පත හැරෙන්නට, තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකමට අදාළව තවත් වැදගත් වර්ධනයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිදු විය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19 වැනි සංශෝධනය 2015 මැයි මස 15 වැනි දින බලාත්මක කරන ලදී. හේතු ගණනාවක් නිසා මෙම සංශෝධනය නිවැරදි දිශාව ඔස්සේ ගමන් කළ ඓතිහාසික වෙනසක් විය. එමගින් 'ජනාධිපති කාර්යාලයේ ඒකාධිපතිවාදී විෂය පථය' සහ පත්කිරීම් සිදු කිරීම සඳහා ජනාධිපතිවරයාට තිබූ බලය සීමා කරන ලදී.[22] එය ජනාධිපති ධූරය දැරිය හැකි වාර ගණනෙහි සීමාව ද යළි ස්ථාපිත කර,[23] ජනාධිපති මුක්තියෙහි විෂය පථය ද සීමා කළේ ය.[24] තවද, එම සංශෝධනය මගින් ස්වාධීන කොමිෂන් සභාවලට සහ අග්‍ර විනිශ්චයකාර, නීතිපති සහ පොලිස්පති වැනි තනතුරු ද ඇතුළු ඉහළ තනතුරු සඳහා පත්කිරීම් සිදු කිරීමේ දී එම පත්කිරීම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවෙහි නිර්දේශයට යටත් කිරීම මගින් ජනාධිපතිවරයාට තිබූ බලතල සීමා කර ඇත.[25] මෙම වැදගත් ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට අමතරව, දහ නව වැනි සංශෝධනය මගින් මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදයට අලුතින් මූලික අයිතිවාසිකමක් එකතු කර ඇත. අලුතින් එක් කළ 14අ ව්‍යවස්ථාව මගින් සියලුම පුරවැසියන්ට 'පුරවැසියෙක්ගේ අයිතිවාසිකමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හෝ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වූ යම් තොරතුරක් වෙත නීතියෙන් සලසා ඇති පරිදි ප්‍රවේශවීම සඳහා ඇති අයිතිය' සහතික කර තිබේ.

මෙම සංශෝධනය මගින් ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වතාවට තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය විධිමත් පරිදි ව්‍යවස්ථාගත කරන්නට ඇත. එහෙත් 14අ ව්‍යවස්ථාවේ සමහර අංග තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිවාසිකම් රාමුවට යම් යම් බරපතල සීමාකිරීම් පැනවීමට හේතු වන නිසා එම අංග ගැටළුකාරී වේ.

22 ගෙහාන් ගුණතිලක සහ නිශාන් ද මෙල්" '19th Amendment: The Wins, The Losses, and the In-Betweens (වෙරිටේ රිසර්ච් 2015).

23 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව (19 වැනි සංශෝධයෙන් සංශෝධනය කරන ලද පරිදි) 31(2) ව්‍යවස්ථාව

24 එහිම, 35(1) වැනි ව්‍යවස්ථාව.

25 එහිම, 41(ආ) සහ 41(ඇ) ව්‍යවස්ථා

එයින් පළමුවැන්න නම් 14අ ව්‍යවස්ථාව යටතේ තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම කල්තබා 'නීතිය මගින් ඉඩ සලසා ඇති' පූර්වයෙන් පවතින ක්‍රියාවලියක් මත සම්පූර්ණයෙන්ම රඳාපවතින බවක් පෙනෙන්නට තිබීමය. එම නිසා නීතිසංග්‍රහයට බලය ලබා නොදී, මෙම මූලික අයිතිවාසිකම උදාසීන වූවක් වන අතර, තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා පූර්ණ වශයෙන් ඉඩ සලසා දීමට එය අපොහොසත් වේ. එලෙස ප්‍රවේශවීම, පිළිවෙලින් සිතීමේ නිදහස, හෘද සාක්ෂියේ නිදහස හා ආගමික නිදහස සහ භාෂණ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සහතික කෙරෙන, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 10 වැනි සහ 14(1)(අ) වැනි ව්‍යවස්ථා යටතේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් පිළිගෙන ඇති යම් ප්‍රමාණයකට තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති ගම්‍ය අයිතිය මත රඳා පවතිනු ඇත.[26] උදාහරණයක් ලෙස, 2004 ගාලු මුවදොර පිටිය නඩුවෙහි දී.[27] කොළඹ පිහිටි ගාලු මුවදොර පිටිය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සහ පෞද්ගලික සමාගමක් අතර ඇති කරගෙන තිබූ ගිවිසුමකට අදාළ තොරතුරු ලබා ගැනීමට පෙත්සම්කරුවන් සමත් විය. ඔවුන් අනෙකුත් කරුණු අතර 14(1)(අ) ව්‍යවස්ථාව මත විශ්වාසය තැබුවේය. එහෙත්, න්‍යායාත්මකව සලකා බැලුවහොත්, එවැනි තොරතුරු සඳහා ප්‍රවේශවීමට ඇති අයිතියට 'නීතිය මගින් ඉඩ සලසා නොතිබූ' නිසා 14අ ව්‍යවස්ථාව පෙත්සම්කරුවන්ට ප්‍රයෝජනවත් නොවන්නට තිබුණි. ඇත්ත වශයෙන්ම, 1978 අංක 41 දරණ නාගරික සංවර්ධන නීතිය මගින් නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සහ තෙවන පාර්ශවයන් අතර ඇති කර ගන්නා ගිවිසුම් ප්‍රසිද්ධ කිරීම සඳහා විධිවිධාන සලසා නැත.

දෙවැන්න, තොරතුරක් 'පුරවැසියෙක්ගේ අයිතිවාසිකමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හෝ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන' ප්‍රමාණයට පමණක් එම තොරතුර වෙත ප්‍රවේශවීමට

26 ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවට එරෙහි ප්‍රනාන්දු නඩුවෙහි දී (1996) 1 Sr.L.R. 157. 'තොරතුරු යනු සිතුවිලිවල ප්‍රධාන ආහාරය වන අතර, තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය.10 වැනි ව්‍යවස්ථාව මගින් සහතික කර ඇති සිතීමේ නිදහසෙහි අනුෂංගයක් වේ.' යනුවෙන් විනිසුරු මාර්ක් ප්‍රනාන්දු සඳහන් කළේ ය. (171 ys). 'තොරතුරු ලබාගෙන වාර්තා කිරීම සඳහා ඇති අයිතිය' කථා කිරීමේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස විශේෂයෙන් සහතික කිරීම අර්ථාන්විත කෙරෙන ගම්‍ය සහතික කිරීමක් බව ඔහු නිරීක්ෂණය කළේය. (179 ys). Also see Visuvalingam v. Liyanage (1984) 2 Sri.L.R. 123 at 131. තවදුරටත් කියවන්න, ගෙහාන් ගුණතිලක, 'The Freedom of Information as a Fundamental Rights' in Asanga Welikala (Ed.), The Nineteenth Amendment to the Constitution: Content and Context (විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය), වෙබ් ලිපිනය http://constitutionalreforms.org/the-nineteenth-amendment-to-the-constitution-content-and-context [අවසන් වරට ලබා ගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

27 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය, (මූලික අයිතිවාසිකම්) අයදුම, අංක 47/2004, 2005 නොවැම්බර් 28 දිනැති තීන්දුව

14අ ව්‍යවස්ථාව මගින් ඉඩ සලසා තිබීමයි. මෙම සංදර්භයේ දී 'පුරවැසියෙක්ගේ අයිතිවාසිකමක්' යන්නෙන් කුමක් අදහස් කරන්නේ ද යන්න එකෙනෙහිම පැහැදිලි නොවේ. කෙසේ වෙතත්, එවැනි අයිතිවාසිකමක් යන්නෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ සහතික කර ඇති පරිදි පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් අදහස් කෙරෙන බව උපකල්පනය කිරීම සාධාරණ වේ. එබැවින්, වෙනත් තැනකදී විස්තර කර ඇති පරිදි, මෙම අංගය මගින් 'තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස තවත් පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් සම්බන්ධ කර ඇති නිසා, එනම් ඉල්ලා සිටින තොරතුර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් විශේෂිතව පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකමක් ක්‍රියාත්මක කිරීම හෝ ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන්නේ ය යන පූර්ව අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධ කර ඇති නිසා තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතියෙහි විෂය පථය සීමා කර තිබේ.[28] උදාහරණයක් ලෙස, නිවාසයක් ලැබීම සඳහා ඇති අයිතිය ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ පැහැදිලිව පිළිගෙන නැත. එබැවින් පුරවැසියෙකුට නිවාස අමාත්‍යංශයේ අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා 14අ ව්‍යවස්ථාව පමණක් තනිව යොදා ගැනීමට නොහැකි වනු ඇත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14අ ව්‍යවස්ථාවේ ස්වභාවය සහ විෂය පථය සලකා බැලීමේ දී, එම ව්‍යවස්ථාව මගින් තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය වැඩිදියුණු කෙරෙන ප්‍රමාණය තරමක් සීමාවී තිබේ. එසේ වුවත්, 14අ ව්‍යවස්ථාව තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ නව නීතියක් සමග ඒකාබද්ධ කොට කියවනු ලබන්නේ නම් එම ව්‍යවස්ථාව වැදගත් වේ. තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ නීතියක් මගින් එම අයිතියට 'නීතිය මගින් ඉඩ සලසනු ඇති නිසා', අයිතිවාසිකමක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හෝ ආරක්ෂා කිරීමට යම් තොරතුරක් අවශ්‍ය වේ නම් පුරවැසියෙකු විසින් තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ නීතිය හරහා ප්‍රවේශ විය හැකිය. එම තොරතුර වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා 14අ ව්‍යවස්ථාව වුව ද යොදා ගත හැක. එම නිසා සමහර සංදර්භවල දී. 14අ ව්‍යවස්ථාවට අදාළ මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නීති දර්ශනය

28 ගුණතිලක, 'The Freedom of Information as a Fundamental Rights', op. cit. at 191.

29 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 126 වැනි ව්‍යවස්ථාව සමග කියවිය යුතු 17 වැනි ව්‍යවස්ථාව

මගින් පුරවැසියෙකුට තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශය ලබාගැනීම සඳහා අමතර මගක් ද ඉදිරිපත් කළ හැක.[29] විශේෂයෙන්ම තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ නීතියක් මගින් ඉදිරිපත් කර ඇති ව්‍යවස්ථාපිත ක්‍රියාවලිය දුර්වල වන්නේ නම්, මෙය අයිතිවාසිකම් සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා ඇති වැදගත් මගක් විය හැකිය. එබැවින්, අවම වශයෙන් ඉදිරියේ දී ඇති විය හැකි තත්ත්වයන්ට අදාළව හෝ, 14අ ව්‍යවස්ථාව ශ්‍රී ලංකාව තුළ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතියෙහි ප්‍රගතිය උදෙසා වැදගත් වන වර්ධනයක් වනු ඇත. එසේ වුවත්, තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ ශක්තිමත් නීතියක් 2016 වර්ෂයේ දී ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජයට ඇති හැකියාව මත බොහෝ දේ රඳා පවතිනු ඇත.

2.3 සම අනුග්‍රයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාව

2015 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයට ඉදිරිපත් කරන ලද අංක 30/1 දරණ යෝජනාවට සම අනුග්‍රාහකත්වය ලබා දුන්නේ ය. මෙය පෙර සිදු නොවූ විරූ වර්ධනයකි.[30] තමන්ගේම මානව හිමිකම් වාර්තාව පිළිබඳව වන යෝජනාවකට සහාය දීමට පමණක් නොව, එයට සම අනුග්‍රාහකත්වය දැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ගත් තීරණය ශ්‍රී ලංකාව විසින් මානව හිමිකම් කවුන්සිලය සමග කටයුතු කරන ආකාරයෙහි සම්පූර්ණ වෙනස් වීමක් සනිටුහන් කරයි. මෙම යෝජනාවට විශේෂිත මානව හිමිකම් සහ නීතියේ ආධිපත්‍ය පිළිබඳ ගැටළු, ආරක්ෂක අංශවල ප්‍රතිසංස්කරණ සහ හමුදාව ඉවත්කර ගැනීම, බලය බෙදා හැරීම සහ අන්තර්ජාතික වශයෙන් කටයුතු කරන ආකාරයට සම්බන්ධ පොරොන්දු ඇතුළත් වේ. එහෙත් ඒ සියල්ලටම වඩා, එම යෝජනාව මගින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි සංක්‍රාන්තිය යුක්ති න්‍යාය පත්‍රය, විශේෂයෙන්ම සත්‍ය, යුක්තිය, හානිපූර්ණය සහ නැවත සිදුනොවීම පිළිබඳ සහතිකවීම් සම්බන්ධ යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපිත කිරීමට අදාළ න්‍යාපත්‍රය ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

යෝජනාව සම්පාදනය කිරීම සහ සම්මත කර ගැනීමට සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳ සාකච්ඡාවෙහි සමහර සාධනීය අංග මගින් ඒ පිළිබඳ

30 2015 ඔක්තෝබර් 01 වැනි දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 30 වැනි සැසිවාරයේ දී අනුමත කර ගන්නා ලද යෝජනා අංක 30/1. (A/HRC/RES/30/1).

තව දුරටත් සාකච්ඡා කිරීමෙහි අවශ්‍යතාවය ඇති කරවයි. පළමුව, 2015 සැප්තැම්බර් 14 වැනි දින, ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ අමාත්‍යවරයා රටෙහි මානව හිමිකම් තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජයෙහි ඇති කැපවීම් සහ ඉදිරි සංක්‍රාන්තීය යුක්ති ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ සංක්ෂිප්තව විස්තර කරමින් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිල සැසියෙහි දී පැහැදිලි ප්‍රකාශයක් සිදු කළේ ය.[31] මෙම ප්‍රකාශය විවිධ ආකාරවලින් එම යෝජනාව සම්බන්ධයෙන් වන සාකච්ඡා සඳහා න්‍යාය පත්‍රය සකස් කළ අතර, ශ්‍රී ලංකාව කෙතෙක් දුරට කැපවීමට කැමැත්තක් දක්වන්නේ ද යන්න පිළිබිඹු කළේ ය. විදේශ අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රකාශයට ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සමාලෝචනය කර එය අහෝසි කරමින් ඒ වෙනුවට 'වර්තමානයේ පවතින අන්තර්ජාතික යහ පරිචයන්ට අනුකූලවන පරිදි සකස් කළ ත්‍රස්ත විරෝධී නීතිකරණයන් හඳුන්වාදීම' ඇතුළු වැදගත් පොරොන්දු ඇතුළත් විය. එම ප්‍රකාශයට අතුරුදහන්වූවන් පිළිබඳ කාර්යාලයක් ස්ථාපිත කිරීම, සත්‍ය, යුක්තිය, සංහිඳියාව සහ නැවත සිදු නොවීම පිළිබඳ කොමිසමක් පිහිටුවීම සහ යුද්ධය අතරතුර දී සිදුකරන ලද අපරාධ සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා විශේෂ නීතිඥ පිරිසකගෙන් සමන්විත අධිකරණමය යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම ආදී පොරොන්දු ද ඇතුළත් වේ. මෙම ප්‍රකාශය දිරිගන්වනසුළු එකක් වූ අතර, එය ශ්‍රී ලංකා රජය මෙයට පෙර මානව හිමිකම් සහ සංක්‍රාන්තීය යුක්තිය සම්බන්ධ ගැටළුවල දී අන්තර්ජාතික ප්‍රජාව සමග කටයුතු කළ එදිරිවාදී තත්ත්වයෙන් සම්පූර්ණයෙන් ඈත්වීමක් පෙන්නුම් කරයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, ජාත්‍යන්තර ක්‍රියාකාරීන් සමග සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ කාර්යපටිපාටීන් සමග සහයෝග යෙන් කටයුතු කිරීම මෙම වර්ෂය තුළ දී සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වැඩි දියුණු විය. 2015 දෙසැම්බර් 17 වැනි දින, ශ්‍රී ලංකා රජය වධහිංසාව පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ වාර්තාකරු, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ වාර්තාකරු සහ විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ සහ නීතිඥයින්ගේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ වාර්තාකරු ඇතුළු සියලු විශේෂ

31 ජිනීවාහි පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 30 වැනි සැසිවාරයේ දී 2015 සැප්තැම්බර් මස 14 වැනි දින ශ්‍රී ලංකා විදේශ අමාත්‍ය මංගල සමරවීර මහතා සිදු කළ ප්‍රකාශය, වෙබ් ලිපිනය http://www.news.lk/fetures/item/9742-statement-by-mangala-samaraweera-at-the-30th-session-of-the-unhrc-geneva [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

කාර්යපටිපාටි බලතල දරන්නන් වෙත ස්ථාවර ආරාධනාවක් පිරිනැමුවේ ය.

බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමෙන් සියලු පුද්ගලයින් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන අන්තර්ජාතික සම්මුතිය අත්සන් කිරීම හා වලංගු කිරීම, සහ බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම අපරාධ වරදක් බවට පත්කිරීම යන පැහැදිලි පොරොන්දු ද විදේශ අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රකාශයේ අඩංගු විය. පුද්ගලයින් අතුරුදහන්වීම ශ්‍රී ලංකාවේ දීර්ඝ කාලයක සිට පැවති ගැටළුවක්ව තිබෙන අතර, 1980 දශකයේ අග භාගයේ සිට පුද්ගලයින් දහස් ගණනක් අතුරුදහන් වී ඇත.[32] අතුරුදහන්වූවන් සම්බන්ධයෙන් වන පැමිණිලි විභාග කිරීම සඳහා මැක්ස්වෙල් පරණගම මහතාගේ සභාපතිත්වයෙන් යුතුව පත් කරන ලද ජනාධිපති කොමිසම ('පරණගම කොමිසම') 2015 වර්ෂයේ දී එහි කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කරගෙන ගියේ ය. එහි අඛණ්ඩ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ බරපතල විවේචන එල්ල වුව ද, පරණගම කොමිසම අවම වශයෙන් මෙම ගැටළුවෙහි පවතින බරපතලකම තහවුරු කිරීම හෝ සිදු කළේ ය. එය අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින් පිළිබඳ 21,000 ට වැඩි පැමිණිලි සංඛ්‍යාවක් භාරගත්තේ ය.[33] මෙම සංදර්භය තුළ, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමෙන් සියලු පුද්ගලයින් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන අන්තර්ජාතික සම්මුතිය ශ්‍රී ලංකාව විසින් 2015 දෙසැම්බර් 10 වැනි දින අත්සන් කරනු ලැබීම විශේෂයෙන්ම දිරිගන්වන සුළු වේ. තවද, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම 2015 නොවැම්බර් 9 - 18 යන දිනවල දී ශ්‍රී ලංකාවෙහි සංචාරය කළ අතර, රහසිගතව පුද්ගලයින් රඳවා තබා ගැනීම සඳහා යොදා ගන්නේ යැයි සැක කෙරෙන ස්ථාන ද ඇතුළුව පුද්ගලයින් රඳවාගෙන සිටින ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා එම කණ්ඩායමට අවස්ථාව ලබා දෙන ලදී.[34]

එහෙත් අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින් සොයාගැනීම, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම අපරාධ වරදක් බවට පත් කිරීම සහ වරදකරුවන්ට

---

32 නීරා වික්‍රමසිංහ විසින් රචිත"Sri Lanka in the Modern Age: A History (Oxford University Press: 2015), at 260.

33 පැහැරගැනීම් සහ අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳ ජනාධිපති විමර්ශන කොමිසමෙහි දෙවැනි විධි නියෝගය පිළිබඳ වාර්තාව (2015 අගෝස්තු) ඡේදය 52

34 බලහත්කාරයෙන් හෝ ස්වේච්ඡාවෙන් නොවන අතුරුදහන්කිරීම් පිළිබඳ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම ශ්‍රී ලංකාවෙහි සිදු කළ සංචාරය අවසානයේ ඉදිරිපත් කළ එහි මූලික නිරීක්ෂණ (2015 නොවැම්බර් 9-18), වෙබ් ලිපිනය http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16771&LangID=E [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 දෙසැම්බර් 10].

දඬුවම් පැමිණවීම ආදියට අදාළව එම වර්ෂය තුළ අත් කරගත් ප්‍රගතිය මන්දගාමී විය.

දෙවනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය හොඳින් සම්බන්ධීකරණය වී තිබුණු අතර, එය සෑහෙන ප්‍රමාණයකට ඵලදායී විය. 2015 සැප්තැම්බර් මස 22 වැනි දින නිකුත් කරන ලද සිවිල් සමාජ ප්‍රකාශනයක් මගින් රජයෙන් අනෙකුත් කරුණු අතර පහත සඳහන් පරිදි ඉල්ලා සිටියේ ය.

....(2) යුධ අපරාධ, මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ සහ වර්ග ඝාතනය වැනි ජාත්‍යන්තර අපරාධ සීමා කිරීමේ නීතියක් නොමැතිව අන්තර්ගත කිරීම පිණිස දේශීය නීති ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙන ලෙසට.

(3) විධාන වගකීම සහ ඒකාබද්ධව සහ හවුල් අපරාධකිරීම වැනි ජාත්‍යන්තර අපරාධවලට අදාළ නීතිමය වගකීම් දේශීය නීතියට අන්තර්ගත කිරීම.

(4) විශේෂ දෙමුහුන් අධිකරණයකට ජාත්‍යන්තර විනිශ්චයකරුවන්, නීතිඥයින්, අභිචෝදකයින් සහ විමර්ශන සිදුකරන්නන් පත් කිරීම සඳහා විධිවිධාන සැලසීම....[35]

'වත්මන් කවුන්සිල රැස්වීමෙහි සම්මත කර ගන්නා ලද.... පොදු එකඟත්වයෙන් ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව ඉදිරිපත් කළ යෝජනාව මගින් රජයෙහි සාධනීය පොරොන්දුවලට සහාය දක්වන බවට සහතික වන ලෙස' සහ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය සඳහා වාර්තාකරණ භූමිකාවක් සහතික කරන ලෙස ද මෙම ප්‍රකාශය මගින් කවුන්සිලයේ සාමාජිකයින්ගෙන් ඉල්ලා සිටින ලදී. සිවිල් සමාජ ප්‍රකාශනයෙහි සඳහන් කර ඇති ප්‍රමුඛතාවයන්ගෙන් බොහොමයක් අන්තර්ගත කිරීම සහතික කර ගැනීමේ සිවිල් සමාජ පක්ෂවාදීන්ගේ උත්සාහය සාර්ථක විය. විශේෂයෙන්ම, කවුන්සිලය විසින් සම්මත කර ගන්නා ලද අවසන් යෝජනාවේ පහත සඳහන් කරුණු සහතික කර ගැනීම සඳහා වන පොරොන්දුවක් අන්තර්ගත වේ.

35 මානව හිමිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ මහකොමසාරිස් කාර්යාලය ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කළ වාර්තා පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජ සාමාජිකයින් ඉදිරිපත් කළ ප්‍රකාශ, 2015 සැප්තැම්බර් 22, වෙබ් ලිපිනය http://www.ft.lk/article/473455/Statement-by-Sri-Lankan-civil-society-members-on-OHCHR-reports-on-Sri-Lanka [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

> 'උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංධාන කොමිසමෙන් ආවරණය වන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ද ඇතුළුව, මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ නොසලකා හැරීම් සහ අන්තර්ජාතික මානුෂීය නීතිය උල්ලංඝනය කිරීම්වලට අදාළව සිදු කර ඇති සම්පූර්ණ අපරාධ පරාසය සඳහා වැඩියෙන්ම වගකිව යුතු අය සඳහා මෙම ජාතීන් සමූහය විසින් පිළිගෙන ඇති නීතියෙහි සාමාන්‍ය මූලධර්ම යටතේ නඩු විභාග කර දඬුවම් දීමට....'[36]

යුධ අපරාධ සහ මනුෂ්‍යත්වයට එරෙහි අපරාධ සිදු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වඩාත්ම වගකිව යුතු පුද්ගලයින්ට එරෙහිව පරීක්ෂණ කර දඬුවම් ලබාදීම සඳහා තිබෙන බැදීම එකී ඡේදය මගින් පැහැදිලිව පිළිගෙන තිබේ. තවද, උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංධාන කොමිසම විසින් ආවරණය කෙරෙන කාලපරිච්ඡේදය පිළිබඳ සඳහන් කිරීම මගින් 1980 අග භාගයේ දී සිදු කෙරුණු අපරාධ මෙන්ම යුධ ගැටුම් ආරම්භවීමෙන් පසු සිදු කෙරුණු අපරාධ ද සලකා බැලීමට හැකිවීම සහතික කෙරෙයි.[37] එම නිසා මෙම යෝජනාව මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ යුධ ගැටුම් අතරතුර දී සිදු කරන ලද අපරාධ පිළිබඳ විමර්ශනය කර අපරාධකරුවන්ට චෝදනා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ඉතා පුළුල් න්‍යාය පත්‍රයක් පැහැදිලි කෙරෙයි.

අවසන් යෝජනාව මගින් 'විශේෂ නීති උපදේශක කාර්යාලය ද ඇතුළු ශ්‍රී ලාංකික අධිකරණමය යාන්ත්‍රණයකට පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය සහ අනෙකුත් විදේශීය විනිසුරුවන්ගේ, වෘත්තියේ නීතිඥයින්ගේ සහ බලයලත් අභිචෝදකයින්ගේ සහ විමර්ශකයින්ගේ සහභාගීත්වයෙහි වැදගත්කම සහතික කරයි.[38] නැවත වරක්, ජාත්‍යන්තරය සම්බන්ධ කර ගැනීම සඳහා වන පොරොන්දුවක් ඇතුළත් කර ගැනීම සඳහා සිවිල් සමාජය ඉටු කළ කාර්යභාරය විශේෂයෙන් වැදගත් වේ.

---

36 අංක 30/1 දරණ යෝජනාව op. cit. 7 වැනි ඡේදය

37 උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංධානය පිළිබඳ විමර්ශන කොමිසමේ වාර්තාව බලන්න. (2011 නොවැම්බර්) උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංධාන කොමිසමට 2002 පෙබරවාරි 21 වැනි දින සිට 2009 මැයි මස 19 වැනි දින දක්වා සිදු වූ සිද්ධීන් පිළිබඳව විමර්ශනය කර වාර්තා කිරීමට බලය ලබා දී ඇත. කෙසේ වෙතත් එම කොමිසම ඇත්ත වශයෙන්ම එයට වඩා ඉතා පුළුල් කාල පරිච්ඡේදයක් ආවරණය කළේය. එම කොමිසම 1980 දශකයේ අග භාගයේ සිට 2011 වර්ෂයේ මැද භාගය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය තුළ සිදු වූ සිදුවීම් පිළිබඳ විමර්ශනය කළේය. එය 1980 දශකයේ අග භාගයේ දී ඔට්ටමාවඩි සහ පානම ප්‍රදේශ වලින් සිංහල පුරවැසියන් නෙරපා දැමීම. (616 ඡේදය) සහ 2011 මැයි මස 29 වැනි දින යාපනයේ සිවිල් සමාජ රැස්වීමක් කඩාකප්පල් කිරීම සම්බන්ධ සිද්ධිය (5158 ඡේදය) දක්වා වූ සිදුවීම් විමර්ශනය කළේය. මෙම වාර්තාවෙහි 8307 ඡේදයෙහි දී, 2011 ඔක්තෝබර් 21 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ. ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු නැගෙනහිර පශ්චාත් යුධ කාලය තුළ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳ දෙමළ ජාතික සංවිධානය විසින් ඉදිරිපත් කළ වාර්තාව පිළිබඳ කොමිසම සෘජුව සඳහන් කර තිබේ. 'කොමිසමෙහි බලතලවලට මෙම චෝදනාවන්හි ඇති අදාළත්වය අනුව එම චෝදනා සැලකිල්ලට ගත යුතු' බව කොමිසම සඳහන් කර ඇත.

38 යෝජනා අංක 30/1. op. cit. 6 වැනි ඡේදය

විදේශීය විනිසුරුවරුන්ගේ සහභාගීත්වය පිළිබඳ සඳහන් කෙරෙන යෝජනාවකට ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් සම අනුග්‍රහය ලබා දෙනවා තබා එවන් යෝජනාවක් අනුමත කරනු ඇතැයි යන්නවත් එයට වසරක පෙර කාලයේ දී නම් සිතීමටවත් නොහැකිය. එවැනි සංදර්භයක් තුළ, ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගේ සහයෝගය සහ රජයේ ප්‍රතිග්‍රාහී බව නිසා සිවිල් සමාජ ව්‍යාපාරය ලැබූ සාර්ථකත්වය සමහර විට 2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් සම්බන්ධ ප්‍රධාන ජයග්‍රහණයේ කථා පුවත වනු ඇත. එසේ වුවත්, සම අනුග්‍රහයෙන් ඉදිරිපත් කරන ලද එම යෝජනාවෙහි අඩංගු පොරොන්දු රජය විසින් කෙතෙක් දුරට ඉටු කරනු ලබයි ද යන්න ඉදිරියේ දී දැක ගත හැකි වනු ඇත.

3. මානව හිමිකම් සම්බන්ධ කැළඹුම් සහගත ප්‍රවණතා

මහින්ද රාජපක්ෂ පාලනය අවසන්වීම ඒකාධිපතිවාදයෙහි සහ මර්දනයෙහි අවසානය මෙන්ම යහපාලනය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අවකාශය යළි ස්ථාපිත වීම ද විවිධ ආකාරවලින් සංකේතවත් කරයි. මෙයට පෙර කොටසෙහි දී සාකච්ඡා කළ පරිදි, එවැනි පරිවර්තනයක් සිදුවීම යම් යම් ක්ෂේත්‍රවල පැහැදිලිව දක්නට තිබේ. මෙම කොටස මගින්, 2015 වර්ෂය තුළ දී දක්නට ලැබුණු යම් යම් කැළඹුම් සහිත ප්‍රවණතාවයන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් එම වර්ෂය පිළිබඳ වෙනස් දෘෂ්ටි කෝණයක් ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

3.1 වධහිංසාව

වධහිංසාව ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 10 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ තහනම් කර ඇති අතර, 1994 අංක 22 දරණ වධහිංසාව සහ වෙනත් කුරිරු, අමානුෂික හෝ අවමන් සහගත සැලකීම හෝ දඬුවම්දීමට එරෙහි සම්මුති පනත යටතේ එය අපරාධ වරදක් බවට පත් කර තිබේ. එක් අතකින්, අත්අඩංගුවෙහි සිටින පුද්ගලයින්ට පීඩාකිරීම් පිළිබඳ තහනම් කිරීම් පරාසයක් සහ ඔවුන් වධහිංසාවලින් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන කාර්ය පටිපාටිමය ආරක්ෂකවරණයන් දේශීය නීතියෙහි අඩංගු වේ.[39] එහෙත් 'ශ්‍රී ලංකා නීතියෙහි තිබෙන කාර්ය

39 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි ව්‍යවස්ථාව බලන්න. පොලිස් අත් අඩංගුවේ සිටින පුද්ගලයින් සම්බන්ධ නීති පිළිබඳව පොලිස්පතිවරයා විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 2104/2008 චක්‍රලේඛය බලන්න.සහ 2012 මැයි 18 වැනි දිනැති අංක 1758/36 දරණ අතිවිශේෂ ගැසට්පත්‍රයෙහි පළ කරන ලද පොලිස් (නීතිඥයින් පොලිස් ස්ථානයන්හි පෙනී සිටීම) නීති 2012.

පටිපාටිමය රැකවරණයන් පොලීසිය විසින් මගහැර යාම හෝ නොසලකා හරිනු ලැබීම නිතරම සිදු වන' බව 2015 වර්ෂයේ දී පවා නිරීක්ෂණය කර තිබේ.[40] අනෙක් අතට, වධහිංසා සිදු කිරීම සඳහා නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන නිලධාරීන් දිරි ගන්වන අංග ද ශ්‍රී ලංකාවේ නීති පද්ධතියෙහි දිගින් දිගටම රැඳී තිබේ. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි 16 වැනි වගන්තියෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි, සැකකරුවෙකු විසින් සහකාර පොලිස් අධිකාරී තනතුරුට පහළ නොවන තනතුරක නිලධාරියෙකු වෙත ලබා දෙන ප්‍රකාශයක් එම සැකකරුට එරෙහි සාක්ෂියක් වශයෙන් පිළිගත හැකිය. වෙනත් තැනක සඳහන් කර ඇති පරිදි, මෙම විධිවිධානය මගින් වධහිංසාව දිරිමත් කර ඇති අතර, නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන නිලධාරීන් විසින් එය දැඩි ලෙස අවභාවිතා කර තිබේ.[41]

තවද, නීතිය යටතේ අත්අඩංගුවට ගනු ලබන සැකකරුවන්ට එවිගසම නීති උපදේශකයින් වෙත ප්‍රවේශ වීම සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත හෝ ව්‍යවස්ථානුකූල අයිතියක් නැත.[42] නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන නිලධාරීන්ට වධහිංසාව හරහා සැකකරුවන්ගෙන් අපරාධාරෝපණ සාක්ෂි ලබාගත හැකි නිසා නීතියෙහි ඇති මෙම හිදැස පොලිස් ප්‍රශ්න කිරීම් සංදර්භයෙහි දී විශේෂයෙන්ම ගැටළුකාරී වේ. නීතිඥයෙකුගේ ඉදිරිපත්වීම මගින් පැහැදිලිවම එවැනි පරිචයන් අධෛර්යමත් වනු ඇත. වධහිංසාවට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුව විසින් මෙසේ නිරීක්ෂණය කර තිබේ: '[ශ්‍රී ලංකාවෙහි] අත්අඩංගුවේ රඳවාගෙන සිටින අපරාධ සැකකරුවන්ට එවිගසම තමන් කැමති නීතිඥයෙකු වෙත ප්‍රවේශවීම සඳහා..... ව්‍යවස්ථාපිත අයිතියක් නැත.'[43] එමෙන්ම 'යම් ප්‍රශ්නකිරීමක් සිදු කරන අවස්ථාවෙහි දී නීතිඥයෙක් එම ස්ථානයේ තබා ගැනීමේ අයිතිය සහ නීතිඥයා සහ සේවාදායකයා අතර රහස්‍ය සන්නිවේදනයක් සිදු කිරීමේ අයිතිය වැනි මූලික නීතිමය ආරක්ෂාවන්' ශ්‍රී ලංකාවෙහි 1979 අංක 15 දරණ අපරාධ

40 හියුමන් රයිට්ස් වොච් සංවිධානය. We Live in Constant Fear: Lack of Accountability for Police Abuse in Sri Lanka (2015 ඔක්තෝබර්)' වෙබ් ලිපිනය https://www.hrw.org/report/2015/10/23/we-live-constant-fear/lack-accountability-police-abuse-sri-lanka [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

41 ජාත්‍යන්තර නීතිවේදීන්ගේ කොමිසම, Authority without Accountability: The Crisis of Impunity in Sri Lanka (2012), at 52.

42 මෙම ගැටළුව පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සඳහා ගෙහාන් ගුණතිලක විසින් රචිත. 'GSP+: A Revaluation of Benefits' (2016) 22 The Bar Association Law Journal 112. " කියවන්න.

43 වධහිංසාවට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුව. Concluding observations of the Committee against Torture: Sri Lanka, 2011 foiein¼ 8, CAT/C/LKA/CO/3-4, at para.7.

නඩුවිධාන සංග්‍රහ පනතෙහි නොමැති බව ද එය විසින් නිරීක්ෂණය කර තිබේ.[44] මෙම සංදර්භය තුළ, එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ යෝජනා අංක 30/1 යටතේ රජය විසින් ලබා දී ඇති පොරොන්දු ද, යුරෝපා සංගමයේ ජීඑස්පි ප්ලස් පහසුකම ලබා ගැනීම සඳහා ඉල්ලුම් කිරීමට රජය මෑතක දී ගත් තීරණය ද වැදගත් වේ. යුරෝපා සංගමය ශ්‍රී ලංකාවට ලබා දී තිබූ ජී.එස්.පි.ප්ලස් පහසුකම ගැටළු 15 ක් ගෙන හැර දක්වමින් 2010 වර්ෂයේ දී ඉවත් කර ගත්තේ ය. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සංශෝධනය කිරීම සහ සැකකරුවන්ට එකෙණෙහිම නීතිඥ සහාය ලබා ගැනීමට ප්‍රවේශවීම සඳහා අවස්ථාව ලබා දීම මෙම ගැටළුවලින් දෙකකි. මෙම කොන්දේසි සහ එම පහසුකම නැවත ලබාගැනීම සඳහා වර්තමාන රජය සතු පැහැදිලි අපේක්ෂාව සලකා බැලීමේ දී, වධහිංසාව සඳහා නීතියෙහි ඇති දිරිමත් කිරීම් නීතිවලින් ඉවත් කිරීම සඳහා රජය කැපවී සිටින බවට තර්ක කිරීම සඳහා සාධාරණ පදනමක් තිබේ.

මෙසේ තිබිය දී, වධහිංසාව අපරාධ වරදක් බවට පත්කර තිබුණ ද, 1994 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා වධහිංසා කිරීම් පහක් හෝ හයක් සඳහා පමණක් දඬුවම් නියම කර තිබේ.[45] එයින් දෙකක්ම 2015 වර්ෂය තුළ දී සිදු කළ දඬුවම් නියම කිරීම් වේ. වසර දහයකට පෙර රෝහිත ලියනගේ සහ සරත් බණ්ඩාර යන දෙදෙනාට වධහිංසා කිරීම සම්බන්ධයෙන් වරදකරුවන් වූ නිහාල් රාජපක්ෂ සහ ඩබ්ලිව්.එම්. බාලසූරිය යන පොලිස් නිලධාරීන් දෙදෙනාට මහනුවර මහාධිකරණය විසින් වසර හතක සිරදඬුවමක් නියම කළේ ය.[46] එහෙත් මෙලෙස දඬුවම් නියම කිරීමේ අවස්ථා ගණන ඉතා අඩු වීම පොලිසීය විසින් වධහිංසා කරනු ලැබීමට අදාළ දණ්ඩ මුක්තියට අනුබලදීමට හේතුවන බව නිසැකය.

වරදට දඬුවම් ලබා නොදීමේ ගැටළුව සහ ප්‍රතිඵලදායක ආරක්ෂාවන් නොතිබීමේ ගැටළුව, පෙර පැවති රජය කාලයේ සිට ඉදිරියට ගෙන එන්නක් බව පෙනෙන්නට තිබේ. එහෙත් වධහිංසාවන් සිදු වන ප්‍රමාණය ඇත්ත වශයෙන්ම 2015 වර්ෂයේ

---

44 එහිම

45 Juan E. Mendez, Preliminary observations and recommendations of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman and degrading treatment or punishment: on the Official joint visit to Sri Lanka 29 April to 7 May 2016, fjí ,smskh http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=19943&LangID=E [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

46 එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, op. cit. at 3

දී අඩුවුනේ ද යන්න ප්‍රශ්නයක් ඉතිරිව තිබේ. 2015 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්තාවෙහි වධහිංසා පිළිබඳ එක් තනි සිදුවීමක් පමණක් සඳහන් කර තිබුණි. එම වාර්තාවට අනුව, 2015 ජූනි මාසයේ දී, අතුරුදහන් වූ ළමයෙකුගේ දෙමව්පියන් සහ නෑදෑයන් කිලිනොච්චි පොලිස් ස්ථානයේ පොලිස් නිලධාරීන් විසින් ප්‍රශ්න කරනු ලබන අතරතුර දී වධහිංසාවට ලක් කර තිබුණි.[47] නව රජය යටතේ ද වධහිංසා කිරීම අඛණ්ඩව සිදුවන බවට අන්තර්ජාතික සංවිධාන විසින් නිකුත් කර තිබූ තවත් වාර්තා දෙකක් පිළිබඳව ද ඉහත කී වාර්තාවෙහි සඳහන් කර තිබුණි. එයින් පළමුවැන්න ෆ්‍රීඩම් ෆ්‍රොම් ටෝචර් (Freedom from Torture) නැමති සංවිධානය විසින් *Tainted Peace: Torture in Sri Lanka since May 2009'* (කිළිටිවූ සාමයඃ 2009 වර්ෂයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවුණු වධහිංසා) යන මාතෘකාව යටතේ නිකුත් කළ වාර්තාවය.[48] එම වාර්තාවට අනුව, ෆ්‍රීඩම් ෆ්‍රොම් ටෝචර් සංවිධානය විසින් සැලකිල්ලට ගත් වධහිංසාව පිළිබඳ සිද්ධීන්වලින් හයක්ම 2014 වර්ෂයේ සිදු වූ ඒවා වේ.[49] කෙසේ වෙතත්, '2015 වර්ෂයේ ජනවාරි මාසයේ සිට ශ්‍රී ලංකාවෙහි සිදු කරන ලද වධහිංසා කිරීම් පිළිබඳ විශේෂිත සිද්ධීන් ගණනාවක් පිළිබඳව ෆ්‍රීඩම් ෆ්‍රොම් ටෝචර් සංවිධානය සෘජුවම තොරතුරු දන්නා බව' වැඩිදුරටත් විස්තර කිරීම් සිදු නොකර එම වාර්තාවෙහි සඳහන් කර තිබේ. දෙවැනි වාර්තාව, ඉන්ටර්නැෂනල් ට්‍රෑත් ඇන්ඩ් ජස්ටිස් ප්‍රොජෙක්ට් (International Truth and Justice Project) නැමති සංවිධානය විසින් *'Silenced: Survivors of Torture and Sexual Violence in 2015'* (නිහඬකරවූවන්ඃ 2015 වර්ෂයේ වධහිංසාවලින් සහ ලිංගික හිංසනයෙන් නොනැසී සිටින්නන්) යන මාතෘකාව යටතේ නිකුත් කළ වාර්තාවයි.[50] වධහිංසා කිරීමේ සිද්ධීන් 20 ක් පිළිබඳ තොරතුරු මෙම වාර්තාවේ ඇතුළත් වන අතර, එම වාර්තාව පවසන අන්දමට එම සියලුම සිද්ධීන් 2015 වර්ෂයෙහි දී සිදුවී තිබේ. එයට

---

47 එහිම 8 පිටුව

48 Freedom from Torture, Tainted Peace: Torture in Sri Lanka since May 2009 (August 2015), at https://www.freedomfromtorture.org/sites/default/files/documents/sl_report_a4_-_final-f-b-web.pdf [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

49 *Ibid.* at 15, at footnote 9.

50 International Truth and Justice Project, Silenced: Survivors of Torture and Sexual Violence in 2015 (January 2016), at http://www.itjpsl.com/assets/Silenced-jan-2016.pdf [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

අමතරව, 2015 වර්ෂයේ අගෝස්තු මාසයේ පැවති පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් පසුව සිදු කරන ලද පුද්ගලයින් පැහැරගෙන යාමේ සිදුවීම් පහක් පිළිබඳව ද මෙම වාර්තාවේ කරුණු සඳහන් වේ.[51] මෙම වාර්තා දෙක මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුධ සංදර්භයේ සිදු වූ වධහිංසා කිරීම් පිළිබඳ ප්‍රබල සාක්ෂි ඉදිරිපත් කර තිබේ. බොහෝ දුරට මෙම වධහිංසා කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය 2015 වර්ෂය පුරාම අඛණ්ඩව පැවතී තිබෙන්නට ඇතැයි හැඟී යන තොරතුරු එම වාර්තාව මගින් ඉදිරිපත් කරයි. එහෙත්, යම් යම් ක්‍රමවේදී දුර්වලතාවයන් නිසා විශේෂිතවම 2015 වර්ෂයේ වධහිංසාවන් සිදු වූ බවට ප්‍රකාශ කිරීම තහවුරු කිරීම සඳහා ප්‍රබල සාක්ෂි ඉදිරිපත් කිරීමට මෙම වාර්තා දෙක අපොහොසත් වී තිබේ.

'මෙම අධ්‍යයනයෙහි (වෛද්‍ය-නීතික වාර්තා ඉදිරිපත් කර ඇති) ශ්‍රී ලාංකිකයින්ව ඔවුන්ගේ නීති නියෝජිතයින් විසින් බර්මින්ග්හැම්, ග්ලාස්ගෝ, ලන්ඩන්, මැන්චෙස්ටර් සහ නිව්කාස්ට්ල් යන නගරයන්හි පිහිටි ෆ්‍රීඩම් ෆ්‍රොම් ටෝචර් මධ්‍යස්ථාන වෙත යොමු කරන ලද' බව ෆ්‍රීඩම් ෆ්‍රොම් ටෝචර් සංවිධානයේ වාර්තාවෙහි සඳහන් වෙයි.[52] තවද, තම වාර්තාවෙහි දී සලකා බලනු ලැබූ වින්දිතයින් දූන් 'විවිධ රටවල් තුනක' සිටින බව ඉන්ටර්නැෂනල් ට්‍රුත් ඇන්ඩ් ජස්ටිස් ප්‍රොජෙක්ට් සංවිධානයේ වාර්තාවෙහි සඳහන් වෙයි.[53] එම නිසා මෙම සංවිධාන දෙක විසින් තම අධ්‍යයන සඳහා යොදාගත් සම්පූර්ණ නියැඳි දෙකම දූනට ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත ජීවත්වන්නන්ගෙන් සමන්විත වේ. මෙම වාර්තා සැකසීමේ දී අනුගමනය කරන ලද සනාථකාරී ක්‍රමවේද සලකා බැලීමේ දී, මෙම පුද්ගලයින් වධහිංසාවන්හි වින්දිතයින් බවට ප්‍රකාශ කිරීම එවැනි හේතුවක් මගින් අවප්‍රමාණය නොකෙරෙනු ඇත. එහෙත් අදාළ හිංසාවන් සිදුවූයේ කවදා ද යන්න නිවැරදිවම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා යොදා ගන්නා ලද සනාථකාරී ක්‍රමවේද එතරම්ම ප්‍රබල ඒවා නොවේ. එබැවින් සමස්ත නියැදියම ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත ජීවත් වන්නේ ය යන කරුණ නිසා එම හිංසනයන් විශේෂිතවම 2015 වර්ෂයේ දී ම සිදුවූයේ ය යනුවෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සම්බන්ධයෙන්

51 *Ibid.* at 13.
52 Freedom from Torture, z. at 14.
53 සත්‍යය සහ යුක්තිය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර ව්‍යාපෘතිය. op. cit. at 13

බරපතල සැක ඇති කරවයි. එවැනි සැකයක් ඇතිවීම සඳහා ප්‍රධානතම හේතුව වන්නේ සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්ට භාජනය කරන ලද වින්දිතයින්ගෙන් විශාල බහුතරයක් වෙනත් රටවල රැකවරණ අපේක්ෂා කරන්නන් වීමයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, එක් සාක්ෂිකරුවෙකු හැරෙන්නට අනෙක් සියලුම දෙනා රැකවරණ අයදුම් කර තීරණයක් අපේක්ෂාවෙන් සිටි අය බව ඉන්ටර්නැෂනල් ට්‍රෑත් ඇන්ඩ් ජස්ටිස් ප්‍රොජෙක්ට් වාර්තාවෙහි සඳහන් වෙයි.[54]

එබැවින් සම්මුඛ සාකච්ඡා කරන ලද විශාල බහුතරයක් 2015 වර්ෂයේ - එනම් රජය මාරුවීමෙන් පසුව පැවති තත්ත්වයට අදාළව තමන්ට වධහිංසාවලට ලක්වීමේ තර්ජනය අඛණ්ඩව පවතින බවක් තහවුරු කිරීමට පෙළඹී ඇති බව නිසැකය. සැබවින්ම, නියම තත්ත්වය කොහෙත්ම මෙය විය නොහැක. කෙසේ වෙතත්, ක්‍රමවේදමය වශයෙන් සලකා බැලුවහොත්, සමස්ත වින්දිතයින් නියැදියටම පාහේ අදාළ වන පෙළඹවීම් ව්‍යූහය මගින් ආණ්ඩු වෙනස සිදුවීමට පෙර කාලයේ නොව 2015 වර්ෂයේ මෙම සිදුවීම් සිදුවූයේ යැයි කරන ප්‍රකාශය දුර්වල කරයි.

පසුව ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම 2015 වර්ෂයේ සිදු වූ වධහිංසා ප්‍රමාණය පිළිබඳ තිබූ සියලු සැකයන් පහ කර දැම්මේ ය. 2015 වර්ෂයේ දී කොමිසමට ලැබුණු වධහිංසා කිරීම් පිළිබඳ මුළු පැමිණිලි සංඛ්‍යාව 413 ක් බව එම කොමිසමෙහි කොමසාරිස්වරියක වූ අම්බිකා සත්කුණනාදන් සඳහන් කළා ය.[55] මාධ්‍ය හමුවක් අතරතුර දී මානව හිමිකම් කොමිසමේ සභාපති ආචාර්ය දීපිකා උඩුගම ද එම සංඛ්‍යා නිවැරදි බව තහවුරු කළේ ය.[56] 2015 වර්ෂයේ දී රජය වෙනස් වීමෙන් පසුව වුව ද වධහිංසා කිරීමේ පරිචය පැවති බව මෙම සංඛ්‍යා දත්ත මගින් පෙන්නුම් කෙරෙයි. ශ්‍රී ලංකාවේ වධහිංසා කිරීමේ පරිචය ආයතනික වශයෙන් ආයතන තුළට කාවැදී තිබෙන බවත්, එය පවතින රජයේ ප්‍රතිපත්ති අභිමතයන් ඉක්මවා

---

54 එහිම. at 34..

55 රයිසා වික්‍රමතුංග.A Broken System: Sri Lanka's ongoing battle against torture, 2016 ජූනි 26. වෙබ් ලිපිනය https://social.shorthand.com/raisalw/3ge03UdC7c/a-broken-system [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12].

56 රුවන් ලක්නාත් ජයකොඩි. 'Over 50 complaints of torture during first three months', The Nation, 2 July 2016, at http://nation.lk/online/2016/07/02/50-complaints-torture-first-three-months.html [අවසන් වරට ලබාගත් දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 12]. මෙම දළ විශ්ලේෂණය ලියන අවස්ථාවේ දී ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම වධහිංසාවට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුව වෙත එහි වාර්තාව ඉදිරිපත් කර ඇති අතර,2015 වර්ෂයෙහි දී කොමිසම වෙත පැමිණිලි 420 ක් ලැබුණු බව එම වාර්තාව මගින් සහතික කර ඇත. ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසමේ වාර්තාව. Report of the Human Rights Commission to the Committee Against Torture: Review of the 5th Periodic Report of Sri Lanka (October 2016), at 4.

බොහෝ දුරට පැතිර පවතින බවත් මෙම සංඛ්‍යා වලින් පෙන්නුම් කෙරෙයි. ශ්‍රී ලංකාව 'සාමාන්‍ය' තත්ත්වයන් යටතේ වුව ද බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් දිගින් දිගටම සිදුවන කාල පරිච්ඡේදයකට අවතීර්ණ වන බව මෙම සංඛ්‍යා ලේඛන හෙළි කරයි. මෙම උල්ලංඝනය කිරීම් සම්මතයෙන් ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති තීරණ හේතුවෙන් සිදුවන ඒවාට වඩා, ආයතනික දුර්වලතා හේතුවෙන් සහ එම දුර්වලතා නිවැරදි කිරීමට රජය අපොහොසත්වීම හේතුවෙන් සිදුවන උල්ලංඝනය කිරීම් වර්ග වේ. යම් අර්ථයකින් ගත් විට, රජය විසින් මෙම ගැටළුව පිළිගෙන අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම සඳහා කැපවන බව සහතික කර ගැනීමේ සටන ජයගනු ඇත. එහෙත්, මෙම සංඛ්‍යාලේඛනවලින් පැහැදිලිව පෙන්නුම් කරන පරිදි, ශ්‍රී ලංකාවෙහි පවතින වධහිංසා කිරීමේ සැබෑ පරිචයට එරෙහිව සටන් කරන යුද්ධය අවසන් වීමට තවත් බොහෝ දුර තිබේ.

3.2 ආගමික හිංසනය

ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුධ සමයෙහි දී ආගමික හිංසනයෙහි සීඝ්‍ර ඉහළයාමක් සිදු විය. The Chronic and the Acute: Post-war Religious Violence in Sri Lanka නැමති ලිපිය මගින් එහි කතුවරයා 2013 සහ 2014 වර්ෂවල සිදුවුණු ආගමික හිංසනයන් පිළිබඳ සංඛ්‍යාත්මක දත්ත විමසා බලයි. එම එක් එක් වර්ෂය තුළ දී මුස්ලිම් ප්‍රජාවට එරෙහිව ප්‍රහාරයන් 200 ට වැඩි සංඛ්‍යාවක් එල්ල කර ඇත.[57] එමෙන්ම, ක්‍රිස්තියානි භක්තිකයින්ට එරෙහිව එවැනි ප්‍රහාර 60 ට අධික සංඛ්‍යාවක් එල්ලවී තිබේ.[58] තවද, වෙරිටේ රිසර්ච් ආයතනය සහ ශ්‍රී ලංකා ජාතික ක්‍රිස්තියානි ශුභාරංචි සංගමය විසින් නිකුත් කරන ලද අධ්‍යයන වාර්තාවක '2013 සහ 2014 වර්ෂ තුළ දී පමණක් දේවස්ථාන තිස් නවයකට ඒවායෙහි කටයුතු නතර කරන ලෙස බල කරනු ලැබ තිබෙන බව සඳහන් කර තිබේ.[59]

මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව හිංසනයන් සිදුකිරීමට පෙළඹවීම සඳහා බොදු බල සේනා සංවිධානය වැනි වෛරී කණ්ඩායම් වග කිව යුතු වේ. එවැනි

57 ගෙහාන් ගුණතිලක, The Chronic and the Acute: Post-war Religious Violence in Sri Lanka (Equitas; ICES: 2015), at 18-24.

58 එහිම 19-26.

59 වෙරිටේ රිසර්ච් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ක්‍රිස්තියානි ධර්ම දූත සංධානය, Silent Suppress ion: Restrictions on Religious Freedom of Christians (1994-2014) (2016), at 3.

හිංසනයන්හි එක් ලක්ෂණයක් වූයේ බොදු බල සේනා වැනි කණ්ඩායම්වල ක්‍රියා රජය විසින් නිහඬව අනුමත කිරීමයි. ඒ අනුව පුද්ගලයින්ට, ව්‍යාපාරික ස්ථානවලට සහ ආගමික ස්ථානවලට පහර දීම් සඳහා මෙම කණ්ඩායම්වලට විශ්වාස කළ නොහැකි තරම් දණ්ඩ මුක්තියක් ලැබී තිබුණි. එබැවින් 2015 වර්ෂයේ ආණ්ඩු මාරුවීමත් සමග ම ආගමික හිංසනය වේගවත්ව අවසානයකට එළඹෙනු ඇතැයි යන අපේක්ෂාව පැවතුණි. 2015 වර්ෂයේ දී 'දරුණු' හිංසනය ලෙස විස්තර කළ හැකි සිද්ධීන් සැලකිය යුතු තරමින් අඩු වූ නිසා, එනම් 'පුළුල්ව සිදුවුණු ශාරීරික පහරදීම්, දේපළ විනාශ කිරීම් සහ නීතිය හා සාමය කඩා වැටීම් සහිත දැඩි තීව්‍රතාවයකින් යුත් හිංසාකාරී සිද්ධීන් විරල වීම' නිසා එම අපේක්ෂාව තරමක් දුරට ඉටු විය.[60]

කෙසේ වෙතත්, ආගමික හිංසනයෙහි කැළඹුම් සහිත ප්‍රවණතා දෙකක් අඛණ්ඩව 2015 වර්ෂයේ ද පැවතුණි. පළමුවැන්න, ක්‍රිස්තියානි ආගමික කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව 'නිදන්ගතව පැවති' හිංසනික ක්‍රියා අඛණ්ඩව පැවතුණි. 'නිදන්ගතව පැවති' හිංසනය යන්න 'එදිරිවාදී ව්‍යාපාර සහ ප්‍රචාරක කටයුතුවල සිට තර්ජනය කිරීම්, බියවැද්දීම්, සුළු වශයෙන් දේපළ විනාශ කිරීම් සහ විටින් විට සිදු කෙරෙන කායික හිංසනය දක්වා පරාසයක වූ අඛණ්ඩ, අඩු තීව්‍රතාවයකින් යුතු ප්‍රහාර' ලෙස අර්ථ නිරූපණය කර ඇත.[61] ආණ්ඩු වෙනසක් සිදුවුව ද, ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව සිදුවන සාමාන්‍ය හිංසන ක්ෂේත්‍රය, එනම් දැඩි රාජ්‍ය අනුග්‍රහයක් නොමැතිව ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් සිදුවන හිංසනය, අඛණ්ඩව මෙම වර්ෂයේ ද පැවතුණි. 2015 වර්ෂයේ ජනවාරි මාසයේ ආණ්ඩුව වෙනස්වීමෙන් පසුව, එම වර්ෂයේ ඔක්තෝබර් මාසය වන විට ක්‍රිස්තියානි දේවස්ථාන සහ ආගමික කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව සිදු කරන ලද 'හිංසාකාරී ප්‍රහාර, බිය වැද්දීම් සහ හිංසා කිරීම්' සිද්ධීන් 60 ක් තරම් විශාල ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලංකා ජාතික ක්‍රිස්තියානි ශුභාරංචි සංගමය විසින් වාර්තා කරගෙන ඇත.[62] 2013 සහ 2014 වර්ෂවල

60 ගුණතිලක;The Chronic and the Acute, op. cit. at 10.

61 එහිම.

62 අතුල විතානගේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රිස්තියානි අගමිකයින්ට එරෙහි හිංසනය අඛණ්ඩව පවතී, www.jdslanka.org, 2015 ඔක්තෝබර් 12. වෙබ් ලිපිනය http://www.jdslanka.org/index.php/news-features/human-rights/564-violence-against-christians-in-sri-lanka-continue [අවසන් වරට ලබා ගත් දිනය, 2016 ඔක්තෝබර් 12], ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ක්‍රිස්තියානි ධර්ම දූත සංවිධානයෙහි සිද්ධි වාර්තා දෙකක් නැවත ඉදිරිපත් කිරීම. 2015 වර්ෂයේ දී ක්‍රිස්තියානි ආගමිකයින්ට එල්ල කරන ලද ප්‍රහාර සංඛ්‍යාව 87 ක් බව පසුව තහවුරු විය. එක්සත් ජනපදයේ රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම් සහ ශ්‍රමිකයින් පිළිබඳ කාර්යාංශය, Sri Lanka 2015 International Religious Freedom Report' in International Religious Freedom Report for 2015 (2016), at 6.

දී ද ආසන්න වශයෙන් ඒ හා සමාන සිදුවීම් සංඛ්‍යාවක් වාර්තා වූ බව සලකා බැලීමේ දී, රජය වෙනස්වීම මගින් ක්‍රිස්තියානි ආගමික ප්‍රජාවට එරෙහිව 'නිදන්ගතව පවතින' හිංසනය කෙරෙහි කුමන හෝ බලපෑමක් සිදු වී නැති බව පැහැදිලිය. 2015 ජූලි මස 23 වැනි දින සිදු වූ එක් බරපතල සිදුවීමක දී, බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේ දෙනමක් කලහකාරී කණ්ඩායමක් සමග ක්‍රිස්තියානි පාදිලිතුමෙකුගේ වාසස්ථානයට පැමිණ එතුමා බියවද්දා එතුමාගේ වාසස්ථානය ක්‍රිස්තියානි ආගම ඇදහීමේ කටයුතුවලට යොදා නොගන්නා ලෙස පවසා සිටියහ. පසුව, එදිනම එම වාසස්ථානයට ගල් ප්‍රහාර එල්ල කර, එයින් සතියකට පසුව එම වාසස්ථානයේ තිබූ වාහනයකට ගිනි තබා විනාශ කරන ලදී.

වාර්තා වුණු සිද්ධිවලින් සමහරක දී පහළ මට්ටමේ රාජ්‍ය ක්‍රියාකාරීන්ගේ සහාය ලබා ගන්නා ලදී. උදාහරණයක් ලෙස, 2015 සැප්තැම්බර් මස 06 වැනි දින, ආගමික මධ්‍යස්ථානයක් පවත්වාගෙන යාම පිණිස අදාළ අමාත්‍යංශයෙහි ලියාපදිංචිය ලබා ගන්නා ලෙසට කළුතර, බණ්ඩාරගම සිටි ක්‍රිස්තියානි පාදිලිතුමෙකුට බලකිරීම පිණිස ප්‍රාදේශීය පොලිස් ස්ථානයක් විසින් එවකට තිබූ ආගමික කටයුතු සහ සදාචාර සංවර්ධන අමාත්‍යංශය විසින් 2008 වර්ෂයේ නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛයක් බලාත්මක කරන ලදී.[63] එලෙසම, සැප්තැම්බර් මස 09 වැනි දින, කෑගල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ ආගමික කටයුතු අංශයේ නිලධාරීන් හතර දෙනෙකු ආගමික මධ්‍යස්ථානයක් පවත්වාගෙන ගිය පාදිලිතුමෙකු හමුවීමට ගොස්, එම මධ්‍යස්ථානය අමාත්‍යංශයේ ලියාපදිංචි කිරීම එතුමා ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නම් එම භූමියට සීල් තබන බවට තර්ජනය කළේය.[64] 2008 චක්‍රලේඛය කිසිදු ලිඛිත නීතියක් ප්‍රකාරව නිකුත් කරන ලද්දක් නොවන නිසා එම චක්‍රලේඛය නීති විරෝධී එකක් බව පෙනී යයි.[65] කෙසේ වෙතත්, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් නිතරම බෞද්ධ භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ නියෝගය අනුව ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව, අඛණ්ඩවම එම චක්‍රලේඛය ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කළේ ය.

63 ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම් සහ ශ්‍රමිකයින් පිළිබඳ කාර්යාංශය, op. cit. at 5.
64 එහිම.
65 වෙරිටේ රිසර්ච් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ක්‍රිස්තියානි ධර්ම දූත සංධානය, Judicial Responses to Religious Freedom: A Case Analysis (2015), at 7-8.

දෙවැන්න, එදිරිවාදී කණ්ඩායම් පෙර වර්ෂවල සිදු කරන ලද ක්‍රියාවලට දේශපාලනික වශයෙන් කිසිදු පාඩුවිඳීමක් නොමැතිව 2015 වර්ෂයේ දී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. එවැනි කණ්ඩායම්වලට නිදහසේ ක්‍රියාත්මකවීමට තිබූ අවකාශය නිසැකවම දුර්වල කර තිබුණ ද, අතීතයේ සිදු කර තිබූ ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් විශ්වාසනීය විමර්ශන හෝ චෝදනා ඉදිරිපත් කිරීම් සිදු නොවූ නිසා ඔවුන්ගේ දණ්ඩ මුක්තිය ද අඛණ්ඩව පැවතුණි. ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම් ඉලක්ක කර ගනිමින් එදිරිවාදී ව්‍යාපාර අඛණ්ඩවම සිදු කර ගෙන යාම සඳහා එම කණ්ඩායම්වලට මෙම දණ්ඩ මුක්තිය මගින් ධෛර්යය දෙන ලදී. උදාහරණයක් ලෙස, කුරුණෑගල පිහිටි බෞද්ධ ආරාමයක් ආසන්නයේ තිබූ මුස්ලිම් සිද්ධස්ථානයක් ඉවත් කිරීම සඳහා බොදු බල සේනා සංවිධානය විසින් ව්‍යාපාරයක් දියත් කළේය. 'මෙම මිත්‍යාදෘෂ්ටික මුස්ලිම්වරුන්ට කුරුණෑගල ප්‍රදේශයේ කලබලකාරී ලෙස හැසිරීමට අපි ඉඩ නොදෙන්නෙමු' යනුවෙන් 2015 පෙබරවාරි මාසයේ පැවති මාධ්‍ය හමුවක දී බොදු බල සේනා සංවිධානයේ මහ ලේකම් ගලබොඩඅත්තේ ඥානසාර හිමියන් ප්‍රකාශ කළහ.[66] එම නිසා, ක්‍රිස්තියානි ආගමිකයින්ට අදාළ තත්ත්වයට බොහෝ සෙයින් සමානව ම, 2015 වර්ෂයේ දී මුස්ලිම්වරුන්ට එරෙහිව සිදු කරන ලද 'බරපතල' හිංසනයෙහි අඩුවීමක් යන්නෙන් 'නිදන්ගත වශයෙන් පැවති' හිංසනය නැවතී ඇති බවක් අවශ්‍යයෙන්ම අදහස් නොවෙයි.

2015 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ඥානසාර හිමියන්ට මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයකට භාර වෙන ලෙස බලකර සිටීම උන් වහන්සේ පොදු දණ්ඩ මුක්තියක් සහිතව ක්‍රියාකිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු වූ ඉතා විරල වූ විශේෂත්වයක් විය.[67] අධිකරණය විසින් යවා තිබූ සිතාසිවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට අපොහොසත් වූ නිසා උන්වහන්සේ අත්අඩංගුවට ගන්නා ලෙසට වරෙන්තු නිකුත් කර තිබුණි. 2014 මාර්තු මාසයේ දී ශුද්ධ වූ කුරාණයට අපහාස කළැයි පැවසෙන සිද්ධියක් නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය යටතේ ඥාණසාර හිමියන්ට විරුද්ධව චෝදනා විභාග කිරීමට අදාළ නඩුවක් මෙම වරෙන්තු නිකුත් කිරීමට හේතු විය.[68] එහෙත් උන්වහන්සේගේ සහයෝගය නොනවත්වා පවත්වාගෙන යාමට රජයට තිබූ හැකියාව

66 ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම් සහ ශ්‍රමිකයින් පිළිබඳ කාර්යාංශය, op. cit. at 7.
67 එකිම, 4 කි.
68 එකිම

වැඩි කල් නොගොස් පිරිහී ගියේ ය. ඉදිරියේ දී තම සාමාජිකයින් එවැනි කැඳවීම්වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් අධිකරණය ඉදිරියේ පෙනී නොසිටින බව පවසමින් බොදු බල සේනා සංවිධානය ඉන් පසුව නොවැම්බර් මාසයේ දී ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශයක් සිදු කළේ ය. ඒ අනුව ඥානසාර හිමියන් මීළඟ නඩු විභාගය සඳහා අධිකරණය ඉදිරියේ පෙනී සිටීම ප්‍රතික්ෂේප කළහ.

ඒ අනුව 2015 වර්ෂය ආගමික හිංසනය අතින් මිශ්‍ර ප්‍රතිඵල පෙන් වූ වර්ෂයක් විය. එක් අතකින්, ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම්වලට එරෙහිව 'බරපතල' හිංසන ක්‍රියා සිදු කිරීම සඳහා තිබූ අවකාශය අඩු විය. රජය මාරුවීමෙන් පසුව එවැනි හිංසනික ක්‍රියාවන්හි සිදු වූ මෙම සැලකිය යුතු අඩුවීම පිළිගැනීමට ලක් කළ යුතු වේ. අනෙක් අතට, 'නිදන්ගතව පවතින' හිංසනය දණ්ඩ මුක්තිය සහිතව අඛණ්ඩව පැවතුණි. තවද, අතීතයේ දී සිදුකරන ලද ආගමික හිංසන ක්‍රියාවලට වගකිව යුතු පුද්ගලයින්ට අභිචෝදනා කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සැබෑ ප්‍රගතියක් අත් කර ගෙන නැත.

4. සමාප්තිය

2015 ජනවාරි මාසයේ පැවති ජනාධිපතිවරණය ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට අදාළව වැදගත් පරිවර්තනයක් සනිටුහන් කළේ ය. මෙම පරිවර්තනය වර්ෂය පුරාම නොනවත්වා පැවති අතර, එම වර්ෂයේ දී රජය විසින් පුරවැසියන් මර්දනය කිරීමෙහි කැපී පෙනෙන අඩුවීමක් පෙන්නුම් කළේ ය. මාධ්‍යවේදීන්, මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් සහ දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් සාපේක්ෂ වශයෙන් නිදහසේ සහ හිංසාවට ලක්වීම පිළිබඳ බියකින් තොරව ක්‍රියාත්මක වූහ. මෙම සංදර්භය තුළ, මානව හිමිකම්වල සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හා මානව හිමිකම් අතර ඇති අන්‍යෝන්‍ය රඳාපැවැත්ම වැඩිදියුණුවීම අතින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පරිවර්තනයෙහි ඇති වැදගත්කම 2015 වර්ෂය අපට සිහිපත් කර දෙයි. අවම වශයෙන් සාපේක්ෂව හෝ ඒකාධිපතිවාදයේ සිට සමූහාණ්ඩුවාදය වෙත සිදු වූ පරිවර්තනය රටෙහි සමස්ත මානව හිමිකම් තත්ත්වය කෙරෙහි ම ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කර තිබෙන බව පෙනෙන්නට තිබේ. මෙම සංදර්භය තුළ, 2015

වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වයෙහි දක්නට ලැබෙන වඩාත්ම සාධනීය ලක්ෂණය වන්නේ බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සඳහා රජය සෘජු සහයෝගය ලබාදීමෙන් ඉවත්වී සිටීමයි. මෙම වර්ෂයේ දී පෙර වර්ෂවල දක්නට තිබූ අධිකරණමය ක්‍රියාමාර්ග හරහා නොවන මරාදැමීම්, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම් සහ මාධ්‍ය මර්දන රැල්ල දක්නට නොතිබුණි.

මෙම ධනාත්මක පරිවර්තනය වැදගත් සංවාද ක්ෂේත්‍රයෙහි ද පැහැදිලිව දක්නට තිබූ අතර, මෙම වර්ෂය තුළ දී මාධ්‍ය නිදහස සහ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය සැලකිය යුතු දියුණුවක් ලබා ගත්තේ ය. ඇත්ත වශයෙන්ම, සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම වැනි ස්වාධීන ආයතනවල මැදිහත්වීම මර්දනකාරී නීතිකරණයන් බලාත්මක කිරීම වැළැක්වීම සඳහා ඉතා වැදගත් විය. ඉදිරියේ ඇතිවිය හැකි මර්දනකාරී බලවේග යටපත් කරමින් ප්‍රගතිය වඩාත් ශක්තිමත් කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙස ක්‍රියාවාදය සහ විචාරණය සඳහා 2015 වර්ෂයේ තිබූ පුළුල් වෙමින් පැවති අවකාශය ආරක්ෂා කර ගත යුතු වේ.

එසේ වුව ද 2015 වර්ෂය ද අපේක්ෂා බිඳ වැටුණක් විය. ඉහත කී වැඩිදියුණුවීම් තිබියදීත්, මෙම වර්ෂය තුළ අවම වශයෙන් ප්‍රධාන මානව හිමිකම් අභියෝග දෙකක් ජය ගැනීමට නොහැකි විය. පළමුවැන්න, වධහිංසාව පිළිබඳ පරිචය අඛණ්ඩව ම ඉතා ඉහළ ප්‍රමාණයකින් පැවතීමයි. ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසමට සාමාන්‍ය වශයෙන් දිනකට වධහිංසාව පිළිබඳ පැමිණිලි එකකට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ලැබුණි. දෙවැන්න, ආගමික හිංසනය විශේෂයෙන් ම ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් අඛණ්ඩව පැවතීමයි. රජය ක්‍රියාකාරී වශයෙන් එවැනි හිංසනයන් දිරිමත් නොකළ ද, එම හිංසනයන් වැළැක්වීම සඳහා හෝ ඒවාට වගකිව යුත්තන්ට තිබෙන දණ්ඩ මුක්තිය වැළැක්වීම සඳහා ඵලදායී යමක් කළේ නැත. ශ්‍රී ලංකාවේ 2015 වර්ෂයේ වධහිංසාව සහ ආගමික හිංසනය පිළිබඳ වාර්තාවලින් පැහැදිලි වන දෙය වන්නේ, එවැනි මානව හිමිකම් අභියෝග සහ දණ්ඩ මුක්තිය පිළිබඳ සාමාන්‍ය තත්ත්වය දීර්ඝ කාලයක් පැවති බරපතල එකක් බවත්, බලයේ සිටින රජය කුමක් වුව ද එම තත්ත්වයන් තවදුරටත් පවතින බවත්ය. එබැවින් 2015 ට

පසු කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී, හුදෙක් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පරිවර්තනයන් හරහා පමණක් යම් යම් ක්‍රමානුකූල මානව හිමිකම් අභියෝගවලට ආමන්ත්‍රණය කළ නොහැකිය යන යථාර්ථයට ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දිය යුතු වේ. යුධ ගැටුම් පැවති කාලය තුළ මෙන්ම ගැටුම් අවසන් වූ වහාම එළඹි කාල පරිච්ඡේදය තුළ ද බරපතල උල්ලංඝනයවීම් වලට උදාහරණ වන ශ්‍රී ලංකාවේ 'බරපතල' මානව හිමිකම් ගැටළු අවසන්ව තිබෙන්නට ඉඩ තිබුණි; එහෙත් ඒවා 'නිදන්ගතව පැවති' ගැටළු හේතුවෙන් නොනැසී පවතී. මෙම හේතු දශක ගණනක් පුරා පැවතී තිබී ඇති අතර, එවා නිසි ලෙස අවබෝධ කර නොගත හොත් තවත් දශක ගණනක් පුරා අඛණ්ඩව ඉදිරියට පවතිනු ඇත.

'බරපතල' තත්ත්වයේ සිට 'නිදන්ගත' තත්ත්වය දක්වා පරිවර්තනය කිරීමෙහි දී රජය විසින් ඉටු කළ කාර්යභාරය වැදගත් වේ. 2015 වර්ෂයට පෙර, රජය ඍජුවම මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කරන්නක් විය. 2015 වර්ෂයේ දී, රජයට දෝෂාරෝපණය එල්ලවීම ක්‍රමාණුකූල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් වළක්වා ගැනීමට එය අපොහොසත්වීම නිසා සිදු වූවකි. ක්‍රමාණුකූලව සිදුවන වධහිංසා පරිචය සහ අඛණ්ඩ මෙන්ම කැළඹුම්කාරී ලෙස සාමාන්‍ය වූ, ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම්වලට එරෙහි හිංසනික ක්‍රියා මගින් මෙම 'නිදන්ගත' සංසිද්ධිය මනාව පිළිබිඹු වෙයි. මෙම වර්ෂය තුළ දී, වර්තමාන රජය ද එහි වඩාත් මර්දනකාරී ස්වභාවයට ඇති ආභාසයන් හෙළිදරව් කළේය. රජය තුළ සිටින ක්‍රියාකාරීන් නිදහසේ කථා කිරීම පාලනය කිරීමට සහ විරුද්ධ මත මර්දනය කිරීමට තවමත් උනන්දුවක් දක්වන බව වෛරී භාෂාව පාලනය කිරීමට යැයි පැවසෙන උත්සාහයක දී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනතෙහි ඇති ඉතා දරුණු විධිවිධාන නැවත පැනවීමට රජය ගත් තීරණය මගින් පෙන්නුම් කෙරෙයි. එබැවින්, 'නිදන්ගතව පැවති' මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් තුරන් කිරීමෙහි සහ වඩාත් 'බරපතල' උල්ලංඝනය කිරීම නැවත ඇතිවීම වළක්වා ගැනීමෙහි ප්‍රගතිය සහතික කර ගැනීම පිණිස එවැනි මර්දනකාරී න්‍යායපත්‍රයන්ට එරෙහිව සටන් කිරීමෙහි දී ස්වාධීන ක්‍රියාකාරීන් ඉටු කළ කාර්යභාරය, ඉතා වැදගත් වේ.

2015 වර්ෂය ආරම්භ වූ විට එය සත්‍ය වශයෙන්ම පරිවර්තනාත්මක වර්ෂයක් වීමට සූදානම්ව තිබුණි. එය ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසයෙහි නව පරිච්ඡේදයක් ආරම්භ කළ අතර, අපගේ දේශපාලන සංස්කෘතියෙහි පරිවර්තනයක් පිළිබඳ පොරොන්දු ලබා දුන්නේය. එහෙත් වර්ෂය අවසානයේ දී, එම පොරොන්දුව, දෘඩිව කඩවී නොතිබුණ ද, ඉටුකිරීමට නොහැකි වූවක් විය. ඉතා වැදගත් සංවාදයන් සඳහා ඇති අවකාශය දිනා ගනු ලැබූ අතර, එය වර්ෂය පුරා පවත්වාගැනීමට හැකි විය; එහෙත් දණ්ඩමුක්තිය පිළිබඳ සුපුරුදු කතන්දරය වර්ෂය පුරාම පැවතුණි. එබැවින් 2016 වර්ෂයෙහි දී කෙසේ හෝ එකී සංවාදය විසින්ම කැපීපෙනෙන ලෙස පරිවර්තනකාරී යමක්, එනම් දණ්ඩමුක්තිය පිළිබඳ ඉතිහාසය ස්ථිරව බිඳ දැමීමක් සිදු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

II

මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණයේ අර්ථ නිරූපණය

*දිනේෂා සමරරත්න**

1. සංක්ෂිප්තය

මූලික අයිතිවාසිකම් අර්ථ නිරූපණය කිරීම සඳහා 2015 වර්ෂයෙහි දී අධිකරණමය වශයෙන් ලැබුණු දායකත්වය මෑත ඉතිහාසයෙහි වාර්තා වී ඇති දායකත්වයට සාපේක්ෂව ගුණාත්මක වශයෙන් වෙනසක් සිදු වී නොමැත. එක් අතකින් මූලික අයිතිවාසිකම් අභියෝගයට ලක්කෙරෙන පෙත්සම් වර්ග ගැටළු කිහිපයකට පමණක් සීමා වී ඇති අතර, අනෙක් අතට මෙම මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අධිකරණමය අර්ථ නිරූපණයන් නොවෙනස්ව පවතින බව මෙම වෙළුමෙහි පූර්ව මුද්‍රණයන් මගින් පෙන්වා දී ඇත. බොහෝ නඩු තීන්දු නීති විද්‍යානුකූල ප්‍රශ්න වලට වඩා තත්ත්වය තහවුරු ගැනීම කෙරෙහි මූලික වශයෙන්ම අවධානය යොමු කර ඇත. තවද, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි නීති සංග්‍රහය මගින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි පවතින, විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවෙහි පශ්චාත් යුධ සංදර්භය තුළ පවතින මානව නිදහස පිළිබඳ මතභේදයන් පිළිබිඹු කරන්නේ නැත. කණගාටුදායක ලෙස, 2015 වර්ෂයෙහි දී ද මෙම ප්‍රවණතාවය ම අඛණ්ඩව ඉදිරියට ගොස් ඇති බවට මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නඩුතීන්දු, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ ගොනු කළ රිට් අයදුම්පත් සහ එහි විශේෂ තීන්දු විශ්ලේෂණය කිරීම් පදනම් කර ගනිමින් මෙම පරිච්ඡේදයෙහි කරුණු ගෙන හැර දක්වා ඇත.

2. 2015 වර්ෂයේ අධිකරණය

අග විනිසුරු බණ්ඩාරනායක මහත්මිය වෙනුවෙන් පැවැත් වූ සේවයෙන් සමුගැනීමේ උත්සවයේ දී අදහස් දැක් වූ එවකට ශ්‍රී ලංකා නීතිඥ සංගමයේ සභාපති වූ උපුල් ජයසූරිය මහතා 'අප අවට

* ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, මහජන සහ අන්තර්ජාතික නීතිය පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තුව, නීති පීඨය, කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය. කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ නීති පීඨයේ උපාධි අපේක්ෂිකා අශ්‍රා පීරිස් විසින් ලබා දුන් පර්යේෂණ සහාය ලේඛිකාවට වැදගත් විය.

ඇති, අපි අගයකරන සියලුම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන බිඳ වැටී ඇත. අපි ඒවා අලුතින් ගොඩනැගිය යුතුව තිබේ.' යනුවෙන් පැවසුවේ ය.[1] අග විනිසුරු බණ්ඩාරනායක මහත්මිය ස්වේච්ඡාවෙන් විශ්‍රාම ගැනීමට පෙර ඇය නැවත වරක් එම ධූරයට පත් කළ ගැටළු සහගත ආකාරය නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය 2015 වර්ෂයේ දී තරමක් දුෂ්කර තත්ත්වයක් සහිතව ආරම්භ විය. 'තත්ත්වාකාර අගවිනිසුරුවරයා' අනපේක්ෂිත ලෙස 'එම තනතුරෙන් ඉවත් කර' 43 වැනි අගවිනිසුරු නැවත එම ධූරයේ වැඩ භාර ගැනීම බරපතල සහ පෙර නොවූ විරූ ව්‍යවස්ථා අර්බුදයකට නීතියෙන් ඔබ්බට ගොස් ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නැත. 2014 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී පාර්ලිමේන්තුව විසින් අගවිනිසුරු බණ්ඩාරනායක මහත්මියට එරෙහිව ගෙන එන ලද දෝෂාභියෝගය ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් මත ඒ මහත්මිය විසින් අභියෝගයට ලක් කරනු ලැබී ය. පාර්ලිමේන්තුවේ ස්ථාවර නියෝග මාර්ගයෙන් දෝෂාභියෝගයක් ගෙන ඒම නීතියේ ආධිපත්‍ය උල්ලංඝනය කිරීමක් වන්නේ ය යන්න ඉන් එක් කරුණක් විය. මෙම මතය සලකා බැලූ අභියාචනාධිකරණය ඇත්ත වශයෙන්ම එම පදනමෙන්ම පාර්ලිමේන්තු විශේෂ කාරක සභාවේ වාර්තාව නිෂ්ප්‍රභා කළේ ය[2]. අගවිනිසුරුවරයාට එරෙහිව දෝෂාභියෝගයක් සිදු කරන ලෙස ජනාධිපතිවරයාගෙන් විධිමත් ලෙස ඉල්ලීමක් සිදු කර නොමැති නිසා මෙම පවතින ක්‍රියාවලියෙහි පවා කාර්ය පටිපාටිමය දෝෂයක් තිබීම දෙවැනි කරුණ වේ.[3] අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියා පටිපාටිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් නියම කර ඇති ක්‍රියා පටිපාටිය බවත්, අනුගමනය කළ ක්‍රියාවලියෙහි කිසියම් දෝෂයක් තිබේ නම් කථානායකවරයාගේ සහතිකය මගින් එය නිවැරදි කෙරෙනු ඇති බවත් දෝෂාභියෝගයට පක්ෂව කථා

1 පහත සඳහන් වෙබ්අඩවියේ දී ඇති එම කථාවෙහි පිටපත බලන්න https://www.colombotelegraph.com/index.php/goodbye-to-the-first-ever-lady-chief-justice-of-sri-lanka/ ප්‍රවේශ වූ දිනය 2016 ජූලි 05

2 පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායකවරයාට එරෙහිව ශිරාණි බණ්ඩාරනායක, අභියාචනාධිකරණ (රිට්)අයදුම 411/2012, 2013 ජනවාරි 7 වැනි දින අභියාචනාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්, ශිරාණි බණ්ඩාරනායකට එරෙහිව නීතිපතිවරයා විසින් ගොනුකළ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අභියාචනා අංක 67/2013 දරණ නඩුවෙහි දී එම තීරණය අවලංගු කරන ලදී. 2014 පෙබරවාරි 21 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

3 උදාහරණයක් ලෙස, 'මොහාන් පීරිස් අගවිනිසුරු තනතුරෙන් ඉවත් කර ශිරාණි බණ්ඩාරනායක එම තනතුරට පත් කිරීම සඳහා ජනාධිපති සිරිසේන මහතා තම බලතල යොදාගත් ආකාරය' කියවන්න. 2015 ජනවාරි 28, ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය http://dbsjeyaraj.com/dbsj/archives/37844 ප්‍රවේශ වූ දිනය 2016 ජූලි 5.

කළ කිහිප දෙනා ඉදිරිපත් කළ තර්කය විය.[4] දෝෂාභියෝගය හරහා උද්ගත වූ කැළඹීම සහ ව්‍යාකූලතාවය අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වයට, එහි නීත්‍යානුකූලභාවයට සහ නීතියෙහි ආධිපත්‍යයට බරපතල ආකාරයේ සහ දීර්ඝ කාලීන හානියක් සිදු කළේ ය. බොහෝ දුරට මෙම කාලපරිච්ඡේදයෙහි ඇති නීති දර්ශනය තුළ ද මෙම අර්බුදය පැහැදිලිව දක්නට ඇත.

3. විශ්ලේෂණයෙහි විෂය පථය

2015 වර්ෂයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නීති දර්ශනයඃ මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නඩුතීන්දු, අභියාචනා සඳහා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් තීරණය කරන ලද රිට් අයදුම්පත්, සහ පාර්ලිමේන්තුවේ න්‍යාය පත්‍රයෙහි ඇතුළත් කර ඇති පනත් කෙටුම්පත්වල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය පිළිබඳ ලබා දුන් විශේෂ තීරණ මෙම පරිච්ඡේදය මගින් සමාලෝචනය කෙරෙයි. මූලික අයිතිවාසිකම් සහ රිට් නඩු තීන්දු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නිල වෙබ් අඩවියෙන් ලබා ගෙන ඇති අතර, විශේෂ තීරණ 2015 වර්ෂයේ හැන්සාර්ඩ් වාර්තාවලින් ලබා ගෙන ඇත.[5] මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සම් නිෂ්ප්‍රභා කිරීම්, මූලික අයිතිවාසිකම් සහ රිට් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් විනිසුරු මඩුල්ල විසින් ලබා දුන් තීරණ ආඥා, සහ රිට් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් අභියාචනා කිරීම සඳහා විශේෂ අවසරය ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම් සාකච්ඡා නොකිරීම මෙම විශ්ලේෂණයෙහි මූලික සීමාකිරීම් වේ. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි මෙම කටයුතු සම්බන්ධ ක්ෂේත්‍රවලට අදාළ තොරතුරු වෙත මහජනතාවට සෘජුවම ප්‍රවේශවීමේ අවස්ථාව සලසා නොමැති බැවින් එම තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශවීම අභියෝගාත්මක විය.

4. 126 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ වන නඩු තීන්දු

මූලික අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ නීති සංග්‍රහයෙහි සාමාන්‍ය ප්‍රවණතාවයට අනුව මූලික අයිතිවාසිකම් නඩු තීන්දු දහසය

---

4 උදාහරණයක් ලෙස, 'Removal of a Chief Justice from Office' 2015 මාර්තු 2, 2 March 2015 *The Island* ප්‍රවේශ විය හැකි වෙබ් ලිපිනය http://www.island.lk/index.php?page_cat=article-details&page=article-details&code_title=120601 ප්‍රවේශ වූ දිනය 5 July 2016.

5 මූලික අයිතිවාසිකම් සහ රිට් නඩු තීන්දු සඳහා www.supremecourt.lk ද, හැන්සාර්ඩ් වාර්තා සඳහා www.parliament.lk ද බලන්න.

සඳහාම සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය සම්බන්ධ විය. මෙම නඩුවලින් බොහොමයක දී, සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතියට අමතරව, අත්තනෝමතික ලෙස අත්අඩංගුවට ගැනීම සහ රඳවා තබාගැනීමෙන් නිදහස්ව සිටීම සහ වධහිංසාවන්ට ලක්වීමෙන් නිදහස්ව සිටීම ද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සැලකිල්ලට ගෙන තිබේ. නඩු දහසයෙන් දහයක් අධිකරණය විසින් නිෂ්ප්‍රභා කරන ලද අතර, අධිකරණය විසින් පෙත්සම්කරුගේ පෙත්සම අනුමත කරන ලද නඩු හයෙන් තුනක දී පෙත්සම් කරුට වන්දි ගෙවිය යුතු බවට නියම කරන ලදී. පහත සඳහන් වගුව මගින් එම නඩු තීන්දු පිළිබඳ සාරාංශයක් ඉදිරිපත් කර ඇත.

රූපසටහන 1

2015 වර්ෂයේ දී ලබාදුන් මූලික අයිතිවාසිකම් නඩු තීන්දු

	නඩුකරය	අභියෝගයට ලක්කළ මූලික අයිතිවාසිකම	ගැටළු	නියෝගය	වන්දි මුදල
1	ආරක්ෂක අමාත්‍යංශයේ අතිරේක ලේකම්ට එරෙහිව කුමාරසිංහ (රැඳවියන්13 දෙනෙකු වෙනුවෙන්)[6]	12 (1), 12 (2), 13 (1), 13 (2) වැනි ව්‍යවස්ථා	රඳවා තබා ගැනීම, බොරු චෝදනා සහ පැහැර ගෙන යාම	වග උත්ත--රකරුවන් 12 (1), 13(1),13(2) වැනි ව්‍යවස්ථා උල්ලංඝනය කර ඇත	පෙත්සම් කරුවෙකුට නඩු ගාස්තු ලෙස රු.25,000 බැගින් සහ වන්දි ලෙස රු.20,000 බැගින්
2	මුදල් අමාත්‍ය-වරයාට එරෙහිව ජේ.සී.එම්.ජී. ලංකා ඩිස්ටිලරීස්[7]	126 (2) වැනි ව්‍යවස්ථාව	ගැසට් නිවේදන-යෙහි සඳහන් සුරාබදු දඩුම්දීම	සුදුසුකම් සලකා බැලීම සඳහා අයදුම්පත වාර්තා කර තබා ගැනීම	-
3	ශුද්ධවූ පවුලේ කන්‍යාරාමයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව සකීර්[8]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථාව	පාසලට සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීම - පදිංචි ස්ථානයේ ආසන්න බව	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	-

6 ආරක්ෂක අමාත්‍යංශයේ අතිරේක ලේකම්ට එරෙහිව කුමාරසිංහ (රැඳවියන් 13 දෙනෙකු වෙනුවෙන්) SC(FR) 108/2010 2015 ජූලි 28 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

7 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහිව ජේ.සී.එම්.ජී. ලංකා ඩිස්ටිලරීස් SC(FR) 64/ 2015, 71/ 2015, 72/ 2015, 81/ 2015 SC 2015 ජුනි 24 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

8 ශුද්ධවූ පවුලේ කන්‍යාරාමයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව සකීර් SC(FR) 39/ 2013 2015 මාර්තු 23 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

	නඩුකරය	අභියෝගයට ලක්කළ මූලික අයිතිවාසිකම	ගැටළු	නියෝගය	වන්දි මුදල
4	විශාඛා විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව සම්පත්[9]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථාව	පාසලට සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීම - පදිංචි ස්ථානයේ ආසන්න බව	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	-
5	ශමීල්ට එරෙහිව සෆ්රා ට්‍රැවල්ස් ඇන්ඩ් ටුවර්ස්[10]	12(1), 14(1)ඉ වැනි ව්‍යවස්ථා	'හජ්ජි' උත්සව කෝටාව	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	-
6	වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාර වරයාට එරෙහිව චන්ද්‍රරත්න[11]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථාව	උසස්වීම් ලබාදීම සඳහා සලකා නොබැලීම	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	-
7	පොලිස්පති වරයාට එරෙහිව අලස්[12]	13 (1), 12(1) වැනි ව්‍යවස්ථා	අත්තනෝ-මතික ලෙස අත්අඩංගුවට ගැනීම	12(1) සහ 13(1) වැනි ව්‍යවස්ථා උල්ලංඝනය වීම	අවසන් විභාගකිරීම දක්වා දිනට පවතින
8	මුදල් අමාත්‍යව -රයාට එරෙහිව කොරල් සෑන්ඩ්ස් හොටෙල්[13]	12 (1), 13 (6) වැනි ව්‍යවස්ථා	සුරාබදු බලපත්‍ර ගාස්තු දීර්ඝ කිරීම	අවසන් විභාග කිරීම දක්වා අතුරු තහනම් නියෝගය	-
9	රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව දිසානායක[14]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථාව	බඳවා ගැනීමේ ක්‍රමවේදය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය පිළිබඳ ගැටළු	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	-

9 විශාඛා විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව සම්පත් SC(FR) 31/ 2014 2015 මාර්තු 26 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

10 ශමීල්ට එරෙහිව සෆ්රා ට්‍රැවල්ස් ඇන්ඩ් ටුවර්ස් SC(FR) 230/ 2015 2015 ජූලි 23 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

11 වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයාට එරෙහිව චන්ද්‍රරත්න SC(FR) 204/ 2011 2015 මැයි 20 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

12 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහිව අලස් SC(FR) 171/ 2015 2015 සැප්තැම්බර් 2 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

13 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහිව කොරල් සෑන්ඩ්ස් හොටෙල් SC(FR) 170/ 2015 2015 දෙසැම්බර් 8 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

14 රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව දිසානායක SC(FR) 611/ 2012 2015 සැප්තැම්බර් 10 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

	නඩුකරය	අභියෝගයට ලක්කළ මූලික අයිතිවාසිකම	ගැටළු	නියෝගය	වන්දි මුදල
10	යෞවන කටයුතු සහ නිපුණතා අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව කුමාර[15]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථාව	පත්කිරීම් ක්‍රමවේදය	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	
11	යෞවන කටයුතු සහ නිපුණතා අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව කුමාර[16]	12 (1), 13 (3), 13 (5) වැනි ව්‍යවස්ථා	විනය කරුණක්	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	
12	පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුරේ අණදෙන නිලධාරීට එරෙහිව නිමලසිරි[17]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථාව	යුධ හමුදාවට නැවත බඳවා ගැනීම	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	
13	ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලප්‍රවහන මණ්ඩලයට එරෙහිව ශ්‍රීකිත්[18]	12 සහ 14(උ) වැනි ව්‍යවස්ථා	බඳවාගැනීම් ක්‍රමවේදය	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	
14	මලියදේව පිරිමි විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව බත්තැහැක[19]	12 (1) වැනි ව්‍යවස්ථා	පදිංචි ස්ථානය පාසලට ආසන්න වීම	ඉල්ලීම නිෂ්ප්‍රභා කරන ලදී	
15	මීරිගම පොලිස් ස්ථානයේ ස්ථානාධිපතිට එරෙහිව ජගත් පෙරේරා[20]	11, 12 (1), 13 (1),13 (2) වැනි ව්‍යවස්ථා	පොලීසිය විසින් පහරදීම	11 සහ 12(1) වැනි ව්‍යවස්ථා උල්ලංඝනය කිරීම	රු. 500,000

15 යෞවන කටයුතු සහ නිපුණතා අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව කුමාර SC(FR) 451/ 2011 2015 සැප්තැම්බර් 17 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

16 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහිව මංගල SC(FR) 273/ 2014 2015 ජූනි 04 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

17 පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුරේ අණදෙන නිලධාරීට එරෙහිව නිමලසිරි SC(FR) 256/ 2010, 2015 සැප්තැම්බර් 17 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

18 ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයට එරෙහිව ශ්‍රීකිත් SC(FR) 498/ 2011 2015 මාර්තු 25 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

19 මලියදේව පිරිමි විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව බත්තහැක. SC(FR) 46B/ 2014, 2015 මාර්තු 25 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

20 මීරිගම පොලිස් ස්ථානයේ ස්ථානාධිපතිට එරෙහිව ජගත් පෙරේරා SC(FR) 1006/ 2009 2015 දෙසැම්බර් 15 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

16	පොලිස් පතිවරයාට එරෙහිව වාහල -තන්ත්‍රි[21]	12(1), 12(2), 14(1) (අ) 13(1), 13 (2) වැනි ව්‍යවස්ථා	මැතිවරණ හිංසන, පොලීසිය ක්‍රියාමාර්ග නොගැනීම	12(1) (2), 14(1)(අ) ව්‍යවස්ථා උල්ලංඝනය කිරීම	රු. 20,000

4.1 සමානාත්මතාව සඳහා ඇති අයිතිය

සමාලෝචිත කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ නීති සංග්‍රහයෙහි සැලකියයුතු අධිකරණමය වැඩිදියුණුවීමක් සිදු වී නැත. මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නීති සංග්‍රහයෙහි සාමාන්‍ය ප්‍රවණතාවයට අනුව නඩු තීන්දුවල මූලික වශයෙන්ම නීති සංග්‍රහය පිළිබඳ අවම විචාරාත්මක නියැලීමක් සහිතව කරුණු තීරණය කිරීමක් අයත් වේ. සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වී ඇත්ද යන්න තහවුරු කර ගැනීමේ දී සපුරා ගත යුතු පරීක්ෂාවට අදාළව අධිකරණය විසින් සිදු කළ යම් යම් නිරීක්ෂණ මගින් සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවෙහි ඇති නීති සංග්‍රහයෙහි තිබෙන හිදැස් පිළිබිඹු වන බැවින් ඒවා සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත් වේ.

විශාඛා විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිට එරෙහි සම්පත්ගේ නඩුවෙහි දී[22] අධිකරණය සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වී ඇති බව තහවුරු කිරීම සඳහා සපුරා තිබිය යුතු සම්මතය සහ / හෝ වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු නොලැබීම පිළිබඳ තහනම මත පදනම්ව තීන්දුව ලබා දුන්නේ ය. ඉන්දියාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් දරන ලද මතය වූ 'චේතනාන්විතව සහ අරමුණු සහගතව වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබීම' 'සිදුවී තිබෙන බව' පෙන්වා දිය යුතුය යන්න මෙම නඩු තීන්දුවෙහි දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් උපුටා දැක්වූ නිසා එම තීන්දුව ගැටළු සහගත වේ[23]. අන්තර්ජාතික

21 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහිව වාහලතන්ත්‍රි SC(FR) 768/ 2009 2015 නොවැම්බර් 05 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

22 විශාඛා විද්‍යාලයේ විදුහල්පතිට එරෙහිව සම්පත් SC(FR) 31/ 2014 2015 මාර්තු 26 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

23 අධිකරණය බිහාර් ප්‍රාන්තයට එරෙහි බුධාන් චවුදූරි නඩුව උපුටා දැක් වූ 1955 AIR (SC) 191, Das C.J අධිකරණයේ තීරණය අවශ්‍යයෙන්ම එක් එක් විශේෂිත සිද්ධියෙහි කරුණු සහ තත්ත්වයන් පදනම් කර ගත් එකක් විය යුතු අතර සමානාත්මතාවයක් නොමැති ලෙස නීතිය අදාළ කර ගෙන ඇතැයි මතුපිටින් පෙනුනද එහි චේතනාන්විත සහ අරමුණු සහගත ලෙස වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබීමක ලක්ෂණ තිබෙන බව පෙනෙන්නට නොමැති නම් එය අනිවාර්යයෙන්ම නීතියෙහි ආරක්ෂාව සමාන ලෙස ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක් නොවන්නේ ය.

මානව හිමිකම් නීතිය යටතේ, වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබ ඇති බව තහවුරු කිරීම සඳහා චේතනාව සහ/හෝ අරමුණ යන්න අදාළ නොවේ.[24] මානව හිමිකම් සම්මුතීන්හි වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු නොලැබීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ ඇති කිසිදු විස්තර කිරීමක චේතනාව හෝ අරමුණ පිළිබඳ සඳහන් නොවේ.[25] එබැවින් *සම්පත්ගේ නඩුවෙහි* දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය සිදුකළ එම නිරීක්ෂණය ගැටළු සහගත වන අතර, එය ශ්‍රී ලංකාව විසින් පිළිගෙන ස්ථාපනය වී ඇති අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නීති සම්මතයන්ට පටහැනි වේ.[26]

එලෙසම, *වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයාට එරෙහි චන්ද්‍රරත්න* නඩුවෙහි දී[27] සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වීම තහවුරු කරගැනීම සඳහා වන පරීක්ෂා කිරීම සාකච්ඡා කිරීමේ දී අධිකරණය පැරණි අධිකරණ මතයක් උපුටා දැක්වී ය. 1986 වර්ෂයේ දී දෙන ලද අධිකරණ තීන්දුවක් මත විශ්වාසය තබමින්, '12(1) වැනි ව්‍යවස්ථාව මත පදනම්ව, වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබීම පිළිබඳ අභියාචනය ඔප්පු කිරීමට' නම් තමන්ට 'වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබ ඇති' බවට සහ එසේ සලකනු ලැබීම 'සාධාරණ පදනමක් නොමැතිව' සිදු කර ඇති බවට පෙත්සම්කරු විසින් අධිකරණය 'සෑහීමකට' පත් කළ යුතු බව අධිකරණය නිරීක්ෂණය කළේ ය[28]. අදාළ නියෝගවල නියම කර ඇති නිර්ණායක උල්ලංඝනය වීම්, නියමිත ප්‍රතිපත්තියෙන් බැහැර වීම්, සහ වඩාත්ව පුළුල්ව සඳහන් කරන්නේ නම් නීතියේ ආධිපත්‍යය උල්ලංඝනය කිරීම් ආවරණය වන පරිදි 1990 දශකයෙහි දි 12(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි

---

24 මේ සම්බන්ධයෙන් සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය හි 2(1) වැනි වගන්තිය බලන්න.

25 උදාහරණයක් ලෙස සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතියෙහි 26 වැනි වගන්තිය බලන්න. 'නීතිය ඉදිරියෙහි දී සියලුම පුද්ගලයින් සමාන වන අතර කිසිදු වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබීමකින් තොරව නීතියෙහි සමාන ආරක්ෂාව ලැබීමට හිමිකම ඇත්තේ ය. ඊ අනුව නීතිය විසින් සියලුම වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු ලැබීම් තහනම් කර, ජාතිය, වර්ණය, ලිංගිකත්වය, භාෂාව, ආගම, දේශපාලන හෝ වෙනත් මතයක්, ජාතික හෝ සමාජ සම්භවය, දේපළ, උපත හෝ වෙනත් තත්ත්වයක් පදනම් කර ගත් ඕනෑම ආකාරයක වෙනස්කොට සලකනු ලැබීමකට එරෙහිව සියලුම පුද්ගලයින්ට සමාන සහ ඵලදායී ලෙස ආරක්ෂාව සැලසීම සහතික කළ යුතු වේ.

26 ශ්‍රී ලංකාව සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය ද ඇතුළුව සියලුම මූලික මානව හිමිකම් ගිවිසුම් පිළිගෙන ඇත.

27 වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයාට එරෙහි චන්ද්‍රරත්න නඩුව SC(FR) 204/ 2011, 2015 මැයි 20 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

28 වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයාට එරෙහිව චන්ද්‍රරත්න - එහිම 13.

විෂය පථය පුළුල්වීම මේ වන විට හොඳින් ස්ථාපනය වී, ගම්‍ය වී ඇත.[29] තවද, ස්වාභාවික යුක්තියෙහි නියමයන් සහ යුක්ති සහගත අපේක්ෂාවන් පිළිබඳ සංකල්පය වැනි පාලන නීතියෙහි මූලධර්මයන් ඇතුළත් කරමින් එක සමාන ලෙස සලකනු ලැබීම සඳහා ඇති අයිතිය අර්ථ නිරූපණය කර ඇත.[30] 'නීතිය ඉදිරියෙහි සමාන ලෙස සලකනු ලැබීම' යන්න තීරණය කිරීම සඳහා කලින් අනුගමනය කළ ප්‍රවේශය අධිකරණය විසින් යොදා ගැනීම යල් පැන ගිය දෙයක් පමණක් නොව සංකල්පමය වශයෙන් ද පිළිගත නොහැකි මට්ටමකට පටු වූවකි. පෙර සඳහන් කළ ප්‍රවේශය එම වර්ෂයෙහි දීම තීරණය ලබා දුන් *යෞවන කටයුතු සහ නිපුණතා අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහි කුමාර* නඩුවෙහි දී[31] සහ *රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහි දිසානායක* නඩුවෙහි දී[32] ද අනුගමනය කර තහවුරු කරන ලදී.

තවත් නඩුවක දී, අධිකරණය බඳවා ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රවීණයින්ගේ මතය සහ පරිපාලන අභිමතය පිළිබඳ ගරු සරු සහිත දර්ශනයක් අනුගමනය කළේය. *රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහි දිසානායක* නඩුවෙහි දී[33] ජන ලේඛන සහ සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවෙහි සංඛ්‍යාලේඛනඥ තනතුර සඳහා බඳවා ගැනීම් ක්‍රමවේදය අත්තනෝමතික බවට ප්‍රකාශ කරන ලෙස පෙත්සම්කරු විසින් සිදුකළ අභියාචනය පිළිගැනීම ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ප්‍රතික්ෂේප කළේ ය. 'ප්‍රායෝගික දෘෂ්ටි කෝණයකින් බැලුව ද, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ උසස්වීම් සම්බන්ධ ගැටළුවල දී උපදෙස් ලබා දීම ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්යය නොවේ. බඳවා ගැනීමේ ක්‍රමවේදය මුළුමණින්ම අසාධාරණ එකක් නම් අධිකරණයට එය ආසාධාරණ නීත්‍යානුකූල නොවන බව පැවසීම පමණක් සිදු කළ හැක (.....). නොදන්නා මාර්ගයක ගමන් කිරීම අධිකරණයට හානිකර සහ අවදානම් සහගත විය හැකි අතර,

---

29 මෙම සංවර්ධනය පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් සහ අදාළ නඩු නීතිය සඳහා කියවන්න - Mario Gomez 'The Modern Benchmarks of Sri Lankan Public Law' (2001) 118 SALJ 581

30 උදාහරණයක් ලෙස කියවන්න. Samarakoon v UGC [2005] 1 Sri LR 119

31 යෞවන කටයුතු සහ නිපුණතා අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව කුමාර SC(FR) 451/ 2011, 2015 සැප්තැම්බර් 17 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

32 රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව දිසානායක SC (FR) 611/ 2012, 2015 සැප්තැම්බර් 10 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

33 රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව දිසානායක SC(FR) 611/ 2012, 2015 සැප්තැම්බර් 10 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

එවැනි කාර්යයන් ප්‍රවීණත්වය සහිත ආයතන විසින් ඉටු කරනු ලැබීමට ඉඩ හැරිය යුතුය.'[34] යනුවෙන් අධිකරණය සඳහන් කළේය. අධිකරණය නිසි ක්‍රියාවලීන් සඳහා ගෞරවත්වය ලබාදීම සහතික කරන අතරම, පරිපාලකයාගේ නිපුණත්වය සඳහා 'යම් අගය කිරීමක්' ලබා දීම අතර සමබරතාවයක් තබා ගෙන ඇති නිසා මෙය ප්‍රශංසනීය ප්‍රවේශයකි.

පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුරේ අණ දෙන නිලධාරීට එරෙහි නිමලසිරිගේ නඩුවෙහි දී මෙම මතය ප්‍රතිනාද විය.[35] අධිකරණය යුක්තිසහගත අපේක්ෂාව යන මූලධර්මය (ක්‍රියාපටිපාටිමය සහ නීතිමය මූලධර්මවලට අදාළ) 12(1) වැනි ව්‍යවස්ථාවෙහි විෂය පථය ඇතුළත පවතින්නේ ය යන එහි මතය යළි තහවුරු කළ අතර, පැහැදිලි සහ නිශ්චිත තත්ත්වයන් යටතේ පමණක් එයට ඉදිරිපත් විය හැකි බව එහි මතය විය. පෙත්සම්කරුට විරුද්ධව ගෙන තිබූ නීතිමය කටයුතුවලින් පෙත්සම්කරු නිදහස් කරනු ලැබීමෙන් අනතුරුව පෙත්සම්කරු යුධ හමුදාවට බඳවා ගනු ඇතැයි යන යුක්ති සහගත අපේක්ෂාව උල්ලංඝනය කර ඇතැයි පැවසෙන පෙත්සමක් මෙම නඩුවට අයත් විය. මෙම ඉල්ලා සිටීම ප්‍රතික්ෂේප කළ අධිකරණය, යුක්ති සහගත අපේක්ෂාව යන මූලධර්මයට අයත් නියමයන් එය ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන නීතියට අදාළ වන ආකාරයට ලුහුඬින් සිහිපත් කළේ ය. එය යුරෝපයේ ආරම්භ වූ ආකාරය පිළිබඳව සහ එය වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මහජන නීතියෙහි මෙන්ම කම්කරු නීතියෙහි ද අදාළ වන ආකාරය පිළිබඳ සඳහන් කරන ලදී. රාජ්‍ය නිලධාරියෙකු විසින් 'ප්‍රතිඥාවක් හෝ පොරොන්දුවක්' දෙනු ලබන විට යුක්ති සහගත අපේක්ෂාවක් ඇති වන[36] බව අධිකරණය සඳහන් කළේ ය. 10 කෙසේ වෙතත්, යුක්ති සහගත අපේක්ෂාවක් ඇතිවන එකම තත්ත්වය මෙය පමණක් නොවන බවත්, මෙම මූලධර්මයට 'තව දුරටත් විකාසනය වීමේ හැකියාව' පවතින බවත් අධිකරණය වැඩිදුරටත් සඳහන් කළේ ය.[37] තවද, අපේක්ෂාවන් හේතු සහගත වන්නේ නම් සහ එම අපේක්ෂාවන් ඉටු කිරීම රාජ්‍ය බලධාරියාගේ

---

34 රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ට එරෙහිව දිසානායක 8.

35 පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුරේ අණදෙන නිලධාරීට එරෙහිව නිමලසිරි SC(FR) 256/ 2010, 2015 සැප්තැම්බර් 17 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

36 එම 9.

37 එම.

බලතල සීමාව ඇතුළත පවතින්නේ නම් ඒවා යුක්ති සහගත අපේක්ෂාවන් වන බව අධිකරණය පෙන්වා දුන්නේ ය.[38]

පරිපාලන නීතියෙහි මූලධර්ම අදාළ කර ගැනීමේ දී අධිකරණය සිදුකළ හේතු දැක්වීම අධිකරණය විසින් සමානාත්මතාය සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ සංකල්පය අදාළ කර ගැනීමේ අවස්ථාවට වඩා පැහැදිලි බව ඉහත විශ්ලේෂණයෙන් පෙනී යයි. සමානාත්මතාවය සඳහා සහ වෙනස් ආකාරයෙන් සලකනු නොලැබීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිබඳ අධිකරණය සතු අවබෝධය අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නීතියෙහි මෙම ක්ෂේත්‍රයෙහි සිදු වෙමින් පවතින නීති සංග්‍රහයෙහි වැඩි දියුණුවීම්වලට වඩා වෙනස් බව පෙනී යයි.

4.2 නිදහස සඳහා ඇති අයිතිය

සමාලෝචිත කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී නිදහස සඳහා ඇති අයිතිය සම්බන්ධයෙන් වන වන නීති දර්ශනයෙහි සැලකිය යුතු සංවර්ධනයක් දක්නට නැත. එහෙත් මෙම අයිතිය ආරක්ෂා කළ නඩු අතලොස්සෙහි දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් එම අයිතිය පිළිබඳ පෙර තහවුරු කර තිබූ ප්‍රගතිගාමී අර්ථනිරූපනය සහතික කර අනුගමනය කර ඇත. උදාහරණයක් ලෙස, සමාලෝචිත කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී තීරණය ලබා දුන් *ආරක්ෂක අමාත්‍යංශයේ අතිරේක ලේකම්ට එරෙහි කුමාරසිංහ* (රැඳවියන් 13 දෙනෙකු වෙනුවෙන්) නඩුව[39] ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහස සඳහා ඇති අයිතියෙහි පරාසය පිළිබඳ එලදායී සහ අගය කළ යුතු ප්‍රති ප්‍රකාශනයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. එම පෙත්සම චෝදනා ගොනු නොකර (ඒ වන විට) රඳවා තබා ගෙන සිට හිටපු හමුදා නිලධාරීන් 13 දෙනෙකු වෙනුවෙන් නීතිඥයෙකු විසින් ගොනු කරන ලදී. එම පුද්ගලයින් එවකට අත් අඩංගුවට ගෙන රඳවා තබාගෙන සිටි, 2010 ජනාධිපතිවරණයට තරඟ කළ ජනාධිපති අපේක්ෂකයෙකුට සහාය දක් වූ පිරිසක් වූහ. අත්තනෝමතික ලෙස අත්අඩංගුවට ගනු ලැබීමෙන් සහ රඳවා තබා ගනු ලැබීමෙන් ආරක්ෂාවී සිටීම සඳහා පෙත්සම්කරුට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වී ඇති බවට නිගමනය කරමින්, නිදහස සඳහා ඇති

---

38 එම.

39 ආරක්ෂක අමාත්‍යංශයේ අතිරේක ලේකම්ට එරෙහිව කුමාරසිංහ (රැඳවියන් 13 දෙනෙකු වෙනුවෙන්) SC(FR) 108/ 2010 2015 ජූලි 28 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

අයිතිය විචක්ෂණ ලෙස, විචාරාත්මකව සාකච්ඡා වූ *නීතිපතිවරයාට එරෙහි චන්න පීරිස්* නඩුව වැනි ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සුප්‍රකට මත කිහිපයක් අධිකරණය සිහිපත් කළේ ය.[40]

නඩුව ඉදිරියට ගෙනයාම සඳහා 2015 වර්ෂයේ දී අවසරය ලැබුණු *පොලිස්පතිවරයාට එරෙහි අලස්* නඩුව[41] වඩාත් මෑත කාලයේ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ ගොනු කළ බවට වාර්තා වූ[42] සුවිශේෂ වර්ගයක පෙත්සම් සඳහා විශිෂ්ඨ උදාහරණයකි. අත්තනෝමතික ලෙස අත්අඩංගුවට ගනු ලැබීමෙන් ආරක්ෂා වී සිටීම සඳහා තමන්ට ඇති අයිතිය ඉතා ආසන්නයේදී ම උල්ලංඝනය වනු ඇතැයි යන බිය තමන්ට පවතින බව පෙත්සම්කරු ප්‍රකාශ කර සිටියේ ය. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩු කටයුතු අවසන් වන තුරු පෙත්සම්කරු සිටින තත්ත්වය පවත්වා ගත යුතු යැයි මෙම නඩුවෙහි දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය නියෝග කළේ ය. 'අත්අඩංගුවට ගැනීමෙහි නීත්‍යානුකූලභාවය තත්ත්වාකාරයෙන්ම තීරණය කිරීම අධිකරණයේ වගකීම වන්නේ ය' යන්න සහ 'ප්‍රමාණවත් කරුණු' සපයාදීම හරහා අත්අඩංගුවට ගැනීමට හේතුව විධායකය විසින් තහවුරු කළ යුතුය යන්න පූර්වාදර්ශය මත විශ්වාසය තබමින් අධිකරණය එය ප්‍රකාශ කළේ ය[43]. වෙනත් වචනවලින් කිව හොත්, නිදහස සඳහා සියලුම පුද්ගලයින් සතු අයිතිය සහ සාධාරණ හේතු මත මෙම නිදහස සීමා කිරීම සඳහා රජයට ඇති සීමිත බලය අධිකරණය සහතික කරයි. අත්අඩංගුවට ගැනීම සහ රඳවා තබා ගැනීම සඳහා රජයට ඇති බලය අවේක්ෂණය කිරීමක් ලෙස එවැනි සීමා කිරීම් අධිකරණමය සමාලෝචනයකට ලක් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

2015 වර්ෂය තුළ දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය එක් පෙත්සමක දී පමණක් වධහිංසාවට ලක්වීමෙන් නිදහස්ව සිටීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ සලකා බැලුවේය. මෙය අධිකරණය ඉදිරියේ ගොනු කරනු ලබන පෙත්සම් සංඛ්‍යාව අඩුවීම නිසා සිදු වූවක් ද, නැතහොත් අධිකරණය

---

40 නීතිපතිවරයාට එරෙහි චන්න පීරිස් [1994] 1 Sri LR 1

41 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහිව අලස් SC(FR) 171/ 2015 2015 සැප්තැම්බර් 2 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

42 උදාහරණයක් ලෙස බලන්න. 'Right's Petition against imminent arrest: Basil refused leave to proceed' Daily Mirror 9 June 2016, වෙබ් ලිපිනය http://www.dailynews.lk/?q=2016/06/09/law-order/84157 ප්‍රවේශවූ දිනය 2016 ජූලි

43 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහිව අලස් SC(FR) 171/ 2015 2015 සැප්තැම්බර් 2 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

විසින් පෙත්සම් නිෂ්ප්‍රභා කරනු ලබන නිසා සිදුවූවක් ද යන්න පැහැදිලි නැත. වධහිංසාව පැතිර පවතින බව සහ එහි බිහිසුණු ස්වභාවය හොඳින් ලේඛනගත වී සහ තහවුරු වී තිබේ.[44] වධහිංසාව පිළිබඳ විශේෂ වාර්තාකරු ශ්‍රී ලංකාවෙහි සිදු කළ සංචාරය අවසානයේ ඔහු ඉදිරිපත් කළ නිරීක්ෂණ[45] සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කොමසාරිස් කාර්යාලයේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශන වාර්තාව[46] එවැනි ලේඛණ සඳහා උදාහරණ දෙකක් වේ. සිදුවීම් වාර්තා නොවී තිබීම සහ / හෝ වධහිංසාවලින් නිදහස්වීම පිළිබඳ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් තීරණය දෙනු ලබන නඩු නො තිබීම අධිකරණයේ නීති සංග්‍රහයෙහි සහ පුළුල් ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ මානව නිදහස පිළිබඳ ඇති අභියෝගකිරීම් අතර හිඩැස පෙන්නුම් කරන උදාහරණයක් වේ. වධහිංසාවලින් නිදහස්ව සිටීමේ අයිතිය පිළිබඳ සලකා බැලූ සිද්ධිය වූ *මීරිගම පොලිස් ස්ථානයේ ස්ථානාධිපතිවරයාට එරෙහි ජගත් පෙරේරා* නඩුවෙහි දී එම අයිතිය සනාථ කරන ලදී.[47] මෙම පෙත්සම මගින් සමාජයේ අවදානමට ලක් වූ හෙවත් දුර්වල සමාජ කණ්ඩායම්වල සුලභ අත්දැකීමක් ලෙස පෙනෙන්නට තිබෙන සිද්ධියක් විස්තර කර ඇත - තම මිතුරෙකුට සහායවීම පිණිස විමර්ශනයකට සම්බන්ධ වන මිනිසෙකුට අවසානයේ දී පොලිසිය විසින් කෲර ලෙස පහර දී වධහිංසා කරනු ලබයි. මෙම නඩුවෙහි දී අධිකරණය *කොඩිතුවක්කුට එරෙහි සිල්වා* නඩුවෙහි තීරණ පුළුල් ලෙස උපුටා දැක්වීය.[48] 1987 තරම් පෙර කාලයේ සිදු වූ *සිල්වා* නඩුවෙහි දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වධහිංසාව යන්නෙහි පුළුල් අර්ථ නිරූපණයක් යොදාගනිමින් එය පරම අයිතියක් බව තහවුරු කළේ ය. වධහිංසා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම සඳහා රජය සතු වගකීම සහ එම අයිතිය පරීක්ෂාකාරීව, උපරිම ආකාරයෙන් ආරක්ෂා කිරීම සහ රැක ගැනීම සඳහා අධිකරණයට පැවරෙන වගකීම ද අධිකරණය

---

44 උදාහරණයක් ලෙස කියවන්න, 'Authority without Accountability: the crisis of impunity in Sri Lanka (International Commission of Jurists 2012).

45 Preliminary observations and recommendations of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman and degrading treatment or punishment, Mr. Juan E. Mendez* on the Official joint visit to Sri Lanka – 29 April to 7 May 2016 – වෙබ් අඩවිය http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=19943&LangID=E ප්‍රවේශ වූ දිනය - 2016 ජූලි 11

46 OISL Report (September 2015).

47 මීරිගම පොලිස් ස්ථානයේ ස්ථානාධිපතිට එරෙහිව ජගත් පෙරේරා SC(FR) 1006/ 2009 2015 දෙසැම්බර් 15 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්.

48 කොඩිතුවක්කුට එරෙහි අමල් සුදත් සිල්වා [1987] 2 Sri LR 119.

විස්තර කර දී ඇත.[49] ඒ අනුව, වධහිංසා කරනු ලැබීමෙන් නිදහස්ව සිටීම සඳහා සහ සමනාත්මතාවය සඳහා පෙත්සම්කරුට ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වී ඇති බව අධිකරණය නිගමනය කළේ ය.

4.3 කථා කිරීමේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස

කථා කිරීමේ නිදහස සම්බන්ධ එක් නඩුවක් පමණක් 2015 වර්ෂයේ දී වාර්තා විය. රජය විවේචනය කිරීමට අදාළව අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහසෙහි පරාසය පිළිබඳව සලකා බැලීමට *පොලිස්පතිවරයාට එරෙහි වාහලතන්ත්‍රි* නඩුවෙහි දී[50] ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට අවස්ථාව ලැබුණි. ජනතා විමුක්ති පෙරමුණට එරෙහිව සිදුකරන ලද මැතිවරණ හිංසනයන් සම්බන්ධයෙන් පොලීසිය ක්‍රියා නොකරන ලද බවට චෝදනා කරමින් එම පක්ෂයේ මන්ත්‍රීවරයෙක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පෙත්සමක් මෙම නඩුවට අදාළ විය. මෙම අවස්ථාවෙහි දී, පෙත්සම්කරුගේ පක්ෂ කාර්යාලයෙහි ප්‍රදර්ශනය කරන ලද බැනරයක් නිසා පෙත්සම්කරු දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය උල්ලංඝනය කර ඇතැයි පවසමින් පොලීසිය පෙත්සම්කරුට එරෙහිව චෝදනා ඉදිරිපත් කර තිබුණි. පෙත්සම්කරුට එරෙහිව චෝදනා ඉදිරිපත් කර තිබූ දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයෙහි 120 වැනි ඡේදයට අනුව අනෙකුත් කරුණු අතර රජය කෙරෙහි නොසතුට ඇති වන හැඟීම් ඇති කරවීම අපරාධ වරදක් වේ. 'සිවිල් හෝ අපරධ චෝදනා ඉදිරිපත් කරනු ලැබීමේ බිය රහිතව අකාර්යක්ෂම හෝ දූෂිත රජයක් විවේචනය කිරීමට සෑම පුරවැසියෙකුටම අයිතියක් තිබේ. තමන්ගේ ප්‍රකාශ ඉදිරිපත් කිරීමේ දී පුරවැසින්ට කිසිදු ආකාරයකින් බාධාකිරීම් සිදු නොවීම මහජන යහපත සඳහා වැඩදායක වන්නේ ය [sic] යන මූලධර්මය මත මෙම පරම නිදහස ස්ථාපනය කර ඇත (....)'[51] යනුවෙන් පෙත්සම්කරු සමග එකඟ වෙමින් අධිකරණය විස්තර කළේය. *වන්න පීරිස් නඩුව සහ ජන ඝෝෂා නඩුව* [52] වැනි ප්‍රකට නඩුවල තීන්දු ගෙන හැර දක්වමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි දෘඩ නීති දර්ශනයට එරෙහිව අධිකරණය ප්‍රසංශනීය ලෙස එහි තීරණය

---

49 එම 8.

50 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහි වාහලතන්ත්‍රි SC (FR) 768/ 2009. 2015 නොවැම්බර් 05 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

51 පොලිස්පතිවරයාට එරෙහි වාහලතන්ත්‍රි SC (FR) 768/ 2009. 2015 නොවැම්බර් 05 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

52 නීතිපතිවරයාට එරෙහි වන්න පීරිස් [1994] 1 Sri LR 1; සිරිමල්ට එරෙහි අමරතුංග [1993] 1 Sri LR 264.

තහවුරු කළේ ය. මෙම නඩුවල දී අධිකරණය රජයට විරුද්ධව උද්ඝෝෂණය කිරීම සඳහා ඇති නිදහස සහ විමුක්තිය සඳහා ඇති අයිතිය දැඩිව ආරක්ෂා කළේ ය. උදාහරණයක් ලෙස, ජන ඝෝෂා නඩුවෙහි දී, විරෝධතා ව්‍යාපාරයක් අතරතුර විරෝධතාකරුවෙකු විසින් බෙරයක් වාදනය කිරීම වළක්වනු ලැබීම මගින් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස උල්ලංඝනය වී ඇති බව අධිකරණය පිළිගත්තේ ය. ඉහත කී නඩුවෙහි දී පෙත්සම්කරුගේ අදහස් ප්‍රකාශකිරීමේ අයිතිය ආරක්ෂා කිරීමේ දී අධිකරණය මෙම නීති සංග්‍රහය යොදා ගත්තේය.

4.4 කාර්යපටිපාටිමය අවශ්‍යතා

මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි ඒ.සී.එම්.ඊ. ලංකා ඩිස්ටිලරීස් නඩුවෙහි දී[53] 126 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ 'විධායක සහ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ග' යන යෙදුමෙහි කාලරෝධය සහ විෂය පථය සලකා බලනු ලැබීය. අයවැය යෝජනාවලට අනුව බලපත්‍ර ගාස්තු සම්බන්ධයෙන් පලකර තිබූ සුරාබදු නිවේදනයක් පෙත්සම්කරු විසින් අභියෝගයට ලක් කර තිබුණි. මහජනතාවට එම ගැසට් නිවේදනය මිලදී ගැනීම සඳහා සපයා තිබූ දිනයේ සිට මාසයක කාලයක් ඇතුළත එම පෙත්සම් ගොනු කර තිබුණි. පාර්ලිමේන්තුවේ අදාළ අයවැය යෝජනා ඉදිරිපත් කළ දිනයේ සිට කාලය ගතවීම ආරම්භ වූයේ ය යන පදනමෙන් එම පෙත්සම් නියමිත කාලය තුළ ඉදිරිපත් කර නොමැති බවට රජය වෙනුවෙන් තර්ක කරන ලදී. '126(2) වැනි ව්‍යවස්ථාවට විපුල සහ අර්ථවත් විග්‍රහයක් ලබා දිය යුතුය'[54] යන්න සහතික කරමින් අධිකරණය එම මූලික විරෝධතාවය ප්‍රතික්ෂේප කළේ ය. සිදුවීමට ඉතා ආසන්න උල්ලංඝනය කිරීමක් පිළිබඳ අධිකරණයට පෙත්සමක් ඉදිරිපත් කිරීමට අපොහොසත්වීම මගින් සත්‍ය වශයෙන්ම උල්ලංඝනය වීමක් සිදු වූ බවට ප්‍රකාශ කරමින් වින්දිතයෙකු විසින් පෙත්සමක් ගොනු කිරීම වලක්වන්නේ නැති බව ද අධිකරණය තව දුරටත් සඳහන් කළේය. '(.....) සමහර විට නීතියේ ආධිපත්‍යය පදනම් කර ගනිමින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක වඩාත්ම වැදගත් තීරණාත්මක ලක්ෂණය වන්නේ පීඩාවට පත්

53 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි ඒ.සී.එම්.ඊ. ඩිස්ටිලරීස් SC (FR) 64/ 2015, 71/ 2015, 72/ 2015, 81/ 2015 2015 ජූනි 24 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

54 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි ඒ.සී.එම්.ඊ. ලංකා ඩිස්ටිලරීස් SC (FR) 64/ 2015, 71/ 2015, 72/ 2015, 81/ 2015 2015 ජූනි 24 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

ඕනෑම පුද්ගලයෙකු විසින් සුදුසු අවස්ථාවල දී අදාළ දිනයේ රජයේ ගරු අමාත්‍යවරයාගේ තීරණය අභියෝගයට ලක්කිරීමට අවස්ථාව තිබීම'[55] බව ද අධිකරණය සඳහන් කළේ ය.

ඉහත පෙන්වා දුන් පරිදි, නඩුව ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවසරදී ම ප්‍රතික්ෂේප වූ නඩු සංඛ්‍යාව හෝ පෙත්සම් නිෂ්ප්‍රභා කරන ලද නඩු සංඛ්‍යාව නොදනියි. එම නිසා, මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නීති සංග්‍රහයෙහි කාර්යපටිපාටිමය අවශ්‍යතා පිළිබඳ අධිකරණමය ආකල්පය ඇගයීම දුෂ්කර කාර්යයකි. කෙසේ වෙතත්, 2015 වර්ෂයේ ලබා දී ඇති නඩු තීන්දුවල දී අධිකරණය විසින් කාර්යපටිපාටිමය අවශ්‍යතා කෙරෙහි ප්‍රගාමී ආකල්පයක් යොදාගෙන ඇති බව පෙනී යයි.

4.5 සහන සහ වන්දි

අධිකරණය පෙත්සම්කරුවන් සමග එකඟ වූ නඩු අතරින් 2015 වර්ෂයේ දී වන්දි ගෙවීමට අවසර ලැබුණේ නඩු තුනක දී පමණි. වැඩිම තථ්‍ය මුදල ලබා දුන්නේ ආරක්ෂක අමාත්‍යංශයේ ලේකම්ට එරෙහි කුමාරසිංහ[56] නඩුවෙහි දී වන අතර එහිදී එක් එක් පෙත්සම්කරුට (පෙත්සම්කරුවන් 13 දෙනෙකු) නඩු ගාස්තු ලෙස රු.25,000 බැගින් ද, වන්දි ලෙස රු.20,000 බැගින් ද ගෙවීමට නියම කරන ලදී. මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි කොරල් සෑන්ඩ්ස් හොටෙල් නඩුවෙහි දී[57], බලපත්‍ර ගාස්තු සංශෝධනයක් හේතුවෙන් ගෙවිය යුතු වැඩි කරන ලද බලපත්‍ර ගාස්තුවක ඉතිරි මුදල ගෙවන ලෙස සුරා බදු කොමසාරිස් ජෙනරාල් විසින් ඉල්ලා සිටීම හේතුවෙන් සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය උල්ලංඝනය වූ බවට පැමිණිලි කළ පෙත්සම්කරුවෙකුට අතුරු සහන ලබා දෙන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව විසින් සහතික කිරීමක් නොමැතිව අදාළ නිවේදනය වලංගු වන්නේ ද යන්න පෙත්සමෙහි සුදුසුකම් සලකා බැලීමේ දී තීරණය කළ යුතු ප්‍රශ්නයකි. ඒ අතරතුර කාලයෙහි දී එසේ

---

55 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි ජ.සි.එම්.ජ. ලංකා ඩිස්ටිලරීස් SC (FR) 64/ 2015, 71/ 2015, 72/ 2015, 81/ 2015 2015 ජූනි 24 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

56 ආරක්ෂක අමාත්‍යංශයේ අතිරේක ලේකම්ට එරෙහිව කුමාරසිංහ (රැදවියන් 13 දෙනෙකු වෙනුවෙන්) SC (FR) 108/ 2010 2015 ජූලි 28 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

57 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි කොරල් සෑන්ඩ්ස් හොටෙල් SC (FR) 170/ 2015 2015 දෙසැම්බර් 08 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

වැඩි කරන ලද ගාස්තුව අයකිරීම වළක්වමින් අධිකරණය තහනම් නියෝගයක් නිකුත් කළේ ය. මෙම නිගමනයට එළඹීමේ දී, 126 වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට 'පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කිරීම ආරක්ෂා කිරීම පිණිස (.....) අවශ්‍ය කරන කුමන හෝ නියමයක් හෝ නියෝගයක් නිකුත් කිරීමට සම්පූර්ණ බලය තිබෙන බව' අධිකරණය සඳහන් කළේ ය[58].

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් 'සාධාරණ සහ අපක්ෂපාතී අධිකරණ බලයක් ඇතුළත' වන්දි සහ වෙනත් ආකාර වලින් සහන සහ ප්‍රතිකර්ම සපයා දීම මෙතෙක් නිරන්තර ඇගයීමකට භාජනය වී නැත. අධිකරණය විසින් යෝග්‍ය සහන සහ/ හෝ ප්‍රතිකර්ම තීරණය කරනු ලබන න්‍යාය නිර්ණය කිරීම සහ එහි බලපෑමට අදාළව, එනම් වින්දිතයාට, රජයට සහ පොදුවේ සමාජයට ඇති බලපෑමට අදාළව එය විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා එවැනි විමර්ශනයක් සිදුකිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙම වාර්තාවෙහි පෙර මුද්‍රණවල විස්තර කර ඇත. පොදුවේ මෑතකාලීන මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ නීති සංග්‍රහයෙහි මෙම සාධාරණීකරණය පැහැදිලි නොමැති අතර, 2015 වර්ෂයේ නීති සංග්‍රහයෙහි ද එම ගැටළුව ම දක්නට තිබේ.

5. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ ඇති රිට් කටයුතු

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව මුල් රිට් අධිකරණ බලය අභියාචනාධිකරණයට පැවරෙන අතර, බලය බෙදා හැර ඇති කරුණු සම්බන්ධයෙන් එම බලය පළාත්බද මහාධිකරණයට පැවරෙයි[59]; ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි විශේෂයෙන් සඳහන් කර ඇති සුවිශේෂී අවස්ථාවල දී එය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට පැවරෙයි.[60] ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සුවිශේෂී විනිශ්චයකාරවරයා ලෙස පිළිගනු ලබන බැවින්, මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනයවීමක් පිළිබඳ 'පිළිගත යුතු සේ හැඟෙන සාක්ෂි' සහිත ඕනෑම රිට් අයදුම්පත්‍රයක් තීන්දුවක් ලබා දීම පිණිස අභියාචනාධිකරණය විසින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත යොමු කළ යුතු වේ[61]. මූලික අයිතිවාසිකම්

---

58 මුදල් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි කොරල් සැන්ඩ්ස් හොටෙල් SC(FR) 170/ 2015 2015 දෙසැම්බර් 08 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන් 4

59 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 140 සහ 154(P)(4) ව්‍යවස්ථා.

60 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 140 වැනි ව්‍යවස්ථාව.

61 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 126 (3) වැනි ව්‍යවස්ථාව

පෙත්සම් පිළිබඳ විනිශ්චය කිරීම සහ රිට් ආඥා ඉල්ලා සිටින පෙත්සම් පිළිබඳ විනිශ්චය කිරීම සඳහා වන මුල් අධිකරණ බලය ව්‍යවස්ථාමය පාඨයෙහි ඒකකවලට වෙන් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, අභියාචනා කිරීම මත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් තීරණය දෙන ලද රිට් අයදුම්පත්‍ර කිහිපයක් පදනම් කර ගෙන, ශ්‍රී ලංකාවෙහි පරිපාලන නීතිය (මුලින්ම ඉංග්‍රීසි නීතියෙන් උරුමවූවකි) විවෘත ලෙස සහ ගම්‍ය ලෙස අයිතිවාසිකම් පදනම් කර ගත් ප්‍රවේශයක් වෙත මාරුවෙමින් පවතින්නේ ය යන තර්කය මෑතක දී ඉදිරිපත් විය.[62] තවද, *මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට එරෙහි හෙදර් මන්ඩි* තීරණාත්මක නඩුවෙහි දී, ශ්‍රී ලංකාවෙහි රිට් අධිකරණ බලයෙහි විෂය පථය පරිපාලන අභිමතයෙහි අනුරූප 'හැකිලීමක්' සමග පුළුල් ලෙස සැලකිය යුතුය යන්න අධිකරණයේ මතය විය.[63] මෙම සංදර්භය තුළ, මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අධිකරණමය අර්ථ නිරූපණය අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස, අභියාචනා කිරීම මත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සලකා බලන ලද රිට් අයදුම්පත් පරීක්ෂා කර බැලීම ප්‍රයෝජනවත් වේ.

2015 වර්ෂය තුළ දී අභියාචනාධිකරණය විසින් යොමු කරනු ලැබ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් සලකා බලන ලද අභියාචනා හතර මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කිසිදු ප්‍රකාශිත සලකා බැලීමක් දක්වා යොමු වූයේ නැත.[64] එම නඩුවලින් එකක දී, ස්වභාවික යුක්තියෙහි යථාර්ථ විෂය පථය සවිස්තර ලෙස සලකා බලන ලදී. *විජේරත්නට එරෙහි අමරසිංහ* නඩුවෙහි දී, ස්වභාවික යුක්තියෙහි නියමයන් ක්වාසි අධිකරණ බලතල ක්‍රියාවෙහි යෙදවීමට ද අදාළ වන බවට දීර්ඝ කාලයක සිට ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය විසින් සම්මතව තිබූ මතය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තහවුරු කළේ ය.[65] කෙසේ වෙතත්, අයිතිවාසිකම්වලට බලපාන තීරණ ගැනීම සඳහා යම් ආයතනයකට බලතල ලබා දී ඇති අවස්ථාවක 'ව්‍යවස්ථාදායකය විසින් ප්‍රකාශිත

---

62 Mario Gomez 'Blending Rights with Writs: Sri Lankan Public Law's New Brew' (2006 Supplement) Acta Jur 451

63 මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට එරෙහි මන්ඩි 58/2003, CA Application 688/2002 2004 ජනවාරි 20 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

64 විජේරත්නට එරෙහි අමරසිංහ SC Appeal 40/2013, CA Ap 347/1988, 2015 නොවැම්බර් 12 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්; කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයට එරෙහි පෙරේරා SC Appeal 46/2011, CA (Writ) App 1682/2006, 2015 ඔක්තෝබර් 07 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්; හේමරත්නට එරෙහි හිමියන්ගේ SC App 47/2011 CA (Writ) App 569/2003, 2015 මාර්තු 9 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන් . ඉඩම් අමාත්‍යවරයාට එරෙහි විජේවර්ධන SC App 56/2008, SC (Spl) LA 100/2008, 2015 නොවැම්බර් 24 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

65 විජේරත්නට එරෙහි අමරසිංහ SC Appeal 40/2013, CA Ap 347/1988, 2015 නොවැම්බර් 12 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

වචනවලින් හෝ අවශ්‍ය ගම්‍යමානයන් මගින් එවැනි අයිතිවාසිකම් සඳහා මැදිහත්වීම වළක්වා ඇති අවස්ථාවල හැර' ස්වාභාවික යුක්තියට ගරු කළ යුතු වේ.[66] මෙම මතය ප්‍රකාශිත හෝ ගම්‍ය ව්‍යවස්ථාදායක ප්‍රතිපත්තිය නොසලකා ස්වභාවික යුක්තිය අදාළ වන්නේ ය යන මතයට වෙනස් වන අතර, වර්ෂ 2009 තරම් මෑත කාලයේ විභාග කරන ලද *මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාට එරෙහි හපුආරච්චි* නඩුවෙහි දී ව්‍යවස්ථාදායක ප්‍රතිපත්තිය නොසලකා හේතු ලබාදීම සඳහා යුතුකමක් ඇති බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් පිළිගනු ලැබීය.[67] කෙසේ වෙතත් හපුආරච්චි නඩුවෙහි තීන්දුව මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සමක් මත ලබාදුන් තීරණයක් විය. කෙසේ වෙතත්, අමරසිංහ නඩුවෙහි දී, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ස්වභාවික යුක්තියෙහි පරාසය පැහැදිලි ලෙස සාකච්ඡා කරනු ලැබුව ද, එය 12(1) වැනි ව්‍යවස්ථාව යටතේ සාකච්ඡාවට ගැනීමෙන් වැළකී සිටි බව සඳහන් කිරීම වැදගත් වේ. *දයා එදිරිසිංහට එරෙහි ඩබ්.කේ.සී. පෙරේරා* නඩුව[68] සහ *යාපනය විශ්වවිද්‍යාලයට එරෙහි කුනනාදන්* නඩුව[69] වැනි ප්‍රකට නඩුවලට සාපේක්ෂව අමරසිංහ නඩුව රිට් අයදුම්පත් තීරණය කිරීමේ දී 'අයිතිවාසිකම් පාදක ප්‍රවේශය' අනුගමනය කිරීම සඳහා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට ලැබුණු තවත් අවස්ථාවක් විය. කෙසේ වෙතත් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තෝරාගත්තේ එම මාර්ගයෙහි පහළට ගමන් නොකර සිටීමටයි.

6. නීතිකරණ බලාත්මක කිරීමට පෙර සිදුකරන අධිකරණ සමාලෝචනය

නීතිකරණ බලාත්මක කිරීමට පෙර විශේෂ තීරණ මාර්ගයෙන් පනත් කෙටුම්පත් පිළිබඳ සිදුකරන අධිකරණ සමාලෝචනය මූලික අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීම කෙරෙහි ව්‍යවස්ථාදායක ප්‍රතිපත්තියෙහි බලපෑම ශ්‍රී ලංකා අධිකරණය විසින් සලකා බලනු ලැබිය හැකි එකම ක්‍රමය වේ. එහෙත්, අධිකරණය විසින් හේතු ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව විසින් විශේෂිතව

66 විජේරත්නට එරෙහි අමරසිංහ SC Appeal 40/2013, CA Ap 347/1988, 2015 නොවැම්බර් 12 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන් 18.

67 SC (FR) 67/2008, 2015 මාර්තු 19 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

68 මහාචාර්ය දයා එදිසිංහට එරෙහි ඩබ්.කේ.සී. පෙරේරා නඩුව [1995] 1 Sri LR 148.

69 යාපනය විශ්වවිද්‍යාලයට එරෙහි විසකුන්දරන් කුනනාදන් නඩුව [2006] 1 ALR 16.

නියම කර ඇති එකම නියෝගය (හෝ අවස්ථාව) මෙය වීම වැදගත් කරුණකි. කෙසේ වෙතත්, මෙම ලේඛිකාව විසින් වෙනත් තැන්හි දී පෙන්වා දී ඇති පරිදි, විශේෂ තීරණ සාමාන්‍යයෙන් බොහෝ දුරට යාන්ත්‍රික අධිකරණමය ප්‍රවේශයක් පිළිබිඹු කරති - එනම් අධිකරණය බොහෝවිට අදාළ පනත් කෙටුම්පත සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක අනුමැතිය සහ/ හෝ ජනමත විචාරණයකින් අනුමැතිය ලබා ගැනීම අවශ්‍ය කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳ අවධානය යොමු කරයි.[70] එම අවධානය යොමු කිරීම් මගින් අයිතිවාසිකම් පනත් කෙටුම්පත ද ඇතුළුව වෙනත් සමාන වැදගත්කමක් සහිත ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන නොසලකා හරිමින් විශේෂ තීරණවල දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 'ආරක්ෂිත විධිවිධාන' කෙරෙහි වැඩි අවධානය යොමු කරයි.[71] මෙම පටු අධිකරණමය ආකල්පය 2015 වර්ෂයේ ලබා දෙන ලද විශේෂ තීරණවල ද පැහැදිලිව දක්නට ලැබේ.

6.1 තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය

පෙර නොවූ විරූ ක්‍රියාමාර්ගයක් ගනිමින් 2015 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මාසයේ දී රජය එක් ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් හරහා, එනම් 19 වැනි සංශෝධනය හරහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් යෝජනා කළේ ය. අයිතිවාසිකම් පනතෙහි තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය ඇතුළත් කිරීම සඳහා වූ යෝජනාව එසේ යෝජනා කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ අතර විය. මෙම යෝජිත සංශෝධනයෙහි ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය සලකා බැලීමේ දී, යෝජිත තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතියෙහි පරාසය ද සලකා බැලීමට අධිකරණයට අවස්ථාව ලැබුණි.[72] කෙසේ වෙතත් අවාසනාවට, අධිකරණය අදාළ වගන්තිය අභියෝගයට ලක් කළ පෙත්සම්කරුවන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද විශේෂිත තර්කවලට පමණක් සීමාවී සිටියේ ය. යෝජිත පරිදි වගන්තියෙහි වචන යොදා ඇති ආකාරය අනුව මෙරට පුරවැසියන් නොවන පුද්ගලයින්ට

70 උදාහරණයක් ලෙස කියවන්න 'Judicial Interpretation of Fundamental Rights' in Sri Lanka: State of Human Rights 2014 (Law & Society Trust 2015).

71 සිතීමේ, හෘදය සාක්ෂියෙහි සහ ආගමික නිදහස සහ වධහිංසාවලින් නිදහස්ව සිටීම පමණක් මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පරිච්ඡේදයෙහි ඇති ආරක්ෂිත විධිවිධාන වේ. තව දුරටත් කියවන්න

72 පාර්ලිමේන්තු විවාද (හැන්සාර්ඩ්) 234(3) 2015 අප්‍රේල් 9, 262, In re the Nineteenth Amendment to the Constitution SC 04/2015, 2015 අප්‍රේල් 6 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන්

ද එම අයිතියෙහි ප්‍රතිලාභය ලබා ගත හැකිය යන්න අභියෝග යට ඇතුළත් විය. තවත් මූලික අයිතිවාසිකමක් භුක්තිවිඳීම පිණිස හෝ තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය වෙත ප්‍රවේශවීම පිණිස රජය වෙතින් තොරතුරු ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කරන පුරවැසියන්ට පමණක් එම අයිතිය සීමා වන පරිදි අදාළ වගන්තිය නැවත කෙටුම්පත් කිරීමට රජය එකඟ විය. අධිකරණය යෝජිත තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතියක් හඳුන්වාදීම පිළිබඳව තවදුරටත් නිරීක්ෂණ හෝ අදහස් ඉදිරිපත් කිරීමක් සිදු කළේ නැත. 19 වැනි සංශෝධනය හරහා තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය හඳුන්වාදීම පිළිබඳව අධිකරණයේ ප්‍රතිචාරය පැහැදිලිවම ප්‍රමාණවත් නොවන මෙන්ම කලකිරීම් ඇතිකරවන සුළු වේ. 2005 වර්ෂයේ දී, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස ඇතුළත තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති අයිතිය පිළිගනු ලැබුවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසිනි.[73] තවද, 1978 වර්ෂයේ මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්මත කර ගැනීමෙන් පසුව එහි අයිතිවාසිකම් පනතෙහි පරාසය පුළුල් කරනු ලැබූ එකම සංශෝධනය වූයේ ද 19 වැනි සංශෝධනයයි. මානව නිදහසෙහි සහ ස්වාධිපත්‍යයෙහි ආරක්ෂකයා වන අධිකරණය විසින් එම පනත් කෙටුම්පතෙහි මෙම විධිවිධානය උද්යෝගයෙන් යුතුව පිළිගෙන ඒ සඳහා ප්‍රසංශා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලැබීම අසාධාරණ නොවනු ඇත. කෙසේ වෙතත් ප්‍රයත්න දරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා පුළුල් දේශපාලනික සහ නීති විද්‍යාත්මක සංදර්භය තුළ හිමි ස්ථානය විමසා බැලීමට උත්සාහ දැරීමකින් තොරව අධිකරණය වචන භාවිතය පිළිබඳව යාන්ත්‍රික විශ්ලේෂණයක යෙදී සිටියි.[74]

6.2 මහජන සෞඛ්‍යය

2015 වර්ෂයේ දී, එකිනෙකට වෙනස් පනත් කෙටුම්පත් දෙකක පූර්ව අධිකරණ සමාලෝචනය අතරතුර, ව්‍යවස්ථාදායක ප්‍රතිපත්ති සංදර්භයෙහි මහජන සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම උදෙසා රජය සතු වගකීම සලකා බැලීමට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට අවස්ථාව ලැබුණි.

73 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට එරෙහි එන්වයර්න්මන්ටල් ෆවුන්ඩේෂන් ලිමිටඩ් (ගාලු මුව දොර පිටිය නඩුව) කියවන්න. SC (FR) 47/2004 2015 නොවැම්බර් 28 වැනි දින ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය සටහන

74 2016 මාර්තු 24 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුව විසින් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ පනත සම්මත කරන ලදී.

2015 වසරේ මුල් භාගයේ දී නව ජනාධිපතිවරයා සිය ධූරයට පත්වී නොබෝ දිනකින්ම ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් *දුම්කොළ සහ මද්‍යසාර පිළිබඳ ජාතික අධිකාරී පනත* සංශෝධනය සඳහා වූ පනත් කෙටුම්පත සලකා බලන ලදී. මෙම සංශෝධනය දුම්කොළ නිෂ්පාදනවල ඇසුරුමෙහි පිංතූරමය අවවාද මුද්‍රණය කිරීම අනිවාර්ය කිරීමට රජය නියෝග කළ පසු දිග හැරුණු සිදුවීම් මාලාවක අවසානය විය.[75] සංශෝධනය හරහා ප්‍රතිපත්තිය වෙනස් කිරීම, එනම් පිංතූරමය අවවාදය අසුරනයේ 60% ක සිට 80% දක්වා වැඩි කිරීම මගින් දුම්වැටි අලෙවි කරන සමාගමක් වූ පෙත්සම්කරුගේ යුක්ති සහගත අපේක්ෂාව උල්ලංඝනය වන්නේ ය යන පදනමෙන් පනත් කෙටුම්පත අභියෝගයට ලක් කර තිබුණි. ප්‍රතිපත්තිය වෙනස් කිරීම රජයේ නීත්‍යානුකූල සහ ප්‍රධානතම කාර්යයක් බව අධිකරණයේ මතය විය. එම ප්‍රතිපත්තිය යොදා ගැනීමේ දී රජය අත්තනෝමතික ආකාරයට කටයුතු කරන්නේ නම් පමණක් යුක්ති සහගත අපේක්ෂාව උල්ලංඝනය විය හැක. ඒ අනුව යෝජිත පනත් කෙටුම්පත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූල බවට තීරණය කරන ලදී.

'ජාතික යහපත උදෙසා හදිසි පනත් කෙටුම්පතක්' යැයි ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද *ජාතික ඖෂධ නියාමන අධිකාරී පනත් කෙටුම්පත* එහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය පිළිබඳ තීරණයක් ලබා ගැනීම සඳහා ජනාධිපතිවරයා විසින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත යොමු කරනු ලැබුවේ ය.[76] හඳුන්වාදීමට අපේක්ෂා කරන ලද සංශෝධන සලකා බැලූ අධිකරණය තව දුරටත් ගමන් කරමින්, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියෙහි නියාමන මූලධර්මවල මහජන සෞඛ්‍යය යන්න විශේෂිතව සඳහන් කර නොතිබුණ ද, 'සියලු පුරවැසියන් සඳහා එක හා සමාන ලෙස "ප්‍රමාණවත් ජීවන මට්ටමක්" සපයා දීම සහතික කිරීම පිණිස ප්‍රමාණවත් සහ දැරිය හැකි වියදමකට සෞඛ්‍ය පහසුකම් සපයාදීම.... දැරිය හැකි මිලකට ආරක්ෂිත ඖෂධ සපයාදීම සහ නියාමනය

---

75 විස්තර සාකච්ඡාවක් සඳහා කියවන්න - දිනේෂා සමරරත්න සහ වමත අඹගහවිට 'The Story of a Picture: Law Reform for Mandatory Graphic Warnings in Packaging of Tobacco Products in Sri Lanka' 1(1) 2016 Colombo Law Journal 19.

76 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 122(1)(ආ) ව්‍යවස්ථාව බලන්න. පාර්ලිමේන්තු විවාද (හැන්සාර්ඩ්) 232(9) 2015 පෙබරවාරි 18, 906, SD 03/2012

කිරීම ආදිය අවශ්‍ය කරන බව එහි නිගමනය ලබාදීමේ දී ප්‍රකාශ කළේ ය.[77] අධිකරණයෙහි මෙම නිරීක්ෂණය ප්‍රසංශනීය වන අතර එය ජාත්‍යන්තර මට්ටමෙන් ශ්‍රී ලංකාව එළඹ ඇති බැඳීම්වලට, විශේෂයෙන්ම ආර්ථික, සමාජයීය සහ සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතියට අනුකූල තත්ත්වයේ ඇත. ශ්‍රී ලංකාව 1940 වර්ෂයේ සිටම නිරන්තරයෙන්ම සෞඛ්‍ය රැකවරණය සඳහා සාර්ව ප්‍රවේශයක් පවත්වාගෙන ඇති රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තව දුරටත් තහවුරු කළේය. කෙසේ වෙතත්, පනත් කෙටුම්පත 'ජාතික යහපත සඳහා හදිසි පනත් කෙටුම්පතක්' ලෙස සලකා බැලිය යුතු යැයි අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබීම පිළිබඳ අධිකරණය කිසිදු නිරීක්ෂණයක් ඉදිරිපත් කළේ නැත. නීති සම්පාදනය කිරීමේ ව්‍යවස්ථාදායක සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාවලිය ලුහුවත් කිරීම සහ මෙම වගන්තිය ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇති බව පසුගිය අත්දැකීම්වලින් පෙන්වා දෙයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 19 වැනි සංශෝධනය හරහා මෙම විධිවිධානය අහෝසි කිරීම මෙම සාකච්ඡාව ශාස්ත්‍රීය බවට පත් කරයි. කෙසේ වෙතත්, ජාතික යහපත උදෙසා හදිසි යැයි පෙන්නුම් කරන සාක්ෂි කිසිවක් තිබෙන බව පෙනෙන්නට නොමැති තත්ත්වයක මෙම වගන්තිය පැහැදිලි ලෙසම අවභාවිත කර තිබුණ ද තම හේතු දැක්වීම සාධාරණීකරණය කරන ලෙස අධිකරණය කිසිවිටෙක විධායකයට නියම කර නැත.

මෙම විශේෂ තීරණ දෙකෙහි දීම, මහජන සෞඛ්‍යය කෙරෙහි රජය සතු වගකීම පිළිගනු ලබන විශේෂිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය හෝ ව්‍යවස්ථාදායකමය විධිවිධාන නොතිබිය දී පවා රජය මහජන සෞඛ්‍යය සඳහා වගකිව යුතු බව අධිකරණය පිළිගෙන තිබේ. සමහර විට මෙම පනත් කෙටුම්පත් දෙක සලකා බැලීමේ දී අධිකරණයට මෙම වගකීමෙහි මූලාරම්භය පිළිබඳ තවදුරටත් විමසා බලා එහි පරාසය සලකුණු කළ හැකිව තිබුණි. *Salus populi suprema lex esto* (*ජනතාවගේ යහපත උත්තරීතරම නීතිය වේ*) යන මූලධර්මය,[78] *ICESCR* සහ එහි 14 වැනි පොදු අර්ථකථනය, ව්‍යවස්ථාදායක ප්‍රතිපත්තිය සහ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ගෙන හැර දක්වමින්, මහජන සෞඛ්‍යය උදෙසා රජය සතු වන

77 පාර්ලිමේන්තු විවාද (හැන්සාර්ඩ්) 232(9) 2015 පෙබරවාරි 18, 906, 909.
78 මේ සම්බන්ධයෙන් වැඩිදුර කියවන්න, Martin Loughlin Foundations of Public Law (OUP 2010) 383 ff.

වගකීමෙහි ස්වභාවය සහ පරාසය පැහැදිලි ලෙස අධිකරණය විසින් විස්තර කළ හැකිව තිබුණි. මහජන සෞඛ්‍යය උදෙසා රජයෙහි බැඳී සිටීමක් හඳුනා ගැනීම සඳහා තිබිය යුතු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය සහ ව්‍යවස්ථාදායකමය පදනම එවැනි ප්‍රවේශයක් මගින් පැහැදිලි කළ හැකිව තිබුණි.

7. නව ආරම්භයක් සඳහා පැතුම?

2015 වර්ෂය තුළ මානව හිමිකම් අධිකරණමය වශයෙන් බලාත්මක කිරීම විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී පසුගිය වසර කිහිපයෙහි නීති සංග්‍රහයට සාපේක්ෂව කිසිඳු සැලකිය යුතු වැඩිදියුණුවීමක් සිදුවී නොමැති බව පෙනෙන්නට තිබේ. අධිකරණය විසින් තීරණ දෙනු ලබන මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සම්වල පටු පරාසය එම වර්ෂය තුළ අඛණ්ඩව පැවතුණි. අධිකරණය ඉදිරියෙහි වාර්තාවන මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ පුළුල් සමාජය තුළ ලේඛණගත වන මානව හිමිකම් උල්ලංඝනයවීම් අතර තිබෙන හිදැස ද අඛණ්ඩව පැවතුණි.[79] වාර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් කෙටුම්පත් කිරීමෙහි නියැලී සිටින අතර, එය අනෙකුත් කරුණු අතරෙහි, අයිතිවාසිකම් පනත් කෙටුම්පතක අන්තර්ගතය සහ එම අයිතිවාසිකම් අධිකරණමය වශයෙන් බලාත්මක කිරීම පිළිබඳ දැඩි ලෙස ආවර්ජනය කර බැලීම සඳහා ඉඩකඩ නිර්මාණය කර ඇත. මහජනතාව අයිතිවාසිකම් පනත් කෙටුම්පතෙහි පරාසය පුළුල් කිරීමට අදාළව මෙන්ම ඒවා බලාත්මක කිරීමට අදාළව ද වැඩිදියුණු කිරීම් සිදු කළ යුතු යැයි ඉල්ලා තිබෙන බවට මහජන අදහස් විමසීම සඳහා පත් කරන ලද කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් වී ඇති යෝජනා සාක්ෂි දරයි.[80] උදාහරණයක් ලෙස, මහජනතාව ආර්ථික, සමාජයීය සහ සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් අධිකරණමය වශයෙන් බලාත්මක කළ යුතු යැයි යෝජනා කර ඇති අතර, ඒවාට භූගෝලීය වශයෙන් ප්‍රවේශ විය හැකි මෙන්ම සහ නීති ආධාර වැඩසටහන්වලට අදාළව ප්‍රතිකර්මයන් කරා ද වඩාත් පහසුවෙන් ළඟා වීමට හැකිවිය යුතු යැයි යෝජනා කර ඇත. නීති සම්පාදනයන් අධිකරණමය වශයෙන්

79 උදාහරණයක් ලෙස" 'Authority without Accountability: the crisis of impunity in Sri Lanka (International Commission of Jurists 2012).

80 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ සම්බන්ධ මහජන අදහස් පිළිබඳ වාර්තාව බලන්න (මහජන අදහස් විමසීමේ කමිටුව 2016)

සමාලෝචනය කළ යුතු යැයි ද ජනතාව යෝජනා කර ඇත. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, මහජන අදහස් විමසීමේ කමිටුව වෙත ලැබී ඇති යෝජනාවලට අනුව, මානව හිමිකම් බලාත්මක කිරීමෙහි දී අධිකරණය විසින් වඩාත් සක්‍රීය දායකත්වයක් ලබා දෙනු ඇතැයි ජනතාව අපේක්ෂා කරයි. මෙම යෝජනා සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී, 1978 වර්ෂයේ සිට අධිකරණය විසින් වැඩිදියුණු කර ඇති තථ්‍ය නීති සංග්‍රහය සහ විශේෂයෙන්ම පසුගිය වසර කිහිපය තුළදී එය ලබා දී ඇති දායකත්වය සලකා බැලීම ද අත්‍යවශ්‍ය වනු ඇත. ක්‍රියාවලියෙහි මෙන්ම ප්‍රතිඵලයෙහි ද ඇති හිදැස්වලින් සමහරක් පිළිගනු නොලැබුවහොත් සහ හැකි තාක් දුරට ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු නොකළහොත්, මොනයම් ප්‍රතිසංස්කරණයක් වුවද කෙතරම් ප්‍රගාමී වුවත් එහි තිරසරබව දුර්වල වනු ඇත.

මෙම වාර්තාවෙහි පෙර මුද්‍රණයන් සඳහා සිදු කරන ලද විශ්ලේෂණයෙහි යෝජනා කර ඇති පරිදි, මූලික අයිතිවාසිකම්වල විනිශ්චයකාරයා වන අධිකරණය එහි නීත්‍යානුකූලභාවය සහ විශ්වාසනීයත්වය නැවත ලබා ගැනීම අවශ්‍ය කරයි[81]. මෙය අධිකරණයට තනිවම ලබා ගත හැකි ප්‍රතිඵලයක් නොවන අතර, එය අදාළ සියලුම පාර්ශවවල සහයෝගය සහිත ප්‍රයත්නයක් හරහා ළඟා කර ගත හැකි අභිමතාර්ථයක් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, අන්‍යාකාරයෙන් පෙත්සමක් ගොනුකිරීමේ හැකියාවක් නොමැති, මූලික අයිතිවාසිකම් කඩවීමෙහි වින්දිතයින් වී ඇති පුද්ගලයින් වෙනුවෙන් ගාස්තු අය නොකර නඩුවලට ඉදිරිපත්වීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග හරහා මෙම නීති සංග්‍රහය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා නීති වෘත්තිය විසින් සහයෝගය ලබා දිය යුතුය. විනිශ්චය කිරීමේ ක්‍රියාවලියෙහි දී නීතිඥයින්ට ඵලදායී ලෙස අධිකරණයට සහයෝගය දැක්වීමට හැකි වන බව සහතික කරනු වස් නීති අධ්‍යාපනයෙහි දී මානව හිමිකම් නීතිය සහ මහජන නීතිය පිළිබඳ පැහැදිලි පුහුණුවක් ලබා දෙන බව සහතික කළ යුතු වේ. අධිකරණය සමග කටයුතු කරමින් සහ මෙම කරුණු සම්බන්ධයෙන් සමාජය ඒකරාශී කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසමින් සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් අධිකරණයට සහාය

81 2014, 2013 සහ 2011-2012 වර්ෂ සඳහා නීතිය හා සමාජ භාරය විසින් පළ කළ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ වාර්තාවෙහි මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණමය වශයෙන් බලාත්මක කිරීම පිළිබඳ පරිච්ඡේදය බලන්න.

දිය යුතු වේ. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි මෙම නීති දර්ශනය පුබුදු කිරීම සඳහා මෙම විවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය අත්‍යවශ්‍ය වේ.

8. සමාප්තිය

සමාජයක් යහපත් ලෙස ක්‍රියාත්මකවීම සඳහා ඵලදායී සහ ඉතාමත් ප්‍රවේශම්කාරී ලෙස මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණමය වශයෙන් බලාත්මක කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. අධිකරණය විසින් තීරණය කරනු ලබන පෙත්සම්වලින් බොහොමයක් 12(1) වැනි ව්‍යවස්ථාවට අදාළව තීරණය කරනු ලබන නිසා, එසේ තීරණය කරනු ලබන පෙත්සම් පටු පරාසයක් තුළට අයත් වන බව පසුගිය වසර කිහිපය තුළ අධිකරණයෙහි පැහැදිලිව දක්නට ලැබෙන ප්‍රවණතාවයන් පිළිබිඹු කෙරෙන 2015 වර්ෂයෙහි නීති සංග්‍රහය මගින් පෙන්නුම් කෙරෙයි. මූලික වශයෙන්ම පාසල්වලට සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීම්වලට අදාළව සහ රජය සේවායෝජකයා වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අවස්ථාවල සමානාත්මතාවය සඳහා ඇති අයිතිය අභියෝගයට ලක් කරනු ලැබේ. මෙම පෙත්සම් පිළිබඳ තීරණයක් දීමේ දී පවා අධිකරණය මූලික වශයෙන්ම කරුණු පිළිබඳව තීරණය කිරීමේ නියැළී සිටියි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකිරීම සලකා බලන මෙවන් කාලයක දී මෙම කරුණු සැලකිල්ලට ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඉදිරියට ගමන් කිරීමේදී මෙම විශ්ලේෂණයෙහි මතු කර ඇති සමහර ප්‍රශ්න සහ හඳුනා ගෙන ඇති සමහර ගැටළු සඳහා පිළිතුරු සොයා ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වේ.

III
මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

ත්‍යාගි පියදාස [1]

1. හැඳින්වීම

අග්‍රාමාත්‍ය රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා සහ ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා 'සමබර ලකුණු පුවරුව' ලෙස නම් කර ඇති ලකුණු පුවරුවක් ඉදිරිපිට සිටගෙන , මුහුණට මුහුණ ලා තමන්ගේ හිස කසමින් සිටින අයුරු පෙන්නුම් කරන විකට චිත්‍රයක් 2015 දෙසැම්බර් මස 27 වැනි දින සන්ඩේ ටයිම්ස්[2] පුවත්පතෙහි පළවිය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, නීතිය හා සාමය, නීතියෙහි ආධිපත්‍යය සහ ප්‍රකාශන නිදහස 'ශක්තීන්' ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කර තිබුණි. ඉහළ යමින් පවතින මූල්‍ය හිගය, විශාල වෙළඳ හිගය, ගෙවුම් ශේෂ ගැටළු, රුපියල අවප්‍රමාණවීම සහ මන්දගාමී වර්ධනය 'දුර්වලතා' ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කර තිබුණි.

යහපාලන සහ මානව හිමිකම් වේදිකාවක සිට තරඟ කළ වික්‍රමසිංහ-සිරිසේන යුගලයට සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන්ගෙන් සහ මානව හිමිකම් අරක්ෂා කරන්නන්ගෙන් ප්‍රබල සහයෝගයක් හිමි විය[3]. රාජපක්ෂ පාලනය විසින් අධික ලෙස බලය පාවිච්චි කරමින් මානව හිමිකම් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම එසේ සහයෝගය ලැබීමට ප්‍රධානතම හේතුව විය. උදාහරණ ලෙස, 2014 වර්ෂයේ දී සැලකිය යුතු මට්ටමේ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් රාශියක් සිදු විය. 2014 පෙබරවාරි සහ මාර්තු මාසවල දී හැට පහකට අධික පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාවක් ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වූ බවට තිබූ සැකය මත රඳවා තබා ගැනීම[4]; ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු කොටසේ පිහිටි අලුත්ගම, දර්ගා නගරය, වැලිපැන්න සහ බේරුවල යන ප්‍රදේශවල

1 නීතිඥ සහ සංවර්ධන වෘත්තික.

2 එම්.මුනාෆ්. *The Sunday Times*, 2015 දෙසැම්බර් 27 http://www.sundaytimes.lk/151227/columns/2015-year-of-political-gains-and-economic-slippages-176480.html - ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2016 සැප්තැම්බර් 15)

3 ගෙහාන් ගුණතිලක, "Overview of the State of Human Rights in 2014", *State of Human Rights2015*, පිටු 25-27

4 එම පිටුව 10

දී මුස්ලිම් ප්‍රජාව වෙත එල්ල වූ, පාලනය කිරීමට පොලීසිය පවා අසමත් වූ හිංසාකාරී ක්‍රියා ඇතුළත් ආගමික ප්‍රහාරයන්[5], අලුත්ගම දී ඇති වූ සිද්ධිය මහජනතාවගෙන් වසංකිරීමට රජය විසින් සක්‍රීය ලෙස උත්සාහ කළ අවස්ථාවේ එම සිදුවීම් වාර්තා කළ ජනමාධ්‍යවේදීන් අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත කැඳවා, ඒ පිළිබඳ ප්‍රශ්න කිරීම[6]; සහ මාධ්‍ය සාකච්ඡා, මාධ්‍යවේදීන් සඳහා වැඩමුළු සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීමෙන් සහ මාධ්‍ය නිවේදන නිකුත් කිරීමෙන් වළකින ලෙස 2014 ජූලි මාසයේ දී ආරක්ෂක ලේකම් විසින් උපදෙස් දීම[7] එවැනි උල්ලංඝනය කිරීම්වලට උදාහරණ වේ.

මෙවන් වාතාවරණයක් තුළ 2015 ජනවාරි මස 08 වැනි දින එළඹි දේශපාලනික නිමේෂය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය උදාකිරීමේ නිමේෂයක් ලෙස දකින ලදී. ජනවාර්ගික සහ ආගමික සුළුතර කණ්ඩායම්වලට, මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින්ට සහ රාජපක්ෂ පවුල විවේචනය කරන්නන්ට මෙය වර්ධනය වෙමින් පැවති ඒකාධිපති, මර්ධනකාරී පාලනයක් සේ පෙනීගිය එවකට පැවති පාලනය පරාජය කිරීම සඳහා ලැබුණු අවස්ථාවක් විය. 2015 ජනාධිපතිවරණ ප්‍රතිඵල මානව හිමිකම් ප්‍රජාව විසින් ප්‍රීතිඝෝෂාවෙන් යුතුව පිළිගත් බව ප්‍රකාශ කිරීම අතිශයෝක්තියක් නොවනු ඇත. රජය හෝ සන්නද්ධ හමුදා විසින් සිදු කරන ලද මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම්වලට එරෙහිව ප්‍රසිද්ධියේ අදහස් පළ කිරීම හෝ බලයේ සිටි පුද්ගලයින් විසින් සිදු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව ප්‍රශ්න කිරීම හේතුවෙන් නොයෙක් අවස්ථාවල දී සිදුකරන ලද මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් පැහැරගෙන යාම්, තර්ජනය කිරීම්, අත් අඩංගුවට ගැනීම් හෝ සිරගත කිරීම් පිළිබඳව සිහිපත් කරන අයෙකුට එම ජයග්‍රහණයත් සමඟ ලැබුණු සහනය කෙතෙක්ද යන්න අවබෝධ කර ගත හැකි වනු ඇත[8]. එබැවින්, ක්ෂණික සහ වඩාත්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ වෙනස වූයේ විරුද්ධව හඬ නැගූ පුද්ගලයින් හට භීතියෙන් සහ ප්‍රචණ්ඩත්වයෙන් නිදහස ලැබීමයි. එයට අමතරව, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ යහපාලනය නැවත ස්ථාපිත කිරීම සඳහා වූ විශේෂිත ඉලක්ක ජනාධිපති

---

5 එම, පිටු 13-14

6 එම, පිටුව.22

7 එම, පිටුව 24

8 උදාහරණ ලෙස, 2014 වර්ෂයේදී බාලේන්ද්‍රන් ජය කුමාරි, රුකි ප්‍රනාන්දු සහ පූජ්‍ය. ප්‍රවීන් මහේසන් අත්අඩංගුවට ගන්නා ලදී.

මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ දින සියයේ වැඩසටහන[9] මගින් ද විස්තර කර තිබුණි. ඒකාධිපති විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, යහපාලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පිහිටුවීම, දූෂණ චෝදනා විමර්ශනය කිරීම පිණිස විශේෂ කොමිසමක් පත් කිරීම සහ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳ නීති හඳුන්වාදීම ආදිය ඉන් සමහරක් විය.

කෙසේ වෙතත්, බිය හා හිංසනයෙන් නිදහස උදා කර දීමෙන් ඔබ්බට ගොස්, මෙරට තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතිවාසිකම් 'නැවත ස්ථාපනය' කර ඇති බව ප්‍රකාශ කිරීමට වික්‍රමසිංහ - සිරිසේන පාලනයට හැකිද? වඩාත් වැදගත් කරුණ වන්නේ මෙම 'ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය නැවත අලුත් කිරීම' මගින් මානව හිමිකම් කෙතෙක් දුරට වැඩිදියුණු වූයේ ද යන ප්‍රශ්නයයි. මෙම පරිච්ඡේදය තුළින් 2015 ජනවාරි මාසයේ දී ආණ්ඩු වෙනස්වීමට පාදක වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ පොරොන්දු සහ අපේක්ෂාවන්හි සංදර්භය තුළ, සමහරක් නව සහ සමහරක් පැරණි ගැටළු වන, තෝරාගත් මානව හිමිකම් ගැටළු කිහිපයකට අදාළව මෙම ප්‍රශ්න සාකච්ඡාවට ලක් කෙරෙයි.

2. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම සහ යහ පාලනය පිළිබඳ පොරොන්දුව

යුද්ධය නිමාවට පත් වූ 2009 වර්ෂයෙන් පසු ශ්‍රී ලාංකීය ඉතිහාසයෙහි වඩාත්ම වැදගත් දේශපාලනික සන්ධිස්ථානයක් සලකුණු කළ වර්ෂය ලෙස 2015 වර්ෂය මතකයෙහි සනිටුහන් වනු ඇත. මෙරට ත්‍රස්තවාදයෙන් නිදහස් කර ගන්නා බවට පොරොන්දු දෙමින්, 2005 වර්ෂයේ දී බලයට පැමිණි රාජපක්ෂ මහතා ජනප්‍රිය නායකයෙක් විය. 2009 වර්ෂයේ දී එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානය පරාජයට පත්කළ ඒ මහතා, කිසිදු බලවත් විරුද්ධ පාර්ශවයක් පෙනෙන තෙක් මානයේ හෝ නොමැතිව ජනප්‍රියත්වයේ ඉහළම රැල්ලෙහි සිටින බව පෙනෙන්නට තිබුණි. හමුදාකරණය හරහා ක්‍රියාත්මක වූ ඒකාධිපතිත්වය දශකයක් පුරා පැවති රාජපක්ෂ පාලනයෙහි ලක්ෂණය විය. මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින්ට සහ මාධ්‍යවේදීන්ට

9 මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතාගේ දින 100 වැඩ සටහන 'https://www.colombotelegraph.com/index.php/maithripala-sirisenas-100-day-work-programme-detailed-diary-description/' (ප්‍රවේශ වූ දිනය - 2016 දෙසැම්බර් 2 වැනි දින).

තර්ජනය කරනු ලැබූ අතර, ඔවුන් ගෙන ගිය ව්‍යාපාරයන් නිරන්තර පරීක්ෂාවට ලක් කෙරුණි. සන්නද්ධ හමුදාවන් රජය විසින් සිදු කරන ලද සීඝ්‍ර යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයෙහි පෙරමුණ ගත් අතර, එය පුද්ගලයින් අවතැන්වීමට සහ නෙරපීමට හේතු විය. කෙසේ වෙතත්, පැවති දැඩි විධායක බලතල හේතුවෙන් මෙලෙස වර්ධනය වෙමින් පැවති බලය පාලනය කිරීම සඳහා කළ හැකි දෙයක් නොවුණු තරම් විය.

2014 නොවැම්බර් මාසයේ දී පෙර නොවූ විරූ වෙනසක් ඇති කරමින් ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂයේ ලේකම්වරයාව සිටි මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා පුළුල් විපක්ෂ දේශපාලන පක්ෂ සන්ධානයක පොදු අපේක්ෂකයා ලෙස නම් කරන ලදී. එක්සත් ජාතික පක්ෂය, ජාතික හෙළ උරුමය, ශ්‍රී ලංකා මුස්ලිම් කොංග්‍රසය සහ විවෘතව නොවුව ද, පෙනෙන්නට තිබූ හැටියට ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ සහ දෙමළ ජාතික සන්ධානය ද එම පක්ෂ සන්ධානයට අයත් විය. මෙය සැබවින්ම ශ්‍රී ලංකාවට වැදගත් වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මොහොතක් විය. දේශපාලන පක්ෂවල විවිධ මතවාදී භේදයන් තිබුණ ද ඒවායෙහි රුචිකත්වයන් සමාන වූ විට එම භේදයන් පසෙකලා එකට එක්ව් කටයුතු කිරීමට දේශපාලන පක්ෂ සූදානම් බව එම සිද්ධිය ජනතාවට පෙන්නුම් කළේ ය. තවද, අවම වශයෙන් 2014 නොවැම්බර් මාසය වන තෙක්ම පැවති හැඟීම වූයේ ඒකාධිපතිවාදී ජනාධිපතිවරයෙකුගේ ජනප්‍රියත්වය සහ කෲරත්වය මැතිවරණයක් හරහා පරාජය කිරීමට නොහැකි තරමේ දෙයක් බැවින් රාජපක්ෂ පාලනය පරාජය වීම මවිතයට කරුණක් විය.

සංකේතාත්මක ලෙස, ඒකාබද්ධ විපක්ෂයට තවත් කරුණක් අවධාරණය කිරීමට ද අවශ්‍ය විය. ජනාධිපතිවරයාගේ පදවි ප්‍රාප්තිය සඳහා නිදහස් චතුරශ්‍රය තෝරා ගැනීම මගින් එම පණිවුඩය පැහැදිලි විය; රාජපක්ෂ මහතා විසින් එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානය පරාජය කර යුද්ධය දිනා ගනු ලැබුව ද, ජනතාව සඳහා සැබෑ නිදහසක් උදා කර දීමට නොහැකි වී තිබුණි. සන්ධාන රජයෙහි 'දින 100 වැඩසටහන' යටතේ ඉටුකිරීමට පොරොන්දු වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහත් බලාපොරොත්තු සහිතව ජනාධිපති සිරිසේන මහතාගේ පදවි ප්‍රාප්තිය පමණක් නොව රනිල් වික්‍රමසිංහ

මහතා අග්‍රමාත්‍යවරයා වශයෙන් පත්වීම ද දැක බලා ගැනීම පිණිස මහජනතාව එක් රොක් විය.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යන්නෙහි පිළිගත් සම්මතය වන්නේ ජනතාව විසින් පාලනය කරනු ලැබීම යන්නයි. මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ මහතා විසින් 'මැතිවරණ වර්ෂයක දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යන සංකල්පය සැමරීම' යන මාතෘකාව යටතේ පවත්වන ලද දේශනයක දී මෙසේ සඳහන් කළේ යඃ "මානව ඉතිහාසය පුරා ජනතාව මිලියන ගණනක් තම ජීවිත පවා කැප කිරීමට සූදානම් වූ ලෞකික, ප්‍රතිමානක පරමාදර්ශ තිබී ඇත්තේ සමහර විට හතරක් පමණකි. ඒවා නම් නිදහස, සාධාරණත්වය, ගරුත්වය සහ සමානාත්මතාවය වේ. ඒවා යම් ආකාරයකින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙහි දර්ශනය සහ පොරොන්දුව සමග සමීප ලෙස සම්බන්ධ වී තිබේ[10]." මෙම 'ප්‍රතිමානක පරමාදර්ශ' මානව හිමිකම්වල කුළුණු ද වේ[11]. එබැවින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යන සංකල්පයට ජනතාවගේ බලයෙන් ඔබ්බට විහිදී ගොස් ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් ද ඇතුළත් වී තිබේ. එබැවින්, මැතිවරණයෙන් තේරී පත්වන නියෝජිතයන්ට කිසියම් නිශ්චිත කාලපරිච්ඡේදයක් පුරා පාලනය කිරීමේ බලය ජනතාව විසින් පවරා දෙනු ලබන අතරම, ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් වැඩිදියුණු කර ආරක්ෂා කරනු ඇතැයි යන අපේක්ෂාව ද ඇති බව එයින් ගම්‍ය වේ. මෙය සාමාන්‍යයෙන් විනිවිදභාවය සහ වගවීම හරහා ජනතා නියෝජිතයින් ජනතාවට වගකිවයුතු වන යහපාලනය වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට මානව හිමිකම් වැඩිදියුණු කිරීමට හැකි වුව ද, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා මානව හිමිකම් විසින් ඉල්ලා සිටිනු ලබන ප්‍රතිමානක සම්මතයන් ප්‍රමාණවත් තරම් නැත. බලයෙහි රැඳී සිටීම පිණිස දේශපාලනඥයින්ට 'සාදාචාරාත්මක සම්මතයන් දේශපාලන සම්මතයන් සමග සමබර කර ගැනීමට' සිදු වන තීරණ ගැනීමට සිදු වේ[12]. මෙය 2015 ජනාධිපතිවරණය අවසන් වූ වහාම පත්කරන ලද අතුරු අමාත්‍ය මණ්ඩලය මෙන්ම ඉන් පසුව සිදුකළ අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්කිරීම්වලින් පැහැදිලි වෙයි.

10 "Celebrating the idea of democracy in a year of elections", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, The Island, 2015 සැප්තැම්බර් 20. මෙය 2010 අගෝස්තු 20 වැනි දින කොළඹ විශ්ව විද්‍යාලයේ මානව හිමිකම් අධ්‍යයන මධ්‍යස්ථානයෙහි මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීකරණය පිළිබඳ ශාස්ත්‍රවේදී උපාධි පාඨමාලා සමාරම්භක උත්සවයේ දී පවත්වන ලද කථාවකින් උපුටා ගත් පාඨයකි.

11 මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙහි පූර්විකාව, 1948 දෙසැම්බර් 10

12 "To Laugh or Cry", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, *The Island*, 2015 මාර්තු

සිරිසේන - වික්‍රමසිංහ රජයට සහායදීම සඳහා පිල් මාරුකරන ලද පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් කිහිප දෙනෙකුම ඉන් ඉහත දී සැබවින්ම රාජපක්ෂ මහතාට පක්ෂව ඔහුට සහාය දුන් පිරිස් වූ බැවින් ඔවුන්ට පිරිසිදු දෑත් ඇති පුද්ගලයින් යැයි කිව නොහැක. එම නිසා යහපාලන වේදිකාවක් මත බලයට පැමිණි රජයට 'ස්වකීය පැවැත්ම තහවුරු කර ගැනීම පිණිස තරමක් දුරට දේශපාලන දූෂණයෙහි' නිරත වීමට සිදු විය[13].

අනෙක් අතට මානව හිමිකම් යනු 'නෛසර්ගික ගරුත්වය සහ මානව පවුලේ සියලු සාමාජිකයින්ගේ සමාන සහ අන්සතු කළ නොහැකි අයිතිවාසිකම් පිළිගැනීමට ලක් කිරීම ලෝකයේ නිදහසෙහි, සාධාරණත්වයෙහි සහ සාමයෙහි පදනමය' යන්න මත පදනම් වූ ප්‍රතිමානක රාමුවකි[14]. එය මුදුන්පත් කරගත යුතු ප්‍රමිතියක් වන අතර, රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරීන්ගේ පාර්ශවයෙන් ගත් කල සැමවිටම ඒ සඳහා අපක්ෂපාතීත්වය, විනිවිදභාවය සහ වගවීම තිබිය යුතු වේ. එසේ හෙයින්, රජයෙහි මෙන්ම රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරීන්ගේ සියලුම ක්‍රියාකාරකම්වලට මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් බලපෑමක් ඇති කිරීමේ හැකියාව තිබේ. එහෙත් අවාසනාවට, දේශපාලන ජනප්‍රියත්වය පවත්වා ගැනීමට ඇති අවශ්‍යතාවය සැමවිටම පාහේ සමගි සම්මුතීන් ඇති කර ගැනීමට හේතු වන අතර, මෙම ප්‍රවණතාවය මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් අනිවාර්යයෙන්ම සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇතිකරයි. එබැවින් 2015 වර්ෂය තුළ මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ තත්ත්වය දෙස ආපසු හැරී බලන විට මෙය සිහියේ තබා ගැනීම වැදගත් වේ.

3. 'ඒකාධිපතිවාදයෙහි' සිට 'ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය' දක්වා වන දේශපාලනික පරිවර්තනය.

ශ්‍රී ලංකාවෙහි මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාව සිටි මහින්ද දේශප්‍රිය මහතාව පෙර නොවූ විරූ තරමේ කෙටි කාලයක් ඇතුළත සාමකාමී සහ විනයගරුක වූ ජාතික මැතිවරණ දෙකක් පැවැත්වීම

13 "Democracy in Sri Lanka will soon confront its second moment of truth", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, Sri Lanka Brief, 2015 ජූලි 27.

14 මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙහි පූර්විකාව

සම්බන්ධයෙන් පුළුල් ලෙස ඇගයීමට ලක්වී තිබේ[15]. එයට පෙර සිදු වූ ඡන්ද දායකයින් බිය වැද්දීම සහ හිංසනය සලකා බැලීමේ දී එය සුළු කොට තැකිය හැකි ජයග්‍රහණයක් නොවේ[16]. නිදහස්, සාධාරණ සහ සාමකාමී මැතිවරණයක් පිළිබඳව ඇති අවබෝධය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමවේදයක් පිළිබඳ පොදු ජනතාව අතර යළි විශ්වාසය තහවුරු කිරීමට දායක වී ඇත. විශ්වාසය නැවත අලුත්වීම ද මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමට ඍජු අදාළත්වයක් ඇත. මෙම අධිෂ්ඨානශීලී මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා නොසිටින්නට එම මැතිවරණවල දී මෙයට වඩා වෙනස් වූ ප්‍රතිඵලයක් ලැබී තිබෙන්නට ඉඩ තිබුණි.

දේශපාලන ව්‍යාපාර සිදුකිරීම පිණිස සහ මහජන අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා වේදිකාවක් ලෙස සමාජ මාධ්‍ය දිනාගෙන තිබූ ඉමහත් ජනප්‍රියත්වය 2015 වර්ෂයේ පැවති මැතිවරණයෙහි තවත් වැදගත් සාධකයක් විය. මෙය මැතිවරණය පිළිබඳව රාජ්‍ය මාධ්‍ය විසින් සිදු කරන ලද පක්ෂග්‍රාහී මාධ්‍ය ආවරණයන්ට ඍජු ප්‍රතිචාරයක් විය. මෙරට සෑම ප්‍රදේශයකම සිටින තරුණ පිරිස් විවිධ වූ සමාජ මාධ්‍ය වේදිකා ඔස්සේ භාෂා තුනෙන්ම ක්‍රියාකාරී ලෙස එම කටයුතුවල නිරතවී සිටිනු දක්නට ලැබුණි. මෙය ශ්‍රී ලාංකික දේශපාලනයෙහි ඇති වූ නව සංසිද්ධියක් විය. මැතිවරණ අපේක්ෂකයින්ට මෙන්ම ඡන්ද දායකයින්ට ද ඍජුව සංවාද කිරීමට මෙන්ම ප්‍රධාන ප්‍රවාහයේ ජනමාධ්‍ය විසින් ඉස්මතු කර පෙන්වීමට තෝරා නොගත් ගැටළු මතු කිරීමට ද එමගින් හැකියාව ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, මැතිවරණය අවසන් වීමත් සමගම බොහෝ දේශපාලනඥයින් සමාජ මාධ්‍ය හරහා විවිධ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී ලෙස අදහස් දැක්වීමට ඉදිරිපත් වූ බවක් පෙනෙන්නට නොතිබුණු බව සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණකි. එසේ වුවත් පුරවැසියන්ට නම් තම ගැටළු සහ දුක් ගැනවිලි ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පමණක් නොව බලය අයුතු ලෙස යොදා ගන්නා දේශපාලනඥයින්ට සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින්ට ප්‍රසිද්ධියේ නින්දා කිරීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය සක්‍රීය වේදිකාවක් බවට පත්වී තිබේ. 2015 ට පෙර මෙම අවකාශය දැඩි ලෙස නියාමනයට ලක් කර තිබුණු බැවින් ජනතාව තම දේශපාලන

15"Finally Loosening the Grip of that 'Satakaya'?", ක්‍රිෂාලි පින්ටෝ ජයවර්ධන,The Sunday Times, 2015 අගෝස්තු 23

16"Election Violence", Sri Lanka Brief (ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2015 ඔක්තෝබර්10)http://srilankabrief.org/tag/election-violence/)

මත ප්‍රකාශ කිරීමට දැඩි අකමැත්තක් දැක්වූහ.

2015 වර්ෂයේ දී සිදු වූ සමාජ සහ දේශපාලනික පරිවර්තනය මානව හිමිකම් තත්ත්වය කෙරෙහි ඍජු බලපෑමක් ඇති කළේ ය. සමහරවිට රජය විසින් සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන්ව අවබෝධ කරගත් ආකාරය සහ හුවා දැක් වූ ආකාරය සිදු වූ විශාලතම බලපෑම වන්නට ඇත. ජනාධිපති රාජපක්ෂ මහතාගේ පාලන කාලයේ දී සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් නිරූපණය කළේ ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාධිපත්‍යය දුර්වල කරන එල්.ටී.ටී.ඊ. හිතවාදී බටහිර ඩයස්පෝරාවෙහි කුමන්ත්‍රණකාරීන් ලෙසටය. මානව හිමිකම් පිළිබඳ සුපරීක්ෂාකාරීවන්නන් ලෙස සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් 2015 වර්ෂයට පෙර නිරන්තර ප්‍රහාරයන්ට සහ පරීක්ෂා කරනු ලැබීම්වලට භාජනය විය. උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල මානව හිමිකම් පිළිබඳ විවෘතව කථා කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ තහනම් කිරීම් ද ඇතුළත් සීමාකිරීම් ගණනාවකින් සෑහීමකට පත්වීමට රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ ජාත්‍යන්තර රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට සිදු විය.

කෙසේ වෙතත් අලුතින් තේරී පත් වූ රජය, සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් සමග හවුල්කාරීත්වයක් ගොඩ නගා ගැනීම සාදරයෙන් පිළිගනු ලැබුවා පමණක් නොව, ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව අතර ශ්‍රී ලංකාවෙහි ප්‍රතිරූපය යළි ගොඩ නගා ගැනීමට ක්‍රියාකාරී ප්‍රජාවගේ උපකාරය විවිධ ආකාරවලින් ලබා ගැනීමට ද අවශ්‍ය විය. මානව හිමිකම් ගැටළුවලට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ වැදගත්කම පිළිගැනීම, ප්‍රධාන වශයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව සැබවින්ම එහි පුරවැසියන්ගේ මානව හිමිකම්වලට ගරු කරන සහ ඒවා වැඩිදියුණු කරන නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශයක් බව ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවට, විශේෂයෙන්ම බටහිර රටවලට ඔප්පු කිරීමට ඇති අවශ්‍යතාවය නිසා ද සිදුවූවක් විය. රාජපක්ෂ මහතාට මෙන් නොව, සිරිසේන-වික්‍රමසිංහ රජයට ශ්‍රී ලංකාව නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශයක් ලෙස ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැදගත් විය.

නව පාලනය තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය විසින් ඉටු කරන ලද ප්‍රමුඛ කාර්යභාරය නිසා රජය සමග කටයුතු කිරීම සඳහා ඇති අවකාශය 2015 වර්ෂයේ දී සැලකිය යුතු ලෙස පුළුල් විය. 2015 වර්ෂයේ දී රජයට විරුද්ධව විරෝධතා පැවැත්වීම් හෝ මැසිවිලි

නැගීම් නොතිබුණු බව එයින් අදහස් නොකෙරෙයි. කෙසේ වෙතත්, පෙර පරිදි නොව, බොහෝ අවස්ථාවල දී අග්‍රාමාත්‍යවරයාට ඉදිරිපත් කරන ලද ආයාචනා කිරීම් සඳහා කඩිනම් විසඳුම් සපයන බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. පිළිගැනීමට ලක්වෙතැයි බියක් නොමැතිව අඩුම තරමින් මානව හිමිකම් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් රජය වෙත විවෘතව හඬනගා පැවසීමට හෝ අවකාශය තිබුණි. එසේම, සමාජ දර්ශකය (Social Indicator) සහ විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය විසින් 2016 අප්‍රේල් මාසයේ දී සිදු කරන ලද සමීක්ෂණයක් මගින් සොයාගත් පරිදි, තමන් කොතැනක කවුරුන් සමග සිටිය ද දේශපාලන මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා තමන්ට සම්පූර්ණ නිදහස තිබෙන බව 60% ක් වන බහුතර පිරිසක් ප්‍රකාශ කර ඇත. පෙර වර්ෂවල දත්ත සමග සංසන්දනය කිරීමේ දී පෙර තිබුණාට වඩා විශාල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අවකාශයක් තිබෙන බව පෙන්නුම් කරමින් 2015 වර්ෂයේ සිට වර්ධනයක් ඇති වී තිබෙන බව[17] එම වාර්තාව පෙන්වා දෙයි.

විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි කිරීම ජනතාව තුළ පැවති දීර්ඝකාලීන අපේක්ෂාවක් මෙන්ම 2015 ජනාධිපතිවරණයේ දී දුන් ප්‍රධාන පොරොන්දුවක් ද විය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 18 වැනි සංශෝධනය මගින් 17 වැනි සංශෝධනය අහෝසි කළා පමණක් නොව, එක් පුද්ගලයෙකුට ජනාධිපතිධූරය දැරිය හැකි වාර ගණන පිළිබඳව තිබූ සීමා කිරීම් ද ඉවත් කරන ලදී. ඒ අනුව 2015 ජනවාරි මාසයේ දී ජනාධිපති රාජපක්ෂ මහතාට පිළිගත් ප්‍රජාතනත්ත්‍රවාදී මූලධර්මයන්ට එරෙහිව යමින් තුන් වැනි වරටත් තරඟ කිරීමට ඉඩ ලැබුණි. මෙම සංශෝධනය මගින් දූෂණයට ඉඩ ලබා දෙමින් තනි පුද්ගලයෙක් විසින් පමණට වඩා රාජ්‍ය බලතල පාවිච්චි කිරීමට හැකියාව ලබාදෙන බව විචාරකයින්ගේ නිරීක්ෂණය විය. විධායකයෙහි බලතල සීමාකරන බවට සහ වගවීම සහතික කිරීම සඳහා යාන්ත්‍රණ ප්‍රතිස්ථාපනය කරන බවට ලබාදුන් පොරොන්දු ඉටු කරමින් නව රජය විසින් 2015 අප්‍රේල් මස 28 වැනි දින ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19 වැනි සංශෝධනය සම්මත කර ගන්නා ලදී. 17 වැනි සංශෝධනයෙහි තිබූ බොහෝ විධිවිධානයන් අන්තර්ගත කර ගන්නා ලද 19 වැනි සංශෝධනය මගින් තොරතුරු දැනගැනීම සඳහා ඇති

---

17 විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය - "Democracy in Post War Sri Lanka in 2016", CPA, 2016 අප්‍රේල්.

අයිතිය මූලික අයිතිවාසිකමක් ලෙස හඳුන්වා දෙමින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 14 වැනි ව්‍යවස්ථාවෙහි විෂය පථය තවදුරටත් පුළුල් කර 18 වැනි සංශෝධනය අහෝසි කරන ලද අතර, විධායකයේ බලතල අඩුකර ඡන්දයෙන් තේරී පත්වන නියෝජිතයින්ට වැඩි බලතල පවරා දෙන බවට දුන් පොරොන්දුව ඉටුකරමින් ජනාධිපතිධූරය දැරිය හැකි වාර ගණන සීමා කළා පමණක් නොව, අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ බලතල තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට ද කටයුතු කරන ලදී[18]. මහාචාර්ය උයන්ගොඩ මහතා සඳහන් කළ පරිදි "ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යනු මිනිසුන් විසින් තනිව පාලනය කරනු ලැබීමක් නොව නීතිය විසින් ද පාලනය කරනු ලැබීමකි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන පුරවැසියන් අතර ඇති සම්බන්ධතා සඳහා අවශ්‍ය මැදිහත්වීම ලබා දෙමින් ජනසම්මත ස්වාධිපත්‍ය මූලධර්මය පදනම් කොටගෙන පුරවැසියන් සහ රජය අතර ඇති අරගල විසඳීමට කටයුතු කරති. ඒවා රජයෙහි පීඩාකාරී, බොහෝ විට කෲර සහ ප්‍රචණ්ඩකාරී චර්යාව සම්බන්ධයෙන් මැදිහත්වීම සහ පාලනය කිරීම සිදුකරමින් ඒවායෙහි ආවේක්ෂණයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි.[19]" මෙය 19 වැනි සංශෝධනයෙහි, විශේෂයෙන්ම ස්වාධීන කොමිෂන් සභා ස්ථාපිත කිරීමෙහි විශේෂිත අරමුණ විය. 19 වැනි සංශෝධනය මගින් "ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයෙහි ප්‍රධාන ප්‍රතිමාන කිහිපයක් ස්ථාපිත කිරීම හරහා ජනතාවගේ ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ සංකල්පය සහ ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධ කරන" බව මහාචාර්ය සාවිත්‍රී ගුණසේකර තව දුරටත් පෙන්වා දුන්නා ය[20]. එබැවින් විධායකයෙහි බලතල පිළිබඳ සංවරණ හා සංතුලන හඳුන්වාදීම සහ තීරණ ගැනීම විශාල ලෙස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීකරණය කිරීම හරහා 19 වැනි සංශෝධනයට මානව හිමිකම් ශක්තිමත් කිරීමේ හැකියාව තිබේ.

රාජපක්ෂ රජය යටතේ අධිකරණයෙහි පැවති ඉතා අශෝභන තත්ත්වය මානව හිමිකම් ආරක්ෂාකරන්නන් බොහෝ දෙනෙකුගේ මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවෙහි ද දැඩි අවධානයට ලක් විය. පෙර නොවූ විරූ ආකාරයකට, ශ්‍රී ලංකාවේ අග්‍රවිනිශ්චයකාර තනතුරට පත්

---

18 විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය, "A Brief Guide to the Nineteenth Amendment to the Constitution", 2015 මැයි.

19 "Rebuilding Institutions in the Transition from Soft Authoritarianism", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, The Island, 2015 පෙබරවාරි 09.

20 "19th Amendment and the Future of Sri Lanka", මහාචාර්ය සාවිත්‍රී ගුණසේකර, Sri Lanka Brief, 2015 ජුනි 29

ප්‍රථම කාන්තාව වූ ශිරානි බණ්ඩාරනායක මහත්මිය ඇයගේ ධූරයෙන් නෙරපා දැමීම මගින් රාජපක්ෂ රජය සිය පාලනය සහ බලය පවත්වා ගැනීම සඳහා කෙතරම් දුරකට ගමන්කරන්නේ ද යන්න පැහැදිලිව දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, නව රජය අග්‍රවිනිශ්චයකාර මොහාන් පීරිස් මහතා පත්කිරීමෙහි නීත්‍යානුකූලභාවය පිළිගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළේ ය. අග්‍රවිනිශ්චයකාරවරයා ඉදිරියේ දිවුරුම් දීම සාමාන්‍ය සම්ප්‍රදායය වුවත්, ජනාධිපති සිරිසේන මහතා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරු ශ්‍රීපවන් මහතා ඉදිරියේ දිවුරුම් දුන්නේ මේ හේතුව නිසා විය.

කඩිනම් ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක වෙමින්, විනිසුරු ශිරාණි බණ්ඩාරනායක මහත්මියට නැවත රාජකාරි භාර ගැනීමට ඉඩ ලැබෙන පරිදි සිය තනතුර අතහැර යන ලෙස විනිසුරු මොහාන් පීරිස් මහතාට දැනුම් දෙනු ලැබී ය[21]. ශිරාණි බණ්ඩාරනායක මහත්මියට හිමි සියලු වරප්‍රසාද නැවත ලබා දෙන ලදී. කෙසේ වෙතත් නැවත රාජකාරි භාරගත් දිනට පසු දින ඒ මහත්මිය සිය තනතුරෙන් ඉල්ලා අස්වීමේ ලිපිය භාර දුන්නා ය. ඉන් පසුව විනිසුරු ශ්‍රී පවන් මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ 44 වැනි අග්‍රවිනිශ්චයකාරවරයා ලෙස පත් කරන ලදි. එය නීත්‍යානුකූල තෝරාගැනීමක් පමණක් නොව, විනිසුරු ශ්‍රීපවන් මහතා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයෙහි සේවය කළ ජ්‍යෙෂ්ඨතම විනිසුරුවරයා වූ බැවින් එය සංකේතාත්මක වශයෙන් ද වැදගත් විය. එය පසුගිය පාලන කාලය තුළදී බිඳවැටීමකට ලක්වී තිබූ අධිකරණය කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය නැවත ස්ථාපිත කිරීම අරමුණ කරගෙන සිදුකරන ලද්දකි. අගවිනිසුරු ශිරානි බණ්ඩාරනායක මහත්මිය නැවත සේවයේ පිහිටුවීම නීතිඥ සංගමය සහ විධායකය අතර සම්බන්ධතාවය යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීමට ද ඉවහල් විය. මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් අවසන් තීරකයා වශයෙන් කටයුතු කරන අධිකරණය විසින් ඉටු කරනු ලබන කාර්යභාරය සලකා බැලීමේ දී, අධිකරණය කෙරෙහි ඇති විශ්වාසය නැවත ස්ථාපිත කර ගැනීමේ කාර්යයට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදීම ඉතාමත් වැදගත් වේ.

---

22 Associated Press, "Sri Lanka's new president reverses 'revenge politics' of Rajapaksa regime", *The Guardian*, 2015 ජනවාරි 29.

කෙසේ වෙතත්, 2015 වර්ෂයේ දී අලුතින් තේරී පත් වූ ව්‍යවස්ථාදායකය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මූලධර්ම පරදා දේශපාලන තාර්කිකත්වය ජයගත් අවස්ථාවකට උදාහරණයක් විය. 2015 මහ මැතිවරණයේ දී තම ආසනය පරාජයට පත් වූ අපේක්ෂකයින්ගෙන් කිහිප දෙනෙකුම ජාතික ලැයිස්තුව හරහා පාර්ලිමේන්තුවට ගෙන එනු ලැබූහ. ඔවුන්ගෙන් බොහෝ දෙනෙකු සිරිසේන ජනාධිපතිවරයාට සහයෝගය ලබා දුන් ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන් වූහ. ඡන්දය යනු බොහෝ විට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයක ඇති වඩාත්ම වැදගත් ක්‍රියාව වේ. එය නොසලකා හැරීමට නොහැකි සහ එසේ නොකළ යුතු දෙයකි. එය නොසලකා හරින්නේ නම් එය බලයේ සිටින පුද්ගලයින් විසින් ජනතාවගේ ස්වෛරීත්වය අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ඉවත දැමීමක් වේ. එසේ නොසලකා හැරීමෙන් පසුව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය හෝ යහපාලනය යළි ස්ථාපනය කිරීමක් ගැන කථා කළ නොහැක. පත්කරන ලද අමාත්‍යවරුන්, නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන් සහ රාජ්‍ය අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව සම්බන්ධයෙන් බොහෝ දෙනෙක් කළකිරීමට පත් වූහ. මෙම පත්කිරීම් සංඛ්‍යාව ද 2015 ට පෙර සිදු කරන ලද පත්කිරීම් මෙන් පමණ ඉක්ම වූ සංඛ්‍යාවක් බව පෙනෙන්නට තිබුණි. මේ පිළිබඳ පොදු ජනතාව තුළ ඇති වී තිබුණු අප්‍රසාදය ද නොතකා, රජයට පාර්ලිමේන්තුව තුළ ශක්තිමත් බහුතරයක් නොතිබුණු තත්ත්වය සලකා බැලීමේ දී මෙම ගිවිසගැනීම් දේශපාලන අවශ්‍යතාවයක් බව පැහැදිලි විය. එබැවින් කැබිනට් අමාත්‍යවරුන් පත්කිරීම මැතිවරණ අතරතුර දී පොරොන්දු වී තිබූ පරිදි අදාළ නීතිකරණයන් සම්මත කර ගැනීමට ඇති හැකියාව තහවුරු කර ගැනීම පිණිස ගිවිසගත් සම්මුතීන් වේ.

4. මානව හිමිකම් තත්ත්වය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිළිබඳ අපේක්ෂාවන්

4.1 නීතිය සහ මානව හිමිකම්

2015 ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ සිදුවෙමින් පවතින දේශපාලන වෙනස්කම් පිළිගැනීමට ලක් කරමින් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ මානව හිමිකම් විමර්ශනය සම්බන්ධයෙන් මහකොමසාරිස් කාර්යාලය විසින් සකස් කරන ලද වාර්තාව නිකුත් කිරීම 2015 සැප්තැම්බර් මාසය දක්වා කල් දැමීමට

එකඟ විය[22]. එම වාර්තාවෙහි මෙසේ සඳහන් වේ: "2015 ජනවාරි මස පැවති ජනාධිපතිවරණයෙන් පසුව බලයට පැමිණි මෙම රජය එම විමර්ශනය සඳහා සහාය දීම සම්බන්ධයෙන් තිබූ ස්ථාවරය වෙනස් කර ගැනීම හෝ විමර්ශන කණ්ඩායමට මෙම රටට පැමිණීමට අවස්ථාව ලබා දීම හෝ සිදු වූයේ නැත. එහෙත් රජය මානව හිමිකම් මහකොමසාරිස්වරයා සමග සහ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහකොමසාරිස් කාර්යාලය සමග වඩාත් සතුටුදායක ලෙස කටයුතු කළේ ය. එය මානව හිමිකම් තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් සුභවාදී බලපෑමක් ඇති කළ පියවර ගණනාවක් ගෙන තිබේ."[23] ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව ජාත්‍යන්තරයෙහි ඇති ප්‍රතිරූපය යළි ගොඩ නැගීමට තිබූ මහත් උනන්දුව, ඉදිරියෙහි පැවැත්වීමට නියමිතව තිබූ මහ මැතිවරණයත් සමග සමබර කර ගැනීමට සිදුවූ අතර, ජාත්‍යන්තරයෙන් එල්ල වන අනවශ්‍ය පීඩනය ලෙස සලකනු ලැබූ දෙයට එරෙහිව ස්ථාවරයක් ගැනීම ද එයට ඇතුළත් විය.

2002 සහ 2011 වර්ෂ අතර කාලය තුළ දී ශ්‍රී ලංකාවෙහි සිදු වූ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ ඒ සම්බන්ධ අපරාධ පිළිබඳව පරිපූර්ණ විමර්ශනයක් සිදු කිරීමේ කාර්යය ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ මානව හිමිකම් විමර්ශනය සඳහා වන මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය වෙත පවරන ලදී. එම කණ්ඩායම "බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සිදු කිරීමේ රටා සහ ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීතිය දැඩි ලෙස උල්ලංඝනය කිරීම, සහ ප්‍රහාරයන්හි පුළුල් ලෙස පැතිරී ගිය ලක්ෂණය සමග බැඳුණු, ඒවායෙහි ක්‍රමානුකූල ස්වභාවය පිළිබඳ ඇඟවීම් යන සියල්ල මගින් ජාත්‍යන්තර අපරාධ සිදු කර තිබෙන බව පෙනී යන බව"නිරීක්ෂණය කළේ ය.[24] ඉදිරිපත් කරන ලද බොහෝ නිර්දේශ අතර, මානව හිමිකම් කොමිසම වැනි ආයතන සඳහා "ඉහළම ස්වාධීනත්වයකින් සහ අවංකභාවයකින්" හෙබි පුද්ගලයින්[25] තෝරාගනු ලබන බව සහතික කිරීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා

22උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසංධාන කොමිසම් වාර්තාව මගින් ආවරණය කෙරෙන කාලපරිච්ඡේදය තුළදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ දෙපාර්ශවය විසින්ම සිදු කරන ලද බරපතල මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සහ අපයෝජනයන් සහ ඒ සම්බන්ධ අපරාධ චෝදනා පිළිබඳ පරිපූර්ණ විමර්ශනයක් සිදුකරන ලෙස මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහකොමසාරිස් කාර්යාලයෙන් ඉල්ලා සිටිමින් 2014 මාර්තු මාසයේ දී මානව හිමිකම් කවුන්සිලය විසින් සම්මත කර ගන්නා ලද යෝජනාව

23ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ වාර්තාව, පි.6

24එම, පි.245

25එම, පි.248

සභාව පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවට වාර්තාව මගින් නිර්දේශ කර තිබුණි; මානව හිමිකම් කොමිසමෙහි ස්වාධීනත්වය ශක්තිමත් කළ යුතු බව, "ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් ගිවිසුම් දේශීය නීතියට අදාළ කර ගැනීම සහ පුද්ගලික පැමිණිලි සලකා බැලීම සඳහා එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කමිටුවට ඇති හැකියාව නැවත ස්ථාපිත කිරීම සහතික කිරීම" පිණිස *නීතිපතිවරයාට එරෙහි නල්ලරත්නම් සිංහරාසා* නඩුවෙහි[26] ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීරණය සමාලෝචනය කළ යුතු බව[27]; ආරක්ෂක අංශයේ ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම; ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සහ මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත සමාලෝචනය කර අහෝසි කිරීම සහ ජාත්‍යන්තර නීතියට අනුකූල වන පරිදි නව ජාතික ආරක්ෂක රාමුවක් සකස් කිරීම; බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්වලින් සියලු පුද්ගලයින් ආරක්ෂා කර ගැනීම පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය, ජිනීවා සම්මුතීන්හි අමතර ප්‍රඥප්තීන් සහ ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයෙහි රෝම ප්‍රඥප්තිය පිළිගැනීම[28]ද වාර්තාව මගින් නිර්දේශ කර තිබුණි. මෙම නිර්දේශවලින් බොහොමයක් ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ඒකාබද්ධ යෝජනාව 30/1 හි කොටසක් වූවා පමණක් නොව ඒවා ඉටුකිරීම සඳහා රජයෙහි ඇති කැපවීම පිළිබඳ විදේශ අමාත්‍ය මංගල සමරවීර මහතා එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 30 වැනි සැසිවාරයේ දී විශේෂයෙන් සඳහන් කළේ ය.

"මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත සමාලෝචනය කිරීමට සහ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සමාලෝචනය කර අහෝසි කිරීමටත්, ඒ වෙනුවට දැනට පවතින ජාත්‍යන්තර යහපරිචයන්ට අනුකූල වන පරිදි ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ නීති සම්පාදනයන් හඳුන්වා දීමටත්" අමාත්‍ය සමරවීර මහතා විසින් පොරොන්දුවීම එවැනි එක් උදාහරණයක් වේ[29]. බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම අපරාධ වරදක් බවට පත්කිරීම මගින් පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් විශාල ලෙස වැඩිදියුණු කළ හැකි වන සහ අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින්ට නොපැමිණි බවට සහතික නිකුත් කිරීම

26 ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විශේෂ අභියාචනය (LA) No.182/99

27 මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහකොමසාරිස් කාර්යාලයේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ වාර්තාව, පි. 249

28 එම, පි.250

29 එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 30 වැනි සැසිවාරයේ දී අමාත්‍ය මංගල සමරවීරම මහතා සිදු කළ ප්‍රකාශය

සඳහා විධිවිධාන සැලසෙන, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්වලින් සියලු පුරවැසියන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා වන ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය පිළිගැනීමට ද අමාත්‍යවරයා පොරොන්දු වූ බව විශේෂ කරුණකි. කෙසේ වෙතත් මෙලෙස සහතික ලෙස ප්‍රකාශ කර තිබියදීත්, 2015 ජනවාරි මස සිට අගෝස්තු මාසය අතර කාලය තුළ දී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ පුද්ගලයින් 19 දෙනෙකු අත්අඩංගුවට ගෙන ඇති බව මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීන් පවසයි[30]. තවද, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ සහ හදිසි අවස්ථා නියෝග යටතේ රඳවාගෙන සිටින පුද්ගලයින් පිළිබඳ නිවැරදි සංඛ්‍යා තවමත් ප්‍රසිද්ධ කර නැත. "අසාධාරණ ලෙස රඳවාගෙන සිටින පුද්ගලයින්ට සහනය සලසා දීම සඳහා සහ රඳවාගෙන සිටින අතරතුර දී බලහත්කාරයෙන් ලබාගත් පාපෝච්චාරණයන් පමණක් පමණක් පදනම් කර ගනිමින් චෝදනා සහ අධිචෝදනා ගොනු කර රඳවාගෙන සිටින පුද්ගලයින්ගේ ගැටළුවලට ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා සැලැස්මක් රජය තවමත් ඉදිරිපත් කර නොතිබීම" පිළිබඳ තම අවධානය යොමු වී ඇති බව හියුමන් රයිට්ස් වොච් සංවිධානය සඳහන් කරයි[31]. ජාත්‍යන්තර වශයෙන් දී ඇති පොරොන්දුව සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ වැඩි විනිවිදභාවයක් සහ වගවීම ප්‍රවර්ධනය කරන බවට ප්‍රකාශ කර තිබීම සලකා බැලීමේ දී, මෙය ගැටළු සහගත තත්ත්වයකි.

2016 මැයි මාසයේ දී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ චාවකච්චේරි ප්‍රදේශයේ දී සිදු කරන ලද අත්අඩංගුවට ගැනීම්වලින්[32] පසු ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම විසින් 1979 අංක 48 දරණ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ (තාවකාලික විධිවිධාන) පනත යටතේ අත්අඩංගුවට ගැනීම සහ රඳවා තබා ගැනීම පිළිබඳ නියෝග නිකුත් කළේ ය. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ සිදුකරනු ලබන සියලු අත්අඩංගුවට ගැනීම් පිළිබඳව කඩිනමින් දැනුම් දෙනු ලැබීමට, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත යටතේ අත්අඩංගුවට ගෙන සිටින හෝ රඳවාගෙන සිටින පුද්ගලයින් වෙත ප්‍රවේශවීමට

30 "PTA to be Repealed", ඊශ්වරන් රත්නම්, *The Sunday Leader*, 2016 සැප්තැම්බර් 24

31 "Sri Lanka urged to enforce Human Rights Commission's directives on terror detainees, revoke PTA", ColomboPage News Desk, 2016 ජූනි 13 (ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2016 සැප්තැම්බර් 28)http://www.colombopage.com/archive_16B/Jun13_1465797457CH.php)

32 එම

සහ එසේ පුද්ගලයින් රඳවාගෙන සිටින ඕනෑම ස්ථානයක් වෙත ප්‍රවේශවීමට විධිනියෝග තම ආයතනය සතු බව මානව හිමිකම් කොමිසම ප්‍රකාශ කර සිටියේ ය[33]. මේ සම්බන්ධයෙන් මානව හිමිකම් කොමිසම සක්‍රීය ලෙස තම විධිනියෝගය ක්‍රියාවෙහි යෙදවීම යනු දේශපාලන නායකත්වය විසින් අවධානය යොමු කරනු ඇතැයි යන විශ්වාසය එයට ඇති බව පිළිබිඹු කරන්නකි. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත සහ හදිසි අවස්ථා නියෝග රටෙහි ආරක්ෂාව සඳහා අත්‍යවශ්‍ය බව දැඩි දේශාභිමානීන් දීර්ඝ කාලයක සිට දරන මතය වේ. ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත අහෝසිකර මෙම දරුණු නීතිය නිසා අසාධාරණ ලෙස පීඩාවට පත්වූවන් සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ විනිවිදභාවය සහ වගවීම සහතික කිරීම මගින් රජය ස්ථිර ක්‍රියාමාර්ගයක් ගන්නේ ද යන්න පිළිබඳව තවමත් බලා සිටිය යුතුව ඇත. මෙම රජය ලබාගත් දේශීය ජයග්‍රහණයන්ගෙන් බොහොමයක් බොහෝ විට සෘණාත්මක ජයග්‍රහණ බව, එනම් "රාජ්‍ය ආයතන විසින් "ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත අහෝසි කිරීම හෝ හමුදා ඉවත්කර ගැනීම සඳහා ස්ථිර ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වැනි සාධනීය දේ සිදුකිරීමට වඩා එම ආයතන විසින් යම් යම් දේ සිදු කරනු ලැබීම වැළැක්වීමෙහි ප්‍රතිඵල" වන බව මහාචාර්ය උයන්ගොඩ මහතා පෙන්වා දෙයි.[34] "මෙම සෘණාත්මක ජයග්‍රහණ" යන්නෙන් බොහෝවිට "එහි 'ස්වාභාවික' දේශීය ඡන්දදායකයාගේ, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජ ව්‍යාපාරයෙහි පක්ෂපාතීත්වය" අහිමිවීම යන්න අදහස් කෙරෙන බව ඔහු නිවැරදිව පෙන්වා දෙයි.

4.2 නීතිය බලාත්මක කිරීම සහ මානව හිමිකම්

ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පොලීසියෙහි අපේක්ෂාව වේ. නව රජය විසින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යළි ස්ථාපනය කර ඇති බව ප්‍රකාශ කරනු ලබන්නේ නම්, පොලීසිය තුළ ඇති දූෂණය සහ හිංසනය පිළිබඳ ආමන්ත්‍රණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉහළම ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතුයි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයක නීතිය හා සාමය පවත්වාගෙන යාම සඳහා පොලීසිය ඉතා

33 එම

34 "Sri Lanka in Global Affairs: The Journey Since January 2015", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ "*Colombo Telegraph*, 2016 ජූනි 15

වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටුකරන නමුත් ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය 2015 වර්ෂයේ දී සැලකිය යුතු ලෙස පරීක්ෂාවට ලක්වීම කණගාටුවට කරුණක් වේ. මෙය අඩවශයෙන් 'සාමකාමී රාජ්‍යයක්' තුළ ඉවසා නොසිටීමට ඉඩ ඇති ක්‍රියාමාර්ගවලට පොලීසිය හුරුපුරුදුවී සිටින අධික ලෙස හමුදාකරණය වූ පරිසරය හේතුවෙන් මෙන්ම වසර ගණනාවක් පුරා වර්ධනය වුණු, වරදට දඬුවම් නොදී සිටීමේ සංස්කෘතිය හේතුවෙන් ද වේ. බොහෝ සිදුවීම් නොවිසඳී පවතින අතරම පොලීසිය විසින් වධහිංසා කිරීම් පිළිබඳ චෝදනා අඛණ්ඩව එල්ලවෙමින් පවතී. වධහිංසා කිරීම් සහ බලය අයුතු ලෙස යොදා ගැනීම ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය තුළ මුල්බැසගෙන ඇති බව හියුමන් රයිට්ස් වොච් සංවිධානය විසින් 2014 සහ 2015 වර්ෂවල දී සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයක් මගින් සොයාගෙන තිබේ[35]. 2015 වර්ෂයේ දී කැපීපෙනෙන සිදුවීම් තුනක් සිදුවිය: ඇඹිලිපිටියේ දී බැල්කනියෙන් 'ඇද වැටුණු' බවට පොලීසිය විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන තරුණයෙකුගේ මරණය සිදුවීම, අඟුලාන ප්‍රදේශයේ තරුණයන් දෙදෙනෙකු මරණයට පත්වීම සහ සේයා සදෙව්මිණි දැරියගේ ඝාතකයින් යැයි සැකකෙරෙන පුද්ගලයින්ට වධහිංසා කිරීම එම සිදුවීම් වේ. සිය දැලට හසු වූ පළමු අවාසනාවන්ත සැකකරුට තදින් පහර දී සියලු සැකයන්ගෙන් ඔබ්බට යන පරිදි ඔහුගේ වරද සනාථ කෙරෙන පහසු පාපෝච්චාරණයක් ලබාගැනීම සඳහා පොලීසිය විසින් අපරික්ෂාකාරී ලෙස කටයුතු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පොලීසිය මහජනයාගෙන් එල්ල වූ පීඩනයට අනායාසයෙන් ලක් වූ ආකාරය අවසානයට සඳහන් කළ සිදුවීම මගින් අනාවරණය වේ.[36]

පුන්ගුඩිතීවු ප්‍රදේශයේ ජීවත් වූ 18 වියැති විද්‍යා ශිෂ්‍යාව දූෂණය කර මරාදැමීමේ සිද්ධියේ දී පොලීසිය පාර්ශවයෙන් නිසි ක්‍රියාවලීන් සඳහා ගරු කිරීමක් කිසිසේත් නොතිබුණු බව පැහැදිලි විය. 2015 මැයි මස 13 වැනි දින පාසල් අවසන් වීමෙන් පසුව විද්‍යා ශිෂ්‍යාව ආපසු නිවසට නොපැමිණීම පිළිබඳව ඇයගේ දෙමව්පියන් පොලීසියට පැමිණිලි කළහ. ඔවුන්ගේ පැමිණිල්ල සටහන් කරගෙන විමර්ශනය

35 "We Live in Constant Fear", Human Rights Watch, 2015 ඔක්තෝබර් 23, (ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2016 සැප්තැම්බර් 28) https://www.hrw.org/report/2015/10/23/we-live-constant-fear/lack-accountability-police-abuse-sri-lanka)

36 Don Manu, Sunday Punch "Police brutality in the dock", *The Sunday Times*, 2015 නොවැම්බර් 8 (ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2015 සැප්තැම්බර් 28) http://www.sundaytimes.lk/151108/columns/police-brutality-in-the-dock-170853.html)

37 "After rape and murder, fear and tension in Jaffna over covert menace to public safety", ක්‍රිෂාන්ති ක්‍රිස්ටෝෆර්, *The Sunday Times*, 2015 මැයි 24

කරනවා වෙනුවට ඇය ඇයගේ පෙම්වතා සමග පැන යන්නට ඇතැයි පවසමින් පොලීසිය විසින් ප්‍රතිචාර දක්වන ලද බව පැවසෙයි[37]. පසු දින උදෑසන ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන් විසින් විද්‍යාගේ සිරුර සොයා ගන්නා ලදී. පොලිසිය ක්‍රියාත්මක නොවීම පිළිබඳව ගම්වැසියන් කුපිත වූ අතර පොලිසිය එම චෝදනා ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ඔවුන් කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක වූ බව ප්‍රකාශ කළහ. කෙසේ වෙතත්, මෙම සිද්ධියත් සමගම පොලිස්පතිවරයා උසස් පොලිස් නිලධාරීන් කිහිප දෙනෙකුටම ස්ථාන මාරු ලබා දුණි. මෙම එක් සිද්ධියක් පමණක් පදනම් කර ගනිමින් පොලිසියෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ තීරණය කිරීම සාධාරණ නොවන නමුත් මහජනතාව කුපිතයට පත්වීම මගින් නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය බිඳවැටී ඇති බව පිළිබිඹු කෙරෙන බැවින් මෙය නොසලකා සිටිය නොහැක. නිසි ලෙස නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපොහොසත්වීම නිසා ජනතාව නිතරම විකල්ප ක්‍රම හරහා යුක්තිය සහ පිළියම් බලාපොරොත්තු වෙන බැවින් යුක්තිය ඔවුන් අතට ගැනීමට පෙළඹෙති.

මෙයට අමතරව, 2016 අප්‍රේල් මාසයේ දී පවත්වන ලද විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ විරෝධතා ව්‍යාපාරයකට පොලීසිය විසින් අන්ත ලෙස සහ සාහසික ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්වීම මගින් ද පොලිසියෙහි කෲරත්වය සහ පොලිසිය රජයට ව්‍යංග ලෙස සහයෝගය දක්වන බව නැවත වරක් පැහැදිලි විය. වික්‍රමසිංහ - සිරිසේන රජයට විශ්ව විද්‍යාල සිසුන්ගෙන් පුළුල් සහයෝගයක් ලැබුණ ද, නව කටුක ක්‍රියාමාර්ගවලට විරුද්ධව කටයුතු කිරීමට දරණ කිසිදු ප්‍රයත්නයකට ඉඩ නොදෙන බවට පැහැදිලි පණිවුඩයක් එමගින් ලබාදුන් බව එක් ලේඛකයෙක් ප්‍රකාශ කළේ ය[38].

පොලිසියෙහි සිදුවෙමින් පවතින දූෂණය සහ කෲරත්වය පිළිබඳව වර්ධනය වෙමින් පවතින අවධානයට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ පියවරක් ලෙස, 2015 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මහාචාර්ය එස්.ටී. හෙට්ටිගේ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුතු සත් සාමාජික ජාතික පොලිස් කොමිසම පත් කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 19 වැනි සංශෝධනය මගින් පැවරී ඇති බලතල අනුව ජාතික පොලිස්

---

37 ප්‍රදීප් රාමනායක. "Sri Lankan police crackdown on protesting students", World Socialist Web Site, *International Committee of the Fourth International (ICFI)*, 2015 අප්‍රේල් 3. (ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2016 සැප්තැම්බර් 28) https://www.wsws.org/en/articles/2015/04/03/univ-a03.html)

39 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 135, (2) ව්‍යවස්ථාව - 2015 වර්ෂයේ 19 වැනි සංශෝධනයෙහි 43 වැනි ඡේදය මගින් සංශෝධනය කළ පරිදි

කොමිසම යළි ස්ථාපිත කරන ලද අතර, පොලිස් නිලධාරියෙකුට හෝ පොලිස් සේවයට එරෙහිව ලැබෙන මහජන පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමට[39] මෙන්ම, පොලිස්පතිවරයාට පහළ තනතුරුවල නිලධාරීන්[40] පත්කිරීමට, උසස් කිරීමට, ස්ථානමාරු කිරීමට, විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට හෝ සේවයෙන් පහ කිරීමට එයට බලතල තිබේ. මෙම කොමිසම සඳහා සාමාජිකයින් ව්‍යවස්ථාදායක සභාව විසින් නිර්දේශ කරනු ලැබ, ජනාධිපතිවරයා විසින් පත් කරනු ලබන අතර, ඉහළ වගවීමක් ප්‍රවර්ධනය කරමින් පාර්ලිමේන්තුවට වගකිව යුතු සහ පිළිතුරු දිය යුතු වේ.

4.3 ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය

රාජපක්ෂ පාලනය තුළ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ සිදු කළ සාකච්ඡාවල දී මව්වරු සහ භාර්යාවන් කණ්ඩායම්වලට ප්‍රමුඛස්ථානයක් හිමිවුණි. ස්වාධීන සමානත්වය වැඩිදියුණු කරනවා වෙනුවට, කාන්තාවන්ගේ තෝරාගැනීම් සහ අවස්ථා දැඩි ලෙස සීමා කරමින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය බොහෝසෙයින් ආරක්ෂණවාදී විය. කාන්තාවන්ගේ ප්‍රජනන සෞඛ්‍ය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ බොදුබල සේනා සංවිධානය සිදුකළ විරුද්ධවීම් රජය විසින් නොසලකා සිටියා පමණක් නොව, ශ්‍රී ලංකා විදේශ සේවානියුක්ති කාර්යාංශය විසින් වයස අවුරුදු 5 ට අඩු දරුවන් සිටින කාන්තාවන් රැකියා සඳහා විදේශගතවීම වළක්වන ප්‍රතිපත්තීන් ද හඳුන්වා දෙන ලදී[41]. මෙම ප්‍රතිපත්තීන් කාන්තාවන්ට පමණක් අදාළ වූ අතර, එමගින් රැකියාවල නිරතවීම සඳහා කාන්තාවන්ට ඇති අයිතිවාසිකම් සැලකිල්ලට නොගන්නා, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කර ගත් ශ්‍රම බෙදීම් සවිමත් කර ඇත.

කාන්තාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධ එම ප්‍රතිචාරයට වෙනස් ආකාරයට, අලුතින් පත් වූ වික්‍රමසිංහ - සිරිසේන රජය කාන්තාවන් සඳහා සැලකිය යුතු සමානාත්මතාවයක් ලබාදීම සඳහා සාධනීය පියවර කිහිපයක් ගෙන තිබේ. පළාත් පාලනයෙහි දී කාන්තාවන් සඳහා අනිවාර්ය කෝටාවක් ලබා දෙන ලෙස දීර්ඝ කාලයක සිට කාන්තා අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන කණ්ඩායම් විසින් ඉල්ලීම් කර තිබුණි. මෙය දශක දෙකක පමණ කාලයක්

40 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි 155,(1)(අ) ව්‍යවස්ථාව - 2015 වර්ෂයේ 19 වැනි සංශෝධනයෙහි 43 වැනි ඡේදය මගින් සංශෝධනය කළ පරිදි

41 8th *Periodic Report by the Government of Sri Lanka to CEDAW*, 2015 අප්‍රේල් 30, පි.31

තිස්සේ පැවති ප්‍රධාන ඉල්ලීමක් වූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අවසානයේ දී 2016 පෙබරවාරි මාසයේ පළාත් පාලන මැතිවරණ පනත සංශෝධනය කිරීමෙහි දී කාන්තාවන් සඳහා අනිවාර්යයෙන් 25% ක කෝටාවක් වෙන් කරන ලදී. 2012 වර්ෂයේ සිදු කරන ලද සංශෝධනයෙහි දී එම කෝටාව ලබා නොදුන් නිසා මෙය වැදගත් සංශෝධනයක් විය. මෙම සංශෝධනය මගින් පළාත් පාලන ආයතනවල ආසන සංඛ්‍යාව වැඩිකිරීම පමණක් සිදුවන අතර, එසේ වැඩි වන ආසන සංඛ්‍යාව කාන්තාවන්ට පමණක් වෙන් කළ යුතු බවට නියම කර ඇති බැවින්, මෙම කෝටාව ලබා දීම මගින් සත්‍ය වශයෙන්ම යථා තත්ත්වයට අභියෝග කිරීමක් සිදු නොවන බව එම සංශෝධනය පිළිබඳ කෙටි විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරන චූලනී කොඩිකාර පෙන්වා දෙයි. තවද "එක් එක් පළාත් පාලන ආයතන මට්ටමින් එක් එක් පක්ෂය ලබා ගන්නා ඡන්ද සංඛ්‍යාවෙහි අනුපාතයට අනුව වෙනම ම ලැයිස්තුවක" දේශපාලන පක්ෂ විසින් කාන්තා අපේක්ෂකයින් නම් කරනු ඇත[42]. "ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ කාන්තාවන් සවිබලගැන්වීම අර්ථයෙන් බලන කල එය ඉතාමත් දුර්වල කෝටාවක්" බව කොඩිකාර සඳහන් කරයි[43]. එයට හේතුව ඡන්ද පදනමකින් තෝරාගන්නාවාට වඩා ලැයිස්තුවක් හරහා නම් කිරීම සම්පූර්ණයෙන් ම දේශපාලන පක්ෂයෙහි තීරණය මත රඳා පැවතීම බව කොඩිකාර පෙන්වා දෙයි. එබැවින්, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කර ගත් ආකාරයේ දේශපාලන අනුග්‍රහයක් ලබාදීමට ඉඩ තිබිය හැක.

කණගාටුවට කරුණ නම්, එම පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳව සැබවින්ම පාර්ලිමේන්තුවේ සිදු වූ විවාදයට බාධා පැමිණි බැවින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් පස්දෙනෙකුට පමණක් කථා කිරීමේ අවස්ථාව ලැබීමයි. කොඩිකාර පෙන්වා දෙන ආකාරයට:

> .... එදින පාර්ලිමේන්තුවෙහි දී සිදු වූ රංගනය දේශපාලන ආයතනවල කාන්තා නියෝජනය පිළිබඳ ගැටළුවට පසුගිය කාලය පුරා දේශපාලනඥයින් විසින් ලබාදුන් අනවධානයෙහි සරදමක්

42 චූලනී කොඩිකාර, "The Quota for Women in Local Government: A Pledge for Parity and a Parody in Parliament?", Women and Media Collective, 2016 මාර්තු 14 (ප්‍රවේශ වූ දිනය: 2016 සැප්තැම්බර් 28)http://womenandmedia.org/the-quota-for-women-in-local-government-a-pledge-for-parity-and-a-parody-in-parliament/)

43 එම.

ලෙස දැකිය හැක. ඇත්ත වශයෙන්ම, ඒකාබද්ධ විපක්ෂයේ එම මන්ත්‍රීවරුන් කාන්තා නියෝජනය වැඩි කිරීමට විරුද්ධ නොවී සිටියත්, ඔවුන්ගේ හැසිරීම මගින් එය සාධනීය වශයෙන්ම හැල්ලුවට ලක්කර, එය ගැටළුවක් නොවන තත්ත්වයට පහත හෙළුවේ ය. එම කෝටාවට පක්ෂව කථා කළ මන්ත්‍රීවරුන්ට මිනිත්තු හතරකට වඩා කථා කිරීමට අවස්ථාව නොලැබුණි. සම්පූර්ණ විවාදය මිනිත්තු තිස් පහකට වඩා පැවතියේ නැත. අවසානයේ දී, එදින සම්මත වූ නීතියෙහි ඇති ඓතිහාසික වැදගත්කම මෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ කාන්තාවන් දේශපාලන වශයෙන් සවිබලගැන්වීම වැඩිදියුණු කිරීමෙහි දී එයට ඇති සීමාකිරීම් පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් පරිදි පෙන්වාදීමට එම (විවාදයක් නොවූ) විවාදය අපොහොසත් විය[44].

මෙය 2016 අගෝස්තු මාසයේ දී පැවති මහ මැතිවරණයට පෙර සිදුවිය කෙසේවෙතත්, එය ඉහළම මට්ටමේ දේශපාලන නායකත්වයෙහි වෙනස්වීම් සිදුවුව ද, කාන්තාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආර්ථාන්විත ලෙස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රියාවලියක් තුළ දිනාගැනීමට නම් වඩා පුළුල් වූ, ක්‍රමානුකූල පරිවර්තනයක් අවශ්‍ය වන්නේ ය යන පුළුල් ගැටළුව පිළිබඳ අවධානය යොමු කරවයි. අවාසනාවට, පවතින තත්ත්වය බිඳ දැමීමට නායකයින් අකමැති හෝ පසුබට වන විට එවැනි ක්‍රමානුකූල වෙනසක් ඇති කළ නොහැක. කාන්තා නියෝජනයට ඉඩ ලබාදීම සඳහා ආසන සංඛ්‍යාව වැඩිකිරීම මගින් පවතින තත්ත්වය වෙනස් කිරීමට අවශ්‍ය නොවන්නේ ය යන ස්ථාවරය ඇති බව පෙන්නුම් කෙරෙයි. පිරිමි අපේක්ෂකයින්ට තිබෙන අවස්ථා අඩුකිරීමක් සිදු කළේ නම් එය ඉදිරියේ පැවැත්වීමට තිබූ මහ මැතිවරණයේ දී අහිතකර ගම්‍යමානයන් ඇති කිරීමට ඉඩ තිබුණි. එමෙන්ම, වයස අවුරුදු 5 ට අඩු දරුවන් සිටින කාන්තාවන් රැකියා සඳහා විදේශගතවීම වළක්වමින් පනවා ඇති නියෝග හේතුවෙන් කාන්තාවන් නීති විරෝධී ආකාරයට විදේශගත වීමට පෙළඹීම නිසා ඔවුන් හිංසනයට සහ සූරාකෑමට ලක්වීමේ වඩා වැඩි අවදානමක් තිබුණ ද, එම නියෝග තවමත් ක්‍රියාත්මකව පවතියි. එබැවින්, කාන්තාවන් සඳහා සමානත්වය සහ මානව හිමිකම්වලට අදාළව සලකා බැලීමේ දී, මෙම රජය සැලකිය යුතු සමානාත්මතාවයක් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා කැමැත්තක් දක්වන්නේ

---

44 එම

ද යන්න ද පැහැදිලි නැත.

එමෙන්ම 2014 දෙසැම්බර් මාසයේ පැවති ජනාධිපතිවරණ ව්‍යාපාරය අතරතුර දී අමාත්‍ය එස්.බී. දිසානායක මහතා හිටපු ජනාධිපති චන්ද්‍රිකා බණ්ඩාරනායක කුමාරතුංග මහත්මිය සම්බන්ධයෙන් අශෝභන ප්‍රකාශ සිදු කළ බව ද අපට සිහිපත් වේ. මේවා වහාම ක්‍රියාමාර්ග ගතයුතු වන බරපතල ප්‍රකාශ වූහ. එහෙත් අමාත්‍ය දිසානායක මහතාට එරෙහිව කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගත්තේ නැත. ඇත්ත වශයෙන්ම, 2015 වර්ෂයේ පැවති මහ මැතිවරණයේ දී ඔහුගේ ආසනය පරාජය වීමෙන් පසුව ඔහු ජාතික ලැයිස්තුව හරහා පාර්ලිමේන්තුවට පත් කර, සමාජ සවිබල ගැන්වීමේ සහ සුභසාධන අමාත්‍යධූරය ද ලබා දෙන ලදී. පසුගිය වසර දහය තුළ දී, දේශපාලනයෙහි සිටින කාන්තාවන්ට අශෝභන ලෙස අපවාද කරමින් වෙනස්කොට සලකනු ලැබීමට ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව විසින් ඉඩ දී තිබූ අතර[45], කාන්තාවන්ගේ නියෝජනය පිළිගැනීමට ද දැඩි විරෝධයක් පෙන්නුම් කරන ලදී. කාන්තාවන් සඳහා පරිවර්තනාත්මක නීති සම්පාදනයක් ගෙන ඒමේ කාර්යය භාර දී තිබෙන පුද්ගලයින් විසින්ම කාන්තාවන්ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය කරන විට එය ඉටුකර ගැනීමේ අපේක්ෂාවන් තබා ගත නොහැක.

රට තුළ කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසනය පිළිබඳ වාර්තාවීම් වැඩිවෙමින් පවතින තත්ත්වයට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, 2014 වර්ෂයේ දී එක්සත් ජාතික පක්ෂය විසින් කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසනය පිළිබඳ ප්‍රතිපක්ෂ කොමිසමක් පත් කරන ලදී[46]. එම කොමිසමෙහි වාර්තාව මගින් පෙන්වා දී තිබූ ගැටළුවලට ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග නිර්දේශ කිරීම පිණිස 2015 මැයි මාසයේ දී, අග්‍රාමාත්‍ය රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා විසින් කාන්තාවන්ට සහ ගැහැණු ළමයින්ට එරෙහිව සිදුවන හිංසනය වැළැක්වීම පිළිබඳ කාර්යසාධක බලකායට එම කොමිසමෙහි සාමාජිකයින් පත් කරන ලදී. එම කාර්යසාධක බලකාය 2016 දෙසැම්බර් මාසයේ දී එහි නිර්දේශ ඉදිරිපත් කළේය. මෙම වාර්තාව අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ඍජු උපදෙස් මත නීතිපති

45 Women and Media Collective, "Parliament's Representation of Women: A Selective Review of Sri Lanka's Hansards from 2005-2014". 2016 ජනවාරි

46 *Report of the Leader of the Opposition on the Prevention of Violence Against Women and the Girl Child*, 2014 දෙසැම්බර්

දෙපාර්තමේන්තුව වැනි අදාළ රාජ්‍ය ආයතනවල ප්‍රධානීන් වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. එවැනි වාර්තාවක් රජයේ ප්‍රධානියෙකු විසින් සම්පූර්ණ වශයෙන් භාරගත් ප්‍රථම අවස්ථාව මෙය විය හැක. එම වාර්තාවෙහි විශාල වශයෙන් ප්‍රතිඵල ගෙන දිය හැකි නිර්දේශ අඩංගු වන අතර ලිංගික හැඩගැස්ම සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ අනන්‍යතාවය පදනම් කොට වෙනස් ආකාරයෙන් නොසැලකීම, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි සමානාත්මතාවය පිළිබඳ වගන්තිය උල්ලංඝනයවීම් සම්බන්ධයෙන් රාජ්‍ය නොවන ක්‍රියාකාරීන් සතු වගකීම පිළිගැනීමට ලක් කිරීම, සහ යුධ ගැටුම් පැවති කාලය තුළ දී කාන්තාවට එරෙහිව සිදු කරන ලද හිංසනයන් පිළිබඳ චෝදනා විමර්ශනය කිරීම සහ වරදකරුවන්ට විරුද්ධව චෝදනා ගොනුකිරීම ආදිය සිදු කළ යුතු බව එයින් නම් කර ඇති කිහිපයක් වේ[47]. මෙම නිර්දේශවලින් බොහොමයක් කාන්තා අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන කණ්ඩායම් විසින් දීර්ඝ කාලයක සිට සිදු කරන ලද ඉල්ලීම් විය. එහෙත් නිසි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම පිණිස එම නිර්දේශ අදාළ බලධාරීන් වෙත යොමු කෙරෙන බව සහතික කර ගැනීම සඳහා අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින්ම ප්‍රයත්න දැරීම වැදගත් කරුණකි. මෙම නිර්දේශවලින් කිසිවක් හෝ ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද යන්න පිළිබඳ බලා සිටිය යුතු වේ.

කෙසේවෙතත්, ඒ සමගම ළමා හා කාන්තා කටයුතු අමාත්‍යංශය සමග එක්ව එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන විසින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි සිදුවන ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය පදනම් කරගත් හිංසනයට ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා ජාතික ක්‍රියාත්මක සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ වැඩසටහනක් ආරම්භ කරන ලදී. විවිධ අමාත්‍යංශ 8 ක්, සිවිල් සමාජය සහ ජාත්‍යන්තර සහ ජාතික රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සමග සාකච්ඡා කර මෙය සිදු කරන ලදී. මෙය 2016 ජූනි මස 07 වැනි දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මෙම ක්‍රියාත්මක සැලැස්මෙහි ඇතුළත් කරුණු සහ කාර්යසාධක බලකායෙහි නිර්දේශ බොහොමයක් එක සමාන, නැතහොත් අවම වශයෙන් ඌණපූරක වුව ද, මෙම ක්‍රියාත්මක සැලැස්මට කාර්ය සාධක බලකායෙහි නිර්දේශවලට ලැබුණු

47 *Action Plan Based on Recommendations of the Leader of the Opposition's Commission on Violence Against Women and the Girl Child*, Task Force on the Prevention of Violence Against Women and the Girl Child, 2016 පෙබරවාරි 5, පිටු 3 සහ 6

පිළිගැනීම හා සමාන පිළිගැනීමක් නොලැබුණි.

කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන හිංසනයට ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා අග්‍රාමාත්‍යවරයා විසින් උනන්දුවක් දැක්වීමෙහි ඇති වැදගත්කම පිළිගැනීමට ලක් කරන අතරම, මෙම ක්‍රියාවලිය ද්විකරණය වීමෙහි ගම්‍යමානයන් මෙන්ම අදාළ ප්‍රතිඵලයන්ට දී ඇති අවධානය පිළිබඳව ද සලකා බැලීම වැදගත් වේ. අග්‍රාමාත්‍යවරයාට සෘජුවම වාර්තා කරන 'කාර්යසාධක බලකායක්' පත්කිරීම ප්‍රතිපත්ති මට්ටමේ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ ක්‍රියා පිළිවෙල බව පෙනෙන්නට තිබේ. මෙය දැනට කළ යුතුව තිබෙන කාර්යය සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ කාර්යක්ෂම ක්‍රමයක් විය හැකි නමුත්, යහපාලන දෘෂ්ටි කෝණයකින් බලන කල, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ නීතිය සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳව රජයට උපදෙස් දීම සඳහා බලය පැවරී ඇති නිලතන්ත්‍රය දුර්වල කිරීමක් ලෙස ද එය ක්‍රියා කරයි. හමුදාකරණය කිරීමෙහි එක් අවාසනාවන්ත ප්‍රතිඵලයක් වන්නේ රාජ්‍ය සේවය දුර්වලවීම වන අතර, ශ්‍රී ලංකාවෙහි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සම්බන්ධයෙන් ඉතා වැදගත් වන මෙම අංශය ශක්තිමත් කළ යුතුව ඇත. මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම රජය හෝ නායකත්වය මත රඳා පවතින්නක් නොවිය යුතුය. වසර ගණනාවක් පුරා පැවති දූෂණය, දේශපාලනීකරණය, සහ රාජ්‍ය අංශය තුළ විනිවිදභාවයක් සහ වගවීමක් නොමැතිකම ආදිය නිසා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙහි වටිනාකම් ආරක්ෂා කර ගැනීම පිණිස මෙම පුද්ගලයින් සහ ආයතන ශක්තිමත් කිරීම වැදගත් වනු ඇත.

4.4 විනිවිදභාවය, සංවර්ධන සහ මානව හිමිකම්

2009 දී යුද්ධය අවසන් වූ වහාම එළඹි කාල පරිච්ඡේදයේ දී, ජාතික සංහිඳියාව ඇතිකිරීම සඳහා ඇති මාර්ගය ආර්ථික සංවර්ධනය උදා කර ගැනීම බව අවධාරණය කරමින් රජය විශාල ආර්ථික සංවර්ධන සහ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩපිළිවෙලක් දියත් කළේ ය. මෙය රටෙහි බොහෝ ප්‍රදේශවල පුද්ගලයින් බලහත්කාරයෙන් ඉවත් කරනු ලැබීමට සහ ප්‍රජාවන් අවතැන්වීමට හේතු වූ අතර ඒ සඳහා උදාහරණයක් ලෙස 2001 වර්ෂයේ දී දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය ඉදිකිරීමේ දී සකස් කළ ස්වේච්ඡාවෙන් නොවන නැවත

පදිංචිකිරීමේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය වැනි දැනට පවතින ප්‍රතිපත්තිවලට පටහැනි වේ. නිවාස සහ ඉඩම් අහිමිවීම මගින් ප්‍රමාණවත් නිවාස, ආරක්ෂාව, ආහාර සහ ජීවනෝපාය සඳහා පුද්ගලයින් සතු අයිතියට ඍජු බලපෑමක් ඇති විය. විවිධ විරෝධතා සහ පෙත්සම් හමුවේ වුව ද රජය සිය සංවර්ධන සැලසුම් නොවෙනස්ව සිදු කරගෙන ගිය අතර, ජනතාවට ඒවාට අනුකූල වන පරිදි කටයුතු කිරීමට සිදු විය. පානම ප්‍රදේශයේ සිටි ප්‍රජාව බලහත්කාරයෙන් සිය ඉඩම්වලින් ඉවත් කර නාවික හමුදාව විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන සංචාරක හෝටලයක් ඉදිකිරීම සඳහා එම ඉඩම් ලබාගැනීම එවැනි එක් උදාහරණයකි.

2006 වර්ෂයේ සිටම ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයින් පානම ප්‍රදේශයේ ජනතාවට තම ඉඩම්වලින් ඉවත්ව යන ලෙසට තර්ජනය කරමින් සිට ඇත. 2010 වර්ෂය වන විට වසර හතළිහකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ තමන් ජීවත්ව සිටි ඉඩම්වලින් පවුල් 350 ක් පමණ බලහත්කාරයෙන් ඉවත් කරන ලදී. ආයුධ සන්නද්ධ කණ්ඩායමක් විසින් ගම්මාන දෙකක් බලහත්කාරයෙන් ඉවත් කරන ලදී. ආබාධිත සෙබළුන් සඳහා නිවාස ඉදිකිරීම පිණිස මෙම ඉඩම් යොදා ගන්නා බව මුල දී එම ජනතාවට ප්‍රකාශ කරනු ලැබුව ද, පසුව නාවික හමුදාව විසින් එම භූමියේ කොටසක 'Lagoon Cabana Hotel'නමින් හෝටලයක් ඉදි කළ අතර, අනෙක් කොටස ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය විසින් ජාත්‍යන්තර සම්මේලන මධ්‍යස්ථානයක් ඉදිකිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලදී[48]. ජනතාව එම භූමියට ඇතුල්වීම වැළැක්වීම සඳහා විදුලි වැටවල් ඉදි කරන ලද අතර, ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය විසින් ද ජනතාව එම භූමියට ඇතුල්වීම වළක්වන ලදී. සමහර පවුල්වලට එම ඉඩම් සඳහා ඔප්පු සහ බලපත්‍ර තිබිය දී පවා එම ඉඩම් රජය සතු ඉඩම් බව ඔවුන්ට පවසන ලදී. මෙයින් පීඩාවට පත්වූ ජනතාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පැමිණිල්ලකට අනුව, ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම විසින් 2010 වර්ෂයේ දී විමර්ශනයක් සිදු කරන ලද අතර, එම ජනතාව අදාළ ඉඩම්වලට ඇතුල් වී එම ඉඩම් නැවත අත්පත් කර ගැනීමෙන් වැළැක්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා පොලීසියට කිසිදු සාධාරණ හේතුවක් නොමැති බව ද එහිදී සොයා ගන්නා ලදී. අනවසරයෙන් ඇතුල්වීම සම්බන්ධයෙන් පුද්ගලයින්ට

48 සජීව චාමිකර. *The Panama Land Grab and Destruction of Village Life*, පරිසර සංරක්ෂණ භාරය, 2014

විරුද්ධව පොලිසිය විසින් නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගත් විට, 2015 මැයි මාසයේ දී එම චූදිතයින් වරදකරුවන් නොවන බවට තීරණය කළ පොතුවිල් මහේස්ත්‍රාත්වරයා එම ජනතාවට ආපසු එම ඉඩම් වෙත යාමට ඉඩ ලබා දෙන ලෙස පොලිසියට නියෝග කළේ ය. එයින් අනතුරුව ගම්මාන දෙකකට අයත් ජනතාව තම ඉඩම්වලට ආපසු පැමිණ ඇති අතර, රජය විසින් විධිමත් ලෙස ඉඩම් බෙදා දෙන තුරු ඔවුන් බලා සිටිති. මෙම ඉඩම් නැවත එම ජනතාව අතර බෙදා දීමට 2015 පෙබරවාරි 11 වැනි දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය තීරණය කළේ ය. කෙසේ වෙතත්, මෙවැනි අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් ගෙන තිබියදීත්, එම ජනතාවගේ ඉල්ලීමට පක්ෂව අධිකරණ නියෝගයක් ලබා දී තිබියදීත්, 2016 මැයි මාසයේ දී ලාහුගල ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා විසින් එම ජනතාවට එම ඉඩම්වලින් ඉවත් වන ලෙසට දැනුම්දීමක් කර තිබේ.

2015 ජූනි මස 22 වැනි දින පැවති පාර්ලිමේන්තු විවාදය අතරතුර ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී අනුර කුමාර දිසානායක මහතා පාර්ලිමේන්තුවේ දී මෙම ගැටළුව මතු කළේ ය. සංචාරක ප්‍රවර්ධන සහ ක්‍රිස්තියානි ආගමික කටයුතු අමාත්‍යවරයා සහ ඉඩම් අමාත්‍යවරයා තමන්ට ඉදිරිපත් කරන ලද ප්‍රශ්නවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, මෙම ඉඩම්වල සංචාරක හෝටලයක් ඉදිකිරීම සඳහා ඉඩදීමේ කිසිදු සැලස්මක් රජය සතු නොවන බවත්, 2015 පෙබරවාරි 11 වැනි දින ගන්නා ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම වළක්වන කිසිදු බාධකයක් නොමැති බවත් ප්‍රකාශ කළහ. පානම ප්‍රදේශයේ මෙම ජනතාව සඳහා නිවාස 350 ක් ඉදිකර බෙදාදීමට අමාත්‍ය දයා ගමගේ මහතා පියවර ගෙන තිබූ බව ද අමාත්‍යවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙය ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් බව නිවැරදිව පෙන්වා දුන් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී අනුර කුමාර මහතා, මෙම ජනතාව සතුව එම ඉඩම් සඳහා ඔප්පු සහ බලපත්‍ර තිබෙන බවත්, සාධාරණ විසඳුම වන්නේ වහාම එම ඉඩම් මෙම ජනතාවට ලබාදීම බවත් අවධාරණය කළේ ය[49].

2016 සැප්තැම්බර් මාසය වන විට ද, පානම ප්‍රදේශයේ ජනතාව 2015 පෙබරවාරි මාසයේ දී ගන්නා ලද අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය

---

49 පාර්ලිමේන්තු විවාද, 2015 ජූනි 22, පිටු 1239 - 1244, (ප්‍රවේශ වූ දිනය 2016 ඔක්තෝබර් 10) https://www.parliament.lk/uploads/documents/hansard/1467092257039111.pdf)

ක්‍රියාත්මක වන තුරු බලා සිටින අතර, පාර්ලිමේන්තුවේ දී ලබා දුන් මෙම සියලු සහතික කිරීම් තිබියදීත්, එම ජනතාව තවමත් තම ඉඩම් සහ ජීවනෝපාය අහිමිව සිටිති. මෙසේ දිගින් දිගටම සිදුකරන අහිමි කිරීම් යහපාලනය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සම්බන්ධ සහතික කිරීම්වලට පටහැනි වේ. පෙර පැවති රජය මෙන්ම කටයුතු කරමින් හෝටල් ඉදිකිරීම් ඉදිරියට සිදුකරගෙන යාම පිළිබඳව පරිසර සංරක්ෂණ භාරය අමාත්‍ය දයා ගමගේ මහතාට චෝදනා කරනු ලබයි.[50] එම ජනතාව බොහෝ දුරට අවම වශයෙන් එක් පවුලක් කුඹුරු අක්කර 1 - 2 ක් පමණ වගා කළ ගොවි ජනතාවක් බව නොසලකා හරිමින්, එම ජනතාවට නිවාස සහ පර්චස් 20 ක ඉඩමක් ලබා දෙන බවට පොරොන්දු ලබා දෙමින් පවතී. 2010 වර්ෂය වන විට ආරක්ෂක හමුදා විසින් ආසන්න වශයෙන් අක්කර 1200 ක පමණ සමස්ත ඉඩම් ප්‍රමාණයක් අත්පත් කර ගෙන ඇති බව පරිසර සංරක්ෂණ භාරය වාර්තා කරයි. පෙර පැවති රජය ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ සුභසාධනය සහ අපේක්ෂාවන් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සැලකිල්ලක් නොදක්වා සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ අතර, නව රජයෙන් ද මෙම ප්‍රජාවන්ට සෑහීමකට පත්විය හැකි විසඳුමක් තවමත් ලැබී නොමැති බව පෙනී යයි.

2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් ගෙන එනු ලැබූ ඒකාබද්ධ යෝජනාව මගින් "ඉඩම්වල නීත්‍යානුකූල සිවිල් හිමිකරුවන්ට ඒවා ආපසු ලබාදීම කඩිනම් කරන ලෙස සහ ඉඩම් පරිහරණය සහ හිමිකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන්, විශේෂයෙන්ම සිවිල් ක්‍රියාකාරකම්වලට ආරක්ෂක හමුදා මැදිහත්වීම අවසන් කිරීමට අදාළව, ඉදිරියේ දී සිදු කිරීමට ඇති සැලකිය යුතු වැඩ කොටස සිදුකිරිමට තවදුරටත් ප්‍රයත්න දැරීම, ජීවනෝපාය නැවත ආරම්භ කිරිම සහ සිවිල් ජන ජීවිතය සඳහා සාමාන්‍ය තත්ත්වය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම" සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලෙස ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් ඉල්ලා සිටින අතර, ඒ සඳහා "සිවිල් සමාජ නියෝජිතයින් සහ සුළුතර කණ්ඩායම් ද ඇතුළුව ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන්ගේ පූර්ණ සහභාගීත්වයෙහි ඇති වැදගත්කම අවධාරණය කරයි." කෙසේ වෙතත්, මේ දක්වා මෙම ක්‍රියාවලියෙහි කිසිදු විනිවිදභාවයක්

50" Panama Land Grab': Environmentalists castigate Gamage", එම. මුද්‍රණුව "The Island, 2016 ජුලි 23

නොතිබුණු අතර, අම්පාර දිස්ත්‍රික්කයේ සිදු කරන විශාල සංවර්ධන වැඩසටහනක කොටසක් ලෙස එම දිස්ත්‍රික්කයේ නිවාස ඉදිකිරීම සඳහා රජය සකස් කර ඇති මෙම සැලසුම් පිළිබඳව ප්‍රජාවට දැනුම්දීමට පෙර ප්‍රජාව සමග කිසිදු සාකච්ඡා කිරීමක් හෝ ප්‍රජාවගේ අදහස් විමසීමක් හෝ සිදු කර නැත. මහේස්ත්‍රාත් නියෝගය, මානව හිමිකම් කොමිසමෙහි නිර්දේශය සහ අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයක් තිබිය දී පවා රජයේ පාර්ශ්වයෙන් කිසිදු වගවීමක් දක්නට නැත.

විදේශීය කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු හරහා උතුරු ප්‍රදේශයේ නිවාස 65,000 ක් ඉදිකිරීමේ රජයේ අභිප්‍රාය දැනුම් දීම ද ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවගෙන් පූර්ව අදහස් විමසීමක් සිදු නොකර ගන්නා ලද තීරණයක් විය. ".... හොඳින් සැලසුම් කරන ලද, දේශීය වශයෙන් ඉදිකරනු ලබන නිවාස යෝජනා ක්‍රමයක දී උළු නිෂ්පාදනය සහ වඩු කර්මාන්තය ආදී නිවාස පාදක කුඩා කර්මාන්ත හොඳින් සිදු කළ හැකි වනු ඇත" යනුවෙන් අහිලන් කදිර්ගාමර් විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි ගොවි සහ ධීවර ප්‍රජාවන්ට වෙනත් රැකියා අවස්ථා නොමැති සංදර්භයක් තුළ ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා හිමිකරුවන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන නිවාස යෝජනා ක්‍රමයක ඇති වටිනාකම සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් විසින් අවධාරණය කරන ලදී[51]. අහිලන් කදිර්ගාමර් විසින් පෙන්වා දී ඇති පරිදි, උතුරු ප්‍රදේශයේ ආදායම පහළ වැටීමේ සහ රැකියා අවස්ථා හිඟවීමේ අර්බුදය සලකා බැලීමේ දී, 2016 අයවැය මගින් තවදුරටත් ඉටුකරගත යුතු අපේක්ෂා බොහොමයක් ඉතිරිව ඇත[52]. යෝජිත නිවාසයක් සඳහා ආසන්න වශයෙන් රුපියල් මිලියන 2.1 ක් පමණ වැය වන අතර, සංවර්ධන සහයෝගය සඳහා වන ස්විස් නියෝජිතායතන (Swiss Agency for Development Cooperation) ව්‍යාපෘතිය වැනි පෙර ක්‍රියාත්මක කරන ලද නිවාස යෝජනා ක්‍රම මගින් පැහැදිලි වූ පරිදි හිමිකරු විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රමයක දී නිවාසයක් ඉදිකිරීම සඳහා රුපියල් මිලියන එකක පමණ මුදලක් ප්‍රමාණවත් වන බව සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් අවධාරණය කළේ ය. ඉතිරිවන මුදල ජීවනෝපාය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සහ අනෙකුත් අවශ්‍යතාවයන්

51 "Houses at Rs. 2m. each for North-East displaced", නාමිනි විජේදාස, *The Sunday Times*, 2016 ජනවාරි 17

52 "Challenges of reconstruction in 2016", අහිලන් කදිර්ගාමර්, *Daily News*,2015 දෙසැම්බර් 11

53 "Houses at Rs. 2m. each for North-East displaced", Namini Wijedasa, *The Sunday Times*, 2016 ජනවාරි 17

සම්බන්ධයෙන් යොදා ගත හැකි වේ[53]. මෙම නිවාස සඳහා පෙර ක්‍රියාත්මක කරන ලද නිවාස යෝජනාක්‍රමවලට වඩා සැලකිය යුතු තරම් වැඩි මුදලක් වැය වන බැවින්, 'අසමානාත්මතා සහ බහුවිධ ප්‍රමිතීන්' හේතුවෙන් ප්‍රජාව අතර කනස්සල්ලක් ඇතිවීමට මෙය හේතුවිය හැකි බවට ද සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් අනතුරු අඟවති[54]. එක් ආදර්ශ නිවාසයක් පරීක්ෂා කිරීමෙන් පසුව බොහෝ ඉංජිනේරුවරුන් ද මෙම ව්‍යාපෘතිය ඉදිරියට සිදු කරගෙන යන්නේ ද යන්න පිළිබඳව සලකා බැලිය යුතු බව පැවසූහ. කෙසේ වෙතත්, ආරම්භයේ සිටම මෙම ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ කිසිදු විනිවිදභාවයක් නොතිබීම වඩාත්ම කණගාටුවට කරුණ වේ. මහ මැතිවරණයෙහි දී එක්සත් ජාතික පෙරමුණු සන්ධානයට උතුරු නැගෙනහිර පළාත්වලින් ලැබුණු අතිමහත් සහයෝගය සලකා බැලීමේ දී, අවම වශයෙන් තම නිවාස ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට හෝ මෙම ප්‍රජාවන්ට අයිතියක් තිබෙන බව පිළිගත හැක.

2015 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී සිදු වූ මහ බැංකුවේ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීම ද විනිවිදභාවය පිළිබඳව රජයේ ඇති කැපවීම පිළිබඳව සැක මතු කරවන සිද්ධියක් වූ අතර, මහ බැංකුවේ අධිපතිවරයා ඉල්ලා අස්විය යුතු බව බොහෝ දෙනෙක් දැඩි ලෙස ප්‍රකාශ කර සිටිය ද, ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් හේතු නොමැති බව අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ ස්ථාවරය විය. එවකට මහ බැංකුවේ අධිපතිවරයා වූ අර්ජුන් මහේන්ද්‍රන් මහතාගේ බෑනාට අයත් යැයි සැලකෙන පර්පෙචුවල් ට්‍රෙෂරීස් නම් සමාගමට ඍජුව සහ වක්‍ර ලෙස 12.5% ක පොලි අනුපාතයක් යටතේ රුපියල් බිලියන 5 ක් වටිනා බැඳුම්කර නිකුත් කරන ලද බවට වාර්තා පළ විය. මෙය දැනට පාර්ලිමේන්තුවේ පොදු ව්‍යාපාර පිළිබඳ කාරක සභාවේ විමර්ශනයට භාජනය වී තිබේ[55].

---

54 එම

55 "Infamous Perpetual Treasuries Makes Over 5 Billion Profit After Bond Scam", *Colombo Telegraph*, 2016 සැප්තැම්බර් 27

5. ගිරයට අසු වූ පුවක් ගෙඩියක් බඳු සිවිල් සමාජය

මෙම පරිච්ඡේදයෙහි දී සාකච්ඡා කරන ලද පරිදි, රාජපක්ෂ පාලනය යටතේ දැඩි ලෙස විරුද්ධ වූ, ගැටළු සම්බන්ධයෙන් විවෘතව කටයුතු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අවකාශය ලැබීම 2015 වර්ෂයේ දී සිදු වූ, සිවිල් සමාජය සහ මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් සඳහා වඩාත්ම වැදගත් වූ සිදුවීම විය. 2015 වර්ෂයේ දී, මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින්ට කලෙක දී දැඩි ලෙස සීමා කිරීමට ලක්වි තිබූ මූලික නිදහස භුක්ති විඳීමේ අවස්ථාව ලැබුණා පමණක් නොව, යෝජිත බොහෝ ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලීන් සඳහා ඔවුන් ක්‍රියාකාරීව මැදිහත් කර ගැනීමට ද නව රජය විසින් අපේක්ෂා කරන ලදී. කාන්තාවන්ට සහ ගැහැණු ළමයින්ට එරෙහි හිංසනය වැළැක්වීම පිළිබඳව වන කාර්යසාධක බලකාය මෙයට ඇතුළත් වූ අතර, 2016 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව මහජන අදහස් ලබා ගැනීම පිණිස සාමාජිකයින් 20 දෙනෙකුගෙන් යුත්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යාවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහජන අදහස් ලබාගැනීමේ කමිටුව අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලදී. ඉන් පසුව 2016 වර්ෂයේ දී ප්‍රතිසන්ධානය සම්බන්ධ ආයතනවල සැලසුම පිළිබඳ මහජන අදහස් ලබා ගැනීම පිණිස සාමාජිකයින් 11 දෙනෙකුගෙන් යුත් ප්‍රතිසන්ධාන යාන්ත්‍රණ පිළිබඳ උපදේශන කාර්යසාධක බලකායක් පත් කරන ලදී.

2014 වර්ෂයේ දී මෙන් නොව, මේ වන විට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජයට මෙම ක්‍රියාවලීන්හි හවුල්කරුවන්වීම මගින් රාජ්‍ය බලය සඳහා ප්‍රවේශය තිබෙන අතර, බොදුබල සේනා සංවිධානය වැනි වඩාත් ජාතිවාදී වූ, රාජපක්ෂ හිතවාදී වූ සිවිල් සමාජ කණ්ඩායම් 2015 දී යටපත් වූ බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, 2016 වන විට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය සහ මෙම රජය අතර මෙසේ අලුතින් ඇති වූ සම්බන්ධතාවයෙහි අවිනිශ්චිතභාවයන් පෙනෙන්නට තිබුණි. රාජපක්ෂ පාලනය පැවති සමයේ සිවිල් සමාජයේ කාර්යභාරය පැහැදිලි එකක් විය. ජනතාවගේ මානව හිමිකම්, නිදහස සහ ස්වාධීනත්වය ආරක්ෂා කිරීමේ අරමුණ ඇතිව, රජය විසින් සිදු කරන සීමා ඉක්මවීම් පෙන්වාදීම එම කාර්යභාරය විය. වික්‍රමසිංහ මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුත් රජය විසින් පත්

කරනු ලැබීම නිසා සිවිල් සමාජය අවදානම් තත්ත්වයන් දෙකක් අතරට මැදිවී තිබේ.

එක් අතකින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය නව රජය සමග පෙළ ගැසීම මගින් දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන් සහ සිවිල් සමාජය අතර තිබූ වෙනස පැහැදිලිව බිඳ වැටුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, සිවිල් සමාජය විසින් හඬනැගිය යුතුව තිබූ අවස්ථා ගණනාවක දී ඔවුන් නිහඬව සිටියහ. උදාහරණ ලෙස, මහ බැංකුවේ බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමේ සිද්ධිය සම්බන්ධයෙන් වික්‍රමසිංහ මහතා ප්‍රධාන රජය විසින් කටයුතු කරන ලද ආකාරය පිළිබඳ කිසිදු විනිවිදභාවයක් සහ වගවීමක් නොතිබීම, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත අහෝසි කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති මන්දගාමී ප්‍රගතිය, සහ උදාහරණ ලෙස පානම ප්‍රදේශයේ ඉඩම් ආපසු ලබාදීම ද ඇතුළුව අවතැන් වූ පුද්ගලයින්ට ඔවුන්ගේ ඉඩම් ආපසු ලබාදීමේ ඇති දීර්ඝ ප්‍රමාදය එයට ඇතුළත් වේ. අනෙක් අතට, නව රජය හා එක්ව පෙළගැසීම මගින් මේ වන විට රාජ්‍ය පාලනයෙහි ඉරණම ද සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන්ට වැදගත් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රගතියට සෘජුවම සම්බන්ධවී තිබෙන බව අදහස් කෙරෙයි. දැනට පාලනයෙහි සිටින වික්‍රමසිංහ රජයට එරෙහිව සිදු කරන ඕනෑම විවේචනයක් මගින් හිටපු ජනාධිපති රාජපක්ෂ මහතා නැවත බලයට ගෙන ඒමට අපේක්ෂා කරන ඒකාබද්ධ විපක්ෂයේ මෙන්ම බොදු බල සේනා සංවිධානය වැනි අනෙකුත් සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන්ගේ දෑත් ශක්තිමත් කෙරෙන බවට ඇති දැඩි සැලකිල්ල මෙම තත්ත්වය තුළ ඇති එක් සෘජු ගම්‍යමානයක් වේ. කෙසේවෙතත්, මේ දක්වා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය විසින් කිසිදු ආකාරයක විවේචනයක් ඉදිරිපත් කර නොමැති බව මෙයින් අදහස් නොකෙරෙයි. උදාහරණයක් ලෙස, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහජන අදහස් විමසීමේ කමිටුවෙහි අවසන් වාර්තාව 2016 ජූනි මාසයේ දී නිකුත් කරනු ලැබුව ද, එය මහජනතාව අතර සාකච්ඡා කිරීම සහ විවාද කිරීම සඳහා පුළුල් ලෙස බෙදාහැරීමක් සිදු කළේ නැත. එම සොයාගත් කරුණු සුළු වශයෙන් හෝ විවිධ වේදිකා හරහා සහ මුද්‍රිත මාධ්‍ය හරහා දේශීය භාෂාවලින් ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛ කාර්යයක් ඉටු කරනු ලැබුවේ සිවිල් සමාජය විසින් ය. මෙම වාර්තාව ප්‍රමාණවත්

ලෙස ප්‍රසිද්ධ කිරීමට රජය අපොහොසත් විය. එමෙන්ම, උපදේශන කාර්යසාධක බලකායෙහි අතුරු වාර්තාව නිකුත් කිරීමට ද පෙර අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින් පිළිබඳ කාර්යාලය පනත් කෙටුම්පත හදිසියේ පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර සම්මත කර ගන්නා ලද අතර, එම ක්‍රියාවලිය තුළ ප්‍රමාණවත් විනිවිදභාවයක් නොතිබීම මෙන්ම අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින්ගේ පවුල්වලින් ප්‍රමාණවත් පරිදි අදහස් නොවිමසීම පිළිබඳව ද විවිධ කණ්ඩායම් විසින් සිය කනස්සල්ල පළ කරන ලදී. මෙම විචාරයන් වලංගුව පවතින්නා සේම, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය සහ බොහෝ මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් පෙර පැවති දූර්වල ඒකාධිපති පාලනය වෙත ආපසු යනවාට වඩා වර්තමාන පාලනය සමග තවදුරටත් කටයුතු කිරීමට වඩාත් කැමැත්තක් දක්වන්නේ ය යන අදහස ඉවත් කිරීම ද දුෂ්කර කාර්යයකි. මෙම සැලකිලිමත්වීම් හේතුවෙන්, රජය විසින් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හෝ ක්‍රියාත්මක නොවීම පිළිබඳ ප්‍රතිචාර දැක්වීමට පෙර මෙම කණ්ඩායම්වලට නිරන්තරයෙන් දේශපාලන සැලකිලිමත්වීම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට සිදුවී තිබේ. එබැවින්, 2015 වර්ෂයේ දී සිවිල් සමාජය උපායමාර්ගික සම්බන්ධවීම සහ විවේචන අතර පීඩාකාරී තත්ත්වය හසුරුවා ගැනීම පිළිබඳ විකල්ප දෙකින් එකක් තෝරාගැනීම සම්බන්ධ උගතෝකෝටික ගැටළුවකට මැදිහත්ව ඇත. මෙම තත්ත්වය කිසිදු ආකාරයකින් සිවිල් සමාජය සඳහා හිතකර තත්ත්වයක් ලෙස සැලකිය හැකි හෝ සැලකිය යුතු නොවේ. එම නිසා 2016 වර්ෂයේ දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය සහ මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් විසින් මානව හිමිකම් යනු ප්‍රතිමානක ප්‍රමිතියක් බව සහ එය උපායමාර්ග සහ ප්‍රතිපත්ති අතර සම්මුතීන් සඳහා ඉඩ නොතබන බව හඳුනාගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. මෙම කරුණු කෙරෙහි සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් ප්‍රතිචාර දක්වන ආකාරය මගින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ශක්තිමත් කිරීම සහ මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමට අදාළව අනාගතය සඳහා ද පුළුල් වූ ප්‍රතිඵල ගෙන දෙනු ඇත.

6. සමාප්තිය

යහපාලනය සඳහා වන එක්සත් ජාතික පෙරමුණෙහි ජයග්‍රහණය දේශපාලන පක්ෂ අතර ඇති වූ සමගි සන්ධානයක් මෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජය සමග තිබූ හවුල්කාරීත්වයක් නිසා සිදුවූවක් විය. මෙම රජයන් දෙක අතර පැහැදිලි පරිවර්තනයක් සිදු වූ බව විවිධ පැති ඔස්සේ පෙනෙන්නට තිබේ. රජය වෙනස්වීම මගින් මාධ්‍ය සහ පුරවැසියන්ට අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ඇති නිදහස සඳහා වැඩි අවකාශයක් සලසා දුන් අතර, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සංවාදය සහ විරුද්ධත්වය සඳහා ඇති අවකාශය වැඩි කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19 වැනි සංශෝධනය, අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයින් පිළිබඳ කාර්යාල පනත, තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය සම්බන්ධ පනත සහ පළාත්පාලන ආයතනවල කාන්තා නියෝජන වැඩිකිරීම සඳහා හඳුන්වාදුන් පළාත්පාලන ආයතන පනත සඳහා වූ සංශෝධනය ආදී සාධනීය නීති ගණනාවක්, 2015 වර්ෂයේ දී බලාත්මක කරන ලදී. තවද, මානව හිමිකම් කොමිසම සහ ජාතික පොලිස් කොමිසම වැනි ස්වාධීන කොමිසම් ස්ථාපිත කිරීම වඩා ඉහළ විනිවිදභාවයක් සහ වගවීමක් සඳහා මෙන්ම මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳව ද අපේක්ෂා ඇති කරයි.

කෙසේ වෙතත්, ආයතනික සාර්ථකත්වය අත්කරගෙන තිබුණ ද, රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයෙහි විවිධ අංශවල ක්‍රමානුකූලව සිදු කෙරෙන දූෂණය සහ බලය අයුතු ලෙස යොදා ගැනීම තවමත් දක්නට තිබේ. මෙම ආයතන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සාර්ථකව සිදුකිරීමට ස්වාධීන කොමිසම්වලට හැකිවේ ද යන්න තවමත් පැහැදිලි නැත. එමෙන්ම, මහ බැංකු බැඳුම්කර නිකුතුව පිළිබඳ ගැටළුව සහ ඒ සම්බන්ධ මූල්‍ය අර්බුදය මෙන්ම රටපුරා පවතින දිළිඳුකම සහ සංවර්ධනයට අදාළ ගැටළුවලට ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම දිගින් දිගටම නොසලකා හැරීම ආදිය රජය පාර්ශ්වයෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ යහපාලනය කෙරෙහි යළි විශ්වාසය ස්ථාපිත කිරීමට අපොහොසත්වී ඇති බව පෙන්නුම් කරයි. තවද, රජය විසින් තීරණ ගැනීමේ දී විනිවිදභාවයක් නොතිබීම ජනතාව තුළ ඇති විශ්වාසය ඉහළ නැංවීමට කිසිසේත් ඉවහල් නොවේ. එහෙත් සමහරුන්ට නම් මෙම රජයන් දෙක අතර වැඩි වෙනසක් නැතිවා සේ පෙනෙයි.

ජනතාව විසින් විශ්වාස කළ යුතු යැයි වත්මන් රජය විසින් අපේක්ෂා කරනු ලබන දෙයට පටහැනි කරුණක් වන, පසුගිය දශකය පුරා පැවති ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිරිහීම කෙරෙහි රාජපක්ෂවරුන් පමණක් සම්පූර්ණයෙන් වගකිව යුතු නොවන්නේ ය යන්න ද සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත් වේ. දූෂණය සහ විනිවිදභාවයක් හා වගවීමක් නොමැතිකම හරහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පිරිහීම 2005 වර්ෂයට පෙර ද බොහෝ සෙයින් සිදුවෙමින් පැවතුණි. උදාහරණයක් ලෙස, හිටපු ජනාධිපති චන්ද්‍රිකා බණ්ඩාරනායක මහත්මිය ජනාධිපති ධූරය දැරූ කාලය තුළ දී අධිකරණයෙහි ස්වාධීනත්වය පිරිහීම කෙරෙහි ඇය සෘජුවම වගකිව යුතු වේ. එබැවින් වර්තමාන රජය සම්බන්ධයෙන් පවා, 'රාජපක්ෂවරුන්ට වඩා හොඳින් කරගෙන යන්නේය' යන වාගාලංකාරයෙන් ඔබ්බට ගමන් කරන බව සැලකිල්ලට ගැනීම වැදගත් වේ. දැනට පවතින, බලය අඩු පුද්ගලයාට අහිමිවන තත්ත්වයට සක්‍රීය ලෙස අභියෝග කිරීම පිණිස 'සෘණාත්මක ජයග්‍රහණයන්ගෙන්' ඔබ්බට ගමන් කිරීම මෙයට අවශ්‍ය කරයි.

වික්‍රමසිංහ - සිරිසේන රජය යහපාලන සහ මානව හිමිකම්වලට ගරුකිරීමේ වේදිකාවක් මත බලයට පැමිණි බව සලකා බැලීමේ දී, මෙම රජය මෙතරම් අඩු ප්‍රගතියක් අත් කරගෙන ඇත්තේ මන්ද යන්න ගැටළුවකි. මෙම රජයෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය සලකා බැලීමේ දී එහි ප්‍රමුඛතාවය වන්නේ දේශපාලන පැවැත්ම තහවුරු කර ගැනීම බව පෙනෙන්නට තිබේ. විශේෂයෙන්ම එක්සත් ජාතික පක්ෂය 2004 වර්ෂයේ ලැබූ පරාජයෙන් පසුව නැවත දේශපාලන බලය ලබා ගැනීම සඳහා දැඩි බලාපොරොත්තු සහිතව සිටියහ. දැන් ඔවුන් බලයට පැමිණ තිබුණ ද, ඔවුන් සැබෑ පරිවර්තනයක් සිදු කරනවාට වඩා ඔවුන් ලබාගෙන තිබෙන බලය ප්‍රවේශමෙන් කළමනාකරණය කර ගනිමින් ආරක්ෂා කර ගැනීම කෙරෙහි ප්‍රමුඛ අවධානය දී කටයුතු කරමින් සිටිති. එබැවින්, රාජ්‍ය ආරක්ෂාව, නීති ප්‍රතිසංස්කරණ, යුද්ධයේ අවසන් අදියරෙහි දී සිදු වූ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සඳහා වගවීම, හෝ ඉඩම් සහ සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් පිළිතුරු ලබා දිය යුතු ගැටළු ආදී ඉතා වැදගත් ගැටළු ගණනාවක් කෙරෙහි නිසි අවධානය යොමු වී නැත. ඒ සමගම, මෙම රජය ජාත්‍යන්තරය තුළ තමන්ගේ ප්‍රතිරූපය ගොඩ නැගීම

කෙරෙහි පෙර පැවති රජයට වඩා වැඩි උනන්දුවක් දක්වන බැවින් ප්‍රායෝගික ලෙස කිසිදු ප්‍රතිඵලයක් ගෙන නොදෙන, ආයතනික පිළියම් යොදමින් ඒ සඳහා උත්සාහ දරන බවක් පෙනී යයි. මෙම තත්ත්වය මෙම ක්‍රියාවලීන්ගෙන් බොහොමයක් සඳහා නිතරම තෝරාගනු ලබන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සිවිල් සමාජයට එයින් තර්ජනයක් එල්ල කරයි. ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලීන් බොහොමයක් සඳහා සිවිල් සමාජයෙහි නියෝජනය ලබාදීම මගින් රජයට නීත්‍යානුකූලභාවයක් ලබා දෙන අතරම, එමගින් මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ඉතා වැදගත් කාර්යභාරය ඉටුකිරීම සඳහා සිවිල් සමාජයට ඇති හැකියාව දුර්වලවීම ද සිදු වේ.

ඉදිරියේ දී සිවිල් සමාජය විසින් ගනු ලබන ඕනෑම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අරගලයක් ආයතන සහ ක්‍රමවේද නිර්මාණය කිරීමෙන් සහ ඒ මත යැපීමෙන් ඔබ්බට යන බව සැලකිල්ලට ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. කාර්යපටිපාටිමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය වැනි ආයතනගත මානව හිමිකම්වලින් සෑහීමකට පත්වීම සංකේතාත්මක ප්‍රයත්නයක් පමණක් බවට පත් විය හැක. ශ්‍රී ලංකාව විසින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සොයායෑම කාර්යපටිපාටිමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙන් ඔබ්බට ගිය හරයාත්මක ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් දක්වා ගමන් කළ යුතු වනු ඇත. ඉහත විස්තර කර ඇති පරිදි, තම නිවාස සහ ජීවනෝපායන්ට බලපාන වැදගත් සංවර්ධන තීරණ ගැනීමෙහි දී ප්‍රජාවන් දිගින් දිගටම නොසලකා හැරීම් සිදුකර තිබේ. කම්කරුවන්ගේ සහ ශිෂ්‍යයින්ගේ අයිතිවාසිකම් නිතරම සුභසාධනය සහ සාධාරණත්වය පිළිබඳ සැලකිලිමත්වීම් සඳහා කිසිදු ඉඩක් නොතබන නව ලිබරල්වාදී ආර්ථික රැවිකත්වයන්ට එරෙහිව හැඩ ගැසෙති. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයෙහි ප්‍රතිලාභ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රයට පමණක් සීමා නොවී, ඒවා ආර්ථික, සමාජයීය සහ සංස්කෘතික ජීවිතය වැඩිදියුණු කිරීමට ද සෘජුවම දායක විය යුතුය.

IV
මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය පුවත්පත් කාටූන් ඇසින්

ඇන්ඩි ෂූබර්ට් *

1. හැඳින්වීම

2015 වසරේ දී මරණීය දණ්ඩනයේ අවශ්‍යතාව පිළිබඳ පැවති උණුසුම් විවාදය තුළ දේශීය නීතිය උපයෝගී කර ගැනීම, ශ්‍රී ලංකාව බැඳී සිටින්නා වූ අන්තර්ජාතික ප්‍රතිමාන සහ බැඳීම් මෙන්ම යුක්තිය සහ නීතියේ පාලනය සඳහා වූ ජනතාවාදී ඉල්ලීම යනාදී කරුණු ආමන්ත්‍රණය කරන ලදී. මෙම විවාදය උතුරේ තරුණ කාන්තාවක් සහ (සිවලෝගනාතන් විද්‍යා) සහ දකුණේ දැරියක් (සේයා සඳෙව්මි) දූෂණය කර මරා දැමීමේ සන්දර්භය තුළ ඉස්මතු විය. ස්ත්‍රී දූෂණ හා මිනීමැරීම් වූ මෙම සිදුවීම් දෙක ශ්‍රී ලංකාව තුළ මරණීය දණ්ඩනය නැවත හඳුන්වාදීම වැඩි වැඩියෙන් කතාබහට ලක්වීමට හේතු වූ පදනම විය. මෙම කතාබහේ ඝෝෂාව වැඩිවත්ම, ඉහළ යන අපරාධ අනුපාතය සහ වැඩි සුරක්ෂිත භාවය සඳහා ඇති කැමැත්ත, රට තුළ තරුණ කාන්තාවන් සහ ළදැරියන් සඳහා ප්‍රචණ්ඩත්වයෙන් තොර අනාගතයක් වැනි දැවෙන සමාජ ගැටලු ආමන්ත්‍රණය කිරීම පිණිස ශ්‍රී ලාංකීය නෛතික පද්ධතියේ හැකියාව පිළිබඳ වඩ වඩාත් ප්‍රශ්න කිරීම් වලට බඳුන් විය. මරණ දඬුවම පිළිබඳ තත්ත්වය සහ ශක්‍යතාවය පිළිබඳ මෙම මහජන තර්කය දිනපතා පුවත්පත්වල පළ වූ දේශපාලන කාටූන් හරහා නිරූපණය විය. එමනිසා, මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ පැවති දේශපාලන කාටූන් 2015 වසර තුළ ඉස්මතු වූ මානව හිමිකම්, යුක්තිය සහ නීතියේ පාලනය පිළිබඳ සමහරක් කරුණු සාකච්ඡා කිරීම පිණිස ප්‍රයෝජනවත් මාර්ගයක් සපයා දෙයි. දේශපාලන කාටූන් සහ මහජන කතිකාවත අතර සම්බන්ධය, පාඨකයින්ට/ඡන්ද කොට්ඨාශවලට දේශපාලන අදහස් සම්ප්‍රේෂණය

* ඇන්ඩි ෂූබර්ට් ශ්‍රී ලංකා සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමයට සම්බන්ධ ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂකයකි. මෙම ලිපියේ පෙර කෙටුම්පතකට ඇයගේ තීක්ෂණ අදහස් ඉදිරිපත් කළ වෛද්‍ය ෂර්මල් විජේසිංහ මෙන්ම, මෙම මාතෘකාව පිළිබඳ කාටූන් ශිල්පියෙකුගේ දැක්ම ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳව ගිහාන්ද විජේරා සහ අවන්ත ආටිගලට ද කතුවරයා ස්තුති කරයි. නඹුමි ජේකොබ්, තන්‍යාශි පියදාස සහ දිල්හාරා පතිරණ ද, කෙවී දනුම් දිමකින් පර්යේෂණ සහාය ලබා දෙනලදී. මෙම පරිච්ඡේදය ආවරණය කර ගැනීම සඳහා ආචාර්ය දිනේෂා සමරරත්න සහ විජේ නාගරාජ් ලබා දුන් සහයට ද ඔහු විසින් ස්තුති කරනු ලබයි.

කිරීමේ කාර්යයක් ලෙස (Kotzé, 1988, p, 60), පොළඹවන සුළු සන්නිවේදන මාර්ගයක් ලෙස (Medhurst & Desousa, 1981, p,198), මෙන්ම සමාජ න්‍යායපත්‍රයක් සකස්කිරීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස යනාදි වශයෙන් විවිධාකාරයෙන් විස්තර කර ඇත (Sani, et al, 2012, p. 156). දෘශ්‍ය පුවත් කතිකාව ගොඩනැගීම සම්බන්ධයෙන් දේශපාලන කාටූන් සුවිශේෂ කාර්යභාරයක් ඉටුකරන බවට තර්ක ඉදිරිපත් කරන ජෝජ් ග්‍රීන්බර්ග් (2002) විසින් මේ සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ වෙනත් තර්කයක් ගෙන එයි. ග්‍රීන්බර්ග් මෙම කාර්යභාරය පැහැදිලි කරන්නේ ලෝකයේ පරමාදර්ශීකරණය ගොඩනැගීම, අර්ථය ගොඩනැගීම නම් වූ තාර්කික සන්දර්භය තුළ පාඨකයාව ස්ථානගතකිරීම සහ වර්තමාන තත්ත්ව පිළිබඳ පිරික්සා බැලීම පිණිස පාඨකයාට මෙවලමක් ලබාදීම ලෙසයි. (2002, p.182). දත්ත එක් රැස්කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දී පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡාවක දී ඩේලි මිරර් පුවත්පතෙහි කාටූන් ශිල්පී අවන්ත ආටිගල සහ ගිහාන් ද චිකේරා විසින් ශ්‍රී ලාංකීය සන්දර්භය තුළ මෙයින් අදහස් කරන දේ පැහැදිලි කිරීමක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි. ඔවුන් දෙදෙනාම සඳහන් කළේ පුවත් වාර්තා කළ මාධ්‍යවේදියා සහ පුවත් සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වූ කාටූන් ශිල්පියා අතර පැහැදිලි වෙනසක් පැවති බවයි. තමන් කළ නිරීක්ෂණ අනුව එය තවදුරටත් පැහැදිලි කරමින් ආටිගල සඳහන් කළේ තමන් ජීවත්වන ලෝකය පිළිබඳව මිනිසුන් සරලව කල්පනා කරන දෑ සහ එහි දී ඔවුන් මුහුණ දෙන සංකීර්ණ අත්දැකීම් අතර වෙනසක් පවතින බවයි. උදාහරණයක් ලෙස ඔහු සඳහන් කරන්නේ මිනිසුන් පොලීසියෙන් ස්වකීය ආරක්ෂාව බලාපොරොත්තු වන නමුත් ඒ සම්බන්ධයෙන් මිනිසුන් දැනුවත් යථාර්ථය වන්නේ ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ පීඩාකාරීත්වය වන බවයි. එමනිසා, සමාජය තුළ කාටූන් ශිල්පියෙකුගේ කාර්යභාරය වන්නේ අප ජීවත්වන ලෝකය පිළිබඳ පොදුවේ අරමුණුවන සරල මුහුණත පිටුපස පවතින "(සංකීර්ණ) යථාර්ථය හෙළිදරව් කිරීම" වන බවට වන ආටිගල ගේ අදහසට එය හේතු වී තිබේ. එබැවින්, මෙම නිබන්ධනය තුළ කාටූන් පිළිබඳ සලකා බලනු ඇත්තේ ස්වකීය පාඨකයින් අත්විඳින බවක් ඔවුනට හැඟෙන සංකීර්ණ යථාර්ථයන් පිළිබඳ කාටූන් ශිල්පීන්ගේ අවබෝධය නියෝජනය කිරීමට දරන ලද උත්සාහයක් ලෙසයි.

2. ක්‍රමවේදය

"මානව හිමිකම් තත්ත්වය" සමඟින් කටයුතු කරන පාඨකයින්ට මෙය අසාමාන්‍ය ප්‍රවේශයක් මෙන් පෙනෙන්නට ඉඩ ඇති හෙයින් එය පැහැදිලි කිරීමට කරුණාකර මට අවස්ථාව ලබා දෙන්න. විවිධ පාඨක කණ්ඩායම් [දේශපාලන කාටූන්] සම්බන්ධයෙන් සැබවින්ම කුමක් කරන්නේ ද යන්න සම්බන්ධයෙන් වන පර්යේෂණවල කැපීපෙනෙන අඩුවක් පවතින බවට එලිසබෙත් එල් රෙෆායිගේ අවවාදාත්මක ප්‍රකාශය (Refaie, 2009) පිළිබඳ මම දැනුවත්ව සිටිමි. කෙසේවෙතත්, පාඨකයින් මෙකී දේශපාලන කාටූන් සමඟින් සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේ ද යන්න අවබෝධ කර ගැනීමට උත්සාහයක් දැරීමට මෙම ලිපිය මගින් උත්සාහ දරනු නොලැබේ. ඒ වෙනුවට, ශ්‍රී ලංකාවේ ජීවත්වන මිනිසුන් 2015 දී මරණීය දණ්ඩනය දෙස බැලූ ආකාරය සම්බන්ධයෙන් තම අවබෝධය කාටූන් ශිල්පීන් කෙසේ පැහැදිලිව ප්‍රකාශ කළේ ද යන්න කෙරෙහි මෙහිදී අවධානය යොමුකරනු ලැබේ. මෙම අවබෝධය තුළ, ලේඛකයාගේ කාර්යය වන්නේ කාටූන් වැනි ජනප්‍රිය සංස්කෘති තුළ මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ සිදුකෙරෙන සාකච්ඡා වඩාත් ඵලදායී සාධාරණත්වයක් සඳහා වන ප්‍රචලිත ඉල්ලීම් හැඩගස්වන්නේ කෙසේ ද යන්න අනුරූපණය කිරීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීමයි. මෙම නියෝජනයන් පරීක්ෂාකර බැලීම තුළින් මගේ අදහස වන්නේ මානව හිමිකම් සහ නීතියේ පාලනය වෙනුවෙන් හඬ නගන මෙකී ඉල්ලීම් ක්‍රියාවට නැංවීම ගවේෂණය කිරීමයි. මෙම අරමුණ වෙනුවෙන්, මෙම පරිච්ඡේදය තුළ එකිනෙක සබැඳි පර්යේෂණ ගැටළු දෙකක් වෙත අවධානය යොමුකරයි. පළමුව, මෙම විවාදය පුවත්පත්හි දේශපාලන කාටූන් වලින් ග්‍රහණය කරගනු ලැබුවේ කෙසේ ද? යන්න සලකා බලනු ලැබේ. දෙවනුව, 2015 වසරේ දී මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ ඉස්මතු වූ සංවාදයේ දී මානව හිමිකම් සහ නීතියේ පාලනය අර්බුදයට ලක්ව තිබීම සම්බන්ධයෙන් සැලකිල්ල යොමු වූ කරුණු මොනවා ද යන්න සලකා බලනු ලැබේ. දේශපාලන කාටූන් වැනි ජනප්‍රිය කතිකාවත් තුළ මානව හිමිකම් සහ නීතියේ පාලනය ස්ථානගත කිරීම විශ්ලේෂණය කිරීමට මෙම ප්‍රශ්න මට උපකාරී වනු ඇත.

කාටූන් සහ පුවත් අතර සබඳතාවය සංකීර්ණ ය. දිනපතා පුවත්පත්වල කාටූන් දැකිය හැකිවුව ද, ආටිගල සහ විකේරා මට පැහැදිලි කළ ආකාරයට කාටූන් පුවත් මූලාශ්‍රයක් විය නොහැක. ඒ වෙනුවට අපේක්ෂා කරන්නේ කාලීන පුවත් සම්බන්ධයෙන් කාටූන්වල ඉස්මතු කර ඇති ගැටළු පිළිබඳ විවරණයක් හෝ වෙනස්/අනන්‍ය අදහසක් ලබාදීමයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වාදයට තුඩුදුන් කිසියම් ගැටළුවක් ස්වකීය තීරු හරහා ඉස්මතු කිරීමට තෝරා ගැනීමට පෙර, ඒ සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡාවක් ගොඩනැගෙන තෙක් කාටූන් ශිල්පීහු බලා සිටිති. දැනටමත් සැලකියයුතු මහජන කතිකාවක් ගොඩනැඟී ඇති ගැටළු සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වීමට කාටූන්ශිල්පීන් පෙළඹෙන බව ද මෙම සම්බන්ධතාවයෙන් අදහස් වේ. එස්. විද්‍යා දූෂණය කර මරා දැමීමේ සිදුවීමෙන් අනතුරුව එළඹි මැයි-ජූනි මාස අතර මෙන්ම පස් හැවිරිදි සේයා සඳෙව්මි දැරිය දූෂණය කර මරා දැමීමෙන් පසු 2015 වසරේ සැප්තැම්බර් සහ ඔක්තෝබර් මාස අතර මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ කාටූන් වඩාත් කැපී පෙනෙන ලෙසින් ඉස්මතු විය. මරණීය දණ්ඩනයේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු වූ මෙම ද්විත්ව අපරාධ හමුවේ සාධාරණය ඉටුකරලීම සඳහා වන ජනප්‍රිය ඉල්ලුම සම්බන්ධ සංවාදයක් ලෙස මරණීය දණ්ඩනය සාකච්ඡාවට බඳුන් වූ කාටූන් සංඛ්‍යාවේ විශාල වැඩිවීමක් තිබුණි. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ මෙකී සිදුවීම් දෙක සහ මරණ දඬුවම පිළිබඳ විවාදය අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ කාටූන් සකස් වී තිබූ ආකාරය මෙන්ම අදහස් ඉදිරිපත් වී තිබූ ආකාරය කෙසේ ද යන්න සම්බන්ධයෙන් මෙම ලිපියට අදාළව කාටූන් හතළිස් හයක් (46) ක් තෝරා ගැනිණි. මෙම කාටූන් හතළිස් හයක (46) සංචිතය අතුරින්, 13ක් දිනකට සාමාන්‍යයෙන් කාටූන් දෙකක් පළකරන ඉංග්‍රීසි පුවත්පතක් වන ඩේලි මිරර්[2] (Daily Mirror) පුවත්පතෙහි පල වූ කාටූන් විය. සිංහල කාටූන් තිස් එක (31) සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් මූලාශ්‍ර වූයේ ලක්බිම[3], ලංකාදීප[4] සහ

---

2 ඩේලි මිරර් (Daily Mirror) යනු දිනපතා ඉංග්‍රීසි පුවත්පතකි. එය විජය පුවත්පත් සමූහ ආයතනයේ එක් පුවත්පතක් වන අතර දිවයිනේ වැඩිම බෙදාහැරීමක් සහිත දිනපතා ඉංග්‍රීසි පුවත්පතකි. එහි කාටූන් ශිල්පීන් කණ්ඩායම, දිවයිනේ හොඳම කාටූන් ශිල්පී කණ්ඩායම ලෙස බොහෝවිට පිළිගනු ලැබේ.

3 ලක්බිම (Lakbima) යනු සිංහල දිනපතා පුවත්පතකි. එහි හිමිකරු වන්නේ, වර්තමාන සහ පසුගිය ආණ්ඩු වල ප්‍රමුඛ පෙළේ සාමාජිකයකු වන පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී ගරු තිලංග සුමතිපාල මහතාය.

4 ලංකාදීප (Lankadeepa) යනු පුද්ගලික පුවත්පත් සමාගමක් වන, විජය පුවත්පත් සමූහයේ දිනපතා සිංහල පුවත්පතකි. මෙම පුවත්පත, එහි විශාල ගණනක් වන කාටූන හේතුවෙන්, දිනපතා කලාපය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරයි.

අද[5] යන දිනපතා පුවත්පත්ය. අවාසනාවට, දමිළ පුවත්පත් වන තිනක්කුරල් සහ වීරකේසරී[6] පුවත්පත් පුන්කුඩුතිවු හි වූ සිදුවීමට විශාල පිටු සංඛ්‍යාවක් වෙන් කර තිබුණ ද, ලේඛකයාට හඳුනාගත හැකිවූයේ ගැටළුව සවිස්තර ලෙස සාකච්ඡා කර තිබූ දමිළ කාටූන් දෙකක් (2) ක් පමණි.[7] බොහොමයක් පුවත්පත් සාමාන්‍යයෙන් කාටූන් කිහිපයක් ඇතුළත් කරන්නේ පිටුවෙහි ඒකාකාරීබව බිඳ දැමීමේ සහ අර්ථකථනයන් ලබාදීමේ විකල්ප ක්‍රමයක් ලෙසින් බව සැබෑවකි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම පුවත්පත් තෝරා ගනු ලැබුවේ ඒවා පුළුල් වශයෙන් සංසරණය වන හෙයින් මෙන්ම පුවත්පත්වල දේශපාලන කාටූන් විශාල වශයෙන් පළවන හෙයින් ය.[8] කාටූන් හතළිස් හයක (46) ක මෙම සංචිතය අතරින් විවාදය අතරතුර පැන නැගුණු, වඩාත් කැපී පෙනෙන මානව හිමිකම් තේමාවන් විදහා දක්වන කාටූන් විසි තුනක (23) ප්‍රමාණයක් පහත කොටසේ දී සාකච්ඡාවට බඳුන් කරයි.

මානව හිමිකම්, සාධාරණය සහ නීතියේ පාලනය පිළිබඳ සුවිශාල සංවාදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය සන්දර්භගත කිරීමේ අරමුණ ඇතිව මරණීය දණ්ඩනය යොදාගැනීම පිළිබඳ දේශීය මෙන්ම අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් දෘෂ්ඨිකෝණයන් යන ද්විත්ව සම්බන්ධ ලුහුඬු විග්‍රහයකින් මෙම පරිච්ඡේදය තුළ මගේ සාකච්ඡාව ඇරඹේ. මෙම මාතෘකා දෙක සම්බන්ධ සාකච්ඡාව මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ කාටූන් හරහා ගලා යන ආකාරය පිරික්සා බැලීම සඳහා මගේ අවධානය යොමු කරමි. මෙම අරමුණ උදෙසා, කොටදෙනියාවේ සේයා සඳෙව්මි දූෂණය කර මරා දැමීමේ සිද්ධියත් සමඟින් පැන නැගී මරණ දඬුවම

5 අද (Ada) ද විජය පුවත් පත් සමූහයේ උප පුවත්පතකි. එය සාමාන්‍යයෙන් දුම්රිය ස්ථාන සහ බස් නැවතුම් අවට විශාල වශයෙන් බෙදා හැරේ. එහි අවන්ත ආටිගලගේ දිනපතා කාටූන අඩංගු වේ.

6 වීරකේසරී (Virakesari) යනු පැරණිතම දෙමළ පුවත්පත වන අතර, වර්තමානයේ දිවයිනේ විශාලතම බෙදාහැරීමක් සහිත දෙමළ පුවත්පතයි. එය එක්ස්ප්‍රස් නිවුස්පේපර්ස් ආයතනයට අයත් පුවත්පතකි. තිනකුරල් (Thinakkural) යනු වීරකේසරී පුවත්පතේ උප පුවත්පතකි.

7 මෙම ඉලක්කම් වල පැහැදිලි අසමානතාවයට සඳහා හේතු ගණනාවක් බලපායි. මූලිකවම, මා සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාවන් පිළිබඳ මනා නිපුණතාවයක් සහිත වන නමුත්, දෙමළ පුවත්පත් සඳහා පර්යේෂණ සහාය ලබා ගැනීමට සිදු විය. කෙසේනමුදු, මෙම පිටුවල දක්වා ඇති කාටූන වල අවධානය, මරණ දඬුවම සඳහා වන ඉල්ලුම හෝ සේයා සඳෙව්මිගේ දූෂණය සහ ඝාතනය සිදුවීම පිළිබඳ පුවත පිටවී මාස කිහිපයකට පසු, ඒ ආකාරයෙන්ම දකුණේ කාටූන් ශිල්පීන් කටයුතු කළ ආකාරයෙහි ප්‍රතිඵලය, පිළිබඳව සක්‍රියව නිරූපණය නොකිරීම, පිළිබඳව මා හට තරමක නිශ්චිතභාවයක් ඇත. විශ්ලේෂණය කර ඇති දෙමළ පුවත් පත් දෙකෙහි වැඩි අවධානය මරණ දඬුවමට වඩා උතුරේ දේශපාලන සිදුවීම පිළිබඳව බව පෙනී යයි.

8 මෙම රීතියෙන් බැහැර වූ එකම පුවත්පත වූ අද සිංහල පුවත්පත තෝරාගනු ලැබුවේ, එහි, දිවයිනේ ඉතා නිර්මාණශීලී කාටූන් ශිල්පීන්ගෙන් අයෙකු වන අවන්ත ආටිගලගේ කාටූන සඳහන් වන නිසාවෙනි. අවන්ත, වර්තමානයේ සමස්ථයක් ලෙස, ඩේලි මිරර් සහ අද පුවත්පත් වල සතියට කාටූන දහයක් පළ කරයි. අද පුවත්පතට අමතරව, සාමාන්‍යයෙන් ලංකාදීප පුවත්පතේ කාටූන තුන හතරක් පළ කරන අතර, ලක්බිම පුවත්පතේ කාටූන දෙක තුනක් පළ කරයි.

පිළිබඳ සාකච්ඡාව දෙසට යොමු වීමට පෙර, පුන්කුඩුතිව් හි එස්. විද්‍යාගේ සමූහ දූෂණය සහ ඝාතනය සම්බන්ධ ජනතාවාදී ප්‍රතිචාරය සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ කාටූන් පිළිබඳ පරීක්ෂා කර බලමි. මේ හරහා මරණීය දණ්ඩනය සඳහා වූ මෙකී ජනතාවාදී ඉල්ලීම්වලට ප්‍රතිචාර ලෙස දේශපාලන අර්ථකථනයන්හි සිදු වූ විතැන්වීම් අනුරූපනය කිරීමට මම බලාපොරොත්තු වෙමි. 2015 වසර තුළ නීතිය හා සමාජය අතර සබඳතාවය අවබෝධ කරගැනීමෙහි ලා මරණ දඬුවම සඳහා වූ මෙකී ජනතාවාදී ඉල්ලීම් තුළින් යෝජනා කරන්නේ මොනවා ද යන්න මෙනෙහි කරමින් මම එය අවසන් කරමි.

3. මරණීය දණ්ඩනය: දේශීය නීතිය සහ අන්තර්ජාතික බැඳීම්

දේශීය නීතිය නියමාකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, විශේෂයෙන්ම, සළුලදායී අන්දමින් මරණ දඬුවම ක්‍රියාවට නැංවීම යන මාතෘකාව 2015 දී සිදු වූ මෙම සංවාදයේ ප්‍රධාන තැනක් ගත්තා ලදී. මිනීමැරීම (296 වගන්තිය) සහ රජයට විරුද්ධව කැරලිගැසීම (වගන්තිය 191) සම්බන්ධයෙන් මරණ දඬුවම පැනවීම සඳහා විධිවිධාන සපයා ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ දණ්ඩ නීතිය යටතේ මරණීය දණ්ඩනය පිළිගැනීමට ලක් කර තිබේ. මීට අමතරව විෂ, අබිං හා අන්තරායකර ඖෂධ ආඥා පනතේ 54 වගන්තිය යටතේ මත්ද්‍රව්‍ය ජාවාරම් හා ඒ හා සම්බන්ධ මත්ද්‍රව්‍ය වැරදි සඳහා වරදකරුවන් වන චූදිතයින්ට ද මරණ දඬුවම නියම කළ හැකි ය. ශ්‍රී ලංකා බන්ධනාගාර දෙපාර්තමේන්තු සංඛ්‍යා ලේඛන පෙන්වා දෙන පරිදි, අධිකරණය විසින් පනවන බොහොමයක් මරණ දණ්ඩන තීන්දු මත්ද්‍රව්‍ය හා සම්බන්ධ අපරාධවලට වඩා මිනීමැරීම් හා සම්බන්ධ වරද සඳහා පනවනු ලබන ඒවා වේ. උදාහරණයක් ලෙස, 2015 වසරේ දී ලබාදුන් මරණ දඬුවම් 186 අතුරින් 175ක් මිනීමැරුම් වලට වරදකරුවන්වූවන්ට ලබා දී තිබුණු දඬුවම් වූ අතර මත්ද්‍රව්‍ය වැරදි සඳහා ලබා දී තිබුණේ මරණ දඬුවම් 11ක් පමණි.[9] රටේ මරණ දඬුවම පැනවීම පිටු දැකීම පිණිස නොයෙකුත් උත්සාහයන් ද ගෙන තිබුණි. උදාහරණයක් ලෙස 1956 වසරේ දී, ශ්‍රී ලාංකීය නීති පද්ධතියෙන් මරණ දඬුවම තිල වශයෙන්

---

9 4.12 වගුව බලන්න. බන්ධනාගාර සංඛ්‍යාලේඛන (ශ්‍රී ලංකා බන්ධනාගාරය, 2016), 35 වන වෙළුමෙහි A වගන්තිය යටතේ වන 1 වන අයිතමය සහ D වගන්තිය යටතේ වන 4 වන අයිතමය.

ඉවත් කළ අතර, 1956 වසරේ දී එස්.ඩබ්ලිව්.ආර්.ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතා ඝාතනය කිරීමෙන් පසුව එය නැවත ප්‍රතිස්ථාපනය විය. එතැන් පටන් අපරාධයක සාහසිකබව මත පදනම්ව (උදාහරණයක් ලෙස සරත් අඹේපිටිය විනිසුරුවරයාගේ ඝාතනය) මරණීය දණ්ඩනය පැනවීම වෙත ජනතා අවධානය අඩු වැඩිව යොමුවී ඇතිබව පෙනීයයි. කෙසේවෙතත්, ශ්‍රී ලාංකීය අධිකරණ මඟින් දිගින් දිගටම පුද්ගලයින්ට මරණ දඬුවම ලබා දුන්න ද, 1976 වසරේ පටන් එය ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. අපරාධ නඩු විධිවිධාන සංග්‍රහයේ 286 වන වගන්තිය යටතේ මරණ දඬුවම ලබාදීම තහවුරු කිරීමට ජනාධිපතිවරයා විසින් එයට අත්සන් තැබිය යුතු නමුත් ඔහු එසේ අත්සන් නොතැබීම හෝ මරණ දඬුවම ජීවිතාන්තය දක්වා සිර දඬුවම් දක්වා අඩුකිරීමට නියම කිරීම හෝ හේතුවෙන් මෙය සිදු වී ඇත. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකාවේ නීති පද්ධතිය තුළ මරණ දඬුවම සඳහා තවමත් විධිවිධාන පවතින අතර, රට තුළ මරණීය දණ්ඩනය තාවකාලිකව තහනම් කිරීම කෙරෙහි නැඹුරුවීමට නෛතික පරිචය තුළ යොමු වීමක් ඇති බවක් පෙනේ.

අන්තර්ජාතික ප්‍රතිමානයන් ද මරණීය දණ්ඩනය යොදා ගැනීම සම්පූර්ණයෙන් අහෝසි කිරීමට හෝ අවම වශයෙන් තාවකාලිකව නතර කිරීම කරා කඩිනමින් ගමන් කර ඇති බවක් පෙනේ. 1948 තරම් ඈත අතීතයෙහි දී රාජ්‍යයන්ට නියම කරන ප්‍රතිමානක ඉලක්කයක් ලෙස ජීවිතය සඳහා ඇති අයිතිය අගය කිරීම මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයෙහි (UDHR) 3වන වගන්තියට ඇතුළත් කර තිබේ. 1980 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාව සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය (ICCPR) පිළිගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව වැනි රටවල් සැලකිල්ලට ගනිමින්, තවමත් මරණ දඬුවම අහෝසි කිරීම සිදුකර නොමැති රටවල් ඇති බව සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියෙහි 6වන වගන්තියෙන් පිළිගෙන තිබේ. කෙසේවෙතත්, මේ අවස්ථාවේ දී සම්මුතියෙන් අවධාරණය කරනුයේ මෙම රටවල දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය යටතේ වඩාත් බරපතල අපරාධ සඳහා පමණක් මරණ දඬුවම නියම කළ හැකි බවයි. මරණ දඬුවම ඉවත් කිරීම සඳහා ගන්නා ලද මීළඟ ප්‍රධානතම ජාත්‍යන්තර පියවර වූයේ සිවිල් සහ

දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය සඳහා වන දෙවන වෛකල්පිත සන්ධානය (Second Optional Protocol to the ICCPR) වර්ෂ 1989 දී පිළිගැනීමයි. දශක හතරක කාලයක් සඳහා මරණ දඬුවම තාවකාලිකව අත්හිටුවීම නිල නොවන වශයෙන් පවත්වාගෙන යාම සිදු කළ ද ශ්‍රී ලංකාව මෙම වෛකල්පිත සන්ධානය අනුමත කළ යුතුව තිබේ.

2005 වසර වන විට මරණ දඬුවම තුරන් කිරීම සඳහා ප්‍රබල මූලාරම්භයක් ඇති විය. උදාහරණයක් වශයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය (UNHRC) අංක 2005/59 දරන යෝජනාව මගින් සියලුම රටවලට මරණ දඬුවම මුළුමනින්ම තුරන් කිරීමටත් සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ දෙවන වෛකල්පිත සන්ධානය (Second Optional Protocol to the ICCPR) අනුමත කිරීමටත් ඉල්ලීමක් කරන ලදී. මෙම පියවරවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, වර්ෂ 2007 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ සමුළුව (UNGA) මගින් "මරණ දඬුවම තුරන් කිරීමේ අදහසින් එය තාවකාලිකව නවතාලීම සංස්ථාපනය කිරීමට" සියලුම රාජ්‍යයන්ගෙන් ඉල්ලීමක් කරමින් යෝජනාවක් (A/RES/62/149) සම්මත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව මෙම යෝජනාවට[10] පක්ෂව ඡන්දය ප්‍රකාශ කළ රාජ්‍යයන් අතරින් එකකි. විශේෂ සන්ධිස්ථානයක් වූ මෙම යෝජනාව සම්මත වූ දිනයේ පටන් එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ සමුළුව විසින් මරණ දඬුවම තාවකාලිකව නවතාලීමේ ස්ථාවරයක් ගොඩ නැගීම සඳහා ඔවුන්ගේ කැපවීම තහවුරු කරලීමට 2008[11], 2010[12], 2012[13], සහ 2014[14] යන වසරවල දී නැවත නැවතත් ඒ සඳහා ඡන්දය ප්‍රකාශ කර ඇත. මෙම යෝජනා සඳහා ශ්‍රී ලංකාව ඡන්දය ප්‍රකාශ කර ඇති අන්දම සලකා බලන කල ඉන් පිළිබිඹු වන්නේ 2007 දී එම යෝජනාව පිළිගනිමින් ශ්‍රී ලංකාව විසින් ගන්නා ලද සක්‍රිය ස්ථාවරයේ සිට ප්‍රත්‍යාගමනයක් සිදුව ඇති බවයි. 2008 සහ 2010 වසරවල දී ශ්‍රී ලංකාව මෙම යෝජනාවලට පක්ෂව ඡන්දය ප්‍රකාශ කර ඇති නමුත් 2012 සහ 2014 වසරවල දී ඒවාට ඡන්දය දීමෙන් වැළකී තිබේ. විශේෂයෙන්ම, නෛතික විධිවිධාන

---

10 http://www.un.org/press/en/2007/ga10678.doc.htm බලන්න
11 A/RES/63/168
12 A/RES/65/206
13 A/RES/67/176
14 A/RES/69/186

පැනවීමේ දී ශ්‍රී ලංකා රජයට ඒ සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් දීම සහ සහය වීම පිණිස තමන්ට ලැබී ඇති බලවරමේ කොටසක් වශයෙන් ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් සම්මතවලට ශ්‍රී ලංකාව එකඟ වන බව තහවුරු කරලීම සඳහා මරණ දඬුවම තුරන් කරන මෙන් ඉල්ලා මෛත්‍රිපාල සිරිසේන ජනාධිපතිතුමා වෙත ලිඛිත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම (HRCSL) වර්ෂ 2015 දී කටයුතු කරන ලදී.[15]

4. සිවලෝගනාදන් විද්‍යා සහ මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය

ජනපතිවරයා වෙත ලිඛිතව ඉල්ලීමක් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම ගත් තීරණයට බොහෝවිට හේතු වන්නට ඇත්තේ මරණ දඬුවම නැවත හඳුන්වාදීම සඳහා වූ ඝෝෂාකාරී ජනප්‍රිය ඉල්ලීම වර්ධනය වෙමින් පැවතීම සහ මරණ දණ්ඩනය පනවමින් දඬුවම් නියම කළ යුතු අන්දමේ අපරාධ වැඩිවීම විය හැකි ය. මරණ දඬුවම නැවත පැනවීම සඳහා වූ මුල්කාලීන යෝජනාව මතු කරන ලද්දේ අධිකරණ අමාත්‍ය විජයදාස රාජපක්ෂ වැනි පුද්ගලයින් විසින් ය. මරණ දඬුවම රටේ ඉහල යන අපරාධ අනුපාතය අවම කරලීමට ඵලදායී යාන්ත්‍රණයක් බව රාජපක්ෂ අමාත්‍යවරයා ගේ අදහස විය.[16] ඩේලි මිරර් පුවත්පතේ ගිහාන් ද චිකේරා වැනි කාටූන් ශිල්පීන් විසින් අධිකරණ අමාත්‍යවරයාගේ මෙම ප්‍රකාශය උපහාසයට ලක් කරන ලදී. උදාහරණයක් වශයෙන් 1 වැනි රූපසටහනෙහි[17], ප්‍රමුදිත පෙනුමකින් සිටින රාජපක්ෂ අමාත්‍යවරයා යුක්තිය නැමැති කාන්තාවගේ පිළිරුවක් මාරයා නියෝජනය කරන පිළිරුවකින් ප්‍රතිස්ථාපනය කරන අයුරු දැකිය හැක. පිළිරුව ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම දැක්විය හැක්කේ නව ජනපතිවරයෙක් දිවුරුම් දුන් පසුව රජයේ කාර්යාලවල ජනපතිවරයාගේ පිළිරුව වෙනස් කිරීමට ඉඟියක් වශයෙනි. අභිනවයෙන් පත්වූ මෛත්‍රිපාල සිරිසේන ජනපතිවරයා සහ ඔහුගේ අනුගාමිකයන් විසින් පොරොන්දු වූ යහපාලනය සහ වගවීමේ සංකල්පයට අනුකූල නොවන මෙම දඬුවම් පැමිණවීමේ ප්‍රතිගාමී පිම්ම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරවීමට කාටූන් ශිල්පියා

15 මෙහි ලිපියේ පිටපතක් බලන්න - http://hrcsl.lk/english/wp-content/uploads/2016/01/RECOMMENDATION-TO-ABOLISH-THE-DEATH-PENALTY-IN-SRI-LANKA-E-1.pdf

16 මල්වතු සහ අස්ගිරි පාර්ශවයන්හි මහ නාහිමිවරු හමුවූ අවස්ථාවේ අමාත්‍ය රාජපක්ෂ මෙම අදහස් දැක්විය. ඔහුගේ ප්‍රකාශයේ පුවත් ආවරණය මෙහි බලන්න - http://www.divaina.com/2015/02/04/news01.html

17 See,Annexture to this Chapter, p.123

විසින් දරන ලද උපහාසාත්මක උත්සාහයක් ලෙස ද මෙම කාටූනයෙන් දැකිය හැක.

රාජපක්ෂ අමාත්‍යවරයාගේ ප්‍රකාශය, මරණ දඬුවමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ ඇති වූ පුළුල් පරිවර්තනයක ආරම්භක ප්‍රකාශයක් පමණි. දහහත් හැවිරිදි පාසල් ශිෂ්‍යාවක වූ සිවලෝගනාදන් විද්‍යා දැරිය වර්ෂ 2015 මැයි මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු පළාතේ පුන්ගුඩුතිව් හි කෲර ලෙස සමූහ දූෂණයට ලක්වීම හා ඝාතනය වීමත් සමග මෙම පරිවර්තනයේ මූලාරම්භය සනිටුහන් විය. ඇයගේ දූෂණය සහ ඝාතනය හේතුවෙන් පුන්ගුඩුතිව්, කිලිනොච්චි, මුලතිව් සහ යාපනය විශ්වවිද්‍යාලය ඇතුළුව උතුරු පළාත මුළුල්ලේ ම විරෝධතා ඇති විය.[18] මැයි මස 20 වැනි දින චූදිතයන් අධිකරණයට ඉදිරිපත් කිරීමත් සමග ඉතා බරපතල තත්ත්වයක් ඇති විය. විරෝධතාකරුවන් අධිකරණය වෙත ගල්මුල් ප්‍රහාර එල්ල කළ අතර, එක්කෝ චූදිතයන්ට මරණ දඬුවම පමුණුවන ලෙස හෝ නැතිනම් ඔවුනට භාර දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටින ලදී.[19] මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ සාමය කඩ කිරීමේ වරද මත විරෝධතාකරුවන් 127 දෙනෙක් පොලිසිය විසින් අත්අඩංගුවට ගැනීමයි.[20] සිරිසේන ජනපතිවරයා උතුරට ගිය ගමනක දී විද්‍යාගේ දෙමාපියන් හමු වූ අතර විශේෂ අධිකරණයක් පිහිටුවන බවටත් ඇයගේ මරණය පිළිබඳ විමර්ශනය ඉක්මන් කරන බවටත් අපරාධකරුවන්ට ලබා දිය හැකි "උපරිම දඬුවම" ලබා දීම තහවුරු කරන බවටත් ඔවුනට පොරොන්දු විය.[21]

විද්‍යාගේ මරණයෙන් පසුව ඇති වූ සාකච්ඡා මගින් රටේ යුක්තිය ඉටුවීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ගැටලු මතු විය. අප දැනටමත් දුටු පරිදි, උතුරේ ඇති වූ විරෝධතා හරහා පෙන්නුම් කෙරුනේ රටේ යුක්තිය ඉටුවීම තහවුරු කරලීමේ යාන්ත්‍රණය පිළිබඳව සෑහීමකට පත් නොවන බවයි.[22] ඒ පිළිබඳව විශ්වාසය නොමැති හෙයින් කලහකාරී පිරිස වෙත අපරාධකරුවන් ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටීමෙන් පෙනෙන්නේ සාධාරණය ඉටු වීම සඳහා නීතිය තමන් අතට ගැනීමට

18 මෙම උද්ඝෝෂණයේ ආවරණය මෙමගින් බලන්න - http://www.tamilguardian.com/content/anger-jaffna-over-murder-school-girl?articleid=14757

19 මෙම ඉල්ලීම පිළිබඳ අනාවරණය මෙහි බලන්න - http://www.dailymirror.lk/73185/protesters-stone-jaffna-court

20 http://www.ft.lk/article/423285/Protestors-stone-Jaffna-Court--127-arrested බලන්න

21 මෙම හමුවේ ආවරණය සහ ජනාධිපතිවරයාගේ පොරොන්දුව මෙහි බලන්න http://www.colombopage.com/archive_15B/May26_1432649931CH.php

22නැවරළුව සම්බන්ධව උදාහරණයක් සඳහා ශාන්ති සච්චානන්දන්ගේ අදහස් මෙහි බලන්න http://www.sundayobserver.lk/2015/05/31/sec02.asp

ජනතාවට සිදුවන බවයි. සිදු වූ දේ සම්බන්ධයෙන් එකිනෙකට වෙනස් ප්‍රතිචාර දෙකක් දකුණෙහි මතු විය. ළමා කටයුතු පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යතුමිය වන රෝසි සේනානායක වැනි ප්‍රමුඛ පෙළේ චරිත දකුණෙහි කාන්තා සංවිධාන ගණනාවක් සමගින් ළමයින්ගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් තම අවධානය යොමු කරමින් වඩා හොඳින් නීතිය ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා ද ළමයින් සහ කාන්තාවන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කරලීමට පියවර ගැනීම සඳහා ද වන අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරන ලදී.[23] යුද්ධය අවසන් වී සංවත්සරය සමරන අවස්ථාව හා සමපාතව උතුරෙහි විරෝධතා ඇතිවීම උතුරෙහි "රාජ්‍ය විරෝධී ක්‍රියාකාරකම්" වැඩිවීමේ සලකුණක් ලෙස ඇතැම්හු සැලකුවෝ ය.[24] මහින්ද රාජපක්ෂ හිටපු ජනපතිවරයාගේ ආධාරකරුවන් මෙම සිදුවීම් සමග පැන නැගුණු විරෝධතා සහ වර්ජන දකින්නේ පසුබා ඇති LTTE ත්‍රස්තවාදය අනුස්මරණය කිරීමේ රහසිගත උත්සාහ ලෙසයි.[25] උතුරෙහි විරෝධතාකරුවන්ට දකුණෙහි නෛතික සහ අධිකරණමය ස්වාධිපත්‍යය පිළිගැනීමට අවශ්‍යතාවයක් නොතිබූ බවත් එහෙයින් LTTE ත්‍රස්තවාදය නැවත පිබිදීමට අඩිතාලම ඇති කරමින් පැවති බවටත් පෙනීමේ අවධානමක් ද මෙහි විය.[26] කෙටියෙන් පවසතොත්, මෙම සිදුවීම තුළින් උතුරෙහි සහ දකුණෙහි යුක්තිය ඉටු වීමේ මාර්ගයන්හි ඉරි තැලුණු ස්වභාවය අවධාරණය කර පෙන්වන ලදී. ඒ අනුව, මෙම සිදුවීමේ ප්‍රතිඵලය කාටූන් හරහා පිළිබිඹු වූ ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම වැදගත් වන්නේ මරණ දඬුවම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ යුක්තිය ඉටුවීමේ ක්‍රියාවලිය අතර සබඳතාවය පිළිබඳ පළමු ප්‍රධානතම පරිවර්තනය එමගින් නිරූපණය වීම හේතුවෙනි.

මෙම සිදුවීමට අදාළ කාටූනවලින් උතුරෙහි ළමයින්ගේ සහ තරුණ කාන්තාවන්ගේ ඉරණමේ කඩාවැටීම ප්‍රධාන වශයෙන් පෙන්නුම් කෙරුණි. තිනක්කුරල්හි (2 වැනි රූපසටහන)[27] පළ වූ කාටූන් මගින්

---

23 http://www.sundayobserver.lk/2015/05/24/fea05.asp බලන්න

24 උදාහරණයක් සඳහා, බොහෝ රටවල් වලට ළමා දූෂණයන් මිනීමැරුම් වැනි අපරාධ සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට ඇති බැවින් මෙම සිදුවීමට වඩා පසු කාලීන සිදුවීම (උදා: උද්ඝෝෂණ) වඩා තරදරකාරී බව අතිරේක සොලිසිටර් ජනරාල්, යසන්ත කෝදාගොඩ විසින් දක්වා ඇත - http://www.sundayobserver.lk/2015/05/31/sec02.asp

25 උදාහරණ සඳහා, උද්ඝෝෂණ සම්බන්ධව විමල් වීරවංශ මන්ත්‍රීවරයාගේ අදහස් බලන්න - http://wimalweerawansa.lk

26 විද්‍යාගේ මරණය සඳහා යුක්තිය ඉල්ලා සිටීමේ උද්ඝෝෂණයක් තුළදී ජ්‍යෙෂ්ඨ පොලිස් නිලධාරියෙක් සහ වයසක දෙමළ කාන්තාවක් අතර ඉතා ගැටළුකාරී කතාබහක් වෙත මෙය ඉතා පැහැදිලිව යොමු විය. දෙමළ මිනිසුන් විනයානුකූල කිරීමේ වගකීම දෙමළ ප්‍රජාව සතු වගකීමක් මිස පොලීසියේ වගකීමක් නොවන බව, ඉතා පරිහාසාත්මක ආකාරයෙන් පොලිස් නිලධාරියා පවසනු ඇසිණි. සිදුවීමේ වීඩියෝව මෙහි බලන්න https://www.youtube.com/watch?v=AzRAd_MMgcQ

27 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.123

සහ ඩේලි නිව්ස්හි (3 වැනි රූපටසහන)[28] පළ වූ කාටූන් අතරින් අවම වශයෙන් එක් කාටූනයක් මගින් විද්‍යා දැරිය දූෂණය කර ඝාතනය කිරීම තුළ බලපෑමට ලක් වූ ළමා අයිතිවාසිකම් පැතිකඩ පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලදී. මෙම කාටූන් මගින් විශේෂයෙන්ම පෙන්නුම් කරන ලද්දේ වසර ගණනාවක් තිස්සේ යුද්ධයෙන් සහ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයෙන් බැට කෑ උතුරෙහි තරුණ කාන්තාවන්ගේ තත්ත්වය යි. ප්‍රකම්පනයට පත් පාසල් දැරිය සහ ඔවුන් විපතේ හෙලන වැඩිහිටියන් අතර පහසු සම්බන්ධයක් එමගින් ගොඩනගන හෙයින් එම කාටූන් සාමාන්‍ය ඒකාකෘති සීමාවට කොටුවී කළ නිර්මාණ වන බවට තර්ක කළ හැක. මෙම සම්බන්ධතාවය මගින් ගැහැණු දරුවා දුර්වල කෙනෙක් බවත් සෙල්ලක්කාර වැඩිහිටි ලෝකයෙන් ආරක්ෂා කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නගින බවත් පෙන්නුම් කරයි. කෙසේවෙතත්, ආටිගල සහ ද විකේරා සමඟ පැවැත් වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා අතරතුර මාහට අවබෝධ වූ පරිදි ඒකාකෘතීන්ට සීමා වූ මෙවැනි නිරූපණයන්ට එක් හේතුවක් විය හැක්කේ පණිවුඩය හැකි ඉක්මනින් සන්නිවේදනය කිරීමට දෘශ්‍ය මාධ්‍ය තුළ ඇති අවශ්‍යතාවයයි. වඩාත් ගැඹුරක් සහිත අර්ථවත් පණිවුඩයක් සන්නිවේදනය කිරීමට කාටූන් ශිල්පියා වෑයම් කර නොමැති බවක් එයින් අදහස් නොවේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, අද සිංහල පුවත්පතෙහි අවන්ත ආටිගලගේ කාටූනය (4 වැනි රූපසටහන)[29] මගින් විද්‍යාගේ ඝාතනය පිළිබඳ වඩාත් ගැඹුරකින් යුත් පණිවුඩයක් ගෙන එයි. බැලූ බැල්මට, ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාව සහ LTTE සංවිධානය නොමැති කළ සාමාන්‍ය ජනතාව විසින් ගැහැණු දරුවන් හිරිහැරයට ලක් කරන බව මෙම කාටූනය මගින් නිරූපණය කරයි. කෙසේවෙතත්, මෙම කාටූනය දෙස බැලිය හැකි තවත් විකල්පීය ආකාරයක් වන්නේ LTTE සාමාජිකයන්ගේ සහ ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදා සෙබලුන්ගේ පැරණි අනන්‍යතාවයන් තවදුරටත් නොපවතින කළ එම කණ්ඩායම් දෙකට සම්බන්ධව සිටි පුද්ගලයන් තවදුරටත් උතුරෙහි ගැහැණු දරුවන් පීඩාවට ලක් කිරීම කරගෙන යන බවයි. දේශපාලනික ගැටලුවක් සම්බන්ධ සංකීර්ණ අදහසක් අවධාරණය කිරීමට රූප ස්ථානගත කිරීම් (කාටූනයෙහි දෙපසෙහි ඇති සපත්තු දෙක/ කකුල් දෙක) සහ ඒවායේ ප්‍රමාණ

28 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.124
29 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.125

(කාටූනයෙහි පාසල් දැරියගේ ප්‍රමාණය) භාවිතය වැනි දක්ෂ සංකේත නිරූපණ ලක්ෂණ මගින් එක් පින්තූරයක් හරහා විවිධ වූ අර්ථදැක්වීම් නිරූපණය කිරීමට ආටිගල සතු සුවිශේෂී හැකියාව පෙන්නුම් කරයි. කෙසේ වෙතත්, අනෙක් අතට, මෙම පින්තූර මගින් තරුණ කාන්තාවන්ට වඩා ගැහැණු දරුවන් පෙන්නුම් කිරීමට උත්සාහ දරන බවක් පෙනී යයි. මෙම කාටූන සියල්ලෙහිම දැක්වෙන්නේ තමා වටා සිටින වැඩිහිටි පිරිසගේ අනුකම්පාවට ලක් වූ පාසල් නිල ඇඳුමින් සැරසුනු (විද්‍යා දැරිය දූෂණය කර මරා දමන අවස්ථාවේ දී ඇඳ සිටි ඇඳුම පෙන්නුම් කරන) තරුණ ගැහැණු දැරියයි. තවද, මෙම කාටූන මගින් ගැහැණු දරුවාගේ රූපය පමණක් සම්පූර්ණයෙන් පෙන්නුම් කරන අතර, වැඩිහිටියන්ගේ රූප දක්වා ඇති විශාල බාහු හෝ තුවක්කු සහ අත් මගින් ව්‍යංගාකාරයෙනි (3 වැනි රූපසටහන).[30] අනෙක් අතට, වැඩිහිටි ලෝකයේ අඳුරු ආවේගවල බලපෑමට නතුවන පාසැල් දැරියක් ලෙසින් පෙන්නුම් කෙරෙන ඇගේ අනන්‍යතාවය හරහා ඇගේ අහිංසකත්වය සහ විපතට පත්වීමේ හැකියාව මෙම කාටූන මගින් හුවා දක්වයි. (එනම්, 2 වැනි රූපසටහනෙහි පව්ච සහිත අතක් ඇති වැඩිහිටියෙක් ඇයව රාත්‍රි ආහාරය ලෙස භුක්තිවිඳින ආකාරය හරහා හෝ 4 වැනි රූපසටහනෙහි[31] ඇති යුධ හමුදාවෙහි සහ LTTE සංවිධානයෙහි සාමාන්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා විශාල පාද හරහා). කෙසේ නමුත්, මෙම රූප හරහා සිදුව ඇත්තේ එස්. විද්‍යා ගේ වයස (අවු.17) සඟවාලමින් ඇගේ රූපකාය දැරියකගේ ස්වරූපයෙන් මිස තරුණ ගැහැණු ළමයකුගේ ස්වරූපයෙන් පෙන්නුම් කිරීමෙන් වැලකීම යි. මෙසේ ගැහැණු දරුවා/ ගොදුර පීතෘමූලික අන්දමින් පුරාපේරුවෙන් හුවා දැක්වීම ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය මත පදනම් වූ ප්‍රචණ්ඩත්වය පිළිබඳ ගැටලුවෙන් ඉවතට ගොස් දරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ ගැටලුව වෙත කතිකාව යොමු වීමට ද හේතු වන්නට ඇත. එහෙයින්, විද්‍යාගේ දූෂණ සහ ඝාතන සිද්ධිය පිළිබඳ විවාදය නිරූපණය කිරීමට කාටූන් ශිල්පීන් තෝරා ගත් මාර්ගයේ ප්‍රධානතම ලක්ෂණවලින් එකක් වන්නේ ගැහැණු දරුවා වැඩිහිටියන්ගේ ගොදුරක් ලෙසින් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවී නිරූපණයකට ලක් කිරීමයි.

30 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.124
31 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.125

වර්ගවාදය සහ යුක්තිය ඉටු කරලීම සඳහා වන ඉල්ලීම් අතර සම්බන්ධය මෙම කාල වකවානුවෙහි පළ වූ කාටූන මගින් පෙන්නුම් කරන ලද තවත් පැතිකඩකි. ඩේලි මිරර්හි කාටූන් ශිල්පීන් දෙදෙනාගෙන් කෙනෙකු වන ගිහාන් ද චිකේරාගේ කාටූන මෙම නැඹුරුතාවය පිළිබඳ ප්‍රයෝජනවත් රූපසටහන් දක්වයි. උදාහරණයක් වශයෙන් 5 වැනි රූපසටහන[32] තුළ ස්ත්‍රී දූෂණ ගැටලුව වර්ගවාදය මගින් මුවා කර ඇත්තේ කෙසේ ද යන්න හුවා දැක්වීමට මරණයේ ප්‍රබල සලකුණු දෙකක් වන සොහොන් ගල සහ ගිජුලිහිණියා යන සලකුණු භාවිතා තිබේ. ගිජුලිහිණි සලකුණ භාවිතා කිරීමෙන්, මෙම කාටූනයෙන් පෙන්නුම් කිරීමට උත්සාහ කරන්නේ වර්ගවාදී උද්වේගකර තත්ත්වයන් ඉහළ නැංවීමට මෙම තරුණ කාන්තාවගේ දූෂණ සිදුවීම භාවිතා කරන්නා වූ පුද්ගලයන් විසින් තමන්ගේ පැවැත්ම සඳහා මෙම සිදුවීමෙන් පෝෂණය ලබන බවයි. මේ ආකාරයට බැලූ කළ, විද්‍යා දැරිය දූෂණය කර මරා දැමීමේ සිද්ධිය පිළිබඳ කතිකාව දිගින් දිගටම පසෙකලමින් LTTE සංවිධානය යළි හිස එසවීම පිළිබඳ බිය පෝෂණය කිරීම සිදුකෙරෙන්නේ කුමන ආකාරයෙන් ද යන්න පිළිබඳ සරල, එහෙත් ප්‍රබල අදහස් පල කිරීමක් මෙම කාටූනය හරහා සිදුවේ. ඒ ආකාරයටම, මරණ දඬුවම ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය පැන නැගීමට තුඩු දුන් උපාය, උපමේය සහිත සමානකම් වලින් ඔබ්බට යමක් දැකීමේ වැදගත්කම හුවා දැක්වීමට කාටූන් ශිල්පියා උත්සාහ දරන බව 6 වැනි රූපසටහනෙහි[33] අපට දැකිය හැක. සම්මුඛ සාකච්ඡාවක දී මෙම කාටූනය පිළිබඳ පැහැදිලි කරමින් ද චිකේරා ප්‍රකාශ කළේ, විද්‍යා දූෂණය කර මරා දැමීමේ සිදුවීම සාධාරණ ලෙස සියළුදෙනාගේ පරිභවයට ලක්වීම වඩාත් දැඩි (සහ වඩාත් තදබල) නෛතික පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම සඳහා පෙරමග සැකසීමක් ලෙස යොදාගැනීමේ සාධකය වෙත මෙමගින් අවධානය යොමු කරවීමට ඔහුට අවශ්‍ය වූ බවයි. එහෙයින් ද චිකේරාගේ කාටූන සම්බන්ධයෙන් අවධානයට ගතයුතු කරුණ වන්නේ මරණ දඬුවම ඉල්ලා සිටීම පිටුපස ඇති පෙළඹවීම් පිළිබඳ ඔහු විසින් දක්වා ඇති අදහසයි. 6 වැනි රූප සටහන[34] මගින් යෝජනා කෙරෙන පරිදි, මරණ දඬුවම ඉල්ලා සිටීමේ මෙම ජනප්‍රිය ඉල්ලීමට

32මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.125
33 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.125
34 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.126

තුඩුදුන් සංකීර්ණ පෙළඹවීම් පිළිබඳ යම් අවබෝධයක් ලබාගැනීමට මෙම කාටූන හරහා අපට හැකි ය. එක් අතකට, වැඩිවන ප්‍රචණ්ඩකාරී අපරාධ, විශේෂයෙන්ම දරුවන් දූෂණය කිරීම සහ ඝාතනය කිරීම යන ගැටලුවලට ප්‍රතිකර්මයක් ලෙස නෛතික පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා වන හදිසි අවශ්‍යතාවය මරණ දඬුවම සඳහා වන මෙම දැඩි ඉල්ලුම හරහා හඳුනාගන්නා ලදී. අනෙක් අතට, මරණ දඬුවම සඳහා වන මෙම දැඩි ඉල්ලුම හරහා වඩාත් පීඩාකාරී නෛතික සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පද්ධතියක් සඳහා මූලික අඩිතාලම දමන බව මෙම කාටූන මගින් පෙන්නුම් කරයි. එසේ හෙයින්, මෙහිදී වඩාත් කැපී පෙනුණු මානව හිමිකම් ගැටලුවක් වූයේ රටේ සියලුම පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂා කරන අතරම, අපරාධවලට ප්‍රතිකර්ම වශයෙන් නීතිය වඩා ඵලදායී ලෙස යොදාගැනීම සඳහා වන අවශ්‍යතාවය සමබරව පවත්වාගෙන යන්නේ කෙසේ ද යන ගැටලුවයි.

වර්ගවාදය සහ තරුණ කාන්තාව සම්බන්ධ මෙම නිරූපණය කිරීම්වල හරය වූයේ කාටූනවල ද පෙන්නුම් කර ඇති තේමාවක් වන යුක්තිය ඉටු වීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ ගැටලුවයි. විද්‍යාගේ මරණයෙන් පසුව උද්ගත වූ තත්ත්වය හරහා හුවා දැක්වූයේ දේශපාලන කතිකාවේ යුක්තිය පිළිබඳ ගැටලුවයි. මරණ දඬුවම පැනවීමට අධිකරණ අමාත්‍ය විජේදාස රාජපක්ෂ විසින් සිදුකළ ඉල්ලීම පිළිබිඹු කෙරෙන 1 වැනි රූපසටහන[35] සමඟ මෙම කාලවකවානුවේ දී මතු වූ ඇතැම් කාටූන සන්සන්දනය කිරීමේ දී මෙම කතිකාවෙහි ඇතිව තිබෙන වෙනස මනාව ප්‍රකට වේ. උදාහරණයක් වශයෙන් 7 වැනි රූපසටහන[36] ගත් කළ දිස්වන්නේ යුක්තිය නැමැති කාන්තාව ලැජ්ජා සහගතව ප්‍රතිචාර දක්වමින් දේශපාලනඥයකු හෝ ව්‍යාපාරිකයකු සමග උකුළු මුකුළු කරන නමුත් සාමාන්‍ය ජනයා විසින් ඇය වෙත කරන ඉල්ලීම්වලින් ඈත්ව ඉවත බලා සිටින බවයි. මෙම කාටූනය යුක්තිය නැමැති කාන්තාවගේ අප්‍රාණවත් චිත්‍රයක් මරණයේ දෙවඟනගේ අප්‍රාණික චිත්‍රයකින් ප්‍රතිස්ථාපනය කර ඇති 1 වැනි රූපසටහන[37] සමගින් සැසඳිය හැක. කෙසේවෙතත්,

35 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.123
36 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.126
37 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.123

7 වැනි රූපසටහනෙහි[38] ඇයව තවදුරටත් අප්‍රාණිකව නොතබමින් ඇයට ජීවයක් ලබා දී ඇත. යුක්තිය නැමැති කාන්තාව පිළිබඳව වූ මෙම අදහස් දැක්වීම් 8 වැනි රූපසටහන[39] මඟින් තවදුරටත් සිදු කර ඇත. එය යුක්තිය ඉටු කිරීම සඳහා උතුරෙන් ඉදිරිපත් වන ඉල්ලීම් වෙත අවධානය යොමු නොකර සිටීමට පොලිසියට ඇය උපකාර දක්වන බව පෙන්වීමෙන් නොනවතී. ඒ වෙනුවට, කාටූනය දෙස සමීපව බැලීමෙන් පෙනෙන්නේ මෙය සිදු කිරීම සඳහා ඇය ඇගේ තුලාව (සමබරතාවයේ සහ සාධාරණත්වයේ සංකේතය) අත්හැර දමා ඇති බවයි. යුක්තිය නැමැති කාන්තාව පිළිබඳ තවත් පැතිකඩක් ලංකාදීප පුවත්පතේ පළකළ විද්‍යාගේ මරණය පිළිබඳව වූ කාටූන කිහිපයකින් එකක දක්වා තිබුණි. 9 වැනි රූපසටහනෙන්[40] දක්වා ඇති පරිදි යුක්තිය සම්බන්ධයෙන් උතුරේ හා දකුණේ වූ එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ දෘෂ්ටිකෝණ දෙක අතරින් එකක් තෝරාගැනීමට යුක්තිය නැමැති කාන්තාවට සිදුව තිබිණි. කාටූනයෙහි උතුර සහ දකුණ යන ප්‍රදේශ දෙකෙන්ම විරෝධතාකරුවන් යුක්තිය නැමැති කාන්තාව වෙත ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කරන නමුත් ඒවා සම්පූර්ණයෙන්ම එකකට එකක් වෙනස් හේතූන් සඳහායි - යුක්තිය නැමැති කාන්තාව වෙත උතුරෙන් ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් වන්නේ දූෂකයන්ට දඬුවම් කිරීම සඳහා වන අතර, දකුණේ විරෝධතාකරුවන් ඉල්ලා සිටින්නේ ඔවුන් වෙත අත නොතබන ලෙසයි. යුක්තිය නැමැති කාන්තාව මෙම එකිනෙකට වෙනස් ඉල්ලීම් දෙකම වෙත උපායශීලීව සහ නොසැලී, නිහඬව මුහුණ දෙයි. වෙනත් ආකාරයකට ප්‍රකාශ කරන්නේ නම්, යුක්තිය නැමැති කාන්තාව යුක්තිය සම්බන්ධ විවාදයට අප්‍රාණිකව මුහුණදීමෙන් මිදී ක්‍රියාශීලී සහභාගිවන්නියක ලෙස මුහුණදීම ආරම්භ කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙම කාටූනවල ඇයගේ සහභාගීත්වය ගැටලු සහගත වේ. ඇතැම් කාටූනවල පොදුජනයා තලා පෙළා දමන බලධාරීන් සමග හවුල්කාරීව ක්‍රියාත්මක වන්නා සේ ඇයව පෙන්නුම් කරයි. අනෙකුත් කාටූනවල ඇය වෙත ඉදිරිපත් වන යුක්තිය සම්බන්ධ ප්‍රවේගකාරී ඉල්ලීම්වලට නොසැලී නිහඬව සිටින්නියක සේ ඇයව පෙන්නුම් කරයි. එහෙයින්, යුක්තිය සම්බන්ධ විවාදයේ දී ඇය ක්‍රියාශීලී සහභාගීවන්නියක ලෙස මෙම

38 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.126
39 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.127
40 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.127

කාටූනවල හුවා දක්වා ඇතත්, වර්ෂ 2015 දී ශ්‍රී ලංකාව තුළ යුක්තිය ඉටුවීමේ ආකාරය පිළිබඳ තදබල අතෘප්තිමත්භාවයක් ඒවා මගින් පැහැදිලිව පෙන්නුම් කරයි.

5. සේයා සදෙව්මි සහ මරණීය දණ්ඩනය සඳහා වන ඉල්ලුම

වර්ෂ 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී පස් වියැති සේයා සදෙව්මි දැරියව දූෂණය කර මරා දැමීමේ සිද්ධිය කරළියට ඒමත් සමඟින් මරණ දඬුවම පැමිණවීම පිළිබඳ විවාදය ඉතා බරපතල තත්ත්වයකට පත් විය. 2015 සැප්තැම්බර් 12 වැනි දින කොටදෙනියාවේ පිහිටි තම නිවසේ නිදා සිටි ඈ පැහැර ගැනීමට ලක්ව තිබූ අතර, පසු දින ඇගේ මළ සිරුර හමුවිය. වඩා ගැඹුරු විමර්ශන සහ අධිකරණ වෛද්‍ය පරීක්ෂණ සිදු කිරීමට ප්‍රථම කොටදෙනියාව පොලිසිය විසින් නැවත නැවතත් චූදිතයින් ඉදිරිපත් කිරීම හේතුවෙන් ඇයගේ මරණය පිළිබඳ විමර්ශන කටයුතු හාස්‍යජනක අන්දමින් අසාර්ථක අඩියකට පත් කරන ලද අතර, තමන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ වැරදි පුද්ගලයන් බවට පිළිගැනීමට ද ඔවුන්ට සිදු විය[41]. සේයාගේ ශරීරයේ DNA සමග ගැලපෙන DNA ඇති පුද්ගලයෙකු අත්අඩංගුවට ගැනීමට අවසානයේ දී ඔවුනට හැකි වුවද, අවම වශයෙන් අවස්ථා තුනක දී වැරදි අපරාධකරුවන් හඳුනාගැනීම ඔවුන් විසින් සිදු කර තිබීම නිසා මෙම ක්‍රමවේදය තුලින් පිළිතුරුවලට වඩා ප්‍රශ්න උද්ගත විය.

මරණ දඬුවම සම්බන්ධව වටිනා විතර්කයක් ගොඩනැගීමට පොලිස් විමර්ශනවල හාස්‍යජනක අශක්නුතා හේතුවන්නට ඇත. කෙසේවෙතත් පුදුම සහගත කරුණ වන්නේ පොලිසිය විසින් විමර්ශන කටයුතු දර්ශනීය ලෙස දිගින් දිගටම වරදවා ගෙන තිබියදී පවා මරණ දඬුවම සඳහා වන ජනප්‍රිය ඉල්ලීම ඉතා ප්‍රබල ලෙස වැඩි වීමයි. අපරාධය පිළිබඳ භයංකර තොරතුරුවලට ඉතා ප්‍රබල ප්‍රවෘත්තිමය ආවරණයක් ලැබූ හෙයින් මරණ දඬුවම පැණවීම

41 පොලිසිය, සේයාගේ මරණයට සැක කටයුතු, අවුරුදු 17ක් වයසැති තරුණයකු සහ තවත් අවුරුදු 33 ක් වයස පුද්ගලයකු අත්අඩංගුවට ගත් බව නිවේදනය කළේය. කෙසේ නමුදු, සේයාගේ සිරුරේ ඩීඑන්ඒ සහ සැකකරුවන් දෙදෙනාගේ ඩීඑන්ඒ ගැළපීමට නොහැකි වීම නිසා පොලිසියට මොවුන් දෙදෙනා නිදහස් කිරීමට බල කෙරිණි. ඔවුන් නිදහස් කිරීමෙන් වීමෙන් පසු, කොටදෙණියාව පොලිස් ස්ථානයේ දී ඔවුන්ට සිදු කරන [illegible] හේතුවෙන් රෝහල් ගත කෙරිණි. මේ අතර, සේයාගේ මරණය හා සම්බන්ධව තුන්වන සැකකරුව[illegible] ප්‍රියශාන්ත හෙවත් කොණ්ඩයා අත් අඩංගුවට ගත් බව, පොලිසිය, මාධ්‍ය වෙත නිවේදනය කළේය. ප්‍රියශාන්ත, සේයාට ලිංගික අඩත්තේට්ටම් කර මරා දැමූ බවට පිළිගත් බවට පාපොච්චාරණය කළ බව, පොලිසිය වහාම නිවේදනය කළේය. කෙසේ නමුදු දවස් කිහිපයක්ට පසු, සේයාගේ සිරුරේ ඩීඑන්ඒ සහ ප්‍රියශාන්තගේ ඩීඑන්ඒ හා නොගැළපෙන බව මිනුවන්ගොඩ මහේස්ත්‍රාත්වරයා නිවේදනය කළේය.

සඳහා වූ ඉල්ලීම් තව තවත් වැඩිපුර ඇසෙන්නට පටන් ගත්තේ ය. ඉරිදා දහම්පාසල් වෙත යමින් සිටි දරුවන් අරලියගහ මැදුර ඉදිරිපිට විරෝධතාවයක් දක්වමින් සිරිසේන ජනපතිවරයාගෙන් ඉල්ලා සිටියේ තමන් වැනි "පිපෙන මල් කැකුළු" ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මරණ දඬුවම හඳුන්වා දීමට ක්‍රියා කරන ලෙසයි.[42] බොහෝ තීරු ලේඛකයන් සහ ජනමාධ්‍යවේදීන් මරණ දඬුවම නැවත හඳුන්වාදීමට පක්ෂව මෙන්ම විපක්ෂව ද අදහස් දැක්වීමට පටන් ගැනීමත් සමග මෙම විවාදයට වැඩි බරක් මාධ්‍ය හරහා ද ලැබුණි.[43] මෙම ඉල්ලීම්වල දැකිය හැකි පොදු ලක්ෂණයක් වූයේ බොහෝ කතිකාවන් තුළින් යුක්තිය ඉටුකරලීමේ ක්‍රමවේදයට වඩා අදාළ අපරාධය සම්බන්ධව වැඩි අවධාරණයක් යොමු කරලීමයි.

මරණ දඬුවම නැවත පැණවීම සඳහා දිගින් දිගටම වැඩිවන ඉල්ලීම් පාර්ලිමේන්තුවේ ඒ පිළිබඳව කල්තැබීමේ යෝජනාවක් ඉදිරිපත්වීමට ද හේතු විය. මෙම යෝජනාව ඉදිරිපත් කළ හිරුණිකා ප්‍රේමචන්ද්‍ර මන්ත්‍රීවරිය ප්‍රකාශ කළේ නැවත නැවතත් සිදුවන මෙම අපරාධවලට ප්‍රධාන හේතුව නම් අපරාධකරුවන් පළමුවරට අපරාධයක් කරන විට මෙරට ඇති නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතන එම අපරාධකරුවන්ට නිවැරදි ලෙස දඬුවම් නොපැනවීම බවයි. රටේ ඉහල යන අපරාධ අනුපාතය මඟින් සිදුවන බලපෑමට වඩා ඒවාට හේතුවන සාධක ඉලක්ක කර ගනිමින් දඬුවම් ලබාදිය යුතු බවට වන "හේතුව සහ ඵලය සම්බන්ධ සිද්ධාන්තය" ඇතැම් මාධ්‍ය මඟින් පෙන්නුම් කර ඇති බව ඇය වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කර සිටියා ය. (2015 ඔක්තෝබර් 06 දින හැන්සාඩ් වාර්තාව, පිටුව 238). කෙසේවෙතත්, ඇය මෙම මතය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ප්‍රකාශ කර සිටියේ, අපරාධ රැල්ල ඇතිවීමට හේතු සොයමින් පාර්ලිමේන්තුව කාලය නාස්ති නොකළ යුතු බවයි. ඒ වෙනුවට, ප්‍රේමචන්ද්‍ර මන්ත්‍රීවරිය විසින් ඉතා දැඩි ලෙස යෝජනා කළේ රටේ ඉහල යන අපරාධ රැල්ලට වඩාත් හොඳම සහ ඵලදායීම පිළිතුර වන්නේ වහාම මරණ දඬුවම නැවත ක්‍රියාත්මක කිරීම බවයි (2015 ඔක්තෝබර් 06 දින හැන්සාඩ් වාර්තාව, පිටුව 237-8). ඇගේ කථාව සඳහා ප්‍රතිසංවාදාත්මක මතයක් ඉදිරිපත් කරන ලද විජේදාස රාජපක්ෂ

42 උදාහරණ සඳහා මෙම දෙරණ පුවත් අංගයේ, උද්ඝෝෂකයන්ගේ වීඩියෝව බලන්න. - https://www.youtube.com/watch?v=-3xcp3VJpFs, මෙය ද බලන්න - http://www.divaina.com/2015/09/20/feature13'html

43 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.127

අමාත්‍යවරයා, තමන් පෙබරවාරි මාසයේ දී කරන ලද ප්‍රකාශයේ (ඉහත සඳහන් කර ඇත) කුමක් සඳහන්වුව ද, ශ්‍රී ලංකා රජය මරණ දඬුවම නැවත නොපැනවිය යුත්තේ මන්දැයි පැහැදිලි කළේ ය. හමුරාබිගේ සංග්‍රහය යටතේ ගොඩනගා තිබුණු කලින් පැවති දඬුවම් දීමේ ක්‍රමවේදය යටතේ දඬුවම් දීමේ අරමුණ වූයේ ඵලවිපාකය පෙන්වා දීම බව ඔහු විසින් පැහැදිලි කරන ලදී. කෙසේවෙතත්, නවීන ලෝකයේ, විශේෂයෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල දඬුවම් දීමේ අරමුණ වන්නේ ඵලවිපාකය පෙන්වාදීම නොව නිවැරදි කිරීම සහ පුනරුත්ථාපනය කිරීම බව ඔහු පෙන්වා දුන්නේ ය (2015 ඔක්තෝබර් 06 දින හැන්සාඩ් වාර්තාව, පිටුව 265-6). එසේ හෙයින්, මරණ දඬුවම විලම්බනය කිරීමේ අවධියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ (UN) යෝජනාවට පක්ෂව ඡන්දය පළ කළ යුතු බව ඔහු ප්‍රකාශ කළේ ය. මෙම විවාදයට සහභාගී වූ මන්ත්‍රීවරුන් ගණනාවක් විසින් ප්‍රේමචන්ද්‍ර මන්ත්‍රීවරියගේ මතය හෝ රාජපක්ෂ අමාත්‍යවරයාගේ මතය අතරෙහි අදහස් දක්වන ලදී. කෙසේවෙතත්, පියල් නිශාන්ත ද සිල්වා වැනි ඇතැම් මන්ත්‍රීවරුන් රටේ ඉහළ යන අපරාධ රැල්ලට විසඳුමක් ලෙස යුරෝපීය ජාතිකයන් ශ්‍රී ලංකාව යටත් කර ගෙන සිටි කාලයට පෙර පැවති දඬුවම් දීමේ ක්‍රම හඳුන්වාදීම අවශ්‍ය බව පෙන්වා දුණි. සේයා සදෙව්මිගේ ඝාතනයෙන් මාස ගණනකට පසුව මරණ දඬුවම පැනවීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ විවිධ වූ අදහස් ඇති බව මෙම සාකච්ඡා මගින් පෙන්නුම් කරයි. මරණ දඬුවම නැවත පැනවීමේ හොඳ සහ නරක පිළිබඳව අදහස් දක්වන ලද කාටූනවල ද මෙම සංකීර්ණ ප්‍රතිචාර දක්නට ලැබුණි.

සමහර කාටූන් ශිල්පීන් මරණ දඬුවමට එරෙහි ස්ථාවරයක සිටීමට තීරණය කළ අතර, සමහරු මරණ දඬුවම සඳහා කරන මෙම ඉල්ලීම් පැහැදිලිවම විවේචනය කිරීමට තීරණය කළහ. උදාහරණයක් වශයෙන්, ඩේලි මිරර් කාටූන් ශිල්පී කණ්ඩායම මෙම ගැටළුව සාකච්ඡා කර, මරණ දඬුවමට එරෙහිව සාමූහිකව නැඟී සිටීමට තීරණය කළහ. මරණ දඬුවම ලබාදීම හරහා ආමන්ත්‍රණය කිරීමට ඇතැම් පුද්ගලයින් බලාපොරොත්තු වන අපරාධ සඳහා එකී පුද්ගලයින් ම සම්බන්ධ බව අවධාරණය කරමින් ඇඳි

කාටූන ගණනාවක් තුළින් ඔවුන්ගේ මෙම ස්ථාවරය ප්‍රකට වේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, ප්‍රශ්නයේ බරපතලභාවය සලකා බලන කල මරණ දඬුවම ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් පිළිතුරක් නොවන බව හුවා දක්වමින්, "අපරාධ" නම් විශාල මාළුවකු මත සිටගෙන ඉතා කුඩා අළුගෝසුවකුගේ තොණ්ඩුවකින් මාළු අල්ලන දේශපාලනඥයකු පෙන්නුම් කරන කාටූනයක් නාමල් අමරසිංහ විසින් පලකර තිබේ (10 රූපසටහන).[44] අමරසිංහ ඉතා සූක්ෂම ලෙස දේශපාලඥයා මාළුවා මත වාඩි වී සිටින බවක් (උදාහරණ ලෙස ජැටියක සිටිනවාට වඩා) චිත්‍රයෙන් දැක්වීමට තෝරා ගෙන ඇති අතර, එමඟින් ද අදහස් කරනුයේ, අපරාධ සම්බන්ධයෙන් ඵලදායී ලෙස කටයුතු කිරීමට දේශපාලඥයාට සැබෑ උවමනාවක් නොමැති බවයි. එසේ කිරීමෙන්, විශාල වශයෙන් පැතිරෙන අපරාධ රැල්ලට ඵලදායී විසඳුමක් ලබාදීමට වඩා හුදු ප්‍රදර්ශනය උදෙසා මරණ දඬුවම හා සම්බන්ධ දේශපාලනික උනන්දුව ඉලක්කගත වී ඇති බව ඔහු අදහස් කරන බව දක්නට ලැබේ. ඩේලි මිරර් පුවත්පතේම තවත් කාටූන් ශිල්පියකු වන අවන්ත ආටිගල ද මරණ දඬුවම සම්බන්ධව ඒ හා සමාන අර්ථකථනයක් දක්වා ඇත. උදාහරණයක් ලෙස 11 වන රූප සටහනෙන්[45] විදහා දක්වන්නේ, මරණ දඬුවම ඉල්ලා සිටින්නන්, සහාසික අපරාධකරුවන්ගේ (ලේ තැවරුණු) අඩිපාරෙහිම ගමන් ගන්නා බවයි. එමඟින් අවන්ත ආටිගල හඟවනුයේ මරණ දඬුවමට පක්ෂපාතීව අදහස් දක්වන අය, ඔවුන් දඬුවම් කිරීමට අපේක්ෂා කරන අපරාධකරුවන්ගෙන් වෙනස් වන්නේ ඉතා සුළුවෙන් බවයි. මරණ දඬුවමට පක්ෂපාතීව අදහස් දක්වන අයගේ දූස්සහාය සහ කුහකත්වය පිළිබඳව හඬ නඟන ක්‍රමවේදයක් ලෙස, කාටූන් ශිල්පීන් කණ්ඩායමක් ඔවුන්ගේ දේශපාලන කලාව යොදා ගෙන ඇත්තේ කෙසේද යන්න මෙම උදාහරණ මඟින් විදහා දක්වයි. එසේ සිදු කිරීම මඟින්, ශ්‍රී ලංකාවේ මරණ දඬුවම යලි ස්ථාපනයට එරෙහිවීමට මෙම කාටූන් ශිල්පීන් සක්‍රියව වෑයම් දරා ඇත.

අනෙත් අතට, මරණ දඬුවම නැවත ස්ථාපනය කිරීමට පක්ෂපාතීව අදහස් දක්වන කාටූන, බලයේ සිටින පුද්ගලයන්ගේ දූස්සහාය සහ කුහකත්වය සිත් ඇදගන්නා ලෙස පිළිබිඹු කර තිබේ. උදාහරණයක්

44 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.127
45 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.128

ලෙස, ලංකාදීප මුල්පිටුවේ, තලංගම ජයසිංහගේ පලාමල්ල කාටූන තීරුව, මරණ දඬුවම නැවත ස්ථාපනය සඳහා නීතිඥයින්ගේ, විද්වතුන්ගේ සහ දේශපාලඥයින්ගේ දුස්සහාය පිළිබඳව තියුණු ලෙස හඬ නඟයි. අමතක නොවන කාටූනයක (12 රූපසටහන),[46] ජයසිංහ, නීතිඥවරයකු සහ සාමාන්‍ය මිනිසකු අතර මරණ දඬුවම නැවත ස්ථාපනය සම්බන්ධයෙන් සිදුවන සාකච්ඡාවක් පෙන්නුම් කරයි. මරණ දඬුවම ලබා දීමට නීතිඥවරයා විරුද්ධ ඇයි දැයි මිනිසා නගන ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු ලෙස නීතිඥවරයා පවසන්නේ, මරණ දඬුවමට විරුද්ධ වීම ඇත්ත වශයෙන්ම නීතිඥයින්ට මූල්‍යමය ලෙස වඩාත් වාසිදායක බවයි. මෙම චරිතය පවසන්නේ, අපරාධ සඳහා සිරගත වන පුද්ගලයන් වහාම නිදහස් වන අතර, නැවත මිනී මැරීමට හැකියාව ලැබෙන අතර නීතිඥවරුන්ට තම සේවාලාභීන් වෙනුවෙන් වැඩි වැඩියෙන් නඩු පැවරීමට හැකි වීමෙන් වැඩි වාසි අත් වන බවකි. එමඟින් ජයසිංහ ස්වකීය මූල්‍යමය ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ ඇති කැමැත්ත මත මරණ දඬුවමට ප්‍රතිරෝධී යැයි හඟවන නීති ක්ෂේත්‍රයේ නිරතවූවන්ගේ කුහකත්වය තියුණු ලෙස පැහැදිලි කරයි. ජයසිංහගේ තියුණු දක්ෂතාවය සඳහා තවත් උදාහරණයක්, 13 වන රූපසටහනින්[47] දක්නට ලැබේ. මෙම කාටූනයෙන්, දේශපාලඥයකු සහ අපරාධකරුවකු අතර දෙබසක් විස්තර කරයි. මරණ දඬුවමට එරෙහිව ආරෝපණය කරගත් ස්ථාවරය මූර්තිමත් කරමින්, ලෝකයේ කිසිම ස්ථානයක අපරාධ අඩු කිරීමට මරණ දඬුවම හේතු වී නැති බව දේශපාලඥයා අපරාධකරුට පැහැදිලි කරයි. අපරාධකරු ඉතා උවමනාවෙන් දේශපාලඥයා හා එකඟ වේ. නිරර්ථකභාවය අවම කිරීම නිරූපණය කිරීමක දී, දඬුවම ලෝකයේ අපරාධ අඩු කිරීමට හේතු නොවන නිසා දඬුවම් සෑම එකක්ම අහෝසි කිරීම වඩාත් සුදුසු යැයි අපරාධකරු යෝජනා කරයි. ඇත්ත වශයෙන්ම අපරාධකරු පෙන්වා දෙන්නේ දඬුවම අහෝසි කිරීම ඔහු මෙන්ම දේශපාලඥයා යන දෙදෙනාටම වාසිදායක බවයි. නීතිඥවරයා පිළිබඳ අර්ථකථනය සේම, බොහෝ දේශපාලනඥයින්ට මරණ දඬුවම ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට ප්‍රතිරෝධය දැක්වීමේ ආරෝපිත උනන්දුවක් ඇති බව මෙම කාටූනයෙන් ද අඟවයි[48].

46 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.129
47 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.129
48 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.130

ප්‍රායෝගික ලෝකය තුළ යුක්තිය සඳහා ඇති ඉල්ලීම් වලට බාධා කිරීමට තමාගේ සෛද්ධාන්තික උපකල්පනයන් සහ ප්‍රාමාණික හරයන්ට ඉඩ දී ඇති යැයි ඔහු යෝජනා කරන විද්වතුන් කෙරෙහි ද ජයසිංහ තම උදහස පල කරයි. 14 වන රූපසටහනින්,[49] ජයසිංහගේ කාටූනය, විද්වතකු සහ සාමාන්‍ය මිනිසකු අතර දෙබසක් ඉදිරිපත් කරයි. "ශිෂ්ඨ සමාජයක්" නිර්මාණය කිරීම සහ වැඩි වන අපරාධ අනුපාතය සඳහා මරණ දඬුවම එලදායී පිලියමක් නොවන බව විද්වත් පුද්ගලයා විසින් පැහැදිලි කරයි. ඊට පිළිතුරු ලෙස, සාමාන්‍ය මිනිසා විද්වත් පුද්ගලයාට ඔහුගේ උපකල්පන සම්බන්ධව බැන වදින අතර, පසුගිය වසර 40 තුල මරණ දඬුවම ලබා නොදීමේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස "ශිෂ්ඨ සමාජයක්" නිර්මාණය වූයේ දැයි තියුණු ලෙස අසයි. විද්වතුන් පළ කරන අති ගාම්භීර සිද්ධාන්ත සම්බන්ධව සාමාන්‍ය මිනිසුන් අතර වර්ධනය වන තරහක් සහ ඉච්ඡාභංගත්වයක් තිබෙන බව කාටූනය යෝජනා කරයි. ජයසිංහගේ කාටූන එකට ගත් කල පෙනෙන්නේ, මෙහි එන මධ්‍යම පන්තිය නියෝජනය කරන නීතිඥයින් සහ විද්වතුන් පහළ පන්තියේ මිනිසුන්ගේ ගැටළු එක්කෝ නොසලකා හැරීම සඳහා, එසේත් නැතිනම් එයින් තමන්ට වාසියක් අත්පත් කරගැනීම සඳහා යුහුසුළු වන බව ඔහු යෝජනා කරන බවකි.[50] එමනිසා, ඩේලි මිරර් කණ්ඩායම විසින් ඇඳි කාටූන වලට වඩා ජයසිංහගේ කාටූන, 2015 දී මරණ දඬුවම ප්‍රතිස්ථාපනයට විරෝධය දක්වන පුද්ගලයන්ගේ දූස්සහාය සහ කුහකබව අවධාරණය කර ඇත.

මෙම කාටූන තුළ අවධානයට ගත් බවක් දක්නට ලැබුණු අනෙක් සිදුවීම වූයේ, බාලවයස්කාර සේයා දැරිය දූෂණය කර මරා දැමීම සම්බන්ධ විමර්ශනය පොලීසිය විසින් දිගින් දිගටම අවුල් කර ගත් ආකාරය යි. පොලීසිය විමර්ශන සිදු කළ ආකාරය සම්බන්ධයෙන් සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි පුවත්පත් කාටූන මඟින් පහර ගසන ලදී. උදාහරණයක් වශයෙන් ලංකාදීප පුවත්පතේ එක් "ඒ තුමා" කාටූනයකින් (15 වන රූපසටහන)[51] කොටකෙතන ප්‍රදේශයේ සිදු වූ ඝාතන 15 ක සම්බන්ධව විමර්ශන වල කිසිම ප්‍රගතියක් නොමැති බව

49 අනුෂංගයක් ලෙස, 11 පින්තූරයේ, අමරසිංහගේ සියුම් අදහසට වඩා, ජයසිංහගේ කාටූනය, දේශපාලඥයා හා අපරාධකරු අතර පැහැදිලි සම්බන්ධතාවයක් පෙන්වයි.

50 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.130

51 කෙසේ නමුදු, ඉංග්‍රීසි සහ සිංහල කාටූන් ශිල්පීන් සංසන්දනය කරන විට, ඔවුන් දෙපිරිසම අතර දේශපාලඥයාගේ භූමිකාව පිළිබඳව එකාකාර පිළිතුලක් ඇති බව දක්නට ලැබේ.

එක්තරා චරිතයක් විසින් දේශපාලඥයකුට දන්වා සිටීම පෙන්නුම් කර තිබේ. දේශපාලනඥයා ඉතාමත් විහිළු සහගත ලෙස පවසා සිටිනුයේ, කොටදෙනියාව පොලිසියට ඉතාමත්ම ඉක්මනින් විවිධ වැරදිකරුවන් 50-60 ක් ඉදිරිපත් කළ හැකි නිසා, කොටදෙනියාව පොලිස් නිලධාරීන් කොටකෙතන පොලිසියට මාරු කිරීම හොඳම විසඳුම බවයි. සත්‍ය සාක්ෂි නොමැතිව ඔවුන් අපරාධය විසඳා ඇති බව පොලිසිය දිගින් දිගටම දැනුම් දීම කොතරම් හාස්‍යජනක ද යන්න මෙම කාටූනයෙන් ඉතා හොඳින් පැහැදිලි කරයි. තිස්ස හේවාවිස්සගේ "හිනා වැස්ස" කාටූනයන්ගෙන් (16 රූපසටහන)[52] එක් කාටූනයක ද, පොලිසිය යොදාගත් ගැටළුකාරී ක්‍රියාපටිපාටිය පිළිබඳව අවධානය යොමු කර තිබිණි. නව රජයේ යහපාලන පොරොන්දුව පත් වී ඇති ගැටළුකාරී තත්ත්වය කෙබඳුවේ ද යන්න අර්ථකථනය කරමින් කොටදෙනියාව අපරාධය විසඳීමට මැදිහත් වන ලෙස දෙවියන්ගේ ඉල්ලා භාවනා කරන පොලිස් නිලධාරියෙකු මෙම කාටූනයේ පෙන්නුම්කර ඇත. පොලිස් නිලධාරියා වධකාගාරයක්, විමර්ශනයක් සහ රටේ යහපාලන තත්ත්වයක් සම්බන්ධයෙන් මතුරන අතර, එමඟින් නව පාලනය නිවැරදි ක්‍රියා පටිපාටි අනුගමනය කරමින් වඩා හොඳ පාලනයක් සම්බන්ධ පොරොන්දුව බිඳ දමා ඇති බව අර්ථකථනය කරයි. විමර්ශනය සිදුකරගෙන යන අතරතුර පොලීසිය සඳහන් කළ බොහෝ දෑ විද්‍යාත්මක සාක්ෂි ඉදිරියේ වැරදුණු අවස්ථා බොහොමයක් තිබීම සම්බන්ධයෙන් ද කාටූන් ශිල්පීහු අවධාරණය කළහ. උදාහරණයක් වශයෙන්, අවන්ත ආටිගලගේ අද කාටූනය (17 රූපසටහන)[53] පොලිස් නිලධාරියකු ඩී.එන්.ඒ. සාක්ෂි මත පැටලී වැටෙන ආකාරය දක්වයි. ගැලපෙන අපරාධකරුවකු ඉදිරිපත් කර, සාක්ෂි වෙනත් අතකට යොමු වන විට, තම පදය වෙනස් කළ පොලිසියේ පරීක්ෂණ වලට වඩා, අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාව යොදාගනිමින් වඩාත් නිපුණත්වයෙන් පරීක්ෂණ කළ හැකි බව ඉස්මතු කර දැක්වීම එමඟින් අරමුණු කලා විය හැකිය. පොලිස් විමර්ශන සම්බන්ධයෙන් රටේ පොදුවේ පිළිගත් ක්‍රමය අධිකරණ වෛද්‍ය විද්‍යාව හරහා ආකූලත්වයට පත් කරන බව ද කාටූනය හරහා යම් ආකාරයකට

52 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.131
53 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.132

යෝජනා කරයි. කාටූන් ශිල්පීන්, පොලිස් විමර්ශන ක්‍රමවේදය මඟින් සිදු කරන ක්‍රියා පාටිපාටිමය වැරදි වලට මහජන අවධානය ලබා ගන්නා ආකාරය සඳහා මෙම කාටූන හොඳ උදාහරණ වේ. මෙම කාටූන පොලිසියේ අදක්ෂතාවය සැලකිය යුතු ලෙස ඉස්මතු කොට දැක්වුව ද, මරණ දඬුවමට එරෙහිව වඩාත් පුළුල් තර්කයක් ගොඩනැගීමේ කාර්යයේ දී ද එම නැඹුරුතාවයම ව්‍යාප්ත වූ බවක් පෙනෙන්නට නොමැත.

මෙම කාටූන පොලීසිය විසින් යොදා ගන්නා ක්‍රියා පටිපාටි දෙස යම් ආකාරයක විනෝදාත්මක ඇසකින් බැලුව ද, පොලීසිය රඟ දැක්විය යුතු සමාජ චරිතය සම්බන්ධ සැලකිය යුතු පෙළඹවීමක් කිරීමට ද ඇතැම් කාටූන් ශිල්පීන් අදහස් කර තිබේ. මේ සඳහා හොඳ උදාහරණයක් නාමල් අමරසිංහගේ "බනානා රිපබ්ලික්" කාටූනයක දැකිය හැකි ය. පොලීසිය යොදා ගන්නා ගැටළුකාරී ක්‍රියා පටිපාටිය පිළිබඳ විග්‍රහ කරන මෙම කාටූනයේ (18 රූපසටහන)[54] දේශීය පොලිස් නිලධාරියකු සහ විදේශ පොලිස් නිලධාරයකු ඔවුන් සොයාගත් දෙය හා සාක්ෂිය නොගැලපෙන විට, ක්‍රියා කරන ආකාරයේ සන්සන්දනයක් අපට දැකිය හැකිය. සේයා සඳෙව්මිගේ[55] දූෂණය හා ඝාතනය සම්බන්ධයෙන් මහජනයා සහ රජය යුක්තිය ඉල්ලා සිටින කල එම ඉල්ලීම් සමනය කිරීමේ අදහසින් වහාම සැකකරුවන් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පොලීසිය විසින් හිංසනය යොදා ගැනීම අමරසිංහගේ කාටූනයෙන් පැහැදිලි කරයි. අමරසිංහගේ තවත් කාටූනයකින්, පොලීසිය සහ මාධ්‍යය අතර වැඩි වන සමීපතාවය සහ සම්බන්ධතාවය පැහැදිලි කරයි (19 රූපසටහන).[56] මෙම සම්බන්ධතාවය හේතුවෙන් පොලීසියේ වැරදි පවා පුවත් පිපාසයෙන් පෙළෙන මාධ්‍ය කණ්ඩායම්වලට පහසුවෙන්ම හොඳ පුවතක් බවට පත්වන බව අමරසිංහගේ කාටූනයෙන් යෝජනා කරයි. කෙසේ නමුදු, කාන්තාවන්ට සහ ළමුන්ට එරෙහි අපරාධ විසඳීමේ දී අධ්‍යාපනය අඩුකමට සහ දුප්පත්කමට පිළියම් යෙදීම යන සමගාමී අරමුණක් රහිතව නීති සහ ක්‍රියා පාටිපාටි දැඩි කිරීම

54 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.132

55 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.133

56 මෙම විස්තරය වඩාත් ප්‍රබල වන්නේ, අවම වශයෙන්, පොලීසිය ඉදිරිපත් කළ 'සැකකරුවන්' ගෙන් එක් අයෙකු වන සේයාගේ අසල්වැසි තරුණයා හෝ ඔහුව නොවදෙණියාව පොලීසිය විසින් හිතුමතේ අත්අඩංගුවට ගෙන වධ හිංසා කළ බවට, මූලික අයිතිවාසිකම් නඩුවක් ගොනු කර ඇති බැවිනි. මෙම නඩුව දැනට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ ඇත.

කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම අරුත් රහිත බව, කාටූන් ශිල්පියකු විසින් විදහා දක්වන එකම කාටූනයක් (20 රූපසටහන)[57] විය. අද පුවත්පතේ පල වූ අවන්ත ආටිගලගේ මෙම කාටූනය නීති සහ ක්‍රියාපටිපාටි (නීති සම්පාදකයන්ගේ විෂය පථය) සංකේතාත්මකව ස්ථාපනය, බලාත්මක කිරීම (පොලීසිය මඟින්) හා සම්බන්ධ කිරීම මඟින් රටේ කාන්තාවන් සහ ළමුන්ගේ ආරක්ෂාව සහ සුරක්ෂිතතාවය සහතික කිරීමට පොලීසිය සහ ආණ්ඩුව යන දෙපාර්ශවයම තම අවධානය වෙනස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කර ඇත. මෙම සාකච්ඡාවෙන් පෙන්වාදෙන පරිදි, රටේ යුක්තිය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දී පොලීසියේ කාර්ය කෙරෙහි සමීප අවධානයක් යොමු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කිරීම අරමුණු කරගෙන බොහෝ කාටූන් නිර්මාණය කර තිබේ. එමනිසා යුක්තිය ඉෂ්ට වන බව සහතික කරන නීති බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිවල වැදගත්කම විද්‍යා ඝාතනයෙන් මාස කිහිපයකට පසු පල වූ මෙම කාටූන් හරහා ඉස්මතු කර ඇත. මෙම කාටූනවල ඇති සුවිශේෂී ලක්ෂණය නම්, විද්‍යා දූෂණය කර මරා දැමීමෙන් පසු පල වූ කාටූන මෙන් නොව, මෙම කාටූනවල අවධානය යුක්තියේ පරමාදර්ශවලින් වෙනතකට යොමුකර තිබීමයි. මරණ දඬුවම පිළිබඳ විවාදය උණුසුම් වන විට, මරණ දඬුවම ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ සංවාදය ආවරණය කිරීම සඳහා පොලීසියේ සහ මාධ්‍යයේ කාර්ය භාරය වැනි යුක්තිය සඳහා ඉතා විශේෂිත ප්‍රායෝගික මට්ටමින් සැලකිලිමත්විය යුතු කරුණු සම්බන්ධව කාටූන්වල අවධානය වැඩි වශයෙන් යොමු වී තිබේ.

අවසානයේ දී, ගැහැණු දරුවා නියෝජනය කිරීම ද සේයා සදෙව්මි ගේ ඝාතනයට අදාල කාටූනවල මුඛ්‍ය ලක්ෂණයක් විය. මෙරට ළමුන් පිළිබඳ අවධානය හා ආරක්ෂාව අඩුබව දැක්වෙන සිංහල පුවත්පත් කාටූන අවම තරමින් දෙකක්වත් පළ වී තිබිණි. උදාහරණයක් වශයෙන්, 21 රූපසටහනින්[58] පෙන්නුම් කර ඇති අවන්ත ආටිගල නිර්මාණය කළ ලෝක ළමා දින (ඔක්තෝබර් 1) කාටූනයෙන් ගැහැණු ළමයාගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ පිරිමි දේශපාලඥයන් අපොහොසත් වී ඇති බව පෙන්වා

57 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.134
58 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න, p.135

තිබේ. සියලු පක්ෂවල (ඇඳුමින් පෙන්නුම් කර ඇති වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගන්න) දේශපාලඥයින්ට, ආරක්ෂක ජාලයක් සැපයීමට ශක්තියක් නැති බව ආටිගලගේ කාටූනයෙන් අදහස් කරයි. ඊට දින කිහිපයකට පෙර මීට සමාන විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් ආටිගල විසින්ම නිර්මාණය කළ කාටූනයකින් ද (22 පින්තූරය) ප්‍රගතිය සහ වර්ධනය සඳහා වන දේශපාලන තල්ලුව (දේශපාලඥයා පදවන අධිවේගී බෝට්ටුව මඟින් දක්වයි) තුළ ගැහැණු දරුවා අතහැර දමන්නේ කෙසේ ද යන්න දක්වා සිටී. එස්. විද්‍යාට අදාළ කාටූන මෙන්, මෙම කාටූන ද, පිරිමි දේශපාලනඥයින්ගේ ආරක්ෂාව අවශ්‍ය අහිංසක ගැහැණු දරු වින්දිතයකුගේ ලිංගිකත්වය පදනම් වූ කථාවක් ගොඩ නඟයි. කෙසේවෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය සම්බන්ධයෙන් වන විශාල ගැටළුව ඉස්මතු කිරීමට ගත් උත්සාහයක්, වෙනත් එක් කාටූනයක (නැවතත් ආටිගලගේ) පමණක් දැකිය හැකි ය. පොලිස් නිලධාරියෙක් ඔහුගේ හිස කසමින්, කාන්තාවකගේ/ළමයකුගේ අඳින ලද ශරීරයක් දෙස බලාගෙන සිටින ආකාරය 23 රූපසටහනින්[59] පෙන්වයි. අපරාධ සිදුවීමේ සීමාව ශ්‍රී ලංකාවේ සිතියමෙන් පිළිබිඹු කරයි. කෙටියෙන්, කාන්තාවන්ට සහ ගැහැණු ළමුන්ට එරෙහි අපරාධ (විශේෂයෙන්ම ඝාතන පිළිබඳ) විසඳීමට පොලීසිය සතුව කිසිම ක්‍රමයක් නැති බව ආටිගල යෝජනා කරන බව පෙනේ. කාටූනයට මාතෘකාවක් දීමෙන් (ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්) තවදුරටත් අදහස් කරනුයේ, මෙය, ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන්ට එරෙහි, ඉතා විශාල ගැටළුවක් වන ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලබාදුන් අර්ථකථනයක් බවයි. යුක්ති කර්තව්‍ය පිළිබඳ සිදුකෙරෙන මෙම වැදගත් සංවාදය තුළ මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා විශ්ලේෂණය කරන කාටූන 23න්, කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වයේ මානයන් පැහැදිලිවම විස්තර කරන එකම කාටූනය මෙයයි. කෙසේවෙතත්, මෙම ආදර්ශනයේ දී පවා, කාටූන් ශිල්පීන් කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්ව ගැටළුවට වඩා, අපරාධ විසඳීමට පොලීසියේ ඇති අසමත්කම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරයි. එමනිසා, එස්. විද්‍යා වටා ඇඳුනු කාටූන සේ, සේයා සඳෙව්මි සිදුවීමේ දී ද කාටූන් ශිල්පීන් රටේ කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්ව ගැටළුවට වඩා ගැහැණු දරුවා සම්බන්ධව ඔවුන්ගේ අවධානය

59 මෙම පරිච්ඡේදය සඳහා ඇමුණුම බලන්න. p.136

යොමු කිරීමට බොහෝවිට නැඹුරු වී තිබේ.

ඉහත සංවාදයෙන් සාධනය කරන ආකාරයට සේයා සදෙව්මි දූෂණය කර මරා දැමීමෙන් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ මරණ දඬුවම ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය යන බරපතල සංවාදය ඉස්මතු විය. කෙසේ නමුදු සේයාගේ මරණයෙන් පසු ඇතිවූ දේශපාලන කාටූන් සංවාදයන්හි, විද්‍යා ඝාතනයෙන් පසු නිර්මාණය වූ කාටූනවල මෙන් ජාතිය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය සැලකිය යුතු ලෙස දැකිය නොහැකි විය. ඒ වෙනුවට රටේ නීතියේ පාලනය සහතික කරන ආධාරකයක් ලෙස මරණ දඬුවමේ ඵලදායීතාවය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන බව පෙනෙන්නට තිබුනු අතර, ඒ සම්බන්ධ මහජන සාකච්ඡාව මෙම කාටූනවල සංවාදයන්හි ප්‍රතිමූර්තිමත් විය. වෙනත් වචන වලින් පැවසුවහොත් විද්‍යා සිදුවීමෙ දී ජනවාර්ගික ගැටළු මරණ දඬුවම පිළිබඳ සාකච්ඡාවට හේතු වූ අතර, සේයාගේ සිදුවීමේ දී අපරාධ ප්‍රමාණය වැඩි වීම සහ නීතියේ පාලනය පිළිබඳව සංවාදයේ අවධානය යොමු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මරණ දඬුවම ක්‍රියාත්මක කිරීම, නීතිඥයින් සහ විචේචකයන් යන දෙපාර්ශවය ඔවුන්ගේ තත්ත්වයෙන් මරණ දඬුවමට දෙන දුස්සහාය, අපරාධ කළමනාකරණය සහ මහජනයා ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ පොලීසියේ කාර්යභාරය මෙන්ම ගැහැණු දරුවා පිළිබඳ අවධානය යොමුකිරීම වැනි කරුණු මෙම සංවාද හරහා ඉදිරිපත් කරන ලදී. එමනිසා, සේයාගේ මරණයෙන් පසු ඇති වූ සංවාදවල සිත් ගන්නා කරුණ නම් මරණ දඬුවම ලබා දීම මානව හිමිකම් ගැටළුවක් ලෙස හඳුනා ගැනීම යන කාරණය දඬුවම, යුක්තිය සහ රටේ නීතියේ පාලනය අතර සම්බන්ධය ආශ්‍රිත විවාදයට දෙවෙනි වීමයි.

6. සමාප්තිය : නීතියේ පාලනයට එදිරිව මානව අයිතිවාසිකම් සඳහා වන ගරුකිරීම

විශේෂයෙන්ම, මරණ දඬුවම වැනි ගැටළුකාරී විෂයක් සම්බන්ධයෙන් ඇතිවන මහජන සංවාදයේ බොහෝ පැතිකඩ කාටූන වලට ද ප්‍රතිමූර්තිමත් කළ හැකි බව පෙන්වා දීම සඳහා මෙම පරිච්ඡේදය උත්සාහ දරා ඇත. මරණ දඬුවම ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම වැනි මානව හිමිකම් ගැටළු 2015 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමුඛත්වය ගැනීම

සහ ප්‍රසිද්ධිය අත් කර ගැනීම සම්බන්ධව මහජන සංවාදය කෙසේ වන්නේ ද යන්න අනුරූපණය කිරීමක් කාටූන විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් සඵල කරයි. මෙම පරිච්ඡේදය ආරම්භයේ දී එකිනෙකට සම්බන්ධ පර්යේෂණාත්මක ප්‍රශ්න දෙකක් මතු කරන ලදී. පළමුවෙන්ම, පුවත්පත්වල දේශපාලන කාටූන හරහා මරණ දඬුවම පිළිබඳ සංවාදය ග්‍රහණය වූයේ කෙසේ ද? දෙවනුව, 2015 දී ඉස්මතු වූ මරණ දඬුවම පිළිබඳ සංවාදය තුළ අවධානමට ලක් වූ මානව හිමිකම් සහ නීතියේ පාලනය සම්බන්ධ වැදගත් කරුණු මොනවා ද? යන්නයි. නීතිය යොදා ගැනීම, අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් ප්‍රතිමානයන් ප්‍රවර්ධනය සහ ප්‍රබල ලෙස සමාජයේ උනන්දුවට පාත්‍ර වූ කාරණා ආමන්ත්‍රණය අතර පවතින ආතතීන් සම්බන්ධව පුළුල් පරීක්ෂණයක් සහ අර්ථකථනයක් මරණ දඬුවම ප්‍රතිස්ථාපනය සම්බන්ධයෙන් පල වූ කාටූන මඟින් ප්‍රතිමූර්තිමත් කෙරෙන බව ඊට පිළිතුරු ලෙස මවිසින් ඉදිරිපත් කරන තර්කය යි. නීතිය, මානව හිමිකම් සහ නීතියේ පාලනය අතර ඇති පරතරය හේතුවෙන් නීතිය හා සමාජය කොතරම් දුරකට එකිනෙකාගෙන් අසමාවෘත වන්නේ ද හා එසේ වියයුතු ද යන කරුණ, විශේෂයෙන්ම 2015 වර්ෂයේ සිදු වූ ආණ්ඩු මාරුව සමගින් මෙම තත්ත්වය කෙබඳු වියයුතු ද යන කරුණ මෙහිදී ඉස්මතු වේ.

රටේ නීතියේ කාර්යභාරය පිළිබඳ ඉතා පුළුල් සංවාදයක් මඟින්, මරණ දඬුවම පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට පහර ගැසූ ආකාරය මෙම කාටූන මඟින් ප්‍රතිමූර්තිමත් විය. ඉහත සාකච්ඡාව තුළින් පෙන්නුම් කෙරෙන පරිදි යුක්තිය සම්බන්ධ සාකච්ඡාව මරණ දඬුවමේ අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධයෙන් රාජපක්ෂ අමාත්‍යවරයා මුල් අවස්ථාවේ දී පලකල භාවාත්මක පරමාදර්ශයේ සිට 2015 වර්ෂයේ දී රටේ තරුණ කාන්තාවන්ට එරෙහිව නැගී ආ අපරාධ රැල්ල ආමන්ත්‍රණය කිරීමට වඩාත්ම සුදුසු ක්‍රමය සම්බන්ධයෙන් සිදු වූ විවාදයක් දක්වා ගමන් කර ඇති බව කාටූන් තුළින් පෙනෙන්නට තිබේ. තවත් එවන් බොහෝ අපරාධ හෙළිදරව් වන විට, බලය සඳහා පිවිසුමෙන් බොහෝ විට ආන්තිකරණයට ලක් මිනිසුන් අතර නීතිය පිළිබඳ දෛනික අත්දැකීම සම්බන්ධව අවධානය වැඩිවීම පිළිබඳ සංවාදයන්, මෙම ලිපියේ විශ්ලේෂණය කරන ලද කාටූන තුළ දැක්වේ. එමනිසා, නීතියේ පාලනය කාර්යපටිපාටිමය වශයෙන් බලාත්මක කිරීම

අවධාරණය කරන එළඹුම් ඉහළ පැළැන්තිය උනන්දුවක් දක්වන කරුණු ලෙස සලකන බවත්, එමගින් සිදුවන්නේ සාමාන්‍ය පුරවැසියා ආන්තිකරණය වීම මිස සවිබලගැන්වීමක් නොවන බව වැඩි වැඩියෙන් විශ්වාස කෙරෙන බවත් මෙම විශ්ලේෂණයෙන් සොයාගත් තවත් වැදගත් කරුණක් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

අවසාන වශයෙන්, 2015 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව මෙම විශ්ලේෂණය තුළින් යෝජනා කරන්නේ කුමක් ද? මෙම පරිච්ඡේදය පැහැදිලි කරන ආකාරයට, මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් සැලකිලිමත් වියයුතු කරුණු පදනම් කරගෙන මරණ දඬුවම අහෝසි කිරීමට යොමුවීම අන්තර්ජාතික නැඹුරුතාවය වුව ද, 2015 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධ නැඹුරුතාවයක් දක්නට ලැබිණි. එනම්, මරණ දඬුවම පිළිබඳ ජනප්‍රිය අදහස වූයේ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම කාන්තාවන් සහ ළමුන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩ අපරාධ වැඩිවීමේ අනවරත සමාජ ගැටළුවට ඵලදායී නිවර්තකයක් (බාධකයක්) විය හැකි බවයි. මෙම අවබෝධය තුළ මරණ දඬුවම ලබා දීම කාන්තාවන් සහ ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් වඩාත් ඵලදායී ලෙස සහතික කළ හැකි යාන්ත්‍රණයක් ලෙස සලකනු දක්නට ලැබිණි. මෙම පරිසරය තුළ පොදුවේ පිළිගත් මානව හිමිකම් සම්මතයන්ගෙන් ඉතා විස්මයජනක ලෙස දුරස්වීම කෙරෙහි හැකි උපරිම මට්ටමේ සැලකිය යුතු අවධානයක් යොමු කිරීම අවශ්‍ය වේ. කෙසේවෙතත්, 2015 වසර තුළ මානව හිමිකම් සහ නීතියේ පාලනය සඳහා ගරු කිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ දේශපාලනික ජීවිතයේ අනුපූරක ලක්ෂණ වලට වඩා ගැටුම්කාරී ලෙස වැඩි වශයෙන් සලකන ලද බව දැනට යෝජනා කළ හැකිය. මානව හිමිකම්වලට ගරු කිරීම සහ වැඩි වගවීමක් සහිත රාජ්‍ය අංශයක් පිළිබඳව අවධාරණය කළ නව පාලනයක් 2015 දී තෝරාපත් කර ගැනීමේ සන්දර්භය තුළ මානව හිමිකම් සඳහා ගරුත්වය හෝ නීතියේ පාලනය ප්‍රවර්ධනය යන ද්විත්වය අතර තේරීමක් ලෙස සමාජ වටිනාකම් ආවරණය කිරීම ඊටත් වඩා විස්මයජනක වේ. රට තුළ මානව හිමිකම්වල වැදගත්කම පිළිබඳව පුරවැසියන් දැනුවත් කිරීමේ පරීක්ෂාකාරී උත්සාහයන් නොමැති කළ සාමාන්‍ය ජනතාව නීතිය යනු නීතියේ පාලනය සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය අතර අන්‍යෝන්‍ය සීමිත තේරීමක් ලෙස ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට බොහෝ

දුරට ඉඩ ඇත. මෙම නැඹුරුව අනතුරු ඇඟවීමේ සංඥාවක් ලෙස සලකා, 2016 වර්ෂයේ දී ස්වකීය විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ විවිධ ඉලක්ක සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා පමණක් මානව හිමිකම් වෙත යොමු නොවී ස්වකීය අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්තිවලට අනුපූරක අංගයක් වශයෙන් මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට අවධානය යොමු කිරීමට නව රජය කටයුතු කළ යුතුය.

ඇමුණුම්:

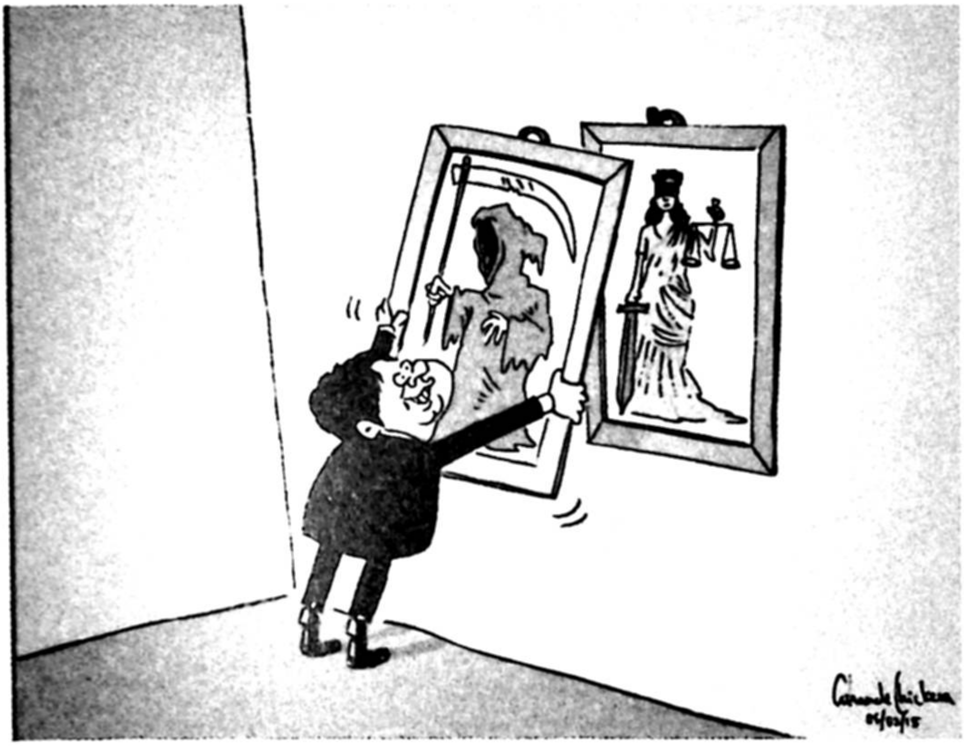

1 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 පෙබරවාරි 06

2 රූපය - තිනක්කුරල්, 2015 මැයි 23

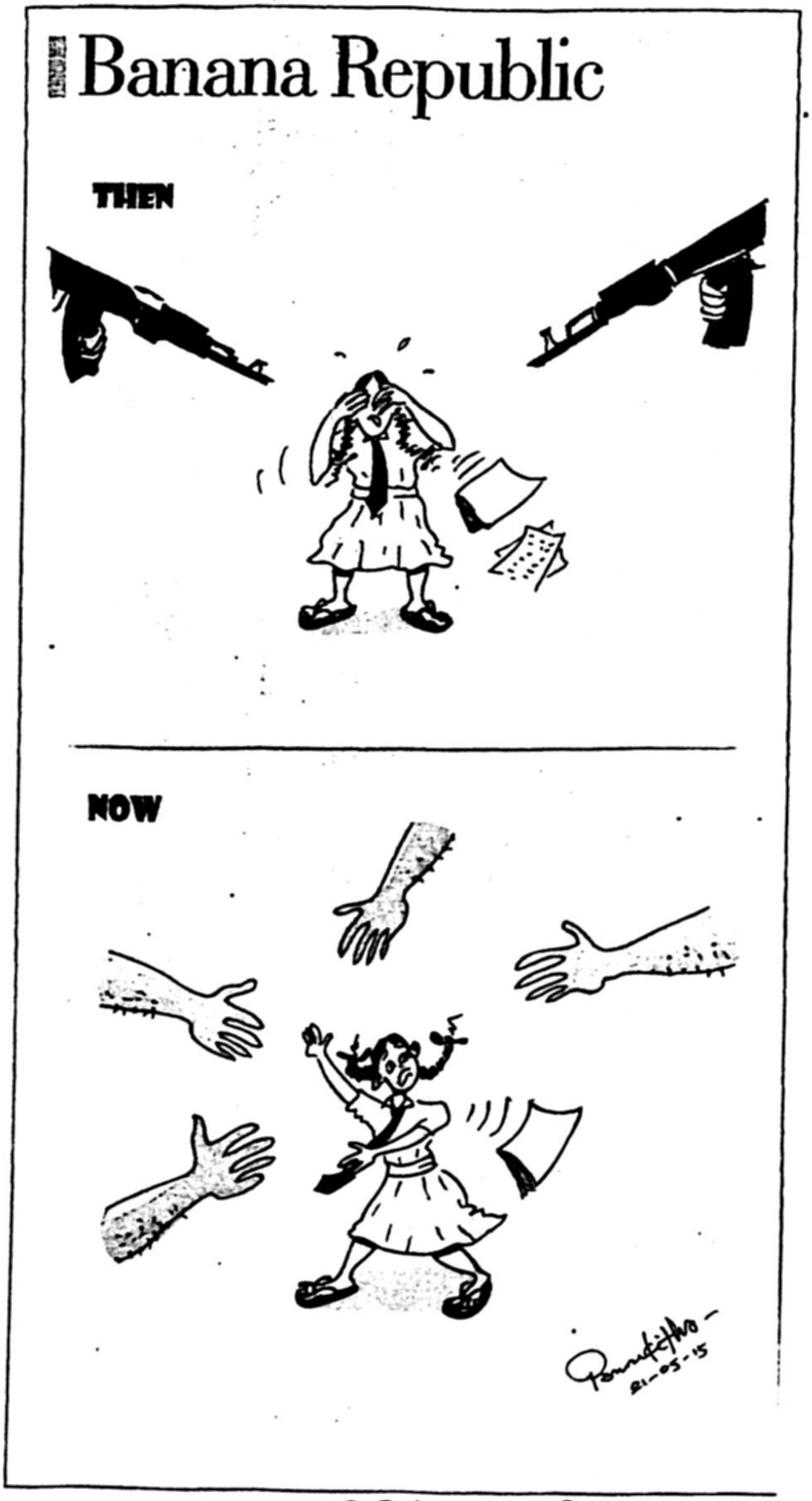

3 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 මැයි 21

4 රූපය - අද, 2015 මැයි 21

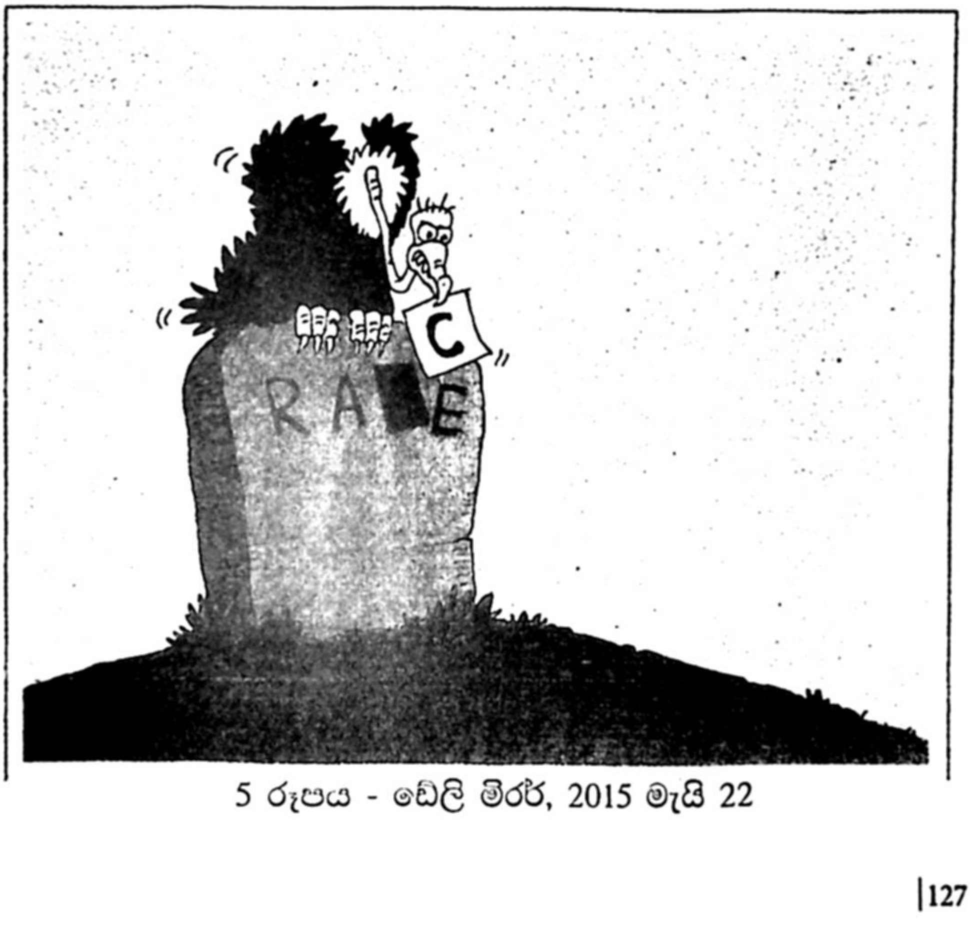

5 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 මැයි 22

6 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 මැයි 27

7 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 ජූනි 02

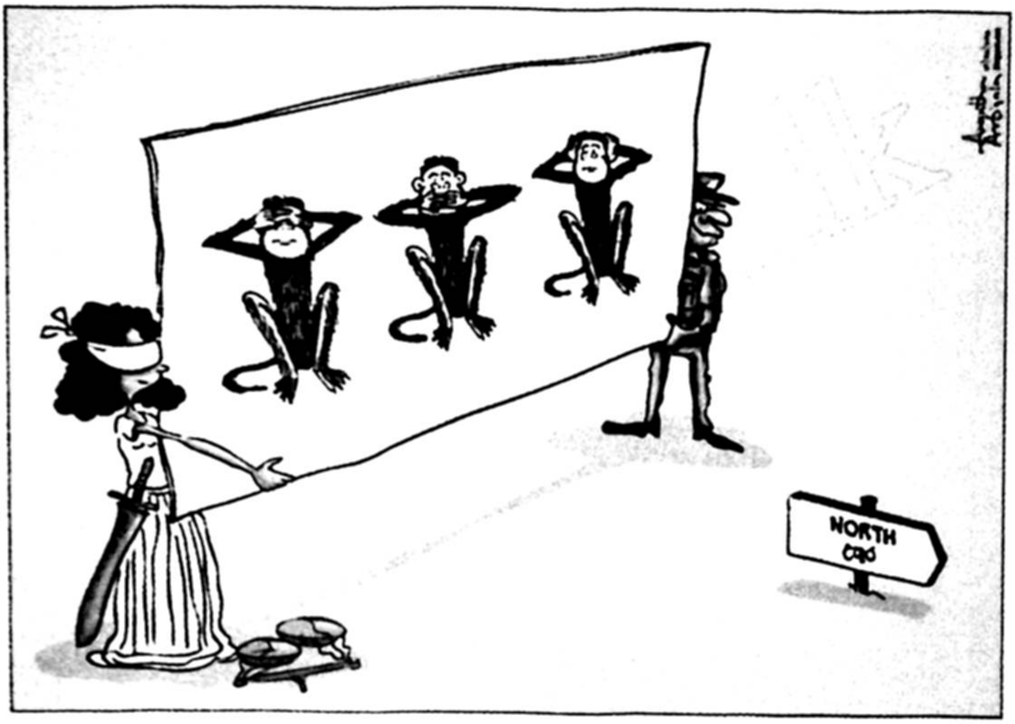

8 රූපය - අද, 2015 මැයි 27

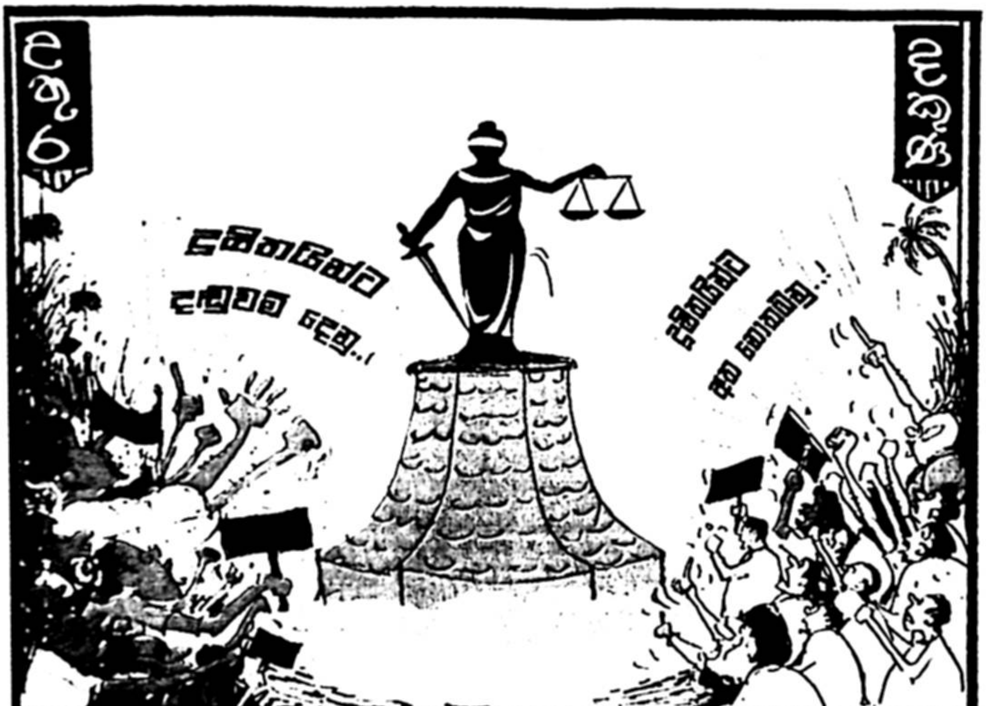

9 රූපය - ලංකාදීප, 2015 මැයි 28

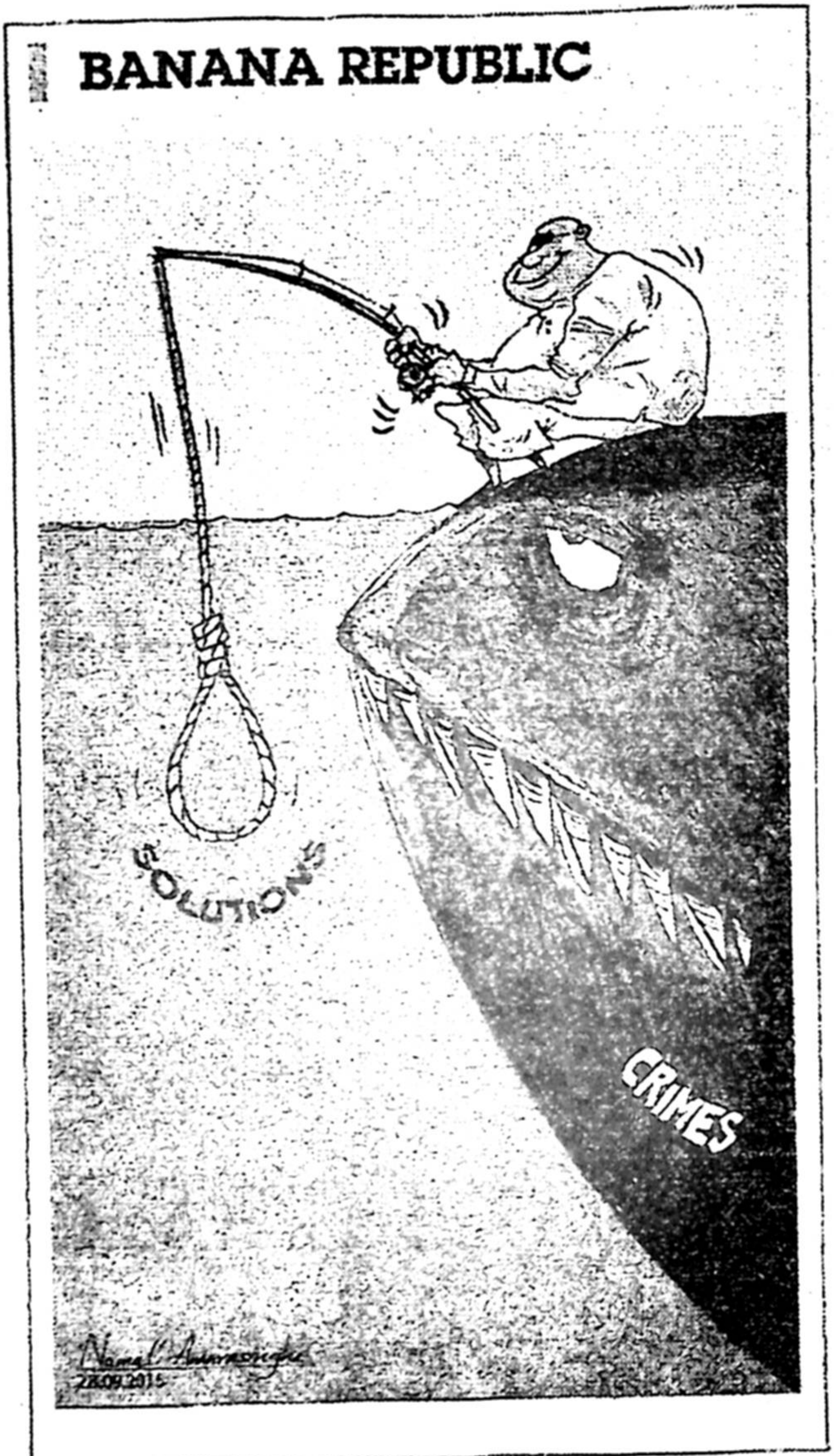

10 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 සැප්තැම්බර් 28

11 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 සැප්තැම්බර් 17

12 රූපය - ලංකාදීප, 2015 ඔක්තෝබර් 01

13 රූපය - ලංකාදීප, 2015 ඔක්තෝබර් 15

14 රූපය - ලංකාදීප, 2015 අගෝස්තු 28

15 රූපය - ලංකාදීප, 2015 ඔක්තෝබර් 17

16 රූපය - ලංකාදීප, 2015 ඔක්තෝබර් 19

17 රූපය - අද, 2015 ඔක්තෝබර් 08

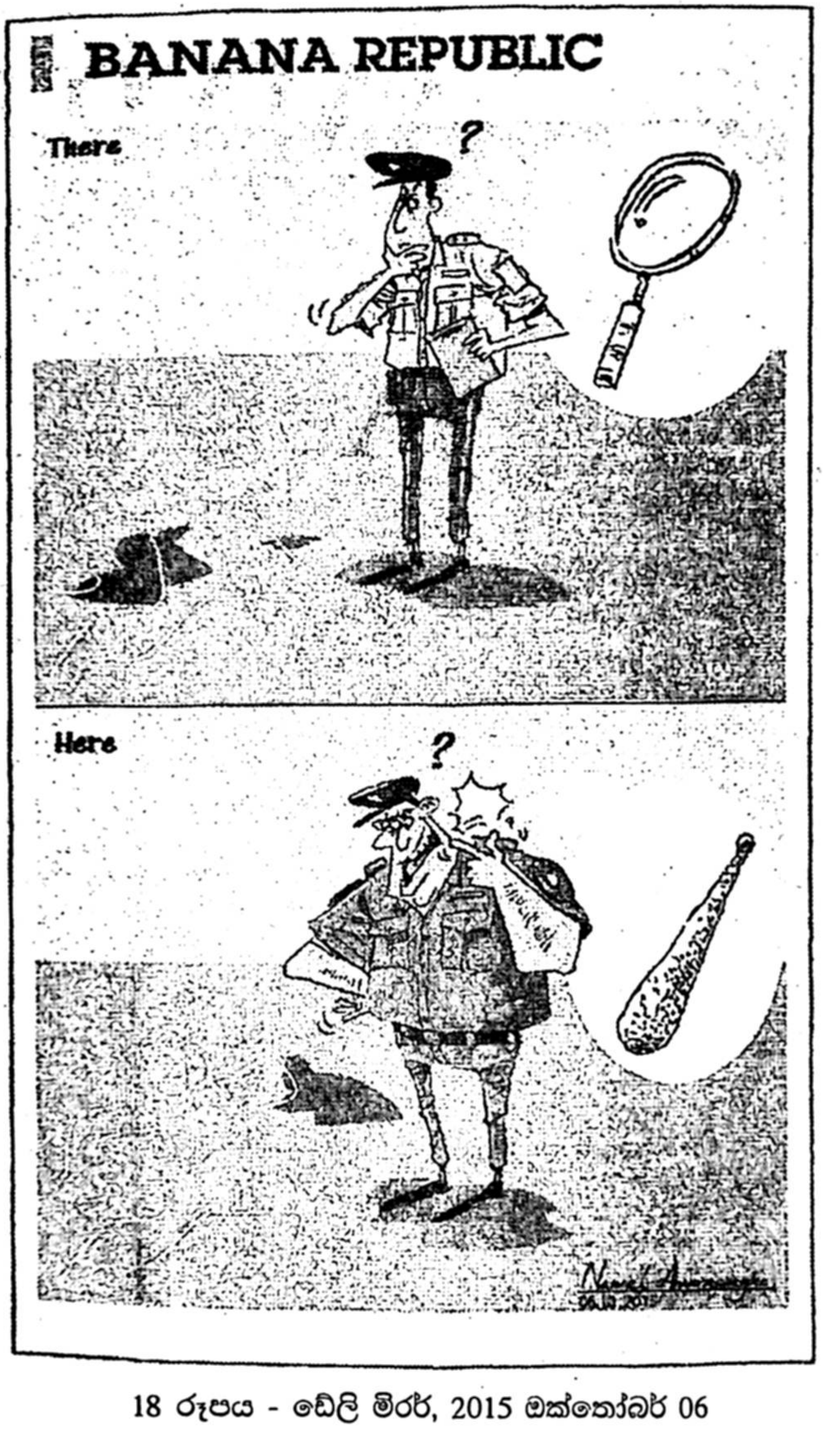

18 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 ඔක්තෝබර් 06

19 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 අගෝස්තු 28

20 රූපය - ඩේලි මිරර්, 2015 සැප්තැම්බර් 30

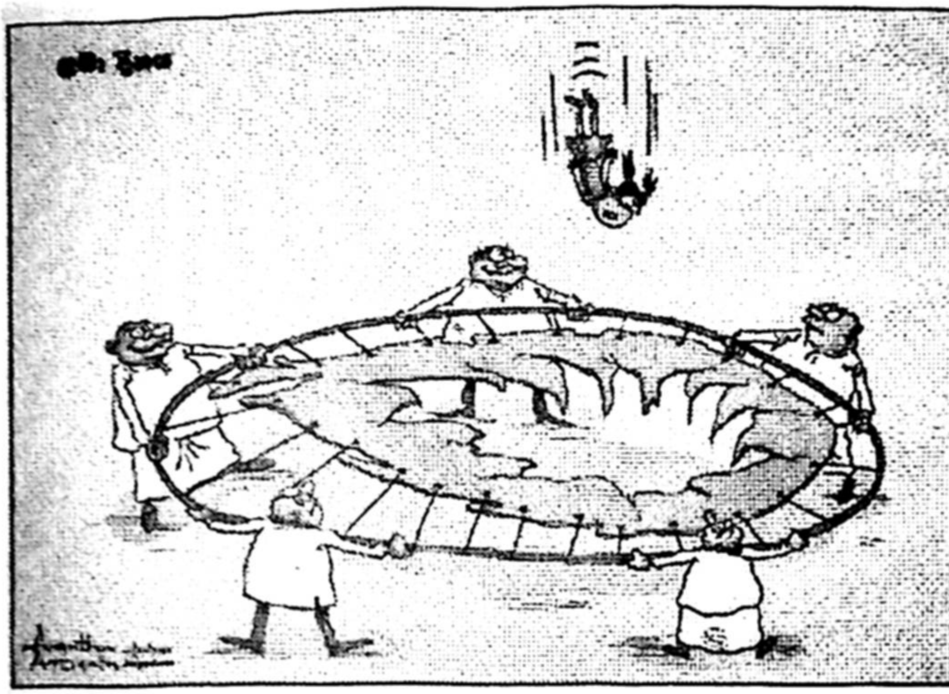

21 රූපය - අද, 2015 ජනවාරි 10

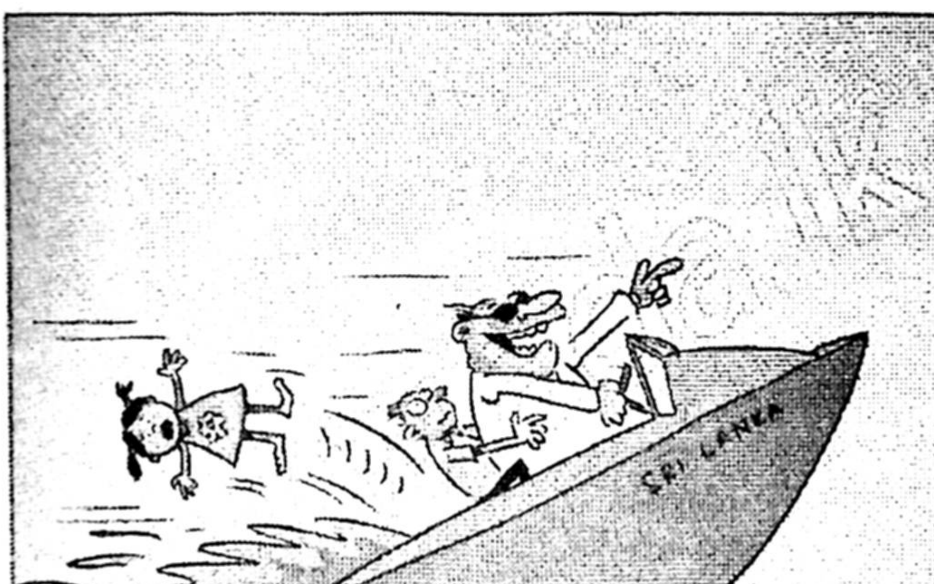

22 රූපය - අද, 2015 සැප්තැම්බර් 15

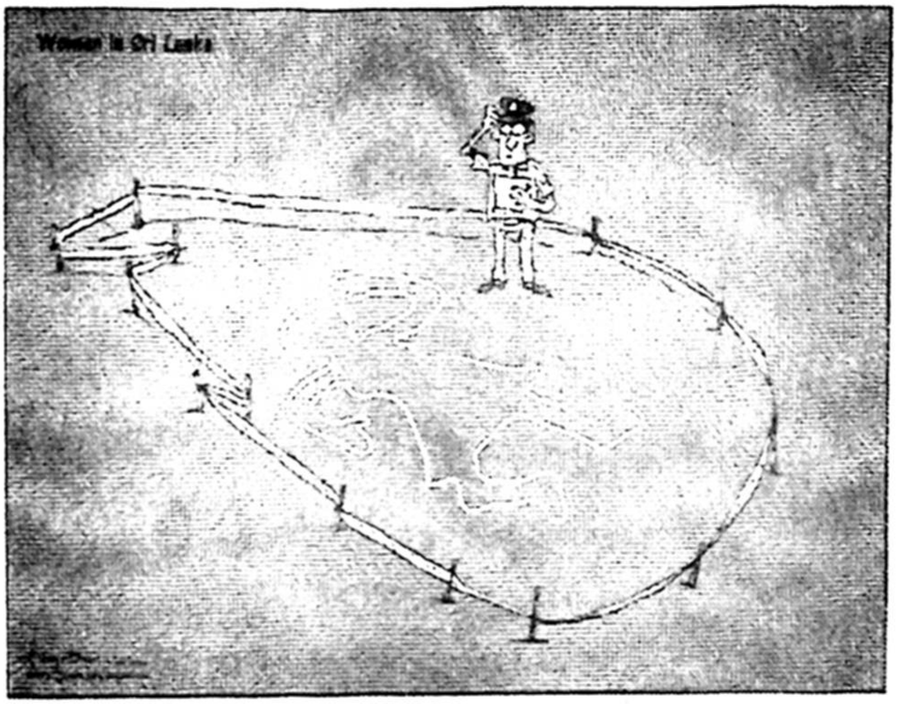

23 රූපය - අද, 2015 සැප්තැම්බර් 14

V

අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය

*දිනූෂිකා දිසානායක**

1. හැඳින්වීම

2015 වර්ෂයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය සම්බන්ධ පරිච්ඡේදයකට, මානව හිමිකම්වල දේශීය තත්ත්වය සහ මානව හිමිකම් සංවාදය පමණක් නොව, ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම්වල තත්ත්වය අන්තර්ජාතිකව නිරීක්ෂණට අදාළ දේශපාලනය පිළිබඳව ද සලකා බැලීම අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ (හෝ සැබවින්ම වෙනත් ඕනෑම ස්ථානයක) මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණයට ලක් කිරීම නැමැති අඳුරු ජලකඳේ සැරිසරන කළ ඉන්දියන් සාගරයේ තිතක් බඳු මෙම දූපත් දේශය ඓතිහාසිකව මුහුණ දී ඇති අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිචාර පිළිබඳ ආවර්ජනය කිරීමේ සාධාරණ අවශ්‍යතාවයක් පැන නගියි. මෙහි දී 2015 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී පාලන තත්ත්වයේ ඇති වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙනස ඉතා වැදගත් වේ. අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය පිළිබඳව සහ ඒ සමගින් රජයේ පැවති සබඳතාවය එමගින් වෙනස් කරවා තිබේ; ඒ අතරම, ජාත්‍යන්තර තලයේ ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය ස්වකීය ආරක්ෂාව සලසා ගැනීමට දරන ප්‍රයත්නයක සිට වඩාත් සහයෝගීත්ව එළඹුමක් දක්වා සැහෙන වෙනසකට භාජනය වී තිබේ.

මෙම විශ්ලේෂණය සඳහා, එනම්, වසර 2015 දී, ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම්වල ඇති වූ වෙනස සම්බන්ධ අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණයට පසුබිම් සපයනු පිණිස, 2009 සිට 2014 දක්වා ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වර්ධනයන් පිලිබඳ මෑත කාලීන ඓතිහාසික නිරීක්ෂණයන් සමහරක් ගලපමින් මම ආරම්භ කරන්නෙමි. සමාලෝචනයට භාජනය කරන වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳව සලකා බැලීම සඳහා වෙන්කළ පරිච්ඡේදයක මෙම විශ්ලේෂණය සඳහා වැඩි ඉඩක් ගැනීමට මම අදහස් නොකරමි,

* විධායක අධ්‍යක්ෂ, LLB(Hons.) (Colombo), LLM (New York), නීතිඥ, නීතිය හා සමාජ භාරය

නමුත්, වසර 2016 දී අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් රජය දැක් වූ ප්‍රතිචාරයට පසුබිමක් සැපයීමට ප්‍රමාණවත් පැහැදිලි කිරීමක් සිදු කරන්නෙමි.

ඉන් අනතුරුව මම 2015 වර්ෂය තුළ සිදු වූ නිරීක්ෂණය සහ සමාලෝචනයට ලක්කරන වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකාව බඳුන් වූ පිරික්සුම්වල ස්වභාවය විශ්ලේෂණය කිරීමට කටයුතු කරන්නෙමි. එහිදී, 2015 ජනවාරි මාසයට පෙර අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් රජය දැක් වූ ප්‍රතිචාරයට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ ප්‍රතිචාරයක් දේශීය මට්ටමින් ලැබීම පිළිබඳව ද සටහන් තබන්නට වනු නොඅනුමානය.

ඉදින් මෙම විශ්ලේෂණය සිදු කිරීමට නම්, පිරික්සුම සිදුකෙරුණු පාරාමිතීන් එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන සහ පොදුවේ ගත්කල ජගත් මට්ටමේ රාජ්‍යයක බලවතුන් විසින් ශ්‍රී ලංකාව නිරීක්ෂණය කළ පසුබිම ට අන්තර්ගත වන ඒවා විය යුතු ය. ඊට හේතුව වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය නිරීක්ෂණය කිරීම පොදුවේ සිදුව ඇත්තේ සන්නද්ධ යුධ ගැටුම් පසුබිමක වීම යි. එම නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ජාත්‍යන්තරය විසින් නිරීක්ෂණයේ දී පැහැදිලිවම පරීක්ෂාවට ලක්වන්නේ යුද්ධය සම්බන්ධ කාරණා වේ.

2. ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය අන්තර්ජාතිකව නිරීක්ෂණය කිරීම සන්දර්භගත කිරීම.

පසුගිය වසර හත තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතිකව නිරීක්ෂණය කිරීම සම්පව සහ සියුම්ව සිදු වී ඇතත්, අවාසනාවට, මානව හිමිකම් කඩ කිරීම වැළැක්වීම සඳහා අපගේ පද්ධතිය තුළට ගලායන ස්පර්ශනීය ප්‍රතිඵල බවට එය පරිවර්තනය වී නොමැත. කෙසේ නමුදු එහි අර්ථය වන්නේ අන්තර්ජාතික පීඩනය ඉහළ යාමට සමාන්තරව ශ්‍රී ලංකාව උපාය මාර්ගිකව සහ භූ විද්‍යාත්මකව වැදගත් බවට පත් කරන වැදගත් භූ-දේශපාලනික අවශ්‍යතා තිබෙන බව සනාථ කෙරෙන, රාජපක්ෂ පාලනය විසින් පින්තාරු කළ ආකාරයට මානව හිමිකම් සම්බන්ධ සෑම දෙයක් ම අධිරාජ්‍යවාදය ලෙස අර්ථ කථනය නොකළ ජාතික සංවාදයක් ද ගොඩ නැගුණු බවයි. එම නිසා, රාජ්‍යය ප්‍රජාතන්ත්‍රීකරණය කර ගැනීමේ දී මානව හිමිකම් කවුන්සිලය,

මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය වැනි ඉහළ මට්ටමේ ආයතන මත ද, ඇමරිකාව, යුරෝපා සංගමය, ඉන්දියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ වෙනත් රාජ්‍යයන් වැනි ජගත් සුපිරි බලවතුන් මත ද තදින් විශ්වාසය තැබීමට ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් සමාජයට සිදු විය. ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කඩකිරීම් සහ වර්ධනය වෙමින් පැවති ඒකාධිපතිවාදය ට අභියෝග කිරීම සඳහා නිවැරදි මිත්‍ර පාර්ශවයන් එකට එකතු වීම සහ මෙම සන්ධානයේ බලය සහ ජගත් හා දේශීය පීඩනයන්ගේ එකතු වීම, ඒකාධිපති ප්‍රවණතා ප්‍රදර්ශනය කරමින් පැවති රජයක් සහ රජය එහි මානව හිමිකම් වාර්තාව සම්බන්ධයෙන් වූ විවේචන කෙරෙහි තම ප්‍රතිචාරය වෙනස් කිරීම යන දෙකම වෙනස් කිරීමට මග පෑදීය. අවාසනාවට, 2015 ජනවාරි ආරම්භයේ දී ශ්‍රී ලාංකික බහුජන ඡන්ද දායකයා ප්‍රදර්ශනය කරන ලද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙනස සහ සක්‍රීය පුරවැසිභාවයට වැඩි වශයෙන් ම හේතු වූයේ පෙර පැවති රජයේ සැක කටයුතු මානව හිමිකම් වාර්තාව නොව බරපතල දූෂණ ක්‍රියාවන්ය. කෙසේවෙතත්, මෙම පාලන වෙනස සිදු කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු භූමිකාවක් නිරූපණය කළ සුළු ජාතික ඡන්ද දායකයින්ගේ තේරීමට මගපෙන් වූ වෙනත් සාධක තිබෙන්නට ඇත. ඒකාධිපතිවාදී ළිඳේ ගැඹුරින් ගැඹුරට බසිමින් තිබූ පාලනයක් මඟින් සුළු ජාතික අයිතිවාසිකම් කඩ කිරීම් වැඩි වීම සමඟින් එය එසේ සිදුවන්නට ඇතැයි අනුමාන කළ හැකිය.

මෙම පරිච්ඡේදය 2015 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය සම්බන්ධව සකසන ලද්දක් වුව ද, එම වර්ෂයේ සිදු වූ වර්ධනයන්ගේ පසුබිම අවබෝධ කරගැනීමේ පැහැදිලිතාවය සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. මෙම විශේෂ ලිපියේ පසුබිම සඳහා, අප වසර 30ක් තිස්සේ පැවති සන්නද්ධ ගැටුම්වල අවසානය, එනම් 2009 මැයි සිට ආරම්භ කරමු.

2008 සැප්තැම්බර් වන විට, ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂක ලේකම්වරයා එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට සහ අන්තර්ජාතික මානුෂික ආයතන වලට වන්නියෙන්[1] පිට වන ලෙස අණ කර තිබුණු

1 හියුමන් රයිට්ස් වොච්, 2008 දෙසැම්බර් 23, "වටකර, අවතැන්කර සහ රඳවාගෙන. ශ්‍රී ලංකාවේ වන්නි ප්‍රදේශයේ සිවිල් වැසියන්ගේ අවාසනාවන්ත තත්ත්වය," https://www.hrw.org/report/2008/12/23/be-sieged-displaced-and-detained/plight-civilians-sri-lankas-vanni-region, හි අඩංගු වේ. 2016 නොවැම්බර් 25 දින පිවිසෙන ලදී.

අතර, එක්සත් ජාතීන් සහ වෙනත් ආයතන නොමැති වීමෙන්, සිවිල් ජනතාව එල්.ටී.ටී.ඊ.ය මඟින් පීඩනයට පත් වූ තත්ත්වය ද වාර්තාගත වී ඇත[2]. 2009 මැයි මස සාහසික ගැටුමේ අවසානයට මාස තුනකට පෙර, එනම්, 2009 පෙබරවාරියේ දී, මානුෂික කටයුතු පිළිබඳ උප මහලේකම්වරයා ශ්‍රී ලංකාවේ[3] තත්ත්වය සම්බන්ධව එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක කවුන්සිලයට පැහැදිලි කළේ ය. මාර්තු 26 වන විට උප-මහලේකම්වරයා සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිතවරයා ද ඇතුළත්ව ශ්‍රී ලංකාව සමඟ අවිධිමත් සාකච්ඡාවක් පවත්වනු ලැබී ය. ඊට සමාන අවිධිමත් සාකච්ඡා නැවතත් 2009 අප්‍රේල් මස පැවැත්විණි. මාධ්‍යයන්ට ප්‍රකාශයන් නිකුත් වුව ද, විධිමත් විසඳුම් දක්නට නොලැබිණි. "ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු-නැගෙනහිර මානුෂික අර්බුදය සම්බන්ධයෙන් බරපතල ලෙස සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු පිළිබඳ ප්‍රකාශයට පත් කරමින්, සිවිල් වැසියන්ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා සියලු පාර්ශවයන් නොපමාව ක්‍රියාකාරී විය යුතු බව ඉල්ලා සිටිමින්"[4], ආරක්ෂක කවුන්සිලය විසින් මාධ්‍ය නිවේදනයක් නිකුත් කරන ලද්දේ, 2009 මැයි 13 දින ය.

2009 මැයි මස, යුද්ධයේ අවසාන අදියරයන්හි දී ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරේ සහ නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල එම මාසයේ දී ම සිදු වූ බවට චෝදනා එල්ල වූ අන්තර්ජාතික මානුෂික නීතිය උල්ලංඝනය කිරීම් සහ මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් හා කඩ කිරීම් සම්බන්ධ චෝදනා පිළිබඳව අන්තර්ජාතික විමර්ශනයක් සඳහා වූ ඉල්ලීම් නොසලකා හරිනු ලැබූ "අතිශයෙන් දෝෂ සහිත" යැයි වර්තමානයේ පැවසෙන යෝජනාවක් මානව හිමිකම් කවුන්සිලය මඟින් නිකුත් කරන ලදී.[5] ශ්‍රී ලංකා රජයට විශාල වශයෙන් ප්‍රසංශා කරමින්, සහ යුධ සමයේ පාර්ශවයන් දෙකම විසින් සිදු කරන ලද

---

2 යුධ කලාපයෙන් සිවිල් වැසියන් පලා යෑම වැළැක්වීම සහ බලෙන් බඳවා ගැනීම හා නොනිසි ලෙස බලෙන් ශ්‍රමය ලබා ගැනීම. 2008 දෙසැම්බර්. උදාහරණ ලිපි සඳහා හියුමන් රයිට්ස් වොච්. හියුමන් රයිට්ස් වොච්. හිරකර වෙන්කේට්ටම් කරන ලදී: වන්නි සිවිල් වැසියන්ට එරෙහි එල්.ටී.ටී.ඊ. අයථා ක්‍රියා. 2008 දෙසැම්බර් 15. හි අඩංගු වේ.http://www.securitycouncilreport.org/chronology/sri-lanka.php

3 එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය. 2009 පෙබරවාරි 27. http://www.securitycouncilreport.org/chronology/sri-lanka.php හි අඩංගු වේ. 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

4 "ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ ආරක්ෂක මණ්ඩල ප්‍රකාශය", එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය. 2009 මැයි 13, http://www.un.org/press/en/2009/sc9659.doc.htm, හි අඩංගු වේ. 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

5 "ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කවුන්සිලය වින්දිතයන් දුර්වල කරයි" හියුමන් රයිට්ස් වොච්. 2009 මැයි 26, https://www.hrw.org/news/2009/05/27/sri-lanka-un-rights-council-fails-victims,හි අඩංගු වේ. 2016.10.17 දින පිවිසෙන ලදී.

අපරාධ සම්බන්ධ චෝදනා පිළිබඳ සැලකිය යුතු අවධානයක් යොමු කිරීමට අපොහොසත් වෙමින්, දැඩි පක්ෂපාතීත්වයක් සහිතව එම යෝජනාව සම්මත විය. (වගුව බලන්න), මෙය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කොමසාරිස් නවි පිල්ලේ මහත්මිය විසින් ප්‍රකාශ කළ, අන්තර්ජාතික විමර්ශනයක් සඳහා අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධ දැඩි අදහස් ද නොසැලකීමක් විය, මහකොමසාරිස්වරියගේ කාර්යාලය මඟින් මානව හිමිකම් සහ මානුෂික නීතිය කඩ කිරීම් සම්බන්ධ චෝදනාවන් සඳහා, ස්වාධීන අන්තර්ජාතික විමර්ශනයක් ඉල්ලා සිටින ලදී.

ඇත්ත වශයෙන්ම පැවසුවහොත්, රජය තමාට හැකි උපරිමය ඉටුකිරීම සඳහා මහත් පරිශ්‍රමයක් දැරීම පිළිබඳව (HRW, 2009) සුභ පැතීම සම්බන්ධව එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ මහ ලේකම් බෑන් කී-මූන් මහතා වගකිවයුතු බව හියුමන් රයිට්ස් වොච් වැනි නිරීක්ෂණ සංවිධාන එකල චෝදනා කළහ. මහ ලේකම්වරයා 2009 මැයි 23 වන දින ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරය කළේ ය. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජාතීන් අසමත් වූ බව සඳහන් කරමින් කළ ප්‍රකාශයත් සමඟ අන්තර්ජාතික සහ දේශීය හඬවල් නිහඬ කළ, ඔහුගේ 2016 ශ්‍රී ලංකාවේ කොළඹ සංචාරයට මෙය මුළුමනින්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ වේ.[6] ඔහු 2012 දී නිකුත් කළ පෙට්‍රී (Petrle) වාර්තාවේ.[7] සොයා ගැනීම් පුනරුච්චාරණය කිරීම සිදු කළ අතර, 2009 වර්ෂයේ ජූනි සහ මැයි මාස පිළිබඳ පසු විපරමේ දී එක්සත් ජාතීන්ගේ මෙම දුර්වලතාවය නිරීක්ෂණය කළ හැකිය.

මෙහිදී, ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු නැගෙනහිර ප්‍රදේශවල "මානුෂික අර්බුදය උග්‍ර වීම සම්බන්ධ දැඩි අවධානය" යොමු කළ 2009 මැයි මාසයේ ආරක්ෂණ මණ්ඩලයේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ යෝජනාවට අවධානය යොමු කිරීම ද අවශ්‍ය වේ.[8] මීට ආසන්න කාලයේ දී

---

6 "ශ්‍රී ලංකාවේ ඝාතනයන් ස්වයං-සමීක්ෂණයට හේතු වේ", ඒපී. ක්‍රිෂාන් ෆැන්සිස්, 2016 සැප්තැම්බර් 2""http://bigstory.ap.org/article/481ce83a6d104b14b1f401a3f66745d2/un-chief-says-sri-lanka-killings-prompted-self-scrutinyහි අඩංගු වේ, 21.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී. "යුධ සමයේ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව කටයුතු කිරීමට එක්සත් ජාතීන් අසමත් වූ බව බෑන් කී මූන් නැවතත් පිළිගනී", Youtube" 2016 සැප්තැම්බර් 4 https://www.youtube.com/watch?v=yH75sFWOnEY, " මඟින් පිවිසිය හැකිය. 21.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

7 අභ්‍යන්තර පරීක්ෂණයක් යැයි එක්සත් ජාතීන්ගේ 'අසරණ වූ ශ්‍රී ලංකා සිවිල් වැසියන්, පවසයි. BBC පුවත්, ලයිසි ඩෝසෙට්, 2012 නොවැම්බර් 13, http://www.bbc.com/news/world-asia-20308610, " හි අඩංගු වේ, 21.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

8 "ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ මාධ්‍ය ප්‍රකාශය", ආරක්ෂක මණ්ඩලය, 2009 මැයි 13, http://www.un.org/press/en/2009/sc9659.doc.htm හි අඩංගු වේ, 2016.10.17 දින පිවිසෙන ලදී.

මහ ලේකම්වරයා ද ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ එකල ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා සමඟ ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශයක් නිකුත් කළේ ය.

2010 වසර මැද වන විට (නිවැරදිව ම 2010 ජූනි 22 වනදා), එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ නායකත්වය විසින් යුද්ධයේ අවසන් අදියරයන්හි ශ්‍රී ලංකා රජයේ සහ එල්.ටී.ටී.ඊ. සංවිධානයේ හැසිරීමට එරෙහිව වඩාත් සැලකිය යුතු විචාරණයක් සිදු කිරීම ආරම්භ කර තිබිණි. 2009 මැයි මාසයේ යුද්ධයේ අවසාන අදියර තුළ අන්තර්ජාතික නීතිය උල්ලංඝනය කිරීමේ චෝදනා සඳහා වගවීම සම්බන්ධව මහ ලේකම්වරයාට උපදෙස් දීමේ බලය සහිත සාමාජිකයන් 3 දෙනකුගෙන් යුත් විශේෂඥ කමිටුවක් මහ ලේකම් බෑන් කී-මූන් මහතා විසින් පත් කළේ ය. 2010 සැප්තැම්බර් මස වැඩ ඇරඹූ මණ්ඩලය, විශේෂයෙන්ම උපදේශනාත්මක කමිටුවක් වූ අතර, විමර්ශනාත්මක හෝ කරුණු සෙවීමේ ආයතනයක්[9] නොවී ය. කෙසේ නමුදු, එය ස්වෛරී රටක කටයුතුවලට අනවශ්‍ය සහ අයුතු මැදිහත්වීමක් ලෙස හුවා දැක් වූ ශ්‍රී ලංකා රජය 2010 ජූනි මාසයේ දී මර්සුකී දරුස්මාන්, ස්ටීවන් රට්නර් සහ යස්මින් සූකා යන විශේෂඥයින් තුන්දෙනාම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී[10]. මෙම ලිපිය ලියන අවස්ථාව වන විට ශ්‍රී ලංකා රජයේ විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ වෙබ් අඩවියක් හෝ වෙනත් කිසිම රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වෙබ් අඩවියක් හරහා ශ්‍රී ලංකා රජය මඟින් නිකුත් කරන ලද එම සම්පූර්ණ ප්‍රකාශයට පිවිසීමට නොහැකිය.

ශ්‍රී ලංකා රජය හදිසියෙන්ම මෙන්, එහි උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම පත් කරන ලදී[11]. මහ ලේකම්වරයාගේ කමිටුවට රටට ඇතුළු වීමට අවසර දීම ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ශ්‍රී ලංකාව ආරක්ෂාකාරී ලෙස ප්‍රතික්‍රියා කළේ ය[12]. "ශ්‍රී ලංකා රජයේ ස්ථාවරය අතිශයෙන්ම පැහැදිලියි - අපි ඔවුන්ට රටට ඇතුළු වීමට අවස්ථාව දෙන්නේ

9 විෂය පථය, ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ මහලේකම්වරයාගේ විශේෂඥ කමිටුව GROUPE D'EXPERTS DU SECRETAIRE GENERAL AU SRI LANKA, 2010 සැප්තැම්බර් 18, http://www.un.org,

10 "එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්වරයා විසින් ශ්‍රී ලංකාවට - විශේෂඥ කමිටුවක් පත් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රකාශය", වොෂින්ටන් දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාලය, http://slembassyusa.org/embassy_press_releases/statement-on-the-appointment-of-the-sri-lanka-panel-of-experts-by-the-secretary-general-of-the-united-nations/ හි අඩංගු වේ. 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

11 2010 මැයි 17.

12 "එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුවට ඇතුළු වීමට අවසර ලබා නොදෙන බව ශ්‍රී ලංකාව පවසයි", BBC පුවත්, 2010 ජූනි 24, http://www.bbc.com/news/10405996 හි අඩංගු වේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

නෑ"[13] යනුවෙන් සඳහන් කළ එකල විදේශ කටයුතු අමාත්‍ය ජී.එල්. පීරිස් මහතාගේ ප්‍රකාශය ශ්‍රී ලංකා රජයේ ආරක්ෂාකාරී ස්ථාවරය පිළිබඳව සාක්ෂියක් විය, විශේෂඥ කමිටු වාර්තාව 2011 අප්‍රේල් 12 වන දින ප්‍රසිද්ධියට පත් කළ අතර, වාර්තාව දෝෂ සහිත[14] යැයි පවසන අතර, එය එක්සත් ජාතීන් විසින් විධිමත් ලෙස පුළුල්ව ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීමට, දවස් කිහිපයකට පෙර ශ්‍රී ලාංකික පුවත්පත් වලට හෙළිදරව් විය. අන්තර්ජාතික මානුෂික නීතිය සහ මානව අයිතිවාසිකම් නීතිය බරපතළ ලෙස කඩ කිරීම් පිළිබඳ විශ්වසනීය චෝදනා, විද්වත් කමිටුව මඟින් සොයා ගත් බව අමුතුවෙන් පැවසීමට අවශ්‍ය නොවේ. ඔප්පු වුවහොත්, මෙම චෝදනා මානුෂිකත්වයට එරෙහි අපරාධ සහ යුධ අපරාධ ලෙස සැලකිය හැකි බව කමිටුව හඳුනාගෙන ඇත, විශේෂඥ කමිටුවේ වැදගත් සොයාගැනීම් අතර, සන්නද්ධ අරගලයේ අවසාන අදියර සහ ඉන් පසු කාලයේ එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය හෝ එහි පියවර ගැනීම් (හෝ නොගැනීම්) සම්බන්ධව සවිස්තරාත්මක සමාලෝචනයක් නිර්දේශ කරයි.

ඉහළ යන අන්තර්ජාතික පීඩනයට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය නිරීක්ෂණය කිරීමට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් රජය පත් කළ උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම, ඔවුන්ගේ විමර්ශන ආරම්භ කිරීමෙන් මාස 18කට පසුව, 2011 නොවැම්බර් මස එහි වාර්තාව නිකුත් කළේ ය. වාර්තාව පිළිබඳව මෙන්ම එහි විමර්ශන කටයුතු පිළිබඳව ද විවේචනය වී ඇති නමුත් එය රජය ගත් ස්ථාවරයෙන් අපගමනය වූ වාර්තාවක් වූ අතර, රජය වරදට වගකිවයුතු බවක් සඳහන් නොවුණ ද සිවිල් මරණ සිදු වූ බව පිළිගත් වාර්තාවක් විය.

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලය මඟින් 2012 මාර්තු මාසයේ දී "ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිසන්ධානය සහ වගවීම ප්‍රවර්ධනය" යනුවෙන් ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ යෝජනාවක් සම්මත කරන ලදී. උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමේ වාර්තාව අන්තර්ජාතික නීති කඩ කිරීමේ බරපතල චෝදනා ප්‍රමාණවත් ලෙස විශ්ලේෂණය නොකර ඇති බව යෝජනාව මගින් අවධානයට ගෙන එන අතර,

---

13 BBC පුවත්, *id*

14 "එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්ගේ විශේෂඥ කමිටුවේ වාර්තාව බොහෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් මූලිකවම දෝෂසහිත බව, ශ්‍රී ලංකා රජය සඳහන් කරයි", ශ්‍රී ලංකා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය, 2011 අප්‍රේල් 13, http://www.mfa.gov.lk/index.php?option=com_content&task=view&id=2730&Itemid=75, හි අඩංගු වේ. 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් වාර්තාවේ ඇතුළත් ප්‍රගතිශීලී නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස රජයෙන් ඉල්ලා සිටී. උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් වාර්තාවේ නිර්දේශ මත පදනම්ව ක්‍රියා කිරීමට සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සැකසීමට යෝජනාවෙන් ඉල්ලා සිටි නමුත්, දෝෂ සහිත උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් ක්‍රියාවලියෙන් ඔබ්බට නොයෑමෙන් අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණ පද්ධතීන් ශ්‍රී ලාංකීය ජනතාවට වඩා හොඳ සාධාරණත්වයක් ලබා දීමට නැවතත් අසමත් වී ඇති යෝජනාවේ වගන්ති ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා ඉල්ලීමේ දී, එහි ක්‍රියාකාරී අදියරයන් උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් නිර්දේශ වලට පමණක් සීමා වීම අවාසනාවන්ත සහගතය.

යෝජනාවට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, කොමිසම් නිර්දේශයන්ට[15] ඇත්ත වශයෙන්ම ඉතා සුළු ලෙස සම්බන්ධ වන බවක් අපට කණගාටුදායක ලෙස දක්නට ලැබෙන ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් රජය විසින් පළ කළේ ය. මෙම යෝජනාවට පක්ෂව ලැබුණු සැලකිය යුතු ඡන්ද අතරට ඉන්දියාව සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ඇතුළත් වේ. මෙම යෝජනාවට දැක්විය හැකි ප්‍රතිචාරයක් ලෙස උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම් නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කාර්ය සාධන බලකායක් ද රජය විසින් පත් කරන ලදී. එය, එකල එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් නවි පිල්ලේ මහත්මියට ද ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන ලෙස ආරාධනා කළේ ය. 2012 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී, මහ කොමසාරිස්වරිය නියෝජනය කරමින්, දූත පිරිසක් ද ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියේය.

2012 මාර්තු මාසයේ දී වෙනත් වර්ධනයන් ද සිදු විය; 2011 මුල් භාගයේ විශේෂඥ කමිටුවේ නිර්දේශ වලින් පසුව මහ ලේකම් බෑන් කී-මූන් මහතා ද, එක්සත් ජාතීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ යුද්ධයේ අවසාන අදියරයන්හි දී එහි ආරක්ෂණ විධිනියෝගය ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා

15 "LLRC නිර්දේශයන් සහ LLRC ක්‍රියාකාරී සැලසුමේ අඩංගු යෝජිත ක්‍රියාකාරීත්වය අතර නොගැලපීම් සහිත අවස්ථා කිහිපයක් විය. ලබාගත් ප්‍රගතිය අරුත්සුන් කරන, LLRC ක්‍රියාකාරී සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ ප්‍රගති වාර්තාවේ පවා මේවා දිගින් දිගටම දක්නට ලැබේ.", විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය, උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන ජාතික ක්‍රියාකාරී සැලසුම ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ලබාගත් ප්‍රගතිය පිළිබඳ විවරණය, 2014 පෙබරවාරි 12, http://www.cpalanka.org, හි අඩංගු වේ, 2016 ඔක්තෝබර් 27 දින පිවිසෙන ලදී.

චාල්ස් පෙට්රි ගේ මූලිකත්වයෙන් යුත් කමිටුවක් පත් කළේය. මාස අටක අධ්‍යයනයකින් පසුව කමිටුව 2012 නොවැම්බර් මස මහ ලේකම්වරයාට, වාර්තාව පිළිගන්වන ලදී. මහ ලේකම්වරයාගේ ම වචනයෙන්, "එක්සත් ජාතීන්ගේ පද්ධතිය එහි වගකීම්, වැදගත්කම සපුරාලීමට, විශේෂයෙන්ම මහලේකම් කාර්යාලය, ආයතන සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ රටේ කණ්ඩායම ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන් සහ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ සහ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ සාමාජිකයන්, ක්‍රියාත්මක කරන භූමිකාවන් අපොහොසත් වූ බව වාර්තාවේ අඩංගු වේ."[16]

2013 පෙබරවාරි වන විට, දේශීය මට්ටමින් ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණයට ලක්වීම වඩාත් තදින් සිදුවන්නට පටන්ගෙන තිබිණි. මානව හිමිකම් සඳහා වන එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ කොමසාරිස් වාර්තාව 2013 පෙබරවාරි වන විට නිකුත් විය. මානව හිමිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය විසින් 2013 දී වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමට නීති සැකසීමේ මාර්ගයක් ඇතුළුව, නිර්දේශ ගණනාවක් ශ්‍රී ලංකාවට ඉදිරිපත් කළේ ය. අප දන්නා පරිදි, මෙම විශේෂ නිර්දේශය වසර තුනකට පසුව එනම්, 2015 දී ආණ්ඩුව මාරු වීමත් සමඟ පමණක් ක්‍රියාත්මක විය. එම නීතියෙහි විවිධ අඩුපාඩු තිබුණ ද, වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමට නීති සම්මත කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට අන්තර්ජාතික කොටස්වලින් එල්ල වූ පීඩනයේ බලපෑම දැක්වීමට එය ප්‍රමාණවත් සාක්ෂියක් වේ. නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහය වීම සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සැකසීම බොහෝ දුරට යථාර්තයක් නොවන බවක් පෙනෙන්නට තිබුණු අතර, මෙය ලියන අවස්ථාව වනවිටත් මෙම නීතිය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට විධිවිධාන සැලසීම අපේක්ෂාවෙන් අපි තවදුරටත් බලා සිටිමු ප්‍රධාන සාක්ෂිකරුවන් තැති ගැන්වීම දෛනික සිදුවීමක් වන රටක, වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන නීති වර්ධනය සඳහා ගත වූ කාලය වසර 11ක් විය - එසේම වඩාත් ගැටළුකාරී වන්නේ, සාක්ෂිකරුවන් සහ වින්දිතයන් ආරක්ෂා කරන

16 "විනිවිදභාවය, වගවීම, නිත්‍යානුකූලභාවය, විශ්වසනීයත්වය යන උනන්දුවන ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ, ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ අභ්‍යන්තර සමාලෝචන කමිටු වාර්තාව ප්‍රසිද්ධියට පත්කරන බව, මහලේකම්වරයා පවසයි ", එක්සත් ජාතීන්, 2012 නොවැම්බර් 14, http://www.un.org/press/en/2012/sgsm14639.doc.htmහි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

පොලිස් නිලධාරීන් ම බොහෝවිට තැති ගැන්වීමට සම්බන්ධ වී සිටීමයි[17]. නීතිය සලකා බැලීමේ දී, අදාළ ආරක්ෂිත නිවාස සහ වෙනත් යටිතල පහසුකම් නිර්මාණයට අවම වශයෙන් වසර එක හමාරක්වත් ගත වේ[18]

මහ කොමසාරිස්වරයාගේ වාර්තාවෙන් පසු 2013 මාර්තු මස පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 22 වන සැසියේ දී එක්සත් ජනපදයේ අනුග්‍රහය සහිත දෙවන යෝජනාවක් ද සම්මත විය. යෝජනාව සම්මත වෙමින් තිබිය දී රාජ්‍ය - ගැති උද්ඝෝෂකයෝ කොළඹ එක්සත් ජනපද තානාපති කාර්යාලය[19] ඉදිරියේ වීදියට බැස්සහ, ජිනීවාහි ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත තානාපති කාර්යාලයේ උපදේශකවරිය, "ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වර්ධනයට සහ ආරක්ෂාවට මෙම කවුන්සිලය අසාධාරණ, පක්ෂපාතී, ප්‍රතිපත්ති විරහිත සහ අයුතු පිවිසුමක් යොදා ගැනීම දැඩි ලෙස ප්‍රතික්ෂේප කරන බව"[20] සඳහන් කරමින්, ශ්‍රී ලංකාව හුදකලා කිරීම. හෙළා දකිමින් ප්‍රකාශයක් නිකුත් කළා ය. 2013 යෝජනාව, යුද්ධයේ අවසාන අදියරයන් තුළ සිදු වූයේ යැයි චෝදනා කෙරෙන ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් සැලකිල්ල යොමුකළ යුතු කරුණු පිළිබඳව හඬ නැඟීම පමණක් නොව සිදු වෙමින් පැවති මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් වැඩි වීම පිළිබඳව ද හඬ නැඟීය. මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂකයින්ට හිංසා කිරීම, බලෙන් අතුරුදහන් කිරීම් සහ නීතියට පරිබාහිර ඝාතනයන් ඊට ඇතුළු විය. යෝජනාවේ ප්‍රතික්‍රියාවන් සමනය කර ගැනීමේ අරමුණින් අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධ පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීම සඳහා නැවතත් 2013 අගෝස්තු 15 දින ජනාධිපති කොමිසමක් පිහිටුවන ලදී. මැක්ස්වෙල් පරණගම විසින් ප්‍රධානත්වය දරන ලද මෙම කොමිසමෙහි විශ්වසනීයත්වය විවිධ කාරණා[21] හේතුවෙන් අඩු වූ බවට පුළුල් ලෙස විවේචනයට ලක් විය.

17 "වින්දිතයන් සහ සාක්ෂිකරුවන්: ආරක්ෂාවක් නැත, නමුත් වධහිංසා ඇත" නාමිනී විජේදාස, සන්ඩේ ටයිම්ස්, 2016 ජූලි 31, http://www.sundaytimes.lk හි අඩංගු වේ, 21.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

18 සන්ඩේ ටයිම්ස්, Id'

19 "ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වාර්තාවට එරෙහිව එක්සත් ජාතීන් යෝජනාවක් සම්මත කරයි", BBC පුවත්, 2013 මාර්තු,http://www.bbc.com/news/world-asia-21873551 හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

20 ඩේලි නිව්ස්, 2013 පෙබරවාරි 27, "ජිනීවා හි ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාලයේ උපදේශකවරයා, ක්‍රිමර් ට ප්‍රතිචාර දක්වයි: ශ්‍රී ලංකාව UNHRC යෝජනාවන්ට එරෙහි බව සංඥාකොට ඇත."

21"අතුරුදහන් පුද්ගලයන්, නැඹුරුතා පරිචයන් සහ හැගවීම් පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම සඳහා වන ජනාධිපති කොමිසම, විචාරයක්", ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය පිළිබඳ මධ්‍යස්ථානය, 2014 දෙසැම්බර් 17, http:// www.cpalanka.org, හි අඩංගු වේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

2014 මාර්තු 26 දින මානව හිමිකම් කවුන්සිලය මඟින් හතරවන යෝජනාවත් සම්මත කරන ලදී. මෙම යෝජනාවේ වඩාත් සැලකිය යුතු අරමුණ වන්නේ, "අදාළ පරිදි, අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නීතිය සහ අන්තර්ජාතික මානුෂික නීතිය කඩ කිරීමේ චෝදනා සම්බන්ධව විශ්වසනීය සහ ස්වාධීන පරීක්ෂණයක් පැවැත්වීමට; එම කඩ කිරීම් වලට වගකිව යුතු පුද්ගලයන් ඒ සම්බන්ධව වගවීමට; ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කඩ කිරීමේ සහ අපයෝජනය කිරීමේ අනවරත සිදුවීම් අවසන් කිරීමට; සහ මහකොමසාරිස් කාර්යාලයේ වාර්තා මඟින් සිදු කළ නිර්දේශයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට"[22] රජයෙන් ඉල්ලා සිටීමයි. මෙසේ වගවන ලෙස ඉල්ලා සිටීමේ කොටසක් වශයෙන් පාර්ශවයන් දෙකම විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් පිළිබඳ බරපතල චෝදනා සම්බන්ධව "පූර්ණ පරීක්ෂණයක්" සිදු කරන ලෙස 2014 මාර්තු යෝජනාව මඟින් මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයෙන් (OHCHR) ඉල්ලා සිටින ලදී. ඒ සඳහා වෙන් කළ කාලසීමාව උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමේ කාලයට සීමා කරන ලදී.

මානව හිමිකම් උල්ලංඝන සහ රට තුළ වර්ධනය වෙමින් තිබූ ඒකාධිපතිවාදයට විශ්වසනීය ලෙස ප්‍රතිකර්ම යෙදීමට අසමත් වීම මත ශ්‍රී ලංකාව තවදුරටත් අන්තර්ජාතිකව හුදකලා කිරීමට ප්‍රතිචාරයක් ලෙස අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධ පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමට පත්කළ මැක්ස්වෙල් පරණගම කොමිසමේ බලය 2014 ජූලි 15 දින තවදුරටත් දීර්ඝ කරන ලදී. අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නීතිය[23] සම්බන්ධ නඩුකරයේ අත්දැකීම් සහිත අන්තර්ජාතික විශේෂඥයින් තිදෙනාගේ උපදෙස් වල ප්‍රතිලාභය 2014 ජූලි මස ජනාධිපති ප්‍රකාශයකින් ද ලබා දෙන ලදී. කොමිසමේ මුල් බලවරම අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන් සම්බන්ධව පරීක්ෂණ සහ විමර්ශන සිදු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ අතර, 2014 වසරේ දී එහි බලය 2009 දී

22 මානව හිමිකම් කවුන්සිලය, 25 වන සැසිය, 2014 මාර්තු 26

23 "විශිෂ්ට බ්‍රිතාන්‍ය නීතිඥවරයකු සහ සියරා ලියොන්හි එක්සත් ජාතීන්ගේ යුධ අපරාධ ප්‍රධානී සහ අභිචෝදක වන ශ්‍රීමත් ඩෙස්මන්ඩ් ලොරන්ස් ද සිල්වා, QC, ස්ලෝබෝදාන් මිලසොවික් නඩුවේ සේවය කළ, පැරණි යුගෝස්ලාවියාව සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර යුධ අධිකරණයෙහි නියෝජ්‍ය අභිචෝදක ජෙෆ්රි නීස්, QC, සහ එකල ලිබියාවේ ජනාධිපති චාර්ල්ස් ටේලර්ට අධිචෝදනා කරන ලද සියරා ලියොන් සඳහා අමෙරිකන් ප්‍රධාන අභිචෝදක මහාචාර්ය ඩේවිඩ් ක්‍රේන්, කොමිසමේ ජාත්‍යන්තර උපදේශකයන් ලෙස පත් කර ඇත." ජෙයරාජ්, ඩීබීඑස්, 2014 ජූලි 17, "ජාත්‍යන්තර අභිචෝදකයින් උපදේශකයින් ලෙස පත් කරමින්, යුද්ධයේ අවසාන භාගයේ දී සිදු වූ සිවිල් වැසියන්ගේ මරණ පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමට රජය විසින් අතුරුදහන්වූවන්ගේ කොමිසමේ අභිමතය පුළුල් කරයි.", http://dbsjeyaraj.com/dbsj/archives/32105, හි අඩංගු වේ, 2016.10.21 දින පිවිසෙන ලදී.

යුද්ධයේ අවසන් අදියරයන්හි යුධ මුක්ත කලාපයේ වෙඩි හුවමාරුවේ දී සිදු වූ සිවිල් වැසියන් ඝාතනය විමර්ශනය කිරීමට දීර්ඝ කරනු ලැබිණි. එහි වූ ඉතා වැදගත් වදන් අතර පහත වදන් ද සඳහන් වී තිබිණි - 'ශ්‍රී ලාංකීය සන්නද්ධ හමුදාව සන්නද්ධ ගැටුම් සම්බන්ධ නීති හා ජාත්‍යන්තර මානුෂීය නීති යටතේ එන වෙන්කොට හඳුනාගැනීම, යුධමය අවශ්‍යතාව සහ සමානුපාතිකතාව සම්බන්ධ මූලධර්මවලට අනුකූලවීම හෝ ඒවා නොසලකා හැරීම.[24]

3. 2015 තීරණාත්මක වසර

2015 ජනවාරියේ සන්ධාන රජයේ නව ගමන් මඟ සමඟ, ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වගවීම සම්බන්ධයෙන් දේශීයව මෙන්ම අන්තර්ජාතිකව ද පැහැදිලි බලාපොරොත්තු සහිත වාතාවරණයක් අලුතින් ඇතිවිය. මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලයේ සම්පූර්ණ වාර්තාව සම්බන්ධ සමාලෝචනය, 30 වන සැසිය දක්වා, එනම් 2015 සැප්තැම්බර් තෙක්,[25] එක් වරකට පමණක් කල් දැමීමට පෙබරවාරි මාසයේ දී මානව හිමිකම් කවුන්සිලය තීරණය කරන ලදී. මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් සම්බන්ධ චෝදනා පිළිබඳව විශ්වසනීය වගවීමේ ක්‍රියා මාර්ග තහවුරු කිරීම උදෙසා යම් පියවර ගැනීමට නිදහස් වාතාවරණයක් ලැබුණු නව සන්ධාන රජය විසින් මෙය ජයග්‍රහණයක් ලෙස සලකන ලදී. මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිවරයාගේ කාර්යාලයේ බලය ආවරණය කෙරෙන විෂය පථය ද වැදගත් වේ. උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම මඟින් ආවරණය කරන ලද කාල පරිච්ඡේදය, ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් තෝරා ගන්නා ලද කාල පරිච්ඡේදයකි. උගත් පාඩම් හා ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමේ බල වරම වැඩි වශයෙන්. 2002 පෙබරවාරි 21 දින ක්‍රියාත්මක වූ යුධ විරාම ගිවිසුමෙහි දුර්වලතාවලට හේතු වූ සිදුවීම් සහ කරුණු සම්බන්ධව විමර්ශනය කර වාර්තා කිරීම සහ 2009 මැයි 1926[26] දින සිදුවීම් පසු විපරම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් විය.

24 ජෙයරාජ්, ඩී.බී.එස් Id.

25 "ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිඳියාව, වගවීම සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය", OHCHR, 2015 පෙබරවාරි 27, https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/036/98/PDF/G1503698.pdf?OpenElement, හි අඩංගුවේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

26 "උගත් පාඩම් සහ සංහිඳියාව පිළිබඳ විමර්ශන කොමිසමේ වාර්තාව", උගත් පාඩම් සහ සංහිඳියා කොමිසම, 2011 නොවැම්බර් http://www.priu.gov.lk, හි අඩංගු වේ, 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතික අධීක්ෂණය[27] සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ යාන්ත්‍රණ සමඟ විශේෂයෙන්ම සහයෝගීව ක්‍රියා කළ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයන්ට 2014 වසරේ දී හිංසා කිරීම සම්බන්ධව ලිඛිත ප්‍රකාශයක් 2015 එම සමුළුවේ දී ම මානව හිමිකම් සඳහා ආසියානු සංසදය විසින් (මින් මතු FORUM-ASIA) එම සමුළුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. ජාත්‍යන්තර පෙරමුණුවල එවන් යෝජනා ඉදිරිපත් වන අතරේ ම, 2015 ජනවාරි මාසය වන තෙක් විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය අන්තර්ජාතිකව අධීක්ෂණය කිරීමට සහය වූ මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීන්ට හිංසා කිරීම් ඔවුන් ඉලක්ක බවට පත් කිරීම් ප්‍රසිද්ධියේ අපකීර්තියට පත් කිරීම් හරහා එවැනි තොරතුරු සැපයීමට ගන්නා ක්‍රියා මාර්ග නිහඬ කිරීම් සිදු විය.[28] 2015 ජූනි 29 පැවැත් වූ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයට FORUM-ASIA මඟින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලිඛිත ප්‍රකාශයෙන් පැහැදිළි වන ආකාරයට, 2015 මුල් සමයේ නව රජය තේරී පත්වන තෙක් මාධ්‍යට සහ මාධ්‍යවේදීන්ට හිංසා කිරීම සම්පූර්ණයෙන්ම අවසන් වූයේ නැත. 2015 වර්ෂයේ දී ද එලෙසම පැවති, අවධානයට ලක්වූ කරුණු දෙක වන්නේ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත මෙන්ම චක්‍රලේඛය තවදුරටත් පැවතීමයි.[29] 2016 ඔක්තෝබර් මස ඉදිරිපත් කිරීමට නියමිතව තිබූ ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත් කෙටුම්පත තුළින්, අධිකරණමය ක්‍රියාවලියෙන් පරිබාහිරව පුද්ගලයන් රඳවා තැබීමට ද ඉඩ සලසන මෙම නීති බණ්ඩය වසර ගණනක් විවේචනයට ලක් වුව ද, දිගටම ක්‍රියාත්මක වූයේ ඇයි ද යන්නට යම් අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට අවස්ථාව සලසයි. 2016 ඔක්තෝබර් මස ප්‍රසිද්ධ කර, කැබිනට් මණ්ඩලය මඟින් අනුමත කළ, ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ

නව පනත් කෙටුම්පත, අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් සම්මතයන්ට අනුකූල ක්‍රමවේදයන් තුළින් ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සංකල්පයන් දුර්වල වීමේ ලකුණු පෙන්වයි.

27 "2014 දී ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් (HRDs) සඳහා අභියෝග", 2015 පෙබරවාරි 28, විශේෂ උපදේශනාත්මක තත්ත්වයක් සහිත රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන මානව හිමිකම් සහ සංවර්ධනය සඳහා ආසියානු ආසියානු සංසදය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලිඛිත ප්‍රකාශය", https://documents-dds ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/035/33/PDF/G1503533.pdf?OpenElement, හි අඩංගු වේ, 19.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

28 FORUM-ASIA නිකුත් කළ ලිඛිත ප්‍රකාශය බලන්න, id.

29 "ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකාශනයේ නිදහස (2014 ජූනි-2015 මැයි)"විශේෂ උපදේශනාත්මක තත්ත්වයක් සහිත රාජ්‍ය නොවන සංවිධනයක් වන මානව හිමිකම් සහ සංවර්ධනය සඳහා ආසියානු ආසියානු සංසදය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලිඛිත ප්‍රකාශය", 2015 ජූනි 10, https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/119/07/PDF/G1511907.pdf?OpenElement, හි අඩංගු වේ, 19.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

වගවීම කෙරෙහි රජයට අව්‍යාජව කැපවීම සඳහා ඉඩ සැලසූ ඓතිහාසික වර්ධන අවස්ථාවක් ලබාදුන් වැදගත් වෙනස්කම් දෙකක් මෙකල රට තුළ දේශපාලනයේ සිදු වූ බව ද මෙහි දී අවධානයට ගැනීම වටී. ඉන් එකක් වන්නේ, 2015 අප්‍රේල් මස මානව හිමිකම් කොමිසම සහ ජාතික පොලිස් කොමිසම ඇතුළුව, ප්‍රධාන අධීක්ෂණ කොමිසම්වල ස්වාධීනත්වය සහතික කිරීමට 19වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මඟින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ආරක්ෂණයන් නැවත හඳුන්වා දීමයි. සෑම ස්ථානයකම මානව හිමිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මෙම කොමිසම් දෙකෙහි බලපෑම අවතක්සේරු කළ නොහැක. දෙවන කරුණ වන්නේ 2015 අගෝස්තු මස පැවැත් වූ මහ මැතිවරණයයි. ජනවාරි මස ඇති වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙනස මෙහිදී ද එලෙසම මතු විය; අහිලාන් කදිරගාමර් එය "ශ්‍රී ලාංකීය ඡන්ද දායකයන් විසංවාදී දේශපාලනය දෙවන වරටත් ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත" යනුවෙන් අර්ථකථනය කර ඇති අතර, සැලකිය යුතු මැතිවරණ ජයග්‍රහණයන්ගෙන් අනතුරුව සමගි ආණ්ඩුවක් පිහිටුවීමට එක්සත් ජාතික පක්ෂය කටයුතු කළේ ය.[30] අලුත් රජයේ අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන් අතරට ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය (SLFP) හා දෙමළ ජාතික සන්ධානය (TNA) ද ඇතුළත් වේ. විශේෂයෙන්ම, යුධ ජයග්‍රහණ මාවතේ ගමන් කළ රාජපක්ෂ ප්‍රමුඛ එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය කිසිම ආකාරයකින් ඡන්ද දායකයින්ගේ විශ්වාසය ඇති කර ගැනීමට අසමත් විය, 2015 පැවති මැතිවරණ දෙකෙහි දී ම සුළු ජාතික ඡන්දවල දැකිය හැකි විශේෂත්වය වන්නේ 2014 වර්ෂය වන විට දැඩි අධීක්ෂණය ලක්ව තිබූ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිකර්ම ලබා දීමට නව පාලනයට හැකි වෙතැයි ඔවුන් තුළ වූ විශ්වාසය යි.

2015 සැප්තැම්බර් 16 වන දින, මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලය "ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාල පරීක්ෂණයේ වාර්තාව"[31] නිකුත් කළේ ය. මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලය එහි බලවරම 2009 මැයි දක්වා පමණක් සීමා නොකළ අතර, වාර්තාවේ කාල පරාසය

30 "බෙදුනු දේශපාලනය පරදමු". ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික ප්‍රජාතන්ත්‍රීකරණය සඳහා එකතුව, අහිලාන් කදිරගාමර්, 2015 අගෝස්තු 19, http://www.economicdemocratisation.org හි අඩංගු වේ. 2016.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.
31 OHCHR, 2016 සැප්තැම්බර් 16, https://www.google.com, හි අඩංගු වේ, 2016.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.

2002 පෙබරවාරි සිට 2011 නොවැම්බර් දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලය එහි වාර්තාවෙන්, ජාත්‍යන්තර මැදිහත්වීමක් සහිතව, වාර්තාවේ සඳහන් කඩ කිරීම් සම්බන්ධ වගකිව යුතු චෝදනා විමර්ශනය කිරීම සඳහා ස්වාධීන දෙමුහුම් යාන්ත්‍රණයක් ඇතිකිරීමට ඉල්ලීම් කර ඇත. අගමැති රනිල් වික්‍රමසිංහ සහ ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන යුධ විරුවන් "බිල්ලට නොදෙනු"[32] ඇති බව දේශීය හඬ නඟන්නන්ට සහතික කරමින් සිටි පරිසරයක සිදුකළ මෙම ප්‍රකාශ සැලකිය යුතු වැදගත්කමක් සහිත ප්‍රකාශ වේ. මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාල වාර්තාව නිකුත් කිරීමෙන් සහ ශ්‍රී ලංකාව ද සම-අනුග්‍රහය දැක්වූ යෝජනාව සම්මත වීමෙන් මාසයක් ඇතුළත පැවති ශ්‍රී ලංකා හමුදාවේ වර්ණ ප්‍රදානය කිරීමේ රාත්‍රියේ දී විශාල හමුදා ප්‍රේක්ෂකයින් ප්‍රමාණයක් අමතමින් ජනපතිවරයා පවසා සිටියේ ත්‍රිවිධ හමුදාවල ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීමට රජය බැඳී සිටින බව ය.[33]

ඉන් වසරකටත් අඩු කාලයකයක පසුව, එනම් 2016 අගෝස්තු මාසයේ දී අතුරුදහන් පුද්ගලයන්ගේ කාර්යාලයෙන් නුසුදුසු ප්‍රතිපාදන ඉවත් කළ බවත්, එමඟින් රණ විරුවන් ආරක්ෂිත බවත්[34] ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා ශ්‍රී ලංකාවේ ජනතාවට නැවතත් සහතික කළේ ය. අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන්ගේ කාර්යාල කෙටුම්පත 2016 අගෝස්තු මාසයේ සම්මත වූ අතර, පනාගොඩ හමුදා ගෘහස්ථ ක්‍රීඩාංගනයේ පැවති 9 වැනි ආරක්ෂක සේවා ක්‍රීඩා සමාප්ති උළෙලේ දී ජනාධිපතිවරයා හමුදා නිලධාරී ප්‍රේක්ෂකයින්ට මෙම සහතිකයන් ලබා දුන්නේ ය.

රණ විරුවන් යන නාමය පොදුවේ ආරෝපණය කිරීම බොහෝවිට ගැටළුකාරී වේ. තම රට සහ එහි ජනතාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා

32 "UNHRC සමඟ රජයේ ගිවිසුම, ආරක්ෂක බලකා සාමාජිකයන් හෝ වෙනත් අයෙකු බිල්ලට දීමට අරමුණු කළ එකක් නොවන බව වික්‍රමසිංහ අවධාරණය කළේය.", කළම්බු ටෙලිග්‍රාෆ්, 2015 සැප්තැම්බර් 28, "බිලි නොවේ; අප සත්‍ය කොමිසමක් සහ වන්දි කවුන්සිලයක් පිහිටවන්නෙමු: රනිල් වික්‍රමසිංහ", https://www.colombotelegraph.com/index.php/no-scapegoats-we-will-establish-a-truth-commission-and-a-compassionate-council-ranil-wickremesinghe/ , හි අඩංගු වේ, 27.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

33 යුරෝඒසියා සමාලෝචනය, 2015 ඔක්තෝබර් 27, "ජාත්‍යන්තර චෝදනා වලට මුහුණ දෙන අතර හමුදාවේ ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීමට රජය බැඳී සිටින බව සිරිසේන සඳහන් කරයි", http://www.eurasiareview.com/27102015-sirisena-says-sri-lanka-govt-bound-to-protect-dignity-of-military-while-facing-international-allegations/, හි අඩංගු වේ, 19.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

34 " 'යුධ විරුවන්' සඳහා සමාව ලබා දීම ජනාධිපති සිරිසේන නැවත සහතික කරයි", සිලෝන් පුවත්, 2016 අගෝස්තු 23, http://www.ceylonews.com/2016/08/president-sirisena-reassures-impunity-for-war-heroes/, හි අඩංගු වේ, 19.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

අන්තර්ජාතික සහ දේශීය නීති දෙකම තුළ තම රාජකාරි අවංකව සිදුකළ පුද්ගලයන් සත්‍ය ලෙසම යුධ විරුවන් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් විරුවන් ලෙස හැඳින්වීමට සැබැවින්ම සුදුසුකම් ලද්දෝ වෙති. යුද්ධයේ නාමයෙන් මානව හිමිකම් දැඩි ලෙස උල්ලංඝනය සිදුකළ සහ සිදුකිරීමට අණකළ වෙනත් අය ද ලෝකයේ සිටියහ. මෙය ලෝකයේ ගැටුම් සිදු වූ සෑම ස්ථානයකට ම සත්‍යම වේ. වරදට දඬුවම් නොලබා නිදහස්වීම සඳහා මෙසේ ප්‍රසිද්ධියේ ම පොදුවේ නිදහස ලබාදීම වගකීම් විරහිත තත්ත්වයක් වන අතර, රටින් පිට ශ්‍රී ලංකා රජය අන්තර්ජාතිකව ලබා දී ඇති පොරොන්දුවලට තියුණු ලෙස ප්‍රතිවිරුද්ධව බලපායි. මඩකලපුවේ දී ජෝසප් පරරාජසිංහම් ඝාතනය සම්බන්ධයෙන් මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාල වාර්තාව තුළින් කළ සොයා ගැනීම් එම පරස්පරය සඳහා සාක්ෂි වේ.

"245 ලැබුනු තොරතුරු මත පදනම්ව, ජෝසප් පරරාජසිංහම් ඝාතනය කරුණා කණ්ඩායම විසින් සිදුකළ බවට විශ්වාස කළ හැකි සාධාරණ තත්ත්වයන් තිබූ බවත් එයට ආරක්ෂක සහ හමුදා පිරිස් විසින් ආධාර අනුබල දුන් බවත් OISL (ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ විමර්ශනය) සලකනු ලබයි. මූලික පොලිස් පරීක්ෂණවල දී, සන්නද්ධ සේවාවල සැකකරුවන් දෙදෙනකු හඳුනාගෙන අත්අඩංගුවට ගන්නා ලදී. ඝාතනයේ ඇසින් දුටු සාක්ෂි විශාල ප්‍රමාණයක් තිබුණ ද, සාක්ෂිකරුවන්ගේ සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් නොවීම හේතුවෙන් සැකකරුවන් නිදහස් කරන ලදී. මෙම ඝාතනය, උදලාගම කොමිසම මඟින් විමර්ශනය කිරීමට නියමිතව තිබූ සිදුවීම් වලින් එකක් විය. කොමිසම එහි වාර්තාවේ සඳහන් කර සිටියේ, සාක්ෂි නොතිබීම සහ කාල නිරෝධනයන්, හේතුවෙන් පරරාජසිංහම් ඝාතනය විමර්ශනය නොකළ බවයි"[35]

ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ විමර්ශන (OISL) තුළින් සොයාගත් දෑ පැහැදිලි ය. ශ්‍රී ලංකා රජයේ ආරක්ෂක බලකා සිදුකළ ඇතැම් ක්‍රියාවන් සහ නොකර හැරීම් විමර්ශනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පැහැදිලි ය. යෝජනාවට සම-අනුග්‍රහය දැක්වීමෙන් රජය අන්තර්ජාතික බැඳීමක් ඇති කර ගනු ලැබී ය. යෝජනාවේ 17 වන ඡේදය මඟින් හිංසනයේ, දූෂණයේ සහ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයේ යෙදීම තහනම් කිරීම සහ

35 OHCHR වාර්තාව, ibid.

ඒ සඳහා වගකිවයුත්තන් විමර්ශනය කර දඬුවම් කරන බව ද ඇතුළත් අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නීතිය සහ අන්තර්ජාතික මානුෂික නීතිය උල්ලංඝනය කිරීම් පිළිබඳව ආරක්ෂක අංශවල සියළු ආයතනවලට පැහැදිලිව උපදෙස් නිකුත් කිරීමට සහ ලිංගිකත්වය සහ ලිංගිකත්වය -පදනම් වූ ප්‍රචණ්ඩත්වය සහ හිංසනය පිළිබඳ සියලු වාර්තා සම්බන්ධව ප්‍රතිකර්ම යෙදීමට රජය දිරිමත් කිරීම පිළිගනු ලබයි.[36] යෝජනාව ඡන්දයකින් තොරවම පිළිගනු ලැබී ය. 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ද ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ මට්ටමින් මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණයේ දී නොකඩවා නියමු චරිතයක් රඟ දැක් වූ බව මෙහිදී විශේෂයෙන් සඳහන් කිරීමට වුවමනා නොවේ.

මේ අතර, දේශීය දේශපාලන විරුද්ධවාදීන් මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාල වාර්තාව නිකුත් වීමට බොහෝ කලකට පෙර සිටම තම කුහකත්වය දැක්වීම ආරම්භ කළ අතර, රජය දැන් එල්.ටී.ටී.ඊ සිරකරුවන් නිදහස් කරමින් යුද්ධය ජයගත් රණ විරුවන් අත්අඩංගුවට ගැනීමට යනවා[37] යැයි චෝදනා කළහ.

මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම් සඳහා වගවීම සම්බන්ධ ඕනෑම සාකච්ඡාවක දී ප්‍රසිද්ධ චරිත සහ දේශපාලඥයින් විසින් යුධ විරුවන්ගේ වැදගත්කම, මව්බිම ආරක්ෂා කිරීම, යුධ විරුවන් ආරක්ෂා කිරීම සහ මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම කෙරෙහි යොමුකරවන ලද දැඩි අවධානය මේ සම්බන්ධයෙන් දේශීයව ගොඩනැගුණු සංවාද පිළිබඳ දර්ශකයකි. දශකයකට වඩා අධික කාලයක් මුළුල්ලේ යක්ෂ වේශයකින් නිරූපණය කෙරුණු මානව හිමිකම් රාජ්‍ය බලයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙනසක් තුළින් පමණක් ම සමනය කළ නොහැකි බව ද ඉන් පෙන්නුම් කෙරේ. එකක් ඉෂ්ට කර ගැනීමේ දී, අනෙක කැප කිරීමට වනු ඇතැයි යන්න ප්‍රමුඛ පෙලේ කතිකාවක් විය.

මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලයේ වාර්තාව නිකුත් වූ විගස, අග්‍රාමාත්‍යවරයා ද දෙමළ දේශපාලන

---

36 OHCHR වාර්තාව, ibid. ඡේදය 17.

37 "රජය දෙමළ ක්‍රියාකාරිකයින් නිදහස් කරන නමුත්, යුධ විරුවන් අත්අංඩංගුවට ගනිමින් ද්‍රෝහිකම් කරයි: NFF", Adaderana.lk, ජාතික නිදහස් පෙරමුණේ මාධ්‍ය ප්‍රකාශක, මොහොමඩ් මුසම්මිල්, 2015 මාර්තු 12, http://www.adaderana.lk, හි අඩංගු වේ, 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

පක්ෂ සමගින් දේශපාලන විසඳුමක් පිළිබඳ සාකච්ඡා සඳහා මුල පිරූ නමුත් වර්තමානයේ සිට ආපසු හැරී බලන කල, ඒවා වසරක් ගෙවී ගිය පසු පවා අවසන් නිගමනයකට නො එළඹෙන සාකච්ඡා වන බව අපට පෙනී යයි.[38] මහජන අදහස් ලබා ගෙන ශ්‍රී ලංකාවට නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සැකසීම සම්බන්ධව රජය දැඩි ලෙස වාද විවාද කරන සමයක එක්සත් ජාතීන්ගේ යෝජනාව මෙන්ම අපගේ සමීපතම අසල්වැසියා වන ඉන්දියාව ද 13 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යස්ථාව සංශෝධනයේ අඩංගු බලය බෙදාහැරීමේ ප්‍රතිපාදන සම්බන්ධව අවධානය යොමු කිරීම සිත්ගන්නා සුළු ය. 2015 සැප්තැම්බර්, එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිල යෝජනාව සම්මත වීමත් සමඟම එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිල ඉන්දියානු නියෝජිත අජිත් කුමාර් "1987 දී ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දියාව අතර ගිවිසුමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සම්මත කරන ලද ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වන සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කිරීම, දේශපාලන අධිකාරියේ බලය අර්ථවත් ලෙස බෙදීමකට සහ ඒ මත ගොඩ නැගෙන ජාතික සංහිඳියා ක්‍රියාවලියකට සහය වනු ඇතැයි නැවත නැවතත් අපගේ දැඩි විශ්වාසය පළ කරමු" යනුවෙන් පවසන ලදී[39]. 2015 සැප්තැම්බර් එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිල යෝජනාව ද 13 වන සංශෝධනය අනුව පළාත් සභා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව සම්බන්ධව අවධානය යොමු කර සිටී.[40] ඇත්තවශයෙන්ම, පෙර සකසා ගත් ක්‍රමයෙන් ඔබ්බට යාමට දේශපාලන වශයෙන් ඇති කැමැත්ත පිළිබඳව අපට දක්නට ලැබෙන්නේ ඉතා සුළු උනන්දුවක් පමණක් වීම තුළින් 13 සංශෝධනයෙන් ඔබ්බට ගිය බලය බෙදා හැරීමේ සැකසුමක් සම්බන්ධව ඉන්දියාවේ එතරම් සුභවාදී පිළිගැනීමක් නොමැතිවීම සාධාරණීකරණය කළ හැකිය. දිවයින මුළුල්ලේ ම මහජන අදහස් ලබාගත් මහජන නියෝජන කමිටුව විසින්, රාජ්‍යයන්ගේ ඒකීයභාවය එලෙසම පවත්වාගෙන යා යුතුය යන්න 2016 වසර මැද දී නිර්දේශ කළ නමුත්, එම කමිටුව තුළ පොදු

38 "දෙමළ පක්ෂ සමග සාකච්ඡා සඳහා විවෘතයි: රනිල්", Adaderana.lk, 2015 ඔක්තෝබර් 8, http://adaderana.lk, හි අඩංගු වේ, 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

39" 'අයිතිවාසිකම් කවචීම' පිළිබඳ විමර්ශනය කරල ලෙස එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ශ්‍රී ලංකාවෙන් ඉල්ලා සිටී", ද හින්දු, වී. රාමකිෂ්නන්, 2015 ඔක්තෝබර් 1, http://www.thehindu.com, හි අඩංගු වේ, 2016.10.21 දින පිවිසෙන ලදී.

40 2015 සැප්තැම්බර්, UNHRC යෝජනාව, ibid, at para 16.

එකඟතාවයක් නොවූ බව අවධානයට ගැනීම වටී.[41] මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලයේ වාර්තාව සභාගත කිරීමෙන් පසුව ද, මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ 30 වන සැසියේ දී ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධව යෝජනාවක් සම්මත විය. දැඩි අන්තර්ජාතික විමර්ශනයක් සහිත වසර 5 කට පසුව ශ්‍රී ලංකාවේ සම-අනුග්‍රහය සහිත යෝජනාවක් ඉදිරිපත් වූ පළමු අවස්ථාව මෙය විය. යුද්ධයේ අවසාන අදියරයන්හි දී මානව හිමිකම් උල්ලංඝනය කිරීම පිළිබඳ විශ්වාස කටයුතු චෝදනා සම්බන්ධයෙන් යම් ආකාරයක හෝ පිළිගැනීමක් පිළිබඳව පළමු වරට අන්තර්ජාතික ප්‍රජාවට සංඥා කිරීම සිදුවූයේ එම අවස්ථාවේ දී ය.

2015 දෙසැම්බර් ශ්‍රී ලංකා රජය ද එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ නියෝජිතයන්ට සෘජු ආරාධනයක් කළ අතර, එහිදී පෙර රජයේ සතුරු ස්ථාවරයෙන් සෑහෙන දුරකට බැහැරවීමක් විය.[42] 2016 ජූනි 28 දින, මානව හිමිකම් මහ කොමසාරිස් කාර්යාලය එහි වාචික වාර්තාවෙන් ශ්‍රී ලංකා රජයේ පූර්ණ සහයෝගය අගයන ලදී[43].

මෙම සන්දර්භය තුළ, එතරම් සූපරීක්ෂාකාරී නොවන අන්තර්ජාතික පිරික්සුම් ඉදිරියේ ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වාර්තාව වගවීම සම්බන්ධව මහත් දියුණුවක් අත්කරගෙන ඇති බව දක්නට ලැබේ. දේශීය වර්ධනයන් සම්බන්ධව එවැනි අන්තර් ජාතික පරීක්ෂණයක බලපෑම තක්සේරු කිරීමට සුදුසු සිද්ධි අධ්‍යයනයක් ලෙස සැලකිය යුතු ගැටළු දෙකක්, ඊළඟ පරිච්ඡේද කිහිපයේ දි මා සලකා බලමි.

3.1 බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්

2015 ජනවාරි නව ජනපතිවරයා බලයට පත් වූ විගස, පරණගම කොමිසමේ බලය 2015 පෙබරවාරි 5 දින සිට අගෝස්තු දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. අවසානයේ දී 2015 ඔක්තෝබරයේ (2015 අගෝස්තු දිනැති), මැක්ස්වෙල් පරණගම කොමිසම එහි වාර්තාව නිකුත් කළේ ය. ඉන් වැඩිකලක් යාමට මත්තෙන් 2015 ඔක්තෝබර් 19 දින, අගමැති රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශනවලට

41 "ශ්‍රී ලංකාව ඒකීය රටක් ලෙස තබාගන්නා ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කමිටුව නිර්දේශ කරයි", සිලෝන් නිව්ස්, 2016 ජූනි 01, http://www.ceylonews.comහි අඩංගු වේ, 2016.10.21 දින පිවිසෙන ලදී.

42 මානව හිමිකම් පිළිබද එක්සත් ජාතීන්ගේ මහ කොමසාරිස් ගේ වාර්ෂික වාර්තාව සහ මහ කොමසාරිස් සහ මහලේකම්වරයාගේ කාර්යාල වාර්තා, 2016 ජූනි 28, https://www.google.com හි අඩංගු වේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

43 "ශ්‍රී ලංකාවේ, සංහිඳියාව, වගවීම සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය" OHCHR, 2016 ජූනි 28, A/HRC/32/CRP.4, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

අදාළ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ කාර්යාලයේ වාර්තාව සමඟ පරණගම කොමිසමේ වාර්තාව ද උදලාගම කොමිසමේ වාර්තාව ද පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කරන ලදී.[44]

උදලාගම කොමිසමට බලය පවරා තිබුනේ 2005 අගෝස්තු සිට සිදු වූ බරපතළ මානව හිමිකම් උල්ලංඝන පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම සඳහා ය. ත්‍රිකුණාමලයේ තරුණයින් 5 දෙනෙකු ඝාතනය කිරීමත්, මුත්තූර් හි සහන සේවකයින් 17 දෙනෙකු ඝාතනය කිරීමත් යන විශේෂ සිදුවීම් දෙක විමර්ශනය සඳහා උදලාගම කොමිසමට බලය පවරා තිබුණි. ඇතැම් සිදුවීම් සම්බන්ධව වැඩිදුරටත් විමර්ශන සිදු කිරීමටත්, කොමිසම ඉදිරියේ විසඳීමට ඇති සිදුවීම් විමර්ශනය කිරීමටත් සහ කොමිසම ඉදිරියේ ඔප්පු කළ මානව හිමිකම් කඩ වූ වින්දිතයන්ට වන්දි ගෙවීම සඳහා සුදුසු පියවර ගැනීමටත් උදලාගම කොමිසමෙන් නිර්දේශ කරන ලදී. උදලාගම කොමිසම තමන් විසින්ම පවරාගත් කාලීන අරමුණු අතර, සඳහන් කිරීමට වටිනා සිත් ඇදගන්නා අරමුණු ඇත. එහි දීර්ඝ කළ ධූර කාලය 2009 යුද්ධයේ අවසාන අදියරයන් සඳහා සීමා කිරීමේ දී, කොමිසම, "ශ්‍රී ලංකාවේ ගැටුමේ අවසාන අදියරයන් හි පැන නැගෙන වගවීමේ ගැටළු සලකා බැලීමට අවධානය යොමු කිරීමට" දේශීය වශයෙන් ඉල්ලා සිටීම පමණක් නොව, 2015 මැයි 13 ජර්මානු විදේශ අමාත්‍ය ෆ්‍රෑන්ක්-වෝල්ටර් ස්ටෙන්මියර් ගේ ප්‍රකාශයට විශේෂ අවධානය යොමු කරමින් වගවීම සඳහා අන්තර්ජාතික අවධානය යොමු කිරීම ද සිදු කරන ලදී. අන්තර්ජාතික පීඩනය තුළින් යම් තරමකට අවිධිමත් ආකාරයකට හෝ එසේ බලපෑම් කිරීමට හැකිවීම, පුළුල් ලෙස විවේචනයට ලක් වූ මෙම කොමිසමේ වගවීමේ ක්‍රියාමාර්ග යන් සම්බන්ධව එතරම් විශ්වාසයක් නොවූ අයට යම් සහනයක් වේ.

යුධ අපරාධ නඩු විභාගය සඳහා දේශීය අධිකරණයක් (මහාධිකරණයක්) නිර්මාණය, සත්‍ය සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසමක් නිර්මාණය, සහ යුධ අපරාධ සඳහා වගකිව යුතු ඕනෑම පුද්ගලයෙක් අධිකරණය ඉදිරියට ඉදිරිපත් කිරීමට නීතිපතිවරයාට අවසර ලබා දීම සඳහා පරණගම කොමිසම උපදෙස් ලබා දෙන ලදී. මතභේදාත්මක ලෙස, යෝජිත සත්‍ය කොමිසමේ කටයුතු සඳහා විෂය වන පුද්ගලයන්ට

44 කළම්බු ටෙලිග්‍රාෆ්, "රජය උදලාගම සහ පරණගම කොමිසම් වාර්තා නිකුත් කරයි" 2015 ඔක්තෝබර් 20, https://www.colombotelegraph.com/index.php/govt-releases-udalagama-and-paranagama-commission-reports/, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

සහ වරදට වගකියන පුද්ගලයන්ට රටේ නීතිය යටතේ සමාව ලබා දීම ද කොමිසම මඟින් නිර්දේශ කර ඇත. "ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික පද්ධතිය තුළ අන්තර් ජාතික නීතිය යොදා ගැනීම, ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය අනුව සමාව දීම වැළැක්වීමට හේතුවක් නොවනු ඇත"[45] යනුවෙන් කොමිසම මතභේදාත්මක ලෙස නිර්දේශ කරයි. අන්තර් ජාතික නීතිය යටතේ සමාව දීම නීත්‍යානුකූල නොවන නමුත් එය සාර්ථක වූ අවස්ථා සඳහා උදාහරණ ලෙස කොමිසම දකුණ අප්‍රිකාව සහ උගන්ඩාව පෙන්වා දෙයි. එම රටවල සමාවදීම වටා බැඳුණු ආන්දෝලනාත්මක සාධක සහ විශේෂිත කොන්දේසි හා පසුබිම් පිළිබඳ සඳහන් වී ඇත්තේ සුළුවෙනි.

වර්ධනය වෙමින් පැවැති ඒකාධිපතිවාදී දේශපාලන බලවේගය ඉවත් කර දමනු ලැබුව ද, සමාව දීම සාර්ථක වීම සඳහා චූදිත යුධ අපරාධ සහ මානුෂිකත්වයට එරෙහි අපාරාධයන්හි බරපතළභාවය අවබෝධ කර ගැනීමට විශාල වශයෙන් අසමත්වන, ක්ෂය වූ වගවීමේ ක්‍රියා මාර්ගයන් මානව හිමිකම් කඩකිරීම් සහ අතුරුදහන්වීම් විමර්ශනය කිරීමේ කාර්ය පවරන ලද කොමිසන් සභාවන්ගෙන් නිර්දේශ වීම මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීන්ගේ වඩාත් අවධානයට ලක්වූ කාරණයයි. මෙම සන්දර්භයේ දී රජයේ වගවීම මඟ හැරීමේ මාර්ගයක් ලෙස සමාව නිර්දේශ කිරීම ද විශාල ලෙස ගැටළු සහගත වේ.

2015 නොවැම්බර් 9-18[46] දක්වා කාලය තුළ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම (Working Group) රටට පැමිණීමත් සමඟ බලයෙන් හෝ ස්වේච්ඡාවෙන් නොවන අතුරුදහන් කිරීම් සම්බන්ධව රජයේ ස්ථාවරයේ සැලකිය යුතු වෙනසක් 2015 නොවැම්බර් මස සටහන් විය. බලයෙන් අතුරුදහන් කිරීම සම්බන්ධයෙන් විශේෂඥතාව සහිත සැකකටයුතු සහ භයානක අතීත වාර්තාවක් ශ්‍රී ලංකාව සතු වේ. මහින්ද රාජපක්ෂගේ ජනාධිපති කාලයේ පමණක් නොව ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය සහ එක්සත් ජාතික පක්ෂය යන ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ දෙකම බලයේ සිටින සමයන්හි, පිළිවෙලින් 1971 සහ 1989 දී ද, තරුණ විප්ලව වැනි වැදගත් සිදුවීම් සිදු විය. දේශපාලන විසම්මුතිය මර්ධනය කිරීම, තරුණ කැරලි, ත්‍රස්තවාදය සහ සියලුම ආකාරවල විරුද්ධවාදිකම්, සැලකිය යුතු අවස්ථා

45 පරණගම කොමිසමෙ වාර්තාව, 2015 අගෝස්තු, https://www.colombotelegraph.com/wp-content/uploads/2015/10/Paranagama-Report-.pdf, හි අඩංගු වේ. ඡේදය 618, 2016.10.18 පිවිසෙන ලදී.

46 "ශ්‍රී ලංකා සංචාරය (2015 නොවැම්බර් 9-18) අවසානයේදී, බලහත්කාරයෙන් සහ අකමැත්තෙන් අතුරුදහන් කිරීම පිළිබද ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමෙ, මූලික නිරීක්ෂණයන්" OHCHR, 2015 නොවැම්බර් 18, http://www.ohchr.org, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

බොහොමයකදී සහ බොහෝ අවස්ථාවල දී, බලෙන් අතුරුදහන් කිරීම සහ අධිකරණ ක්‍රමවේදයෙන් තොරව ඝාතනය හා තර්ජනය කිරීමේ ප්‍රබල උපකරණයක් ලෙස භාවිත විය. මෙය ලියන අවස්ථාව වන විට[47], 1994 සිට අතුරුදහන් වූ සංඛ්‍යාව 65,000 ක් වන බව ශ්‍රී ලංකා රජය ප්‍රකාශ කර තිබේ. මෙම පැමිණිලි විමර්ශනය කිරීමට පත්කළ සියලු ආකාරවල යාන්ත්‍රණයන්ගෙන් සපිරි ඉතිහාසයක් ශ්‍රී ලංකාව සතු වේ:- ජනාධිපති කොමිසම් 11, විමර්ශන යාන්ත්‍රණයන් 2, ජනාධිපති විමර්ශන කොමිසම් 2ක් සහ දෙපාර්තමේන්තු ඒකක යන සියල්ලම නීත්‍යානුකූල නොවන අත්තනෝමතික බලෙන් අතුරුදහන් කිරීම්[48] සම්බන්ධ පැමිණිලි විභාග කිරීම සඳහා බලය පැවරුණු ඒවා විය.

අභ්‍යන්තර සන්නද්ධ අරගලයේ දී සහ ත්‍රස්තවාදයට විරුද්ධව කටයුතු කිරීමේ දී, දේශපාලන විරුද්ධවාදීන් මැඩපැවැත්වීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ "මහා පරිමාණ සහ ක්‍රමවත්" ආකාරයට අතුරුදහන් කිරීම් සිදු කර ඇති බව ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම එහි ප්‍රාථමික නිරීක්ෂණයන් මඟින් සොයාගෙන ඇත. "සම්පූර්ණයෙන්ම මෙන් අධිකරණමය වගවීමකින් තොර"[49] බව ද ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම නිරීක්ෂණය කළේ ය. අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව (CID) මඟින් හිංසනයන්, තර්ජනය කිරීම්, අනතුරු හැඟවීම් සහ ලිංගික සහ වෙනත් ආකාරයේ බලහත්කාරකම් සිදුකළ බව ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම එහි මූලික නිරීක්ෂණයන්හි දී විශේෂයෙන්ම නිරීක්ෂණය කර ඇත. ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම විසින් රජයට ඉදිරිපත් කළ 12,000 කට අධික සිදුවීම් වලින්, 5750 ක් 2015 නොවැම්බර් වන තෙක් තවම විසඳී නොමැත. මේ කාලයේ දී ම, වින්දිතයන් බලෙන් අතුරුදහන් කිරීම් සම්බන්ධ වැළැක්වීමේ, විමර්ශනය කිරීමේ සහ සාධාරණය ලබා දීමේ සියලු අරමුණු මත කටයුතු කිරීමට පොදු ප්‍රතිපත්තියක් රජය විසින් ද යෝජනා කරන ලදී. වසර 30 කට වඩා වැඩි කාලයක් මුළුල්ලේ සිදු වූ බලෙන් අතුරුදහන් කිරීම්වල වින්දිතයන්ට යහපතක් වන ලෙස කටයුතු කිරීමට රජය අසමත් වුව ද, මෙම වර්ධනයන් අගය කළ යුතු බවත්, 2009 මැයි සිදුවීම්වලට

47"ශ්‍රී ලංකාවේ බලහත්කාරයෙන් සහ අකමැත්තෙන් අතුරුදහන් වීම", IMADR" ප්‍රකාශය, 2016 සැප්තැම්බර් 12, http://imadr.org/enforced-and-involuntary-disappearances-in-srilanka-hrc33-2016-ws/, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.
48 OHCHR" 2015නොවැම්බර් 18, *id.*
49 OHCHR, *id.*

පසුව මතු වූ මහා පරිමාණ අන්තර්ජාතික පීඩනය මෙම පියවර ගැනීමට යම් මට්ටමකට හෝ හේතු වූ බවත් කෙනෙකුට තර්ක කළ හැකිය. එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කවුන්සිලයේ අනුපිළිවෙලින් සම්මත වන්නට යෙදුණු යෝජනා සම්මත ගණනාවකම බලාත්කාරයෙන් අතුරුදන් කරවීම් පිළිබඳ හා ඒවායේ සංඛ්‍යා ලේඛන සඳහන් ව තිබීම රජයේ වගවීම සහතික කරගැනීම නැමැති මේ අති දුෂ්කර කාර්යය තුළ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටුකළ බව මගේ අදහස යි. මසකට පසුව, 215 දෙසැම්බර් 10 දින රජය සියළු පුද්ගලයන් බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීම්වලින් ආරක්ෂා කිරීමේ අන්තර්ජාතික සම්මුතියට අත්සන් කළ අතර, 2016 මැයි මස එය අපරානුමත කරන ලදී.[50] අන්තර් ජාතික සම්මුතිය අපරානුමත කිරීමට සමාන්තරව දේශීය නීති සම්මත කර ගැනීම, ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම මගින් ද නිර්දේශ කර තිබිණි. අතුරුදහන් වූවන්ගේ කාර්යාල පනත 2016 අගෝස්තු මාසයේ දී සම්මත වූ අතර, නීතිය සම්මත වූ ආකාරය මෙන්ම, කලින් සඳහන් කර ඇති ජනාධිපතිවරයාගේ ප්‍රකාශයන් සම්බන්ධ මතභේදයන් කෙසේ වුව ද, සම්මුතියේ අතුරුදහන් පුද්ගලයන් යන්න නිර්වචනයට බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් වීම අන්තර්ගත වේ.[51] කාර්යාලය පිහිටුවීම 2017 මුල් සමයේ සිදු කිරීමට දැනට සැලසුම් කර ඇත. 2016 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී, රවිනාථ ආරියසිංහ (තානාපති/ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත) එක්සත් ජාතීන්ගේ 33වන සැසිය ඉදිරියේ සහතික කර සිටියේ, 2017 අයවැය මගින් අතුරුදහන් වූවන්ගේ කාර්යාලය[52] සඳහා මුදල් වෙන් කරනු ඇති බවයි. තානාපතිවරයා තවදුරටත් තහවුරු කර සිටියේ, කාර්යාලයේ මෙහෙයුම්, බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන්වූවන් සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායමේ නිර්දේශයන්ගේ ප්‍රතිලාභ ලබනු ඇති බවත් අන්තර්ජාතික ආයතන ඇතුළු සංවිධාන සමඟ ගිවිසුම්වලට එළඹීමට බලය සහිත වනු ඇති බවත් ය.[53]

---

50 බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන්වීම පිළිබඳ කමිටුව, OHCHR,http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CED/Pages/RecentSignaturesRatifications.aspx හි අඩංගු වේ, 2016.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.

51 2016 අංක 14 දරන අතුරදහන් පුද්ගලයන් (ස්ථාපනය, පරිපාලනය සහ කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීම) පිළිබඳ කාර්යාලය පනත, 27 වගන්තිය, http://imadr.org, හි අඩංගු වේ, 2016.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.

52 TJ යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපනය කිරීමේදී, ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන, OHCHR සහ විශේෂඥයින් සමග සමීපව කටයුතු කරයි", ශ්‍රී ලංකා බ්‍රිෆ්, 2016 සැප්තැම්බර් 15, http://srilankabrief.org, හි අඩංගු වේ, 2016.09.15 දින පිවිසෙන ලදී.

53 Sri Lanka Brief, *id.*

3.2 විශ්ව මඩු සිදුවීම සහ එහි වගවීම සඳහා මැදිහත්වීම්

ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණවල සහ අපරාධ අධිකරණ පද්ධතිය තුළ, ස්ත්‍රී දූෂණ සහ කාන්තා ලිංගික අපයෝජන සිදුවීම් දුසිම් ගණනින් පිරී ඇත. මහජනයාට කෙසේවත් පද්ධතියට ලඟා වීමට හෝ නොහැක. කාන්තාවන්ට සහ ළමුන්ට එරෙහි වෙනත් ප්‍රචණ්ඩත්ව සිදුවීම් සේම, විශ්වමඩු සිදුවීම ද ශෝචනීය වේ; එසේම මෙහිදී, මෙම සිදුවීම සහ එහි ප්‍රතිවිපාකයන්[54] ලේඛනගත කිරීම සම්බන්ධව ඇති එකම මූලාශ්‍රය වන, කාන්තා ක්‍රියාකාරී ජාලය (WAN) 2015 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී නිකුත් කල ප්‍රකාශයෙන් මම බොහෝ දුරකට තොරතුරු උපුටා ගත්තෙමි. මැණික් ෆාම් සිට නැවත කිලිනොච්චියේ විශ්වමඩු කරා පැමිණි සරණාගත කාන්තාවන් දෙදෙනෙකු 2010 ජූනි මාසයේ දී ඔවුන්ගේ ඉඩම් එළි පෙහෙළි කරමින් සිටිය දී ශ්‍රී ලංකා හමුදාවේ සෙබළුන් හතර දෙනෙකු එම ස්ථානයට පැමිණ තිබේ. පවුලේ පිරිමි සාමාජිකයන් නොමැතිව කාන්තාවන් සහ ළමුන් පමණක් සිටින බව තේරුම්ගත් ඔවුහු නැවතත් රාත්‍රියේ එහි පැමිණ එක් කාන්තාවක් දූෂණය කර අනෙකා ලිංගික අඩත්තේට්ටම් කිරීමට ලක් කළ හ. ඔවුන්ගේ පැමිණිල්ලට පොලිසියෙන් දක්වන ලද සැලකිල්ල ද, හමුදා මඟින් සිදු කරන ලිංගික ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් පුළුල් රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය තුළ පවත්නා ආකල්පය කියාපායි. පළමුව හමුදාවට පැමිණිලි කරන ලෙස පොලිසිය කාන්තාවන්ගෙන් ඉල්ලා සිටි අතර, එහිදී දූෂණයට ලක්වූ වින්දිතයාව නිහඬ කිරීමට මුදල් දීමට සූදානම් වේ. ඇය මුදල් භාරගැනිම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම තුළ, ඇයගේ ප්‍රකාශය ලබා ගැනීමට පොලිසිය පැමිණෙන තුරු, ඇයව හමුදා බාරයේ තබා ගන්නා ලදී. හඳුනාගැනීමේ පෙරට්ටුවක දී කාන්තාවන් විසින් පිරිමින් 4 දෙනාම හඳුනාගන්නා ලදී. ඔවුන් සියලු දෙනා ම 2010 නොවැම්බර් මස ඇප මත මුදා හරින ලදී. නොකඩවා සිදු කළ තර්ජන, හිංසා කිරීම් සහ තැති ගැන්වීම් කොපමණ සිදු වුව ද, කාන්තාවන් දිගින් දිගටම උත්සාහය නතර නොකළහ, ස්ත්‍රී දූෂණය සහ ලිංගික හිංසනය සම්බන්ධයෙන් චෝදනා ලැබූ සිවු දෙනාම 2015 ඔක්තෝබරයේ දී, යාපනය මහාධිකරණය දූෂණය සහ ලිංගික අඩත්තේට්ටම් කිරීමට

54 "හමුදා දූෂණ නඩු: 2001 මන්නාරමේ කණ්ඩායම් දූෂණය සම්බන්ධ නඩු තීන්දුවක් නැත: WAN", කළඹු ටෙලිග්‍රාප්, 2015 ඔක්තෝබර් 9, https://www.colombotelegraph.com හි අඩංගු වේ, 2015.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.

වරදකරුවන් ලෙස නම් කරන ලදී. දැනට මෙම නඩුව අභියාචනා ක්‍රියාදාමයට යොමුකර තිබේ. කෙසේ නමුත්, ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් පිළිබඳව අන්තර්ජාතික පරීක්ෂණයක් සඳහා හඬනඟන විට, මෙම සිදුවීම මහත් සුවිශේෂීතාවයක් සහිත වේ.

කෙසේ නමුත් ශ්‍රී ලංකාවේ පිරිමින් සහ කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදු කරන ලද ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සම්බන්ධ සිදුවීම් සිය දහස් ගණනක් අතර, විශ්වමඩු සිදුවීම සම්බන්ධ සංවාදය අවශ්‍ය දෙයක් වන්නේ හේතු දෙකක් නිසාය. පළමු කාරණය වන්නේ මෙහි චූදිතයන් හමුදා නිලධාරීන් වීමයි. කිලිනොච්චියේ, විශ්වමඩු හි කාන්තාවන් දෙදෙනෙකු දූෂණය කිරීම සහ ලිංගික අඩත්තේට්ටම් කිරීම සඳහා, එක් අයෙකු නොපැමිණ සිටිය දී දඬුවම් දීම ඇතුළුව, හමුදා නිලධාරීන් හතර දෙනෙකු යාපනය මහාධිකරණය මඟින් වරදකරුවන් බවට පත් කිරීම, දෙවන කාරණය යි. යාපනේ මහාධිකරණය විජ්ලවීය නඩු තීන්දුවකින්, සෙබළුන්ට 20 වසරක බරපතල සිර දඬුවමක් (ස්ත්‍රී දූෂණය සඳහා උපරිම දඬුවම) ලබා දුන් අතර, රුපියල් 500,000 ක වන්දියක් සහ රුපියල් 25,000 ක දඩයක් ද නියම කළේය. ලිංගික අඩත්තේට්ටම් කිරීමේ නඩුවේ තීන්දුවෙන් වසර 5 ක බරපතල සිරදඬුවම් සහ වින්දිතයාට රුපියල් 100,000 ක වන්දියක් ගෙවීමට නියම කරන ලදී. මෙම දඬුවම් දෙක එක හා සමාන්තරව ක්‍රියාත්මක නොවන හෙයින් මෙම වැරදිකරුවන් වසර 25ක් සිරගත කර තැබීමට කටයුතු කරනු ඇත. මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතික විමර්ශනයේ දෘෂ්ටියෙන් ගත් කල, නඩුවේ සුවිශේෂිතාවය දෙයාකාර වේ. 2015 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී නිකුත් වූ ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශන වාර්තාවේ කාන්තාවන් සහ පිරිමින් ව්‍යුහාත්මක සහ සංවිධානාත්මකව දූෂණය සහ වධ හිංසා කිරීම වැඩි වී ඇති බව සඳහන් වන හෙයින් එය ජාත්‍යන්තරව වැදගත් වේ[55]. කාන්තාවන්ට සහ පිරිමින්ට එරෙහි ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයට (දූෂණය ඇතුළුව) අමතරව, ලිංගිකව කෙළෙසීම සහ ශරීරය විකෘති කිරීම ද ගැටුම් සන්දර්භය[56] තුළ සිදු වන බව වාර්තාවෙන් අවධාරණය කරයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, පිරිමින් සහ කාන්තාවන්ගේ විකෘති කරන ලද මළ සිරුරු දැක්වෙන වීඩියෝ දර්ශන සත්‍ය බවට

55 OHCHR වාර්තාව, 2015 සැප්තැම්බර්, *ibid.*
56 ඡේද 323-325, OHCHR වාර්තාව, 2015 සැප්තැම්බර්, *ibid.*

ඔප්පු කළහොත්, ඒවා පුද්ගලයන්ගේ ගෞරවය කෙළෙසන ලද යුධ අපරාධ වලට හේතු වන බව ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශන වාර්තාවේ තවදුරටත් පවසයි.[57]

ගැටුම් සන්දර්භය තුළ, ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වයේ ව්‍යුහාත්මක සහ සංවිධානාත්මක ස්වභාවය පිළිගැනීමට ශ්‍රී ලංකා රජය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සම්බන්ධයෙන් ද ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ විමර්ශන වාර්තාවේ සඳහන් කර ඇත. වාර්තාවේ වෙනම කොටසක් "ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්ව චෝදනාවන්ට රජයේ ප්‍රතිචාර" ලෙස නම් කර ඇති අතර, වාර්තාව පහත පරිදි චෝදනා කරයි. "රජය, දූෂණ චෝදනාවල බැරෑරුම්භාවය සහ ආරක්ෂක අංශ මඟින් සිදු කරන ලද ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හෝ යටපත් කිරීමට දිගින් දිගටම බලාපොරොත්තු වේ"[58] විශේෂයෙන්ම, චූදිත අපරාධයන්හි බරපතලභාවය බලන කල, රජය විසින් චෝදනා ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත්තේ කොපමණ සරල ආකාරයෙන් ද යන්න පිළිබඳව ද වාර්තාව සඳහන් කරයි[59] නැවතත්, 2013 දෙසැම්බරයේ, අල් ජසීරා සමඟ පැවැත් වූ සම්මුඛ සාකච්ඡාවක දී, මේජර් ජනරාල් හතුරුසිංහ (එකල යාපනයේ ආරක්ෂක හමුදාවන්ගේ අණ දෙන නිලධාරියා), සියල්ලක්ම බොරු යැයි පවසමින් සියලු චෝදනා සිතහවෙන් ප්‍රතික්ෂේප කළ බව උපුටා දැක් වේ. "ඒ හැම දෙයක්ම ගොතපුවා, පදනමක් නෑ, හැමදෙයක්ම කතාන්දර, ඔවුන්ට එක්සත් රාජධානියේ නැවතීමට අවශ්‍ය නිසා පමණයි, ඔවුන්ට දිගටම වෙනත් රටවල ඉන්න අවශ්‍යයි, මේ හැම දෙයක්ම බොරු, මේ හැම දෙයක්ම බොරු"[60] 2014 වන විටත්, මානව හිමිකම් කවුන්සිලය ඉදිරියේ පවා, උතුරේ ලිංගික ප්‍රචණ්ඩත්වය සම්බන්ධව ආරක්ෂක හමුදාවන්ගේ වගකීම රජය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරමින් සිටියේ ය. ඇත්ත වශයෙන්ම, අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ පුද්ගලයින්ගේ මානව හිමිකම් සම්බන්ධව විශේෂ නියෝජිතවරයාගේ අදහස්වලට පිළිතුරු දෙමින් රජය ප්‍රතිචාර දැක්වූයේ පහත පරිදියः "අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ කාන්තාවන්ගේ

57ඡේද 325, OHCHR වාර්තාව, 2015 සැප්තැම්බර්, *ibid.*
58 ඡේද 581, OHCHR වාර්තාව, 2015 සැප්තැම්බර්, *ibid.*
59 රජිව විජේසිංහගේ (2009 දී ආපදා කළමනාකරණ සහ මානව හිමිකම් අමාත්‍යංශයේ ස්ථිර ලේකම්) ප්‍රතිචාරය පිළිබඳ සාකච්ඡාව බලන්න. උදාහරණයක් ලෙස, පහත පරිදි, 521 ඡේදයේ ඔහුව උපුටාගෙන ඇති ආකාරය බලන්නः-" සෙබළෙකු රාත්‍රී 11ට පමණ කූඩාරමක් තුලට ඇතුළු වූ බවටත්, පාන්දර 3 ට එළියට ආ බවටත් අපට වාර්තාවක් ලැබිණි. එය සතුට පිණිස ලිංගික ක්‍රියාවක් විය හැකිය, එය උදව්වක් ලෙස කළ ලිංගික ක්‍රියාවක් විය හැකිය, නැතහොත් එය ඉපැරණි ග්‍රීක දර්ශනය පිළිබඳ සාකච්ඡාවක් විය හැකිය, අප ඒ ගැන නොදනිමු."
60 ඡේද 583, OHCHR වාර්තාව, 2015 සැප්තැම්බර්, *ibid.*

මානව අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධ බරපතල ප්‍රචණ්ඩත්වයක් පිළිබඳ කිසිම චෝදනාවක් නැත"[61] මෙවන් පසුබිමක් තුළ, ඉන් අවුරුද්දකට පමණ පසුව, අභ්‍යන්තරව අවතැන් වූ පුද්ගලයින්ගේ කඳවුරක සිට නැවත පැමිණි දෙමළ කාන්තාවන් දෙදෙනෙකු ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරේ දී දූෂණය කිරීම සහ ලිංගික අඩත්තේට්ටම් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා හමුදාවේ සෙබළුන් හතර දෙනෙකු වැරදිකරුවන් බවට පත් කිරීම, විශේෂයෙන්ම වැදගත් සිදුවීමකි.

4. සමාප්තිය

ශ්‍රී ලංකාවේ, මානව හිමිකම් අන්තර්ජාතික නිරීක්ෂණය පිළිබඳ මෙම විශ්ලේෂණය තුළ අරමුණු දෙකක් විය. ඉන් එකක් නම් ශ්‍රී ලංකාවේ යුධ වාතාවරණය තුළ මානව හිමිකම් උල්ලංඝන සම්බන්ධයෙන් වගවීම සඳහා සහ/ හෝ වගවීම වර්ධනයට බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් එල්ල වූ පීඩනය හේතු වූයේ කුමන මට්ටමකින් ද යන්න යම්තාක් දුරකට හෝ ඇගැයුමට ලක්කිරීමයි. 2015, ඒ සම්බන්ධව රටට වැදගත් වසරක් විය. මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් වගවීමට ජාත්‍යන්තරයෙන් නැගුණු පීඩනය වඩාත් තීව්‍ර වීමත් සමගින් ම, අසීමිත දූෂණය, ඥාති සංග්‍රහය සහ ඒකාධිපතිවාදය සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානයේ පක්ෂ ධූරාවලිය තුළින්ම පැන නැගුණු පීඩනය ද ඇතුළුව රට තුළින් ඇති වූ පීඩනය ඒකාබද්ධ වූ කල එය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සම්බන්ධයෙන් මෙන්ම වගවීම සම්බන්ධයෙන් ද බරපතළ වෙනස්කම් ඇතිවීමට හේතු පාදක වූ බව යමෙකුට නිගමනය කරන්නට හැකිය බලාත්කාරයෙන් අතුරුදන් කරවීම් නිමා කිරීම සඳහා වන ජාත්‍යන්තර ප්‍රඥප්තියට අත්සන් තැබීම ඇතුළුව තවත් ප්‍රගතිශීලී පියවර ගණනාවක් ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව යොමුවූයේ මෙම පීඩනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් වන අතර එය, දේශීය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් පමණක් නොව, දකුණු ආසියානු දෘෂ්ටිකෝණයෙන් ද වැදගත් වන්නකි.

දෙවන අරමුණ වූයේ, අන්තර් ජාතික මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් වූ දේශීය ප්‍රතිචාරවල වෙනස්වීම් තක්සේරු කිරීමයි. මෙහි දී ද, 2015 වර්ෂයේ සහ 2015ට පෙර සමය අතර විශාල

61 ඡේද 585, OHCHR වාර්තාව, 2015 සැප්තැම්බර්, *ibid.*

වෙනස්කම් අපි දකිමු. 2009 සිට 2014 දක්වා වසරවල එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කොමිසම ඉදිරියේ ශ්‍රී ලංකාව විසින්ම තමන් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමේ සිට, 2015 සැප්තැම්බරයේ දී තමන් සම්බන්ධයෙන් වූ යෝජනාවට ශ්‍රී ලංකාව විසින්ම සම අනුග්‍රහය දැක්වීම දක්වා, අන්තර් ජාතික පරීක්ෂණයන්ට ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතික්‍රියාවේ ස්වභාවය සැලකිය හැකි ප්‍රගතියක් පෙන්වයි. ඊට අමතරව, ඡන්ද පොරොන්දු සහ වගවීමේ ක්‍රියාමාර්ග ශ්‍රී ලංකාව තුළ හොඳින් ඉෂ්ට කිරීම ද සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. 19 වන සංශෝධනය සම්මත කර ගැනීම, ප්‍රධාන ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පත් කිරීම විශේෂයෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව, මානව හිමිකම් කොමිසම සහ වෙනත් කොමිසම් වල තනතුරු සුදුසුකම් සහිත සහ ගෞරවයට පාත්‍ර වූ පුද්ගලයන්ගෙන් පිරවීම සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය, මෙම යුධවාදී රටේ අතීත මානව හිමිකම් වාර්තාව පිළිබඳ තත්ත්වය යහපත් අතකට හැරවීමට හේතු විය. පසුබෑම් කිහිපයක් දක්නට ලැබුණ ද (උදාහරණයක් වශයෙන් වරින් වර පැන නැගෙන ඥාති සංග්‍රහ සහ ගජ මිතුරු සංග්‍රහ පිළිබඳ චෝදනා), 2014 දී, පෙර වසරේ එම කාලය හා සංසන්දනය කිරීමේ දී විශාල වෙනසක් සිදුව ඇත.

මාගේ අදහසට අනුව, මෙම කරුණු දෙකෙහි දී ම, පසුබෑම් රාශියක් මැද සහ සමහර දේශපාලඥයන්ගේ මානව හිමිකම් සඳහා කැපවීම සම්බන්ධ මතවාදාත්මක බාධා කිරීම් මධ්‍යයේ පවා, තවදුරටත් මානව හිමිකම් ප්‍රමුඛත්වයේ ලා සැලකිය හැකි ජයග්‍රහණ අත් කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකා රජයට හැකිවී ඇත. මෙම ජයග්‍රහණයන්ගෙන් බොහොමයක් මුල් අන්තර්ජාතික මට්ටමින් එල්ල වූ පීඩනය දක්වා දිවේ. මෙම වර්ධනයන්ගේ නියම ප්‍රතිඵල ලබාගත හැකි වන්නේ 2015 න් ඉදිරියටය, සමාජයේ මහත් ගෞරවයට පාත්‍ර වූ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් සහ මානව හිමිකම් උපදේශකයින්ගෙන් සමන්විත ප්‍රතිසන්ධානය පිළිබඳ උපදේශනාත්මක කාර්ය සාධන බලකාය 2016 දී පිහිටුවන ලදී. 2016 වසරේ මැද ශ්‍රී ලංකාව මුළුල්ලේම අදහස් විමසීමේ සැසි පවත්වමින් වෙනත් සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ ගණනාවක් සාක්ෂාත් කරගන්නා අතරම යෝජිත අතුරුදහන් වූවන්ගේ කාර්යාල පනත සම්බන්ධයෙන් විශේෂිත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීමට කාර්යසාධන බලකායට හැකි විය. යම් අභියෝගයන් 2016

වර්ෂයේ දී ද පැවතිය ද (එය මෙම පරිච්ඡේදයේ විශ්ලේෂණය ඉක්මවා යන කරුණකි), 2015 දී ශ්‍රී ලංකා රජය ඇතිකරගත් බැඳීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ස්ථාපිත කළ මානව හිමිකම් කඩ කිරීම් පිළිබඳ වගවීම සඳහා වූ විවිධ ආයතන ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය අන්තර්ජාතිකව සහ කලාපීයව පරීක්ෂා කිරීමේ අඛණ්ඩ වැදගත්කම සඳහා සාක්ෂියකි. අතිශයින් දියුණු තත්වයක් ළඟා කරගෙන ඇති, වරදට දඬුවම් නොලබා නිදහස්ව යාමේ සංස්කෘතිය සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කිරීමේ කාර්යභාරයට බසින රජය ඉදිරියට මුහුණ දෙන අභියෝගවලින් ඇතැම් ඒවා ඊට පසුගිය වසරේ එනම් 2015 දී ප්‍රගතිය සම්බන්ධ විමසීමක දී, නිශ්චිතවම ඉස්මතු වනු ඇති නමුත්, 2015 වසර ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට විශාල පොරොන්දු ලබා දුන් වසරක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

ඇමුණුම 01
වගුව 01

ආයතනය	යෝජනාවේ නම	අනුග්‍රාහකයින්	දින	ඡන්ද වාර්තාව
මානව හිමිකම් කවුන්සිලය	මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකාවට සහාය ලබා දීම	බහරේන්, බොලිවියා (බහුජාතික රාජ්‍ය), චීනය, කියුබා, ඊජිප්තුව, ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව, මැලේසියාව, නිකරගුවා, පකිස්තානය, පිලිපීනය සහ සවුදි අරාබිය සම අනුග්‍රහය දක්වන ලදි. පසුව ඇල්ජීරියාව, බංගලාදේශය, බෙලරුස්,භූතානය, බ්‍රසීලය, කාම්බෝජියාව, කොටෙ ඩි. අයිවරි, කොරියානු ප්‍රජාතන්ත්‍ර-වාදී මහජන ජනරජය, ඉරාන ඉස්ලාම් ජනරජය, ලාඕස් මහජන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජන-රජය, ලෙබනනය, මාලදි-වයින, මියන්මාරය, නේපාලය, ඕමානය, කටාර්, රුසියානු සමූහාණ්ඩුව, සිංගප්පූරුව, සුඩානය, සිරියානු අරාබි ජනරජය, තායිලන්තය, එක්සත් ආරාබි එමීර් රාජ්‍යය, උරුගුවේ, වෙනිසියුලාව (බොලිවාරියානු ජනරජය), සහ වියට්නාමය ද අනුග්‍රාහකයන්ට එක් විය.	2009 මැයි 26-27	පක්ෂව 29 විපක්ෂව 12 වැළකීම් 6
මානව හිමිකම් කවුන්සිලය	ශ්‍රී ලංකාවේ වගවීම සහ සංහිඳියාව ප්‍රවර්ධනය	ඔස්ට්‍රියාව, බෙල්ජියම, බෙනින්, කැමරූන්, චිලී, කොස්ටරීකා, චෙක් ජනරජය, ගෝතමාලාව, හන්ගේරියාව, ඉන්දියාව, ඉතාලිය, ලිබියාව, මොරිෂස්, මෙක්සිකෝව, නයිජීරියාව යාව, නොර්වේ, පේරු, පෝලන්තය, මෝල්ඩෝවා ජනරජය, රොමේනියාව, ස්පාඤ්ඤය, ස්විට්සර්ලන්තය, අමෙරිකානු එක්සත් ජනපදය, උරුගුවේ	2012 මාර්තු 22	පක්ෂව 25 විපක්ෂව 15 වැළකීම් 8

ආයතනය	යෝජනාවේ නම	අනුග්‍රාහකයින්	දින	ඡන්ද වාර්තාව
මානව හිමිකම් කවුන්සිලය	ශ්‍රී ලංකාවේ වගවීම සහ සංහිඳියාව ප්‍රවර්ධනය	අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය විසින් සභාගත කළ යෝජනාවට, ඔස්ට්‍රියාව, කැනඩාව, ක්‍රොෂියාව, බෙල්ජියම, ඩෙන්මාර්කය, එස්ටෝනියාව, ප්‍රංශය, ෆින්ලන්තය, ජෝර්ජියාව, ජර්මනිය, ග්‍රීසිය, හන්ගේරියාව, අයිස්ලන්තය, අයර්ලන්තය, ඉතාලිය, ලික්ටන්ස්ටයින්, ලිතුවේනියාව, මෝල්ටාව, මොනාකෝ, මොන්ටෙනීග්‍රෝ, නොර්වේ, පෝලන්තය, පෘතුගාලය, රොමේනියාව, ස්ලෝවැකියාව, ස්ලෝවේනියාව, ස්පාඤ්ඤය, ශාන්ත කිට්ස් සහ නෙවිස්, ස්වීඩන්, ස්විට්සර්ලන්තය, මහා බ්‍රිතාන්‍ය එක්සත් රාජධානිය සහ උතුරු අයර්ලන්තය සම අනුග්‍රහය දක්වන ලදී. සභාවේ දී, තවත් යෝජනාවට සම-අනුග්‍රාහකයන් නව දෙනෙක් ඇතුලත් කරන ලදී. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමඟ රටවල් 42ක් යෝජනාවට අනුග්‍රහය දක්-වන ලදී.	*2013 මාර්තු 21*	*පක්ෂව 25 විපක්ෂව 13 වැළකීම 8*
මානව හිමිකම් කවුන්සිලය	ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිඳියාව, වගවීම සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය	ඇල්බේනියාව,* ඔස්ට්‍රියාව, බෙල්ජියම,* බල්ගේරියාව,* කැනඩාව,* ක්‍රොෂියාව,* සයිප්‍රසය,* ඩෙන්මාර්කය,* එස්ටෝනියාව, ෆින්ලන්තය,* ප්‍රංශය, ජෝර්ජියාව,* ජර්මනිය, ග්‍රීසිය,* හංගේරියාව,* අයස්ලන්තය,* අයර්ලන්තය, ඉතාලිය, ලැට්වියාව,* ලික්ට-න්ස්ටයින්,* ලිතුවේනියාව,*	2014 මාර්තු 26	පක්ෂව 23 විපක්ෂව 12 වැළකීම 12

ආයතනය	යෝජනාවේ නම	අනුග්‍රාහකයින්	දින	ඡන්ද වාර්තාව
		ලක්ෂම්බර්ග්,* මොරිෂස්,* මොන්ටනීග්‍රෝ, නෙදර්ලන්තය,* නෝර්වේ,* පෝලන්තය,* පෘතුගාලය,* රොමේනියාව, ශාන්ත කිට්ස් සහ නෙවිස්,* සියරා ලියොන්, ස්ලෝවැකියාව,* ස්පාඤ්ඤය,* ස්වීඩනය,* ස්විට්සර්ලන්තය,* පෙර යුගෝස්ලෝව් මැසිඩෝනියා ජනරජය, මහා බ්‍රිතාන්‍ය එක්සත් රාජධානිය සහ උතුරු අයර්ලන්තය, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයඃ කෙටුම්පත් යෝජනාව		
මානව හිමිකම කවුන්සිලය	ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිඳියාව, වගවීම සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය	ඇල්බේනියාව, ඔස්ට්‍රේලියාව,* ජර්මනිය, ග්‍රීසිය,* ලැට්වියාව, මොන්ටනීග්‍රෝ, පෝලන්තය,* රොමේනියාව,* ශ්‍රී ලංකාව,* පෙර යුගෝස්ලෝව් මැසිඩෝනියා ජනරජය, මහා බ්‍රිතාන්‍ය එක්සත් රාජධානිය සහ උතුරු අයර්ලන්තය, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයඃ කෙටුම්පත් යෝජනාව	2015 සැප් තැම් බර්	ඡන්දයක් විමසීමකින් තොරව සම්මත කරන ලදී

උපලේඛනය I

2015 දෙසැම්බර් 31 වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අත්සන් කරන ලද, අපරානුමත කරන ලද හෝ පිළිගත්, මානව හිමිකම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්ති සහ ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්ති

(එකතුව 37 කි, ඉංග්‍රීසි අකාරාදි පිළිවෙලට පෙළ ගස්වා තිබේ. 2007 අත්සන් කරන ලද ප්‍රඥප්තිය තරු ලකුණින් සලකුණු කර ඇත)

අතිශයින් හිංසාකාරී හෝ නිර්විශේෂ ප්‍රතිඵල සහිත (IV වන ප්‍රොටොකෝලය, අන්ධභාවයට පත් කරන ලේසර් ආයුධ) යැයි සලකනු ලබන සමහර සාම්ප්‍රදායික ආයුධ භාවිතය පිළිබඳ තහනම් කිරීම හෝ සීමා කිරීම සම්බන්ධ ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන අමතර ප්‍රොටෝකෝලය

2004 සැප්තැම්බර් 24 දින පිළිගත්තා ලදී

ජෛව විවිධත්වය පිළිබඳ කාටන්ජනා ප්‍රොටෝකෝලය

2004 ජූලි 26 දින පිළිගත්තා ලදී

ජෛව විද්‍යාත්මක විවිධත්වය පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

1994 මාර්තු 23 දින පිළිගත්තා ලදී

දූෂණයට එරෙහි ප්‍රඥප්තිය

2004 මැයි 11 දින පිළිගත්තා ලදී

හිංසනයට සහ වෙනත් කෲර, අමානුෂික හෝ පහත්කොට සැලකීමට හෝ දඬුවම් දීමට එරෙහි ප්‍රඥප්තිය (CAT)

1994 ජනවාරි 3 වන දින පිළිගත්තා ලදී

පුද්ගලයන් පැහැරගෙන යාම සහ අන් අය ගණිකා වෘත්තියේ යෙදවීමෙන් සූරාකෑම මැඩලීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

1958 අප්‍රේල් 15 දින පිළිගත්තා ලදී

කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාර වල වෙන්කොට සැලකීම් තුරන් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය (CEDAW)

1981 ඔක්තෝබර් 5 වන දින අපරානුමත කරන ලදී

අතිශයින් හිංසාකාරී හෝ වෙනස්කමක් සිදුනොකිරීම ප්‍රතිඵල සහිත (I,II සහ III වන ප්‍රොටොකෝල සමඟ) යැයි සලකනු ලබන සමහර සාම්ප්‍රදායික ආයුධ භාවිතය තහනම් කිරීම හෝ සීමා කිරීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

2004 සැප්තැම්බර් 24 දින පිළිගන්නා ලදී

දූත නියෝජිතයන් ඇතුළු අන්තර්ජාතිකව ආරක්ෂිත පුද්ගලයන්ට එරෙහි අපරාධ වැළැක්වීම සහ දඬුවම් පැමිණවීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

1991 පෙබරවාරි 27 දින පිළිගන්නා ලදී

මානව සංහාරය වැළැක්වීම සහ දඬුවම් දීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

1950 ඔක්තෝබර් 12 දින පිළිගන්නා ලදී

**ආබාධිතභාවයන් සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය*

2007 මාර්තු 30 දින අත්සන් තබන ලදී

වඳවීමේ තර්ජනයට ලක්ව ඇති වන සතුන් සහ තුරුලතා අන්තර්ජාතික වෙළඳාම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

1979 මැයි 4 වන දින පිළිගන්නා ලදී

ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය (CRC)

1991 ජූලි 12 දින අපරානුමත කරන ලදී

නාවික කටයුතු වල ආරක්ෂාවට එරෙහි නීත්‍යානුකූල නොවන ක්‍රියාවන් මැඩපැවැත්වීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය

2000 සැප්තැම්බර් 6 දින පිළිගන්නා ලදී

ප්‍රාණ ඇපයට ගැනීමට එරෙහි අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය

සැප්තැම්බර් 6 පිළිගන්නා ලදී

න්‍යෂ්ඨික ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා මැඩපැවැත්වීම සඳහා වන අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය

2005 සැප්තැම්බර් 14 දින පිළිගන්නා ලදී

ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම මැඩපැවැත්වීම සඳහා වන අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය

සැප්තැම්බර් 6 වන දින අපරානුමත කරන ලදී

සියලු ආකාර වල ජනවාර්ගික වෙනස්කොට සැලකීම මුලිනුපුටා දැමීම පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය (ICERD)

1982 පෙබරවාරි 18 දින පිළිගත්තා ලදී

සියලු සංක්‍රමණික ශ්‍රමිකයින් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයන් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය

1996 මාර්තු 11 දින පිළිගත්තා ලදී

සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය (ICCPR)

1980 ජූනි 11 දින පිළිගත්තා ලදී

ආර්ථික, සමාජ සහ සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය (ICESCR)

1980 ජූනි 11 දින පිළිගත්තා ලදී

වර්ණභේද අපරාධය වැළැක්වීම සහ දඬුවම් පැමිණවීම පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය

1982 පෙබරවාරි 18 දින පිළිගත්තා ලදී

කාලගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමු ප්‍රඥප්තිය සඳහා කියෝතෝ ප්‍රොටොකෝලය

2002 සැප්තැම්බර් 3 දින පිළිගත්තා ලදී

සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් (ICCPR) පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන පළමුවන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය

1997 ඔක්තෝබර් 3 වන දින පිළිගත්තා ලදී

කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලු ආකාර වල වෙනස්කොට සැලකීම් මැඩලීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය (CEDAW) සඳහා වන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය

2003 ජනවාරි 15 දින අපරානුමත කරන ලදී

සන්නද්ධ ගැටුම් වලට ළමුන් මැදිහත්වීමේ දී ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය

2000 සැප්තැම්බර් 6 දින අපරානුමත කරන ලදී

ළමුන් විකිණීම, ළමා ගණිකා වෘත්තිය සහ ළමුන්ගේ අසභ්‍ය ඡායාරූපකරණයට අදාළ ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය

2006 ඔක්තෝබර් 22 දින අපරානුමත කරන ලදී

ගොඩ බිමෙන්, මුහුදෙන් සහ ගුවනින් සංක්‍රමණිකයන් ජාවාරම් කිරීමට එරෙහි ප්‍රොටෝකෝලය - අන්තර්ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධ වලට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියට අතිරේකව

2000 දෙසැම්බර් 15 දින අත්සන් තබන ලදී

සමහර සාම්ප්‍රදායික ආයුධ භාවිතය තහනම් කිරීම හෝ සීමා කිරීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තියට අමුණන ලද, බිම් බෝම්බ, මර උගුල් සහ වෙනත් උපාංග භාවිතය පිළිබඳ තහනම් කිරීම් සහ සීමා කිරීම් පිළිබඳ ප්‍රොටෝකෝලය (1996 මැයි 03 දින සංශෝධනය කරන ලද පරිදි 11 වන ප්‍රොටෝකෝලය)

2004 සැප්තැම්බර් 24 දින පිළිගත්තා ලදී

විශේෂයෙන්ම කාන්තාවන් සහ ළමුන් පුද්ගල ජාවාරම් කිරීම වැළැක්වීම මැඩලීම සහ දඬුවම් කිරීම සඳහා වන ප්‍රොටෝකෝලය - අන්තර්ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධ වලට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තියට අතිරේකව

2000 දෙසැම්බර් 15 දින අත්සන් තබන ලදී

සමහර සාම්ප්‍රදායික ආයුධ භාවිතය තහනම් කිරීම හෝ සීමා කිරීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තියට අමුණන ලද, බිම් බෝම්බ, මර උගුල් සහ වෙනත් උපාංග භාවිතය පිළිබඳ තහනම් කිරීම් සහ සීමා කිරීම් පිළිබඳ ප්‍රොටෝකෝලය (1996 මැයි 03 දින සංශෝධනය කරන ලද පරිදි 11 වන ප්‍රොටෝකෝලය)

2004 සැප්තැම්බර් 24 දින පිළිගත්තා ලදී

තෙත්බිම් පිළිබඳ රැම්සාර් ප්‍රඥප්තිය

1990 ඔක්තෝබර් 15 දින පිළිගත්තා ලදී

අන්තර්ජාතික සංවිධානාත්මක අපරාධ වලට එරෙහි එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය

2000 දෙසැම්බර් 15 දින අත්සන් තබන ලදී

මුහුදු නීතිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ ප්‍රඥප්තිය

1994 ජූලි 19 දින පිළිගත්තා ලදී

තානාපති සබඳතා පිළිබඳ වියනා ප්‍රඥප්තිය

2006 මැයි 4 දින පිළිගත්තා ලදී

ඕසෝන් ස්ථරයේ ආරක්ෂාව සඳහා වන වියනා ප්‍රඥප්තිය

1989 දෙසැම්බර් 15 දින පිළිගත්තා ලදී

උපලේඛනය II

2015 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අපරානුමත කරන ලද අන්තර්ජාතික කම්කරු සංවිධානයේ ප්‍රඥප්තීන්

අංකය	ප්‍රඥප්තියේ නම	අපරානුමත කරන ලද දිනය	වර්තමාන තත්ත්වය
C4	රාත්‍රී වැඩ කිරීම (කාන්තාවන්) ප්‍රඥප්තිය, 1919	1951.01.08	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C5	අවම වයස (කර්මාන්ත) ප්‍රඥප්තිය, 1919	1950.09.27	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C6	බාල වයස්කරුවන් රාත්‍රී වැඩ කිරීම (කර්මාන්ත) ප්‍රඥප්ත, 1919	1950.10.26	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C7	අවම වයස (මුහුද) ප්‍රඥප්තිය, 1920	1950.09.02	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C8	විරැකියා වන්දිපූරණය (නැව් අනතුරු) ප්‍රඥප්තිය 1920	1951.04.25	
C10	අවම වයස (කෘෂිකර්මාන්තය) ප්‍රඥප්තිය 1921	1991.11.29	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C11	සමාගමයේ අයිතිය (කෘෂි-කර්මාන්තය) ප්‍රඥප්තිය 1921	1951.08.25	
C15	අවම වයස (ට්‍රිමර්වරුන් සහ ස්ටොකර්වරුන්) ප්‍රඥප්තිය, 1921	1951.04.25	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C16	බාල වයස්කරුවන්ගේ වෛද්‍ය පරීක්ෂණය (මුහුදු) ප්‍රඥප්තිය, 1921	1950.04.25	
C18	සේවකයන්ගේ වන්දි (වෘත්තීයමය රෝග) ප්‍රඥප්තිය, 1925	1952.05.17	
C26	අවම වැටුප් නියම කිරීමේ යාන්ත්‍රණ ප්‍රඥප්තිය, 1928	1961.06.09	
C29	බලහත්කාර කම්කරු සේවය ප්‍රඥප්තිය, 1930	1950.04.05	
C41	රාත්‍රී වැඩ කිරීම (කාන්තාවන්) ප්‍රඥප්තිය (ප්‍රතිශෝධිත), 1934	1950.09.02	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත

අංකය	ප්‍රඥප්තියේ නම	අපරානුමත කරන ලද දිනය	වර්තමාන තත්ත්වය
C45	පොළව යට වැඩ කිරීම (කාන්තාවන්) ප්‍රඥප්තිය, 1935	1950.12.20	
C58	අවම වයස (මුහුද) ප්‍රඥප්තිය (ප්‍රතිශෝධිත), 1936	1959.05.18	
C63	වැටුප් සහ වැඩ කරන පැය ගණන සම්බන්ධ සංඛ්‍යාලේඛන පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1938	1952.08.25	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C80	අවසන් වගන්ති ප්‍රතිශෝධන ප්‍රඥප්තිය, 1946	1950.09.00	
C81	කම්කරු නිරීක්ෂණ ප්‍රඥප්තිය, 1947	1950.04.03	
C87	සමාගමයේ නිදහස සහ සංවිධානය වීමට ඇති අයිතිය ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1948	1995.11.15	
C89	රාත්‍රී වැඩ කිරීම (කාන්තාවන්) ප්‍රඥප්තිය (ප්‍රතිශෝධිත), 1948	1966.03.31	ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත
C90	බාල වයස්කරුවන් රාත්‍රී වැඩ කිරීම (කර්මාන්ත) ප්‍රඥප්තිය (ප්‍රතිශෝධන), 1948	1959.05.18	
C95	වැටුප සුරක්ෂිත කිරීමේ ප්‍රඥප්තිය, 1949	1983.10.27	
C96	පූර්ව-අයකිරීම් රැකියා නියෝජිත ආයතන ප්‍රඥප්තිය (ප්‍රතිශෝධිත), 1949	1958.04.30	
C98	සංවිධානය වීමේ සහ සාමූහික කේවල් කිරීමේ අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1949	1972.12.13	
C99	අවම වැටුප නියම කිරීමේ යාන්ත්‍රණය (කෘෂිකර්මාන්තය) පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1951	1954.04.15	
C100	සමාන වේතන ප්‍රඥප්තිය, 1951	1993.04.01	
C103	මාතෘත්ව ආරක්ෂණ ප්‍රඥප්තිය (ප්‍රතිශෝධිත), 1952	1993.04.01	
C105	බලහත්කාර කම්කරු සේවය අහෝසි කිරීමේ ප්‍රඥප්තිය, 1957	2003.01.07	

අංකය	ප්‍රඥප්තියේ නම	අපරානුමත කරන ලද දිනය	වර්තමාන තත්ත්වය
C106	සතියේ විවේකය (වාණිජ සහ කාර්යාල) ප්‍රඥප්තිය, 1957	1983.10.27	
C108	නැවිකරුවන්ගේ හඳුනාගැනීමේ ලිපි පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1958	1995.04.24	
C110	වැවිලි සේවකයන්ගේ රැකියා තත්ත්වයන් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1958	1995.04.24	
C111	වෙනස්කොට සැලකීම (රැකියාව සහ පදිංචිය) පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1958	1998.11.27	
C115	විකිරණශීලීතාවයෙන් ආරක්ෂාව පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1960	1986.06.18	
C116	අවසන් වගන්ති ප්‍රතිශෝධන ප්‍රඥප්තිය, 1961	1974.04.26	
C131	අවම වැටුප් නියම කිරීමේ ප්‍රඥප්තිය, 1970	1975.03.17	
C135	කම්කරු නියෝජිතයන් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1971	1976.11.16	
C138	රැකියාවකට පිවිසීම සඳහා වන අවම වයස පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1973	2000.02.11	
C144	ILO ක්‍රියාකාරීත්වය ප්‍රවර්ධනය සඳහා ත්‍රෛපාර්ශවික උපදේශන ප්‍රඥප්තිය, 1976		
C160	කම්කරු සංඛ්‍යාලේඛන ප්‍රඥප්තිය, 1985	1993.04.01	
C182	ඉතා නරක ආකාරයේ ළමා කම්කරු සේවය පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය, 1999	2001.03.01	

උපලේඛනය III

2015 දෙසැම්බර් වන විට ශ්‍රී ලංකාව අපරානුමත කරන ලද මානුෂවාදී නීති ප්‍රඥප්ති

යුධ බිමේදී තුවාල වූ සහ අසනීප වූ සන්නද්ධ බලකායන්ගේ තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන ජිනීවා ප්‍රඥප්තිය 1949

1959 පෙබරවාරි 28 දින අපරානුමත කරන ලදී

මුහුදු සන්නද්ධ බලකායන්ගේ තුවාල වූ, අසනීප වූ සහ නැව් මුහුදුබත් වූ සාමාජිකයන්ගේ තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වන ජිනීවා ප්‍රඥප්තිය, 1949

1959 පෙබරවාරි 28 දින අපරානුමත කරන ලදී

යුධ සමයේ, සිවිල් පුද්ගලයන්ගේ ආරක්ෂාවට අදාළ ජිනීවා ප්‍රඥප්තිය, 1949

1959 පෙබරවාරි 28 දින අපරානුමත කරන ලදී

යුධ සිරකරුවන්ට සැලකීමට අදාළ ජිනීවා ප්‍රඥප්තිය, 1949

1959 පෙබරවාරි 28 දින අපරානුමත කරන ලදී

උපලේඛනය IV

2015 දෙසැම්බර් 31 වන දින වන විට ශ්‍රී ලංකාව විසින් අපරානුමත නොකරන ලද සමහර මානව හිමිකම් ලේඛණ

මානුෂිකත්වයට එරෙහි අපරාධ සහ යුධ අපරාධ සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත සීමාවන් අදාළ නොවීම පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය - 1968 නොවැම්බර් 26 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1970 නොවැම්බර් 11 (බලාත්මක වූ දිනය)

කාන්තාවන්ගේ දේශපාලන අයිතිය පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය - 1952 දෙසැම්බර් 20 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1954 ජූලි 7 (බලාත්මක වූ දිනය)

අබාධිතභාවයන් සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය - 2006 දෙසැම්බර් 13 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 2008 මැයි 3 (බලාත්මක වූ දිනය)

සරණාගතයින්ගේ තත්ත්වයට අදාළ ප්‍රඥප්තිය - 1951 ජූලි 28 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1954 අප්‍රේල් 22 (බලාත්මක වූ දිනය)

සේවා කාල (කර්මාන්ත) ප්‍රඥප්තිය - 1919 (පිළිගත්තා ලද දිනය),1921 (බලාත්මක වූ දිනය)

විරැකියාවට එරෙහි රැකියා ප්‍රවර්ධනය සහ ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධ ලෝක කම්කරු සංවිධාන ප්‍රඥප්තිය 168 - 1988 (පිළිගත්තා ලද දිනය)I 1991 (බලාත්මක වූ දිනය)

සමාජ ආරක්ෂාවේ අවම සම්මතයන් සම්බන්ධ ලෝක කම්කරු සංවිධාන අංක 102 දරන ප්‍රඥප්තිය - 1952 ජූනි 28 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1955 අප්‍රේල් 27 (බලාත්මක වූ දිනය)

සේවානියුක්ත ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධ අංක 122 දරන ලෝක කම්කරු සංවිධාන ප්‍රඥප්තිය - 1964 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1966 (බලාත්මක වූ දිනය)

ග්‍රාමීය කම්කරු සංවිධාන සහ ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ඒවාගේ භූමිකාව සම්බන්ධ අංක 141 දරන ලෝක කම්කරු සංවිධාන ප්‍රඥප්තිය - 1975 (පිළිගන්නා ලද දිනය), 1977 (බලාත්මක වූ දිනය)

සංවිධානය වීම සඳහා වන අයිතිය සහ රාජ්‍ය සේවයේ සේවා කොන්දේසි නිශ්චය කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටිය සම්බන්ධ අංක 151 දරන ලෝක කම්කරු සංවිධාන ප්‍රඥප්තිය - 1978 (පිළිගන්නා ලද දිනය), 1981 (බලාත්මක වූ දිනය)

සාමූහික කේවල් කිරීම ප්‍රවර්ධනය සම්බන්ධ අංක 154 දරන ලෝක කම්කරු සංවිධාන ප්‍රඥප්තිය - 1981(පිළිගන්නා ලද දිනය),1983(බලාත්මක වූ දිනය)

බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමෙන් සියලු පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වන අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය, නිව්යොර්ක්, 2006 දෙසැම්බර් 20 (පිළිගන්නා ලද දිනය), 2010 දෙසැම්බර් 23 (බලාත්මක වූ දිනය)

සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් (ICCPR) පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සම්මුතිය සඳහා II වන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය - 1989 දෙසැම්බර් 15(පිළිගන්නා ලද දිනය), 1991 ජූලි 11(බලාත්මක වූ දිනය)

වධ හිංසනය, කෲරත්වය, අමානුෂික හෝ පහත්කොට සැලකීමට හෝ දණ්ඩනයට එරෙහි ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය - 2002 (පිළිගන්නා ලද දිනය), 2006 (බලාත්මක වූ දිනය)

ආබාධිතභාවයන් සහිත පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන විකල්ප ප්‍රොටෝකෝලය - 2006 දෙසැම්බර් 13(පිළිගන්නා ලද දිනය), 2008 මැයි 3 (බලාත්මක වූ දිනය)

වෘත්තීය සෞඛ්‍ය හා ආරක්ෂාව ප්‍රඥප්තිය සඳහා ප්‍රවර්ධන ක්‍රියාරාමුව - 2006(පිළිගන්නා ලද දිනය), 2009 (බලාත්මක වූ දිනය)

1949 අගෝස්තු 12 දරන ජිනීවා ප්‍රඥප්තිය සඳහා සහ අන්තර්ජාතික සන්නද්ධ අරගලයන්හි වින්දිතයන්ගේ ආරක්ෂාවට (I ප්‍රොටෝකෝලය) අදාළ අතිරේක ප්‍රොටෝකෝලය - 1977 (පිළිගත්තා ලද දිනය) , 1979 (බලාත්මක වූ දිනය)

1949 අගෝස්තු 12 දරන ජිනීවා ප්‍රඥප්තිය සඳහා සහ අන්තර්ජාතික-නොවන සන්නද්ධ අරගලයන්හි වින්දිතයන්ගේ ආරක්ෂාවට (II ප්‍රොටෝකෝලය) අදාළ අතිරේක ප්‍රොටෝකෝලය - 1977 ජූනි 8 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1978 දෙසැම්බර් 7 (බලාත්මක වූ දිනය)

සරණාගතයින්ගේ තත්ත්වයට අදාළ ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන ප්‍රොටෝකෝලය - 1966 දෙසැම්බර් 16 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 1967 ඔක්තෝබර් 4 (බලාත්මක වූ දිනය)

ජාත්‍යන්තර අපරාධ අධිකරණයේ (ICC) රෝම ව්‍යවස්ථාව - 1998 ජූලි 17 (පිළිගත්තා ලද දිනය), 2002 ජූලි 1(බලාත්මක වූ දිනය)

උපලේඛනය V

2015 වසර තුල තීන්දුව ලබා දෙන ලද මූලික අයිතිවාසිකම් (FR) නඩු

කුමාරසිංහ (රැඳවුම්කරුවන් 13 වෙනුවෙන්) එ. ආරක්ෂක අමාත්‍යංශ අතිරේක ලේකම් SC (FR) 108/ 2010 SC වාර්තා 2015 ජූලි 28

ඇක්මී ලංකා ඩිස්ටිලර්ස් එ. මුදල් අමාත්‍යංශය SC (FR) 64/ 2015, 71/ 2015, 72/ 2015, 81/ 2015 SC වාර්තා 2015 ජූනි 24

සකීර් එ. විදුහල්පති, ශුද්ධ වූ පවුලේ කන්‍යාරාමය SC (FR) 39/ 2013 SC වාර්තා 2015 මාර්තු 23

සම්පත් එ. විදුහල්පති, විශාකා විද්‍යාලය SC (FR) 31/ 2014 SC වාර්තා 2015 මාර්තු 26

සෆ්රා ට්‍රැවල්ස් ඇන්ඩ් ටුවර්ස් එ. ශමීල් SC(FR) 230/ 2015 SC වාර්තා 2015 ජූලි 23

චන්ද්‍රරත්න එ. වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයා SC (FR) 204/ 2011 SC වාර්තා 2015 මැයි 20

ඇලිස් එ. පොලිස්පතිවරයා SC (FR) 171/ 2015 SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 2.

කොරල් සෑන්ඩ්ස් හෝටලය එ. මුදල් අමාත්‍යංශය SC (FR) 170/ 2015 SC වාර්තා 2015 දෙසැම්බර් 8

දිසානායක එ. රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශීය කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් SC (FR) 611/ 2012 SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 10

කුමාර එ. තරුණ කටයුතු සහ කුසලතා අමාත්‍යංශයේ ලේකම් SC (FR) 451/ 2011 SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 17.

මංගල එ. පොලිස්පතිවරයා SC(FR) 273/ 2014 SC වාර්තා 2015 ජූනි 4.

නිමලසිරි එ. අණදෙන නිලධාරී, පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුර SC (FR) 256/ 2010, SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 17.

ශ්‍රීකිත් එ. ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලාපවහන මණ්ඩලය SC (FR) 498/ 2011 SC වාර්තා 2015 මාර්තු 25.

බන්නැහැක එ. විදුහල්පති, මලියදේව පිරිමි විද්‍යාලය SC (FR) 46B/ 2014, SC වාර්තා 2015 මාර්තු 25

ජගත් පෙරේරා එ. පොලිස් පරීක්ෂක, මීරිගම පොලිස් ස්ථානය SC(FR)1006/2009 SC වාර්තා 2015 දෙසැම්බර් 15

වහලතන්ත්‍රී එ. පොලිස්පතිවරයා SC (FR) 768/ 2009 SC වාර්තා 2015 නොවැම්බර් 5.

සම්පත් එ. විදුහල්පති, විශාකා විද්‍යාලය SC (FR) 31/ 2014 SC වාර්තා 2015 මාර්තු 26

චන්ද්‍රරත්න එ. වයඹ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයා SC(FR) 204/ 2011 SC වාර්තා 2015 මැයි 20.

කුමාර එ. තරුණ කටයුතු සහ කුසලතා අමාත්‍යංශයේ ලේකම් SC (FR) 451/ 2011 SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 17.

දිසානායක එ. ශ්‍රී රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශීය කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් SC (FR) 611/ 2012 SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 10.

නිමලසිරි එ. අණදෙන නිලධාරී, පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුර SC (FR) 256/ 2010, SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 17.

කුමාරසිංහ (රැඳවුම්කරුවන් 13 වෙනුවෙන්) එ. ආරක්ෂක අමාත්‍යංශ අතිරේක ලේකම් SC (FR) 108/ 2010 SC වාර්තා 2015 ජූලි 28.

ඇලිස් එ. පොලිස්පතිවරයා SC (FR) 171/ 2015 SC වාර්තා 2015 සැප්තැම්බර් 2.

ජගත් පෙරේරා එ. පොලිස් පරීක්ෂක, මීරිගම පොලිස් ස්ථානය SC(FR)1006/ 2009 SC වාර්තා 2015 දෙසැම්බර් 15.

වහලතන්ත්‍රී එ. පොලිස්පතිවරයා SC (FR) 768/ 2009 SC වාර්තා 2015 නොවැම්බර් 5.11.

වහලතන්ත්‍රී එ. පොලිස්පතිවරයා SC (FR) 768/ 2009 SC වාර්තා 2015 නොවැම්බර් 5,11.

ඇක්මි ලංකා ඩිස්ටිලර්ස් එ. මුදල් අමාත්‍යංශය SC (FR) 64/ 2015,71/2015, 72/ 2015, 81/ 2015 SC වාර්තා 2015 ජුනි 24.

ඇක්මි ලංකා ඩිස්ටිලර්ස් එ. මුදල් අමාත්‍යංශය SC (FR) 64/ 2015,71/2015, 72/ 2015, 81/2015 SC වාර්තා 2015 ජුනි 24 7.

ඇක්මි ලංකා ඩිස්ටිලර්ස් එ. මුදල් අමාත්‍යංශය SC (FR) 64/ 2015,71/2015, 72/ 2015, 81/ 2015 SC වාර්තා 2015 ජුනි 24. 6.

කුමාරසිංහ (රැඳවුම්කරුවන් 13 වෙනුවෙන්) එ. ආරක්ෂක අමාත්‍යංශ අතිරේක ලේකම් SC (FR) 108/ 2010 SC වාර්තා 2015 ජූලි 28.

කොරල් සෑන්ඩ්ස් හෝටලය එ. මුදල් අමාත්‍යශය SC (FR) 170/ 2015 SC වාර්තා 2015 දෙසැම්බර් 8.

කොරල් සෑන්ඩ්ස් හෝටලය එ. මුදල් අමාත්‍යශය SC(FR) 170/ 2015 SC වාර්තා 2015 දෙසැම්බර් 8, 4

ග්‍රන්ථනාමාවලිය

ග්‍රන්ථ, ලිපි, ජර්නල, ප්‍රකාශයන් සහ වාර්තා

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය "දහනව වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට සංක්ෂිප්ත මාර්ගෝපදේශනයක්" CPA, 2015 මැයි.

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය "2016 දී ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුධ සමයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය" CPA 2016 අප්‍රේල්,

චූලනී කොඩිකාර "පළාත් පාලනයේ කාන්තාවට හිමි කොටසඃ සමානාත්මතාවයට පොරොන්දුවක් සහ පාර්ලිමේන්තුවේ සරදමක්", කාන්තා සහ මාධ්‍ය සාමූහිකත්වය, 2016 මාර්තු 14, හියුමන් රයිට්ස් වොච් "අප නියත බියකින් ජීවත් වෙමු", 2015 ඔක්තෝබර් 23.

කාන්තා සහ මාධ්‍ය සාමූහිකත්වය, "පාර්ලිමේන්තුවේ කාන්තා නියෝජනයඃ 2005-2014 ශ්‍රී ලංකාවේ හැන්සාඩ් වර්තා වලින් තෝරාගත් සමාලෝචනයක්", 2016 ජනවාරි.

සජීව චාමකර. පැනමා බිම් උදුරා ගැනීම සහ ග්‍රාමීය ජීවිතය විනාශ කිරීම, පරිසර සංරක්ෂණ භාරය. 2014

ශ්‍රී ලංකා බන්ධනාගාර, 2016 ශ්‍රී ලංකාවේ බන්ධනාගාර සංඛ්‍යාලේඛන, කොළඹඃ සංඛ්‍යාලේඛන අංශය, බන්ධනාගාර මූලස්ථානය

ගෙහාන් ගුණතිලක, "2014 දී මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ සංක්ෂිප්තයක්", මානව හිමිකම් තත්ත්වය 2015.

යුරෝප්සියා සමාලෝචනය, 2015 ඔක්තෝබර් 27, "අන්තර්ජාතික චෝදනාවන්ට මුහුණ දෙමින්, හමුදාවේ ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීමට ශ්‍රී ලංකා රජය බැඳී සිටින බව සිරිසේන පවසයි", http://www’eurasiareview’com/27102015-sirisena-says-sri-lanka-govt-bound-to-protect-dignity-of-military-while-facing-international-allegations /, හි අඩංගු වේ. 19.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

ග්‍රීන්බර්ග්, ජේ, 2002, දේශපාලන කාටූනයන්හි ආවරණය සහ කාලීනත්වයː දෘශ්‍යමය පුවත් සංවාදයේ විචාරාත්මක විශ්ලේෂණයකි. *Canadian Review of Sociology & Anthropology" 39(2)" pp' 181-198'*

කොට්ෂී, ඩී, 1988, දේශපාලන සන්නිවේදනයේ මාධ්‍යක් ලෙස කාටූන,*Communicatio" 14(2)" pp' 60-70'*

මෙඩ්හර්ස්ට්, එම්. ජේ. සහ ඩිසෝසා, එම් ඒ, 1981, අතිශෝක්තිමය ආකාරයේ දේශපාලන කාටූනː රූපමය සංවාදයට වර්ගීකරණයක් *Communication Monographs" 48(3)" pp' 197-236'*

රෙෆේ, ඊ. ඊ., 2009. බහුසාක්ෂරතාවයː කියවන්නන් දේශපාලන කාටූන අර්ථකථනය කරනුයේ කෙසේද? දෘශ්‍යමය සන්නිවේදනය, මැයි, 8*(2),pp.181-205.*

සානි, අයි, අබ්දුල්ලා, එම්. එච්., අබ්දුල්ලා, එෆ්. එස්. සහ අලි,ඒ.එම්. 2012. සමාජ න්‍යායපත්‍රය සකසන ආධාරකයක් ලෙස දේශපාලන කාටූනː පුවත්පත් උදාහරණය. *Asian Social Science, 8(6), pp.156-164*

'යුධ කලාපයෙන් සිවිල් වැසියන් පලා යෑම වැළැක්වීම සහ බලෙන් බඳවා ගැනිම හා නොනිසි ලෙස බලෙන් ශ්‍රමය ලබා ගැනීම 2008 දෙසැම්බර්, උදාහරණ ලිපි සඳහා හියුමන් රයිට්ස් වොච්, හිරකර අඩත්තේට්ටම් කරන ලදීː වන්නි සිවිල් වැසියන්ට එරෙහි එල්.ටී.ටී.ඊ. අයථා ක්‍රියා, 2008 දෙසැම්බර් 15, http://www.hrw.org/en/reports/2008/12/15/trapped-and-mistreated හි අඩංගු වේ.

හියුමන් රයිට්ස් වොච්, 2008 දෙසැම්බර් 23, "වටකර, අවතැන් වූ සහ රඳවාගත්, ශ්‍රී ලංකාවේ වන්නි ප්‍රදේශයේ සිවිල් වැසියන්ගේ අවාසනාවන්ත තත්ත්වය," https://www.hrw.org/report/2008/12/23/besieged-displaced-and-detained/plight-civilians-sri-lankas-vanni-region, හි අඩංගු වේ. 2016 නොවැම්බර් 25 දින පිවිසෙන ලදී.

"ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කවුන්සිලය වින්දිතයන් දුර්වල කරයි" හියුමන් රයිට්ස් වොච්, 2009 මැයි 26, https://www.hrw/org/news/2009/05/27/sri-lanka-un-rights-council-fails-victims" හි අඩංගු වේ. 2016.10.17 දින පිවිසෙන ලදී.

"උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන විමර්ශන කොමිසමේ වාර්තාව" උගත් පාඩම් සහ ප්‍රතිසන්ධාන කොමිසම, 2011 නොවැම්බර්, http://www.priu.gov.lk/news_update/Current_Affairs/ca201112/FINAL]20LLRC]20REPORT'pdf" හි අඩංගු වේ. 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

පරණගම කොමිසමේ වාර්තාව, 2015 අගෝස්තු, https://www.colombotelegraph.com/wp-content/uploads/2015/10/Paranagama-Report-,pdf, හි අඩංගු වේ. ඡේදය 618, 2016.10..18 පිවිසෙන ලදී.

කාන්තාව සහ ගැහැණු දරුවාට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය වැළැක්වීම පිළිබඳ විපක්ෂ නායකවරයාගේ වාර්තාව 2014.

CEDAW සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයේ 8 වන වාරික වාර්තාව, 2015 අප්‍රේල් 30.

"ශ්‍රී ලංකාවේ බලහත්කාරයෙන් සහ ස්වේච්ඡා නොවන අතුරුදහන් වීම", IMADR,ප්‍රකාශය, 2016 සැප්තැම්බර් 12,http://imadr.org/enforced-and-involuntary-disappearances-in-srilanka-hrc33-2016-ws/, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

"එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්ගේ විශේෂඥ කමිටුවේ වාර්තාව බොහෝ කරුණු සම්බන්ධයෙන් මූලිකවම දෝෂ සහිත බව, ශ්‍රී ලංකා රජය සඳහන් කරයි", ශ්‍රී ලංකා විදේශ කටයුතු අමාත්‍යංශය, 2011 අප්‍රේල් 13,http://www.mfa.gov.lk/index'php@option}com_content/task=view&id=2730/Itemid=75, හි අඩංගු වේ. 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

"එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්වරයා විසින් ශ්‍රී ලංකාවට - විශේෂඥ කමිටුවක් පත් කිරීම පිළිබඳ ප්‍රකාශය", වොෂින්ටන් දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ශ්‍රී ලංකා තානාපති කාර්යාලය,http://.lembassyusa'org/embassy_press_releases/tatement-on-the-appointment-of-the-sri-lanka-panel-of-experts-by-the-secretary-general-of-the-united-nations/ හි අඩංගු වේ. 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

"2014 දී ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් ආරක්ෂකයින් මුහුණදෙන අභියෝගයන් (HRDS)", 2015 පෙබරවාරි 28 දින, විශේෂ උපදේශනාත්මක තත්ත්වයක් සහිත රාජ්‍ය නොවන සංවිධානයක් වන මානව හිමිකම් සහ සංවර්ධනය සඳහා ආසියානු සමුළුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලිඛිත ප්‍රකාශය*, https://documents-ddsny' un'org/doc/UNDOC/GEN/G15/035/33/PDF/G1503533'pdf@OpenElement" හි අඩංගු වේ, 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

එක්සත් ජාතීන්ගේ යෝජනා, ප්‍රකාශයන්, ලිපි සහ වාර්තා

එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය, 2009 පෙබරවාරි 27,http://www.securitycouncilreport.org/chronology/sri-lanka.php, හි අඩංගු වේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

"ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ ආරක්ෂක මණ්ඩල ප්‍රකාශය", එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය, 2009 මැයි 13,http://www.un.org/press/en/2009/sc9659.doc.htm, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

"ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ මාධ්‍ය ප්‍රකාශය", ආරක්ෂක මණ්ඩලය, 2009 මැයි 13,http://www.un.org/press/en/2009/sc9659.doc.htm හි අඩංගු වේ, 2016.10.17 දින පිවිසෙන ලදී.

නිර්දේශන පදය. ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ මහලේකම්වරයාගේ විශේෂඥ කමිටුව GROUPE D'EXPERTS DU SECRETAIRE GENERAL AU SRI LANKA, 2010 ඔක්තෝබර් 18, http://www.un.org.pdf, අඩංගු වේ, 17.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

"විනිවිදභාවය වගවීම නීත්‍යානුකූලභාවය විශ්වසනීයත්වය යන උනන්දුවක් සහිත ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධ අභ්‍යන්තර සමාලෝචන කමිටු වාර්තාව ප්‍රසිද්ධියට පත්කරන බව මහලේකම්වරයා පවසයි " එක්සත් ජාතීන් 2012 නොවැම්බර් 14http://www.un.org/press/en/2012/sgsm14639.doc.htm, හි අඩංගු වේ 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් පිළිබඳ මහ කොමසාරිස්වරයාගේ වාර්ෂික වාර්තාව සහ මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ සහ මහලේකම්වරයාගේ වාර්තා, 2016 ජූනි 28, https://www.google.com, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

"ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිඳියාව, වගවීම සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය",OHCHR, 2016 ජූනි 28, A/HRC/32/CRP'4" 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

"ශ්‍රී ලංකාවේ සංහිඳියාව, වගවීම සහ මානව හිමිකම් ප්‍රවර්ධනය",OHCHR, 2015 පෙබරවාරි 27,https=//documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G15/036/98/PDF/G1503698'pdf@OpenElement" හි අඩංගුවේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන්වීම් පිළිබඳ කමිටුව, OHCHR, http=//www.ohchr.org/EN/HRBodies/CED/Pages/RecentSignatures-Ratifications.aspx හි අඩංගු වේ, 2016.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.
මානව හිමිකම් විශ්ව ප්‍රකාශනය (UDHR), 1948 අගෝස්තු 10

පුවත්පත් සහ පුවත් වෙබ් අඩවි

"අභ්‍යන්තර පරීක්ෂණයක් යැයි එක්සත් ජාතීන්ගේ 'අසරණ වූ ශ්‍රී ලංකා සිවිල් වැසියන්', පවසයි, BBC පුවත්, ලයිසි ඩෝසෙට්, 2012 නොවැම්බර් 13, http(//www.bbc.com/news/world-asia-20308610, හි අඩංගු වේ, 21.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

"එක්සත් ජාතීන්ගේ කමිටුවට ඇතුළු වීමට අවසර ලබා නොදෙන බව ශ්‍රී ලංකාව පවසයි", BBC පුවත්, 2010 ජූනි 24, http://www.bbc.com/news/10405996 හි අඩංගු වේ, 18.10.2016 දින පිවිසෙන ලදී.

"යුධ විරුවන්' සඳහා මුක්තිය ජනාධිපති සිරිසේන නැවත සහතික කරයි" සිලෝන් පුවත්, 2016 අගෝස්තු 23, http://www.ceylonews.com/2016/08/president-sirisena-reassures-impunity-for-war-heroes/, හි අඩංගු වේ. 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.
"ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් වාර්තාවට එරෙහිව එක්සත් ජාතීන් යෝජනාවක් සම්මත කරයි", BBC පුවත්, 2013 මාර්තු 21, http://www.bbc.com/news/world-asia-21873551 හි අඩංගු වේ, 2016.10.2018 දින පිවිසෙන ලදී.

ඩේලි නිව්ස්, 2013 පෙබරවාරි 27, "ජිනීවා හි ශ්‍රී ලංකා නිත්‍ය නියෝජිත කාර්යාලයේ උපදේශකවරයා, බ්‍රිමර් ට ප්‍රතිචාර දක්වයිඃ ශ්‍රී ලංකාව UNHRC යෝජනාවන්ට එරෙහි බව දක්වා ඇත."

"රජය දෙමළ ක්‍රියාකාරිකයින් නිදහස් කරන නමුත්, යුධ විරුවන් අත්අංඩංගුවට ගනිමින් ද්‍රෝහිකම් කරයිඃ NFF" Adaderana.lk, ජාතික නිදහස් පෙරමුණේ මාධ්‍ය ප්‍රකාශක, මොහොමඩ් මුසම්මිල්,

2015 මාර්තු 12, http://www.adaderana.lk/news/30105/government-releases-tamil-activists-but-conspiring-to-arrest-war-heroes-nff, හි අඩංගු වේ, 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

"දෙමළ පක්ෂ සමඟ සාකච්ඡා ආරම්භ කරමුඃ රනිල්, Adaderana'lk" 2015 ඔක්තෝබර් 8, http://adaderana'lk/news'php@nid=32626, හි අඩංගු වේ, 2016.10.19 දින පිවිසෙන ලදී.

"අයිතිවාසිකම් කඩවීම්. පිළිබඳ විමර්ශනය කරන ලෙස එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය ශ්‍රී ලංකාවෙන් ඉල්ලා සිටී", ද හින්දු, ටී. රාමක්‍රිෂ්නන්, 2015 ඔක්තෝබර් 1, http://www.thehindu.

com/news/international/unhrc-adopts-consensus-resolution-on-sri-lanka/article7712259.ece, හි අඩංගු වේ, 2016.10.21 දින පිවිසෙන ලදී.

"ශ්‍රී ලංකාව ඒකීය රටක් ලෙස තබාගන්නා ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කමිටුව නිර්දේශ කරයි", සිලෝන් නිව්ස්, 2016 ජූනි 01,http://www.ceylonews.com/2016/06/constitutional-committee-recommends-sri-lanka-to-retain-unitary-state-video/ හි අඩංගු වේ, 2016.10.21 දින පිවිසෙන ලදී.

කළම්බු ටෙලිග්‍රාෆ්, "රජය උදලාගම සහ පරණගම කොමිසම් වාර්තා නිකුත් කරයි" 2015 ඔක්තෝබර් 20, https://www.colombotelegraph.com/index.php/govt-releases-udalagama-and-paranagama-commission-reports/, හි අඩංගු වේ, 2016.10.18 දින පිවිසෙන ලදී.

TJ යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපනය කිරීමේ දී, ශ්‍රී ලංකාව එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතන, OHCHR සහ විශේෂඥයින් සමඟ සමීපව කටයුතු කරයි", ශ්‍රී ලංකා බ්‍රීෆ්, 2016 සැප්තැම්බර් 15, http://srilankabrief'org/2016/09/in-establishing-tj-mechanisms-sri-lanka-is-working-closely-with-un-institutions-ohchr-experts/, හි අඩංගු වේ, 2016.09.15 දින පිවිසෙන ලදී.

"හමුදා දූෂණ නඩු: 2001 මන්නාරමේ සමූහ දූෂණය සම්බන්ධ නඩු තීන්දුවක් නැත: WAN", කළම්බු ටෙලිග්‍රාප්, 2015 ඔක්තෝබර් 9, https://www'colombotelegraph'com/index'php/military-rape-cases-no-judgement-on-2001-mannar-gang-rape-wan/ හි අඩංගු වේ, 2015.10.27 දින පිවිසෙන ලදී.

"අපකීර්තිමත් පර්පෙචුවල් ට්‍රසෙරීස් ආයතනය බැඳුම්කර වංචාවෙන් පසු, බිලියන 5ක ලාභයක් උපයයි", කලම්බු ටෙලිග්‍රාප්, 2016 සැප්තැම්බර් 27

"ගෝලීය කාර්යයන් තුළ ශ්‍රී ලංකාවඃ 2015 ජනවාරි සිට ගමන" මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, කළම්බු ටෙලිග්‍රාප් 2016 ජූනි 15.

"PTA අහෝසි කර, ත්‍රස්ත රැඳවුම්කරුවන් පිළිබඳ මානව හිමිකම් කොමිසමේ මාර්ගෝපදේශන බලාත්මක කරන ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට උපදෙස් ලැබී ඇත", කළම්බුපේජ් පුවත් කවුළුව, 2016 ජූනි 13.

"2016 ප්‍රතිසංස්කරණ අභියෝග" අභිලාන් කදිරගාමර්, ඩේලි නිව්ස්, 2016 දෙසැම්බර් 11.

"ශ්‍රී ලංකා පොලීසිය උද්ඝෝෂණය කරන සිසුන් මර්දනය කරයි" ප්‍රදීප් රාමනායක, උදරකා Socialist Web Site, International Committee of the Fourth International (ICFI), 2015 අප්‍රේල් 3.
"මැතිවරණ ප්‍රචණ්ඩත්වය" ශ්‍රී ලංකා බ්‍රීෆ්.

"19 වන සංශෝධනය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගතය", සාවිත්‍රී ගුණසේකර, ශ්‍රී ලංකා බ්‍රීෆ්, 2015 ජූනි 29.

"ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, එහි සත්‍යයේ දෙවන අවස්ථාවටත් ඉක්මනින් මුහුණ දෙනු ඇත", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, ශ්‍රී ලංකා බ්‍රීෆ්, 2015 ජූලි 27.

"ශ්‍රී ලංකාවේ නව ජනපති, රාජපක්ෂ රෙජිමයේ පිළිගැනීමේ දේශපාලනය වෙනස් කරයි", ද ගාඩියන්, ඇසෝසියේටඩ් ප්‍රෙස්.

දි අයිලන්ඩ් ශ්‍රී " පාතම ඉඩම් කොල්ලය', පරිසරවේදීන් ගමගේට චෝදනා කරති" එම්. ශ්‍රී මුදුගමුව 2016 ජූනි 23.

දි අයිලන්ඩ්. "මැතිවරණ වර්ෂයක ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ අර්ථය සැමරීම" මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ 2015 සැප්තැම්බර් 20.

දි අයිලන්ඩ්. "සියුම් ඒකාධිපතිත්වයෙන් සංක්‍රාන්ති සමයේ දී ආයතන නැවත ගොඩනැඟීම" මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ 2015 පෙබරවාරි 9.

"සිනාසීමට හෝ හැඬීමට", මහාචාර්ය ජයදේව උයන්ගොඩ, ද අයිලන්ඩ්, 2015 මාර්තු.

ද සන්ඩේ ලීඩර්, "ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත අවලංගු කිරීමට", ඊස්වරන් රත්නම්, 2016 සැප්තැම්බර් 24.

ද සන්ඩේ ටයිම්ස්. "දූෂණය කර මරා දැමීමෙන් පසු, මහජන ආරක්ෂාවට සැඟවුනු තර්ජනය පිළිබඳ යාපනයේ බියක් හා කම්පනයක් ", ක්‍රිෂාන්ති ක්‍රිස්ටෝපර්, 2015 මැයි 24.

ද සන්ඩේ ටයිම්ස්. "අවසානයේ දී සාටකයේ ග්‍රහණය මුදාහැරීම", කිෂාලි පින්ටෝ ජයවර්ධන, 2015 අගෝස්තු 23.

ද සන්ඩේ ටයිම්ස්. "උතුරු නැගෙනහිර අවතැන්වූවන්ට එකක් මිලියන 2 බැගින් වූ නිවාස", නාමිනි විජේදාස, 2016 ජනවාරි 17.

ද සන්ඩේ ටයිම්ස්. "නැව් තටාකාංගනයේ පොලිස් කෲරත්වය", ඩොන් මනු, සන්ඩේ පත්‍ර, 2015 නොවැම්බර් 8.

ද සන්ඩේ ටයිම්ස්. එම්. මුනාෆ් ගේ කාටූනය, 2015 දෙසැම්බර් 27.

නීති

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ 19 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය - 2015

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය 2016

මෙම වාර්තාවෙන් 2015 වර්ෂයේ ජනවාරි මස සිට දෙසැම්බර් මස දක්වා කාලසීමාව ආවරණය කෙරේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය 2016 පිළිබඳ දැක්වෙන පරිච්ඡේදයන් පහතින් දැක්වේ.

- 2015 වර්ෂයේ මානව හිමිකම් තත්ත්වය පිළිබඳ දළ විශ්ලේෂණය
- මූලික අයිතිවාසිකම් අධිකරණයේ අර්ථ නිරූපණය
- මානව හිමිකම් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය
- මරණීය දණ්ඩනය පිළිබඳ විවාදය පුවත්පත් කාටූන් ඇසින්
- අන්තර්ජාතික මානව හිමිකම් නිරීක්ෂණය

ISBN: 978-955-1302-74-0

මුදල: 400/=

9 789551 302740

නීතිය හා සමාජ භාරය
අංක 03, කින්සි පෙදෙස
කොළඹ 08.
ශ්‍රී ලංකාව.

දුරකථන අංකය : +94 11 2691228/2684845
ෆැක්ස් : +94 11 2686843
ඊ මේල් : lstadmin@sltnet.lk
වෙබ් ලිපිනය : www.lawandsocietytrust.org

මුද්‍රණය : කරුණාරත්න සහ පුත්‍රයෝ (පුද්ගලික) සමාගම
අංක 65 C, තල්ගහවිල පාර,
මිද්දෙල්ලවලපොළ,
හෝමාගම.